

УВОД

Јужнобачки округ је највећи округ на територији АП Војводине и простире се на површини од 4015 км². Према процени за 2018. годину, у Јужнобачком округу живи 618388 становника и административно је подељен на 13 општина са укупно 77 насељених места. Седиште округа је Град Нови Сад, други по величини у Србији.

Анализа здравственог стања становништва представља основу за објективну идентификацију здравствених проблема и приоритета, организовање и спровођење адекватне, ефективне и ефикасне здравствене заштите, избор и примену стратегија, мера и активности у здравственој заштити, праћење промена здравственог стања становништва током времена, очување и унапређење здравља становништва.

За анализу здравственог стања становништва Јужнобачког округа коришћени су подаци витално-демографске статистике, подаци о регистрованом морбидитету, раду и коришћењу здравствене службе и условима животне средине из следећих извора података:

- регистара виталних догађаја (рађање, умирање)
- медицинске документације (рутинске евиденције и извештаји здравствене службе)
- епидемиолошких истраживања
- извештаја о квалитету ваздуха, намирница, воде за пиће, воде за пиће јавних бунара, површинских и отпадних вода, квалитета животне средине и др.
- података о становништву Републичког завода за статистику.

ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ

ЗАКЉУЧЦИ

ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА

- ❖ Становништво Јужнобачког округа према свим демографским критеријумима спада у демографски старо становништво. Висока стопа морталитета од 12,2‰ и ниска стопа наталитета (10,2‰) доводе до веома неповољног природног прираштаја (-2,1‰) и смањења броја становништва.
- ❖ Стопа смртности одојчади, један од најзначајнијих индикатора здравственог стања становништва је имала ниску вредност (2,9‰) и указује на добру здравствену заштиту мајке и детета.
- ❖ У 2018. години у Јужнобачком округу је регистрован један случај смрти жена услед компликација трудноће, порођаја и бабиња.
- ❖ Водећи узроци смртности становништва Јужнобачког округа су хроничне незаразне болести (кардиоваскуларне болести, малигне болести и болести система за дисање) које заједно чине око 80% укупног морталитета.

МОРБИДИТЕТ – БОЛЕВАЊЕ

- ❖ У службама за здравствену заштиту одраслог становништва Јужнобачког округа у 2018. години, учева се доминација кардиоваскуларних болести које учествују са 16,0% у укупном морбидитету службе опште медицине и са 10,6 % у укупном морбидитету службе медицине рада. Водећа дијагноза регистрована у оквиру групе кардиоваскуларних болести у служби опште медицине је есенцијална артеријска хипертензија (9,5%). Значајно место имају и болести мишићно-коштаног система и везивног ткива регистрованих са 9,5% у служби опште медицине и 9,9% у служби медицине рада. У структури морбидитета редослед водећих група болести је исти у 2014. и 2017. години, док је у 2018. години редослед нешто другачији, односно група фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом је избила на треће место.
- ❖ У ванболничком морбидитету деце предшколског и школског узраста доминирају акутне болести органа за дисање које су кратког тока, добре прогнозе, те су без већег социјално-медицинског значаја. У ванболничком морбидитету деце школског узраста, посебан значај имају повреде и тровања, пре свега због последица које могу да оставе код повређеног, али и због чињенице да су превентабилне, а чија се дијагноза друге специфичне и неспецифичне вишеструке повреде налази на шестом месту водећих дијагноза ове службе (4,7%). У односу на 2017. годину редослед водећих група болести у служби за здравствену заштиту предшколске и школске деце се није мењао. У 2014. години међу пет водећих група болести деце предшколског и школског узраста су се налазиле болести ува и мастоидног наставка и болести коже и поткожног ткива што у 2018. години није био случај.

- ❖ Посебан социјално медицински значај у служби за здравствену заштиту жена имају тумори (3,5%), који се налазе на четвртом месту водећих група болести у овој служби, као и у 2014. години (3,2%) и 2017. години (3,8%).
- ❖ У регистрованом болничком морбидитету најзаступљеније групе обољења су: тумори (19,6%), следе болести система крвотока (13,6%), трудноћа, рађање и бабиње (8,4%), болести система за варење (8,3%) и болести мокраћно-полног система (6,4%). У поређењу са 2014. годином, није се мењао редослед водећих узрока хоспитализације посматраних према групама.

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ

- ❖ На територији Јужнобачког округа здравствену заштиту становништву обезбеђује 28 здравствених установа: 11 домова здравља, 2 апотеке и 3 завода (Завод за здравствену заштиту радника, студената, хитну медицинску помоћ), 1 општа болница, 1 специјална болница, Војна болница Нови Сад, Клинички центар Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине и институти у Сремској Каменици: Институт за онкологију Војводине, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за плућне болести Војводине, Клиника за стоматологију Војводине, Институт за јавно здравље Војводине, Завод за антирабичну заштиту Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине.
- ❖ На територији Јужнобачког округа у 2018. години здравствену заштиту становништву је обезбеђивало укупно 9.198 радника, од чега 7.202 здравствених и 1.996 нездравствених радника. Запослених лекара је било 1.919 доктора стоматологије 171, а фармацеута 102.
- ❖ Кадровска обезбеђеност становништва здравственим радницима у ванболничкој здравственој заштити показује недостатак кадра у служби за здравствену заштиту одраслог становништва, радника, жена и поливалентне патронаже, док се у службама за здравствену заштиту деце недостатак кадра уочава у појединим општинама.
- ❖ Болнички постељни капацитети износе 2.925 постеља (без постеља дневних болница), док према Уредби о плану мреже здравствених установа, укупан број постеља износи 2.963. Постељни фонд обезбеђује покривеност од 4,7 постеља на 1.000 становника Округа, при чему с обзиром да ове капацитете користе болесници са територије целе Војводине, стварна обезбеђеност постељама становништва Јужнобачког округа се не може прецизно изказати.
- ❖ У стационарима Округа лечено је 93.262 болесника уз просечно задржавање од 7,5 дана и заузетост постеља од 64,6%. У односу на укупан број лекара, 715 (80,2%) су лекари специјалисти. У посматраном петогодишњем периоду број здравствених радника се смањио за 183 (са 3.574 на 3.391), при чему се број лекара повећао за 9 (са 883 на 892), док се број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом смањио за 192 (са 2.691 на 2.499). Удео броја специјалиста у укупном броју лекара се повећао, са 79,3% на 80,1%.
- ❖ На нивоу Јужнобачког округа, на 100 постеља просечно је обезбеђено 30 лекара и 85 медицинских сестара/техничара. У односу на 2014. годину број лекара се није мењао, док је број медицинских сестара/техничара смањен за 8 (95 медицинских сестара/техничара на 100 постеља). Обезбеђеност лекарама и

медицинским сестрама у болничким установама је различита и произилази из разлика у врсти и броју одељења, односно услуга које пружају болнице. Прецизнија процена кадровске обезбеђености захтева детаљну анализу кадрова у складу са нормативима за болничку здравствену заштиту по областима медицине и параметрима рада.

- ❖ У ванболничкој здравственој заштити обухват превентивним прегледима трудница и деце у 6 години пред полазак у школу је одговарајући, док је остварење превентивних прегледа код одојчади, мале деце, ученика основних и средњих школа, студената, одраслог становништва и жена мање од потребног.

ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

- ❖ Изменама у законској регулативи у области заразних болести, посебно укидањем збирних пријава, вишеструко је смањен број пријављених заразних болести али је повећано учешће заразних болести са егзактном лабораторијском потврдом. Тиме је побољшан квалитет пријављивања али је дошао до изражаја различит степен коришћења и доступност лабораторијске дијагностике као и под-регистрација односно непријављивање лабораторијски потврђених случајева. Индикације за лабораторијско испитивање се и даље не постављају само према клиничким индикацијама а велики број оболелих са лабораторијском потврдом остаје непријављен.
- ❖ Успостављањем институције изабраног лекара (педијатра) онемогућено је правовремено откривање епидемија јер се оболели лече код више лекара, у више различитих здравствених установа због чега се један број епидемија уопште не региструје или се открије ретроградно када је касно за спровођење против-епидемијских мера. Осим епидемије у предшколској установи, остале епидемије су регистроване у оквиру породица и мањих колектива, у којима је лакше уочити агломерацију оболелих. Свака трећа епидемија је пријављена међу хоспитализованим болесницима.

ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ

- ❖ Подаци који се односе на здравствену исправност узорака воде за пиће на територији Јужнобачког округа (на основу микробиолошке и физичко-хемијске исправности) из 2014. године упућују на следеће закључке:
  - 98% узорака *пречишћене хлорисане воде за пиће* доступне крајњем кориснику је *микробиолошки исправно* у односу на националне нормативе;
  - 97% узорака *пречишћене хлорисане воде за пиће* доступне крајњем кориснику је *физичко-хемијски исправно* у односу на националне нормативе;
  - 77% узорака *непречишћене хлорисане воде за пиће* доступне крајњем кориснику је *микробиолошки исправно* у односу на националне нормативе;

- 4% узорака *непречишћене хлорисане воде за пиће* доступне крајњем кориснику је *физичко-хемијски исправно* у односу на националне нормативе;
- 68% узорака *непречишћене воде за пиће* доступне крајњем кориснику је *микробиолошки исправно* у односу на националне нормативе;
- 17% узорака *непречишћене воде за пиће* доступне крајњем кориснику је *физичко-хемијски исправно* у односу на националне нормативе;
- Укупно у Јужнобачком округу током 2014. године доступно крајњем потрошачу, у односу на националне нормативе, микробиолошки је исправно 92% узорака воде за пиће, а физичко–хемијски је исправно 81% узорака воде за пиће.

КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА

- ❖ У овај извештај укључени су само резултати лабораторијских анализа Института за јавно здравље Војводине. Резултати других лабораторија овлашћених од стране Министарства здравља да спроводе контролу здравствене исправности горе наведених група намирница на територији Јужнобачког округа нису укључени у овај извештај, као ни резултати контроле безбедности оних намирница чији надзор обавља Министарство пољопривреде и заштите животне средине Републике Србије преко овлашћених лабораторија. Наведени подаци показују да се у овом извештају обрађени подаци не могу сматрати репрезентативним за процену ризика од изложености становништва Јужнобачког округа поједним биолошким и хемијским чиниоцима који се могу наћи у храни.
- ❖ Лабораторијска контрола микробиолошких и хемијских параметара здравствене исправности намирница обављена од стране Института за јавно здравље Војводине пореклом из домаћег промета, односно узорака намирница који су контролисани приликом увоза показује да су се добијене вредности контролисаних параметара у највећем броју узорака били усклађени са важећом законском основом Републике Србије.

ПРЕПОРУКЕ

ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА

- Низак наталитет, ниска стопа укупног фертилитета и бруто стопе репродукције у Јужнобачком округу захтевају јасно дефинисање и спровођење пронаталитетних мера и активности у циљу повећања рађања.

МОРБИДИТЕТ – БОЛЕВАЊЕ

- У водеће узроке оболевања и умирања становништва Јужнобачког округа спадају масовне незаразне болести (МНБ). У основи ових болести су ризична понашања и штетне навике (неправилна исхрана, физичка неактивност, пушење, гојазност, хипертензија и др.) који се могу ставити под контролу интензивирањем промотивно-превентивних мера и активности и јасним делегирањем задатака за спровођење стратегија са нагласком на мултисекторску сарадњу.

ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ

- И поред генерално добре кадровске обезбеђености примарном здравственом заштитом становништва Јужнобачког округа, како би се одржао и унапређивао квалитет здравствене заштите неопходно је радити на ојачању свих ресурса, почевши од подржавања едукације кадрова, набавке нове и замене дотрајале опреме па до увођења нових здравствених технологија. Такође, неопходно је ојачати и подстицати партнерство унутар свих нивоа здравствене заштите као и са локалном заједницом.
- Службу за поливалентну патронажу као посебно значајну у превентивном раду са свим вулнерабилним категоријама потребно је кадровски ојачати.
- Неопходно је повећати одазив становништва на превентивне прегледе као значајне мере у откривању болести и поремећаја у здрављу свих категорија становништва и то интензивирањем превентивног рада изабраног лекара, едукацијом едукатора (породице, васпитачи предшколских установа, наставници и др) и јачањем интерсекторских и мултидисциплинарних активности.
- Укупни болнички постелејни капацитети у стационарним установама Јужнобачког округа се највећим делом могу сматрати задовољавајућим и таква обезбеђеност ствара предуслове за квалитетну здравствену заштиту. Међутим неопходно је обезбеђивање постелејних капацитета који су намењени палијативном збрињавању пацијаната, кроз опредељивање у оквиру постојећег постелејног фонда или оснивањем нових здравствених установа специјализованих за палијативно збрињавање у складу са Законом о здравственој заштити ("Сл. гласник РС", бр. 25/2019).
- Функционална повезаност и међусобна сарадња између болничких установа као и сарадња са другим установама система здравствене заштите, а пре свега примарне здравствене заштите је такође неопходна за ефикасно функционисање система здравствене заштите и унапређење квалитета рада.
- У складу са савременим трендовима болничке здравствене заштите, неопходне су промене у структури и прерасподела постојећих постелејних капацитета у установама и на одељењима које немају оптималну заузетост постеља. Ове

промене морају бити усклађене са одговарајућом организационом и кадровском структуром, као и опремљеношћу установа, а у циљу даљег унапређења квалитета здравствене заштите и повећања ефикасности.

ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

- За сагледавање реалне епидемиолошке ситуације, неопходно је спровођење лабораторијског испитивања према епидемиолошким критеријумима и благовремено и свеобухватно пријављивање етиолошки потврђених дијагноза заразних болести. Ради унапређења надзора над заразним болестима неопходно је да лекари спроводе:
  - Пријављивање свих заразних болести у складу са Законом, без обзира да ли је пацијент откривен током хоспитализације или амбулантног лечења.
  - Даље унапређење јавног електронског сервиса за пријављивање заразних болести чиме би се омогућио свакодневни, континуирани и увид/праћење заразних болести
  - Обавезно узимање епидемиолошке анкете у случају сумње или лабораторијске потврде заразне болести (тражити податке о слично оболелим особама у породици или колективу) и по потреби консултација надлежног епидемиолога.
  - Постављати индикације за микробиолошко испитивање и према епидемиолошким критеријумима (оболели међу контактима, особама експонираним истом извору).
  - Пријављивати сумњу на болести које се могу спречити имунизацијом (морбиле, рубеола, мумпс, пертусис и друге) надлежном епидемиологу у складу са Законом и стручно-методолошким упутствима.

ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ

- Побољшање квалитета водоснабдевања подразумева предузимање одговарајућих мера које обухватају:
  - Подизање капацитета локалних самоуправа за обезбеђивање производње и доступности здравствено безбедне воде за сво становништво Јужнобачког округа,
  - Редовну дезинфекцију воде намењене људској употреби,
  - Редовно спровођење сталног мониторинга чији се обим и број анализа одређује према постојећој законској основи,
  - Едукација особља које ради на одржавању система водоснабдевања (локалних водовода),
  - Редовно одржавање водоводних система, санација водних објеката и постојеће водоводне мреже и асанација терена око изворишта воде за пиће када за то постоје потребе,
  - Јавно обавештавање становништва о резултатима анализе воде за пиће,
  - Едукација становништва о значају обезбеђивања довољне количине здравствено исправне воде за пиће.
- С обзиром да у непречишћеној и недезинфикованој води за пиће на територији Јужнобачког округа постоје микробиолошке и физичко хемијске опасности, као што су присуство микроорганизама показатеља фекалног загађења и повећана концентрација нитрата, нитрита и арсена, може се закључити да постоји ризик развоја акутних и хроничних, као и малигних обољења међу становништвом које за

пиће и исхрану, као и одржавање личне хигијене, користи непречишћену и недезинфиковану воду. У том смислу се препоручује обезбеђивање довољне количине здравствено исправне воде за пиће свим становницима Јужнобачког округа, односно обезбеђивање адекватног система водоснабдевања и здравствене исправности воде за пиће.

КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА

- Поновно успостављање мониторинга здравствене исправности хране у надлежности министарства задуженог за послове здравља и мониторинга предмета опште употребе значајно би унапредило увид у здравствену исправност ових производа.
- Контрола здравствене исправности намирница намењених јавној потрошњи се у наредном периоду може унапредити тако што би се на на територији Јужнобачког округа, могла спроводити одређена циљана истраживања како би се добио увид у изложеност популације поједним штетним чиниоцима који могу бити присутни у различитим намирницама намењених јавној потрошњи, укључујући и истраживања која би се односила на проверу прецизности декларисаних нутритивних и здравствених тврдњи као и проверу јасноће и прецизности промотивних и рекламних материјала.

1. ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА

1.1 БРОЈ И СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА

Према процени Републичког завода за статистику у Јужнобачком округу је у 2018. години живело **618388** становника, што представља трећину становништва Војводине (33,2%). Број становника се није значајно променио у односу на 2014. годину (табела бр. 1).

Табела бр. 1 Број становника у Јужнобачком округу 2014. и 2018. године, према полу

Пол	Број становника према процени 2014. године	Број становника према процени 2018. године	Индекс 2018/2014. (%)
Мушки	297066	298326	100,4
Женски	319312	320062	100,2
Укупно	616378	618388	100,3

Извор података: Процена броја становника за 2014. и 2018. годину Републичког завода за статистику

Маскулинитет је показатељ полне структуре становништва и представља број мушкараца на 1000 жена. Ниже вредности маскулинитета говоре у прилог бољег здравственог стања становништва, јер су последица смањене смртности жена фертилне доби. У Јужнобачком округу у 2018. години маскулинитет је био негативан (**932 мушкарца на 1000 жена**), а његова вредност се није значајно променила у односу на 2014. годину (930).

Очекивано трајање живота је веома значајан показатељ здравственог стања становништва. Жене у Јужнобачком округу имају око 5 година дуже очекивано трајање живота (78,6 година) од мушкараца (73,2 године). У односу на период од пре пет година очекивано трајање живота се повећало за око једну годину код оба пола. У поређењу са Војводином мушкарци и жене у Јужнобачком округу имају дуже очекивано трајање живота (табела бр. 2).

Табела бр. 2 Очекивано трајање живота у Јужнобачком округу, по полу

Територија	Очекивано трајање живота 2012 - 2014. (године)		Очекивано трајање живота 2018. (године)	
	мушкарци	жене	мушкарци	жене
Јужнобачки округ	72,1	77,8	73,2	78,6
Војводина	71,5	77,3	72,3	77,6

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији, 2014; Интернет страница Републичког завода за статистику. Доступно на: www.data.stat.gov.rs

У анализи старосне структуре становништва користи се више индикатора. **Индекс старости** који представља однос броја особа старости 60 и више година и младих до 19 година. Гранична вредност је 0,4, а вредност индекса старости већа од ове указује на процес демографског старења. У Јужнобачком округу индекс старости је у 2018. години достигао вредност од **1,19** и показује тенденцију пораста у односу на 2014.

годину када је износио 1,06.

Зрелост становништва подразумева процентуално учешће особа старих 65 и више година у укупној популацији и уколико је већа од 10% становништво се сматра старим. У Јужнобачком округу постоји изражено старење становништва што потврђује и вредност овог индикатора која се од 2014. године повећала са 15,9% на **17,6%** у 2018. години.

Просечна старост је још један показатељ старосне структуре становништва чија вредност изнад 30 година указује да је становништво старо. Према подацима Републичког завода за статистику просечна старост становништва Јужнобачког округа је у 2014. години износила 40,9 година (39,4 за мушкарце и 42,4 за жене), а у 2018. години се повећала на **41,5 годину**. Просечна старост жена (43,0 година) је у 2018. години била за око 3 године виша него код мушкараца (39,9 година).

Биолошки тип становништва показује учешће појединих старосних категорија (0-14, 15-49, 50 и више година) у укупном броју становника. Са 37,7% особа старости 50 и више година и са свега 15,5% млађих од 15 година, становништво Јужнобачког округа спада у **регресивни** тип становништва, који карактерише висок удео старог становништва и мало учешће младих. У односу на претходних пет година није дошло до значајних промена у биолошком типу становништва Јужнобачког округа (табела бр. 3).

Табела бр. 3 Биолошки тип становништва Јужнобачког округа у 2014. и 2018. години

Старост	2014. година		2018. година	
	Број	%	Број	%
0 - 14 година	94761	15,4	96077	15,5
15 - 49 година	293382	47,6	289394	46,8
50 и више година	228235	37,0	232917	37,7
Укупно	616378	100,0	618388	100,0

Извор података: Процена становништва за 2014. и 2018. годину Републичког завода за статистику

1.2. НАТАЛИТЕТ

Наталитет (рађање) је основни показатељ позитивног природног кретања становништва и изражава се стопом наталитета која представља број живорођене деце на 1000 становника. У Јужнобачком округу у 2018. години је рођено **6302** деце, а стопа наталитета је износила **10,2‰** и сматра се ниском. Посматрано по општинама, највишу стопу наталитета у 2018. години су имали Град Нови Сад (11,1‰), Жабалъ (10,5‰) и Врбас (9,9‰), а најнижу Бач (7,2‰) и Бачка Паланка (7,9‰) (табела бр. 4).

Табела бр. 4 Стопе наталитета у Јужнобачком округу у 2014. и 2018. години

Општина	Стопа наталитета (‰)		Промена стопе 2018/2014 (%)
	2014. година	2018. година	
Бач	8,3	7,2	-13,3
Бачка Паланка	8,4	7,9	-6,0
Бачки Петровац	10,0	8,9	-11,0
Беоцин	8,3	8,3	0,0
Бечеј	8,8	9,7	10,2
Врбас	9,2	9,9	7,6
Жабалђ	11,3	10,5	-7,1
Србобран	8,0	8,4	5,0
Сремски Карловци	9,4	8,7	-7,4
Темерин	8,9	9,3	4,5
Тител	7,6	8,8	15,8
Град Нови Сад	11,8	11,1	-5,9
Јужнобачки округ	10,5	10,2	-2,9
Војводина	9,2	9,1	-1,1

Извор података: Републички завод за статистику. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2014; Процена броја становника Републичког завода за статистику за 2018. годину. Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину.

1.3. ФЕРТИЛИТЕТ

Значајан показатељ позитивног природног кретања становништва је и фертилитет који се изражава општом и специфичном стопом. **Општа стопа фертилитета** представља број живорођене деце на 1000 жена фертилног периода (од 15-49 година) и у 2018. години је износила **43,8‰** и није се значајније променила у односу на 2014. годину (44,4‰). Највиша општа стопа фертилитета је била у општини Жабалђ (48,1‰), а најнижа у општини Бач (35,4‰). У односу на вредности од пре пет година, стопа фертилитета се највише променила у општини Тител у којој је порасла за 21,6% (табела бр. 5).

Табела бр. 5 Општа стопа фертилитета у Јужнобачком округу у 2014. и 2018. години

Општина	Општа стопа фертилитета (‰)		Промена стопе 2018/2014 (%)
	2014. година	2018. година	
Бач	39,3	35,4	-9,9
Бачка Паланка	40,0	38,5	-3,8
Бачки Петровац	47,9	43,3	-9,6
Беочин	38,4	39,8	3,6
Бечеј	40,7	46,1	13,3
Врбас	41,3	46,0	11,4
Жабаљ	51,2	48,1	-6,1
Србобран	36,8	39,0	6,0
Сремски Карловци	43,3	41,5	-4,2
Темерин	39,2	41,8	6,6
Тител	35,6	43,3	21,6
Град Нови Сад	46,6	44,5	-4,5
Јужнобачки округ	44,4	43,8	-1,4
Војводина	41,4	42,1	1,7

Извор података: Процена становништва за 2014. и 2018. годину Републичког завода за статистику; Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2014; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину.

Специфична стопа фертилитета представља број живорођене деце које су родиле жене одређене старости, исказан на 1000 жена те старости. Највиша специфична стопа фертилитета у 2018. години је била код жена старости 30-34 године. У односу на 2014. годину, дошло је до повећања специфичних стопа фертилитета код жена старијих од 30 година, што указује да жене касније рађају децу у односу на период од пре пет година (табела бр. 6).

Табела бр. 6 Специфичне стопе фертилитета у Јужнобачком округу у 2014. и 2018. години

Узраст	Специфична стопа фертилитета (‰)		Промена стопе 2018/2014 (%)
	2014. година	2018. година	
<15 год.	0,0	0,1	10,0
15-19	14,3	13,2	-7,7
20-24	52,8	50,6	-4,2
25-29	88,9	83,3	-6,3
30-34	88,7	89,6	1,0
35-39	41,8	47,1	12,7
40-44	7,6	11,2	47,4
45-49	0,4	0,3	25,0

Напомена: Није укључено 7 живорођених из 2014. године и 8 живорођених из 2018. године које су родиле жене непознате старости;

Извор података: Процена становништва за 2014. и 2018. Годину. Радне табеле Републичког завода за статистику за 2014. и 2018. годину.

Стопа укупног фертилитета говори о просечном броју живорођене деце на једну жену фертилног доба и у Јужнобачком округу у 2018. години је износила **1,46**. Вредност овог индикатора нижа од 2 говори да нема обнављања становништва и да долази до смањења броја становника. **Бруто стопа репродукције** представља број женске деце

које ће родити жена у току свог фертилног периода и у округу је у 2018. години била **0,71**. Ниске бруто стопе репродукције показују да жене у фертилном периоду не обезбеђују себи биолошку замену рађањем једног женског детета (табела бр. 7).

Табела бр. 7 Стопа укупног фертилитета и бруто стопа репродукције у Јужнобачком округу у периоду 2014-2018. година

Индикатор	Година				
	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.
Стопа укупног фертилитета	1,47	1,52	1,49	1,51	1,46
Бруто стопа репродукције	0,70	0,74	0,71	0,74	0,71

Извор података: Процена становништва Републичког завода за статистику од 2014. до 2018. године. Радне табеле Републичког завода за статистику од 2014. до 2018. године.

Просечна старост мајке при рођењу детета у Јужнобачком округу је износила **30,6 година** и била је виша у односу на просечну старост мајки на територији Војводине (29,7 година).

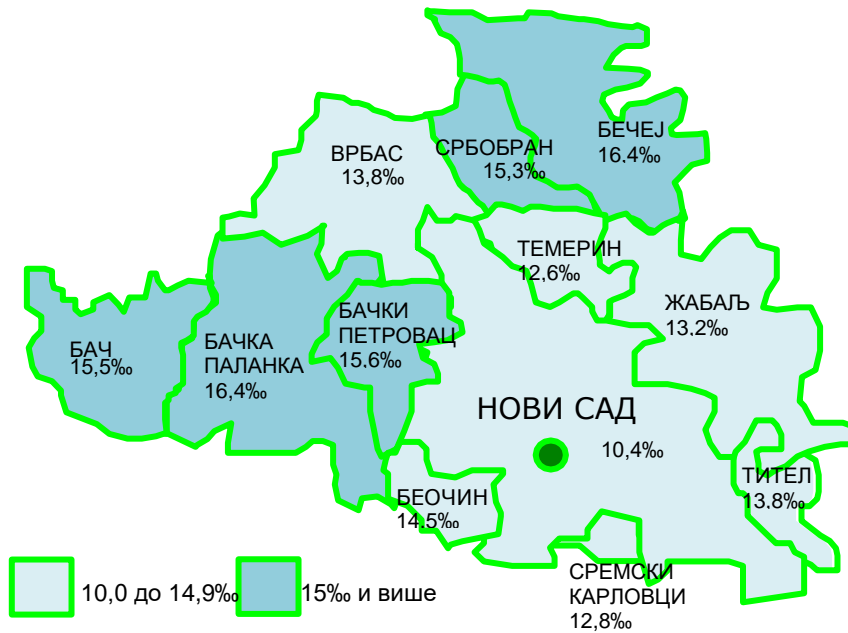
1.4. МОРТАЛИТЕТ

1.4.1. ОПШТА И СПЕЦИФИЧНЕ СТОПЕ МОРТАЛИТЕТА

Морталитет (умирање) је основни показатељ негативног природног кретања и најчешће се изражава **општом стопом mortalитета** која представља број умрлих особа на 1000 становника. Уколико је вредност овог индикатора изнад 12‰ тумачи се као висока. Према подацима Републичког завода за статистику, у 2018. години на територији Јужнобачког округа је умрло **7570** особа, а општа стопа mortalитета је износила **12,2‰**. Иако је стопа mortalитета у округу висока, посматрано у односу на Војводину у целини (14,6‰) има нешто повољнију вредност. У 2018. општа стопа mortalитета у округу је била нешто нижа у односу на 2014. годину (12,6‰).

Посматрано по општинама Јужнобачког округа, најнижу стопу mortalитета је имао Град Нови Сад (10,4‰), а највише стопе су регистроване у Бачкој Паланци и Бечеју (16,4‰). Поред ових општина, још три су имале врло високу општу стопу mortalитета (15‰ и више) (картограм бр. 1).

Картограм бр. 1 Општа стопа морталитета по општинама Јужнобачког округа у 2018. години

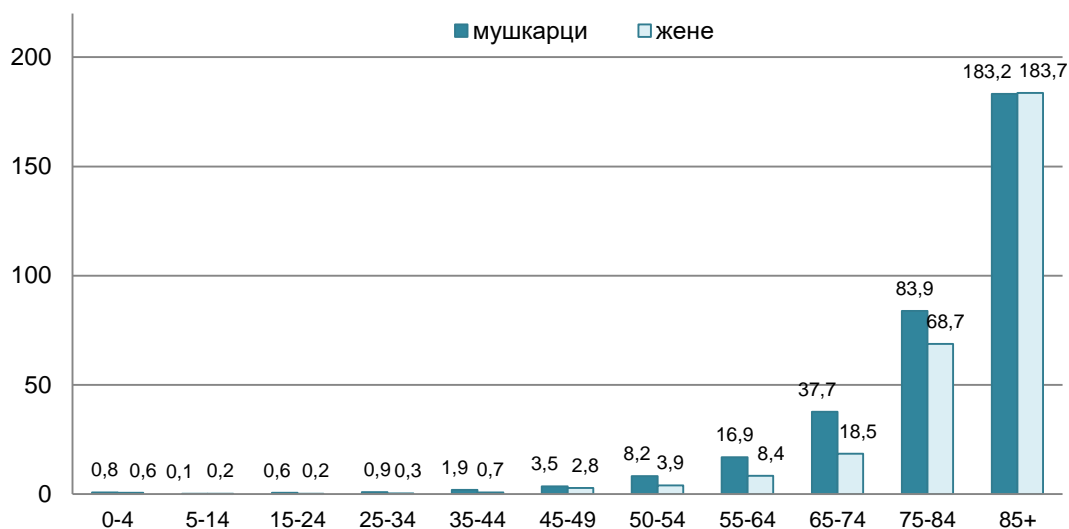

Извор података: Процена броја становника Републичког завода за статистику за 2018. годину. Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину.

Специфична стопа морталитета је прецизнији показатељ смртности од опште стопе и најчешће се изражава према полу и старости. Специфична стопа морталитета мушкараца је износила **12,6‰** и била је већа од специфичне стопе морталитета жена (**11,9‰**). Посматрано по старосним категоријама, смртност особа женског пола је нижа од смртности мушкараца у свим узрастима до 85. године живота (графикон бр. 1).

Графикон бр. 1

Специфичне стопе смртности на 1000 становника, према полу и старости у 2018. години

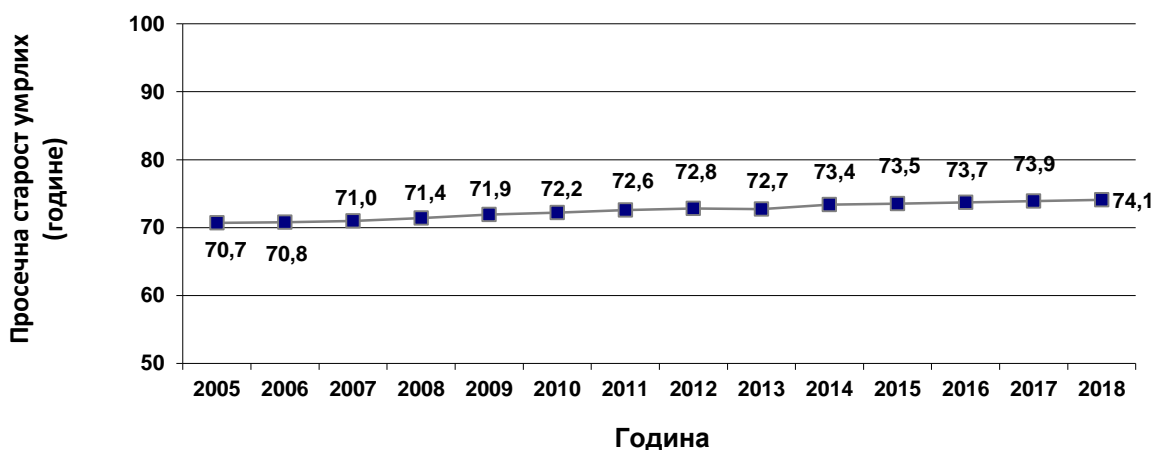

Извор података: Процена броја становника за 2018. годину Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину

Просечна старост умрлих лица у 2018. години је износила 74,1 годину (71,1 годину за мушкарце и 77,2 године за жене). У последњих десет година просечна старост умрлих лица показује тренд пораста и од 2005. године се повећала за 3 године (графикон бр. 2).

Графикон бр. 2

Просечна старост умрлих лица у Јужнобачком округу у периоду од 2005. до 2018. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину

1.4.2. СТРУКТУРА УЗРОКА СМРТИ

Структура узрока смрти представља процентуално учешће појединих узрока смрти у укупном броју умрлих. Водећи узроци смрти становништва Јужнобачког округа су болести система крвотока, тумори, болести система за дисање, болести система за варење и повреде, тровања и последице деловања спољних фактора. Водећи узроци смрти се нису значајно променили у односу на пре пет година. Посматрано по групама болести, учешће болести система крвотока у укупном морталитету у 2018. години је опало са 52,9% на 50,8% у односу на 2014. годину, док је процентуално учешће болести система за дисање порасло са 4,8% на 6,3% (табела бр. 8).

Табела бр. 8 Структура узрока смрти становништва Јужнобачког округа у 2014. и 2018. години

Узрок смрти	Шифра	2014. година		2018. година	
		Број умрлих	%	Број умрлих	%
Болести система крвотока	I00-I99	4129	52,9	3842	50,8
Тумори	C00-D48	1890	24,3	1791	23,7
Болести система за дисање	J00-J98	376	4,8	479	6,3
Болести система за варење	K00-K92	259	3,3	270	3,6
Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	S00-T98	248	3,2	239	3,2
Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	R00-R99	211	2,7	200	2,6
Болести жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	E00-E88	208	2,7	189	2,5
Болести мокраћно-полног система	N00-N98	141	1,8	151	2,0
Болести нервног система	G00-G98	138	1,8	161	2,1
Душевни поремећаји и поремећаји понашања	F00-F99	82	1,1	118	1,6
Остало	-	106	1,4	130	1,7
Укупно	A00-T98	7788	100,0	7570	100,0

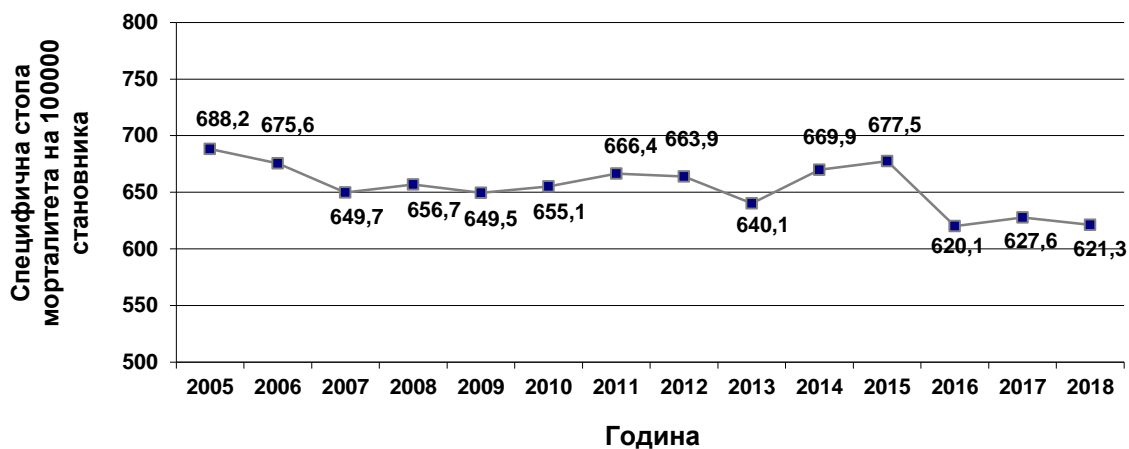
Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2014. и 2018. годину

Од **болести система крвотока** у 2018. години су умрле **3842 особе**, односно свака друга особа је умрла од болести кардиоваскуларног система (50,8%). Из ове групе болести најчешћи узрок смрти су биле болести повишеног крвног притиска (921 особа; 24,0%), исхемијске болести срца (844 особе; 22,0%) и болести крвних судова мозга (694 особе; 18,1%).

Специфична стопа морталитета од болести система крвотока на 100000 становника у 2018. години је износила 621,3 и била је виша код жена (655,5/100000) него код мушкараца (584,6/100000). У периоду од 2005. до 2018. године специфична стопа морталитета од болести система крвотока показује благо опадајући тренд (графикон бр. 3).

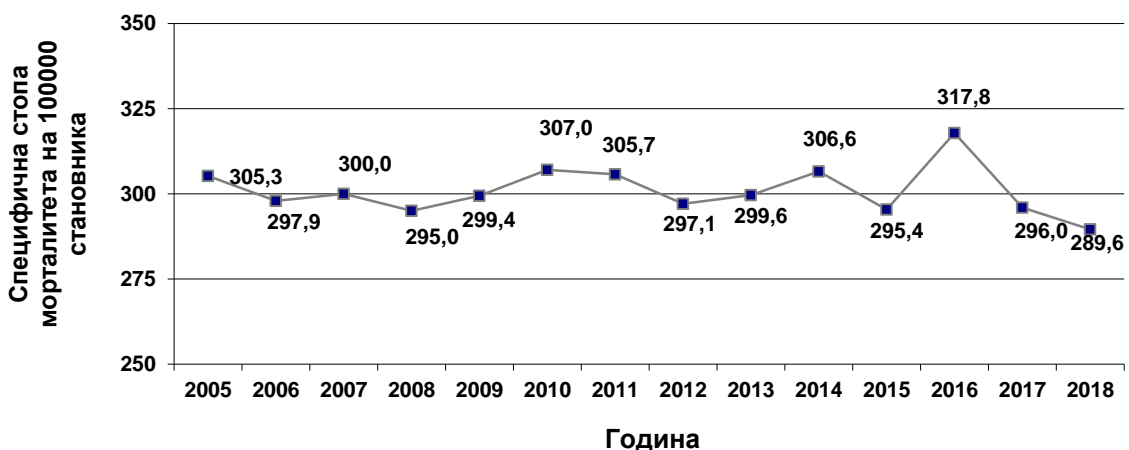
Графикон бр. 3 Специфична стопа морталитета од болести система крвотока на 100000 становника у Јужнобачком округу у периоду 2005-2018. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2018. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2018. године

Други најчешћи узрок смрти код становништва Јужнобачког округа су били **тумори**, од којих је умрла **1791** особа и чинили су 23,7% свих узрока смрти. Специфична стопа морталитета од тумора је је износила 289,6 на 100000 становника (графикон бр. 3).

Графикон бр. 3 Специфична стопа морталитета од тумора на 100000 становника у Јужнобачком округу у периоду 2005-2018. године

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2018. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2018. године

Посматрано по полу, међу умрлима од тумора је било нешто више мушкараца (53,7%, 961 мушкарац), а специфична стопа морталитета од тумора је износила 322,1 на 100000 мушкараца. Из групе тумора, код мушкараца су били најчесталији малигни тумори душника, душница и плућа (279 умрлих мушкараца) и малигни тумори дебелог црева, завршног црева и чмара (161 умрли мушкарац) (графикон бр. 4).

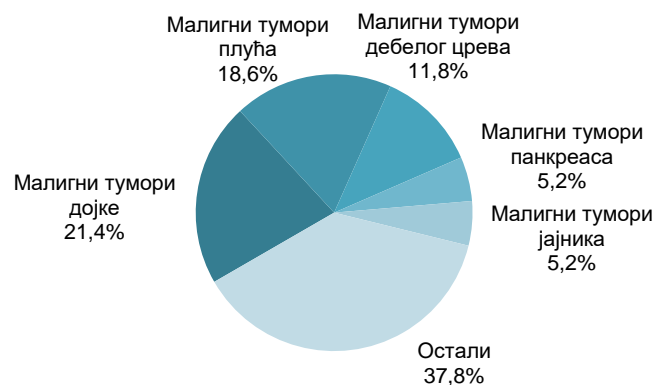
Графикон бр. 4 Пет водећих малигнух тумора као узрока смрти код мушкараца у 2018. години

Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину

Због тумора је умрло 830 жена, а специфична стопа морталитета је била нижа него код мушкараца и износила је 259,3 на 100000 жена. Код жена су из групе тумора најчешћи узрок смрти били малигнух тумора дојке (178 умрлих жена), а за њима следе малигнух тумора душника, душница и плућа (154 умрлих жена) и малигнух тумора дебелог, завршног црева и чмара (98 умрлих жена) (графикон бр. 5).

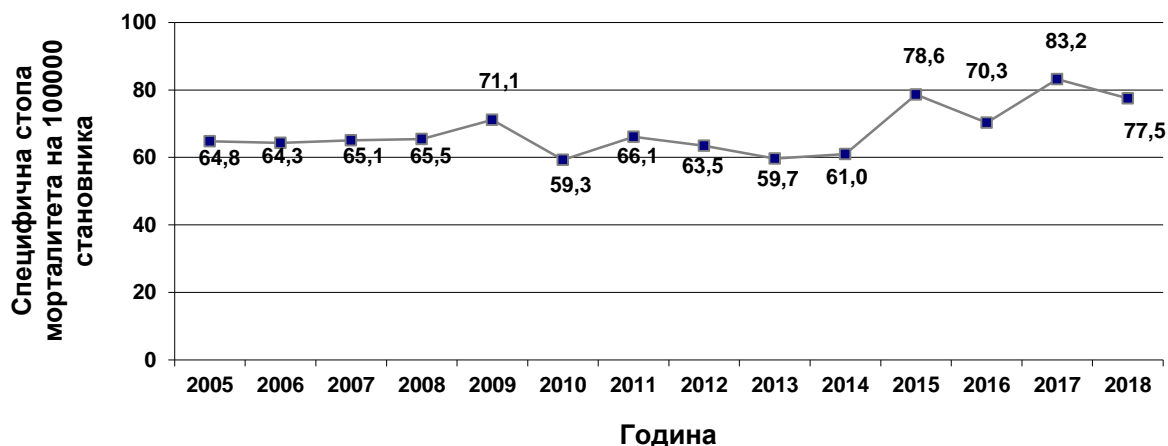
Графикон бр. 5 Пет водећих малигнух тумора као узрока смрти код жена у 2018. години

Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину

После кардиоваскуларних болести и тумора заступљеност осталих узрока смрти је била значајно мања. Трећи најчешћи узрок смрти становништва Јужнобачког округа су биле **болести система за дисање**, од којих је умрло **479 особа** и које су чиниле 6,3% свих узрока смрти. Међу болестима дисајних органа као узроци смрти су биле најзаступљеније хроничне болести доњих дисајних путева (47,4%) и запаљење плућа (35,3%). Специфична стопа морталитета од болести дисајних путева у 2018. години је износила 77,5 на 100000 становника и показује тренд раста у односу на 2005. годину (графикон бр. 6).

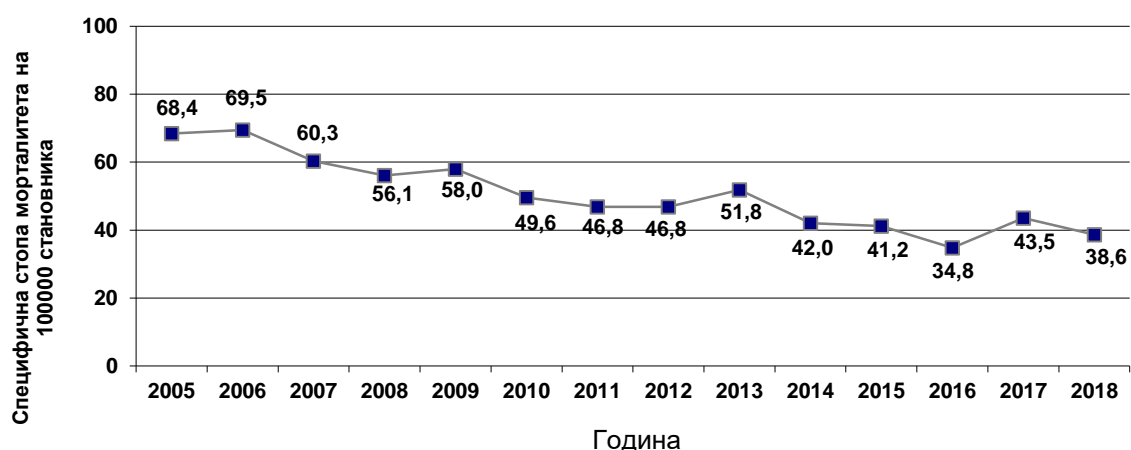
Графикон бр. 6 Специфична стопа морталитета од болести система за дисање на 100000 становника Јужнобачког округа у периоду 2005-2018. година

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Попис становништва, домаћинства и станова 2011. у Републици Србији. Београд, 2012; Процена становништва од 2005. до 2018. године Републичког завода за статистику; Радне табеле Републичког завода за статистику од 2005. до 2018. године

Од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора у 2018. години је умрло 239 особа, а специфична стопа морталитета је износила 38,6 на 100000 становника. Од укупног броја умрлих због повреда три четвртине су били мушкарци (75,7%). Ова стопа је била значајно виша код мушкараца (60,7/100000) него код жена (18,1/100000). У последњих десет година специфична стопа морталитета од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора показује тренд пада (графикон бр. 7).

Графикон бр. 7 Специфична стопа морталитета од повреда, тровања и последица деловања спољних фактора на 100000 становника Јужнобачког округа у периоду 2005-2018. година

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2005-2018. године; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2005. до 2018. годину

Трећину свих насилних смрти у 2018. години су чинила самоубиства (34,3%) (табела бр. 9). Стопа самоубиства у Јужнобачком округу у 2018. години је износила **13,3 на 100000** становника и била је значајно виша код мушкараца (20,1 на 100000 мушкараца) него код жена (6,9 на 100000 жена). У поређењу са Војводином у целини (16,4 на 100000 становника) стопа самоубиства је нижа у Јужнобачком округу.

Табела бр. 9

Умрли од повреда и тровања према спољном узроку смрти у Јужнобачком округу у 2014. и 2018. години

Врста насилне смрти	2014. година		2018. година	
	Број умрлих	%	Број умрлих	%
Самоубиства	104	40,2	82	34,3
Саобраћајне несреће	49	18,9	47	19,7
Остале несреће	42	16,2	51	21,3
Убиства	12	4,6	7	2,9
Сви остали спољни узроци	52	20,1	52	21,8
Укупно	259	100,0	239	100,0

Напомена: Остале несреће се односе на падове, задесна дављења и утапања, излагање диму, ватри и пламену и случајна тровања, док се под осталим спољним узроцима подразумевају: излагање неживим и живим механичким силама, други удеси који угрожавају дисање, излагање електричној струји, зрачењу и превисоким температурама и притисцима ваздуха, излагање топлим и врелим материјалима, догађаји са неодређеном намером

Извор података: Радне табеле Републичког завода за статистику за 2014. и 2018. годину

1.4.3. СМРТНОСТ ОДОЈЧАДИ

Стопа смртности одојчади је један од најзначајнијих индикатора здравственог стања становништва и представља број умрле одојчади на 1000 живорођене деце у једној години. У 2018. години у Јужнобачком округу је умрло 18 одојчади, а стопа смртности је износила **2,9‰** и била је нижа у односу на стопу у Војводини у целини (3,8‰).

1.4.4 МАТЕРНАЛНИ МОРТАЛИТЕТ

Матернални морталитет је један од најзначајнијих показатеља здравља жена, али и здравственог стања становништва у целини, као и квалитета пружене здравствене заштите. **Матернални морталитет** се исказује стопом која представља број умрлих жена услед компликација трудноће, порођаја и бабиња на 100.000 живорођене деце. У Јужнобачком округу у 2018. регистрован је 1 случај смрти жена услед компликација трудноће, порођаја и пуерперијума, а стопа матерналног морталитета је износила 15,9/100000 живорођене деце.

1.5. ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ

За процену природног кретања становништва користи се и **стопа природног прираштаја**, која представља разлику између броја рођених и броја умрлих изражену на 1000 становника. Стопа природног прираштаја испод 5‰ се сматра ниском. У Јужнобачком округу стопа природног прираштаја је у 2018. години била негативна и износила је **-2,1‰** и нема разлике у односу на стопу од пре пет година (-2,1‰). Негативне вредности овог индикатора указују да у округу долази до смањења броја становника (денаталитета или депопулације). Природни прираштај је био негативан у свим општинама округа, осим у Граду Новом Саду где је износио 0,6‰ али такође се може сматрати неповољним. Најнеповољније стопе су имали Бачка Паланка (-8,5‰) и Бач (-8,3‰) (табела бр. 10).

Табела бр. 10

Стопа природног прираштаја у Јужнобачком округу у 2014. и 2018. години

Општина	Стопа природног прираштаја (‰)	
	2014. година	2018. година
Бач	-7,5	-8,3
Бачка Паланка	-5,5	-8,5
Бачки Петровац	-6,4	-6,7
Беоцин	-6,6	-6,2
Бечеј	-7,2	-6,7
Врбас	-5,2	-4,0
Жабалъ	-2,8	-2,7
Србобран	-8,7	-6,9
Сремски Карловци	-2,0	-4,1
Темерин	-4,0	-3,3
Тител	-6,8	-4,9
Град Нови Сад	0,6	0,6
Јужнобачки округ	-2,1	-2,1
Војводина	-5,1	-5,5

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН40, Статистика становништва, Витални догађаји у Републици Србији 2014; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину.

Витални индекс је индикатор који служи за процену рационалности природног прираштаја и представља број живорођених на 100 умрлих. У Јужнобачком округу је у 2018. години имао неповољну вредност од 83,2%, сматра се нерационалним и указује на депопулацију становништва.

1.6. ЗАКЉУЧЕНИ И РАЗВЕДЕНИ БРАКОВИ

Према подацима за 2018. годину **стопа нупцијалитета** (број закључених бракова на 1000 становника) у Јужнобачком округу је износила **6,1‰** што је више него у Војводини (5,5‰). Највиша стопа нупцијалитета је била у општини Град Нови Сад (6,6‰), а најнижа у општинама Тител и Беоцин (4,5‰). Највиша **стопа диворцијалитета** (број разведених бракова на 1000 становника) је забележена у општини Бечеј (2,3‰), а најнижа у Тителу (0,8‰) (табела бр. 11).

Табела бр. 11

Закључени и разведени бракови у Јужнобачком округу у 2018. години

Општина	Закључени бракови	Стопа нупцијалитета (‰)	Разведени бракови	Стопа диворцијалитета (‰)	Стопа разведених на 1000 закључених бракова (‰)
Бач	62	4,7	19	1,4	306,5
Бачка Паланка	258	4,9	66	1,3	255,8
Бачки Петровац	61	4,8	13	1,0	213,1
Беоцин	68	4,5	15	1,0	220,6
Бечеј	229	6,5	82	2,3	358,1

Врбас	233	5,9	67	1,7	287,6
Жабаљ	139	5,5	32	1,3	230,2
Србобран	77	5,0	21	1,4	272,7
Сремски Карловци	45	5,4	12	1,4	266,7
Темерин	179	6,5	33	1,2	184,4
Тител	67	4,5	12	0,8	179,1
Град Нови Сад	2382	6,6	589	1,6	247,3
Јужнобачки округ	3800	6,1	961	1,6	252,9
Војводина	10276	5,5	3285	1,8	319,7

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН50, Статистика становништва, Закључени и разведени бракови у Републици Србији, 2014; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину.

У 2018. години на свака четири закључена брака разведен је један брак. У односу на 2014. годину повећао се број разведених бракова на 1000 заључених бракова са 200 на 252 (табела бр. 12).

Табела бр. 12   Закључени и разведени бракови у Јужнобачком округу у 2014. и 2018. години

Година	Закључени бракови	Стопа нупцијалитета (‰)	Разведени бракови	Стопа диворцијалитета (‰)	Стопа разведених на 1000 закључених бракова (‰)
2014.	3497	5,7	683	1,1	200,7
2018.	3800	6,1	961	1,6	252,9

Извор података: Републички завод за статистику Србије. Саопштење СН50, Статистика становништва, Закључени и разведени бракови у Републици Србији, 2014; Радне табеле Републичког завода за статистику за 2018. годину.

2. МОРБИДИТЕТ (ОБОЛЕВАЊЕ)

2.1. ВАНБОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ

2.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ

Током 2018. године у служби опште медицине у Јужнобачком округу укупно регистрован морбидитет износио је 695.544 обољења и за 3,3% је мањи него у 2014. години. У структури морбидитета редослед водећих група болести је исти у 2014. и 2017. години, док је у 2018. години редослед нешто другачији, односно група фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом је избила на треће место.

На првом месту, у све три анализиране године, налази се група **болести система крвотока** са учешћем од 16,0% у укупном морбидитету у 2018. години. У односу на 2014. годину број регистрованих обољења из ове групе смањено се за 10,8%, а у односу на 2017. годину се повећао за 2,9%. Водећа дијагноза из ове групе болести, уједно и најчешћа у овој служби, је *есенцијална артеријска хипертензија* са учешћем од 9,5% у укупном морбидитету ове службе у 2018. години и 10,4% у 2014. години (табеле бр.13,14).

На другом месту на листи водећих група болести се налазе **болести система за дисање**, чије је учешће у укупном морбидитету службе у 2018. години 13,8%. У односу на 2014. годину број обољења из ове групе се смањено за 4,1%, а у односу на 2017. повећао за 5,7%. И поред високе учесталости регистрованих дијагноза из ове групе, оне немају већи социјално-медицински значај јер се најчешће ради о акутним респираторним обољењима са кратким током и могућношћу ефикасног лечења. Најчешћа дијагноза из ове групе болести је *акутно запаљење ждрела и крајника* и налази се на трећем месту водећих дијагноза у 2014. и 2017. години (5,4% односно 5,0%), док се у 2018. години налази на четвртном месту са укупним морбидитетом од 4,8% (табеле бр.13,14).

На трећем месту у 2018. години је група **фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом** које су чест узрок радне неспособности и апсентизма (одсуствовања са посла). Дијагнозе из ове групе суштински не представљају део морбидитета, али су често разлог посете лекарима ради нпр. систематских прегледа, издавања уверења, контроле клицоноштва, имунизације итд. Водећа у овој групи, а друга на листи водећих дијагноза у 2018. години и пета на листи у 2014. и 2017. години је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања* са учешћем који се кретао од 4,4% до 5,4% у укупном морбидитету службе.

Следећа на листи је група **болести мишићно-коштаног система и везивног ткива** са 9,5% у 2018. односно 9,6% у 2014. години и свака десета дијагноза регистрована у служби опште медицине припада овој групи болести. Најчешћа дијагноза из ове групе, уједно трећа на листи водећих дијагноза у 2018. години и друга на листи у 2014. и 2017. години је *друга обољења леђа* са уделом који се у посматраним годинама кретао од 5,2% до 5,5% у укупном морбидитету службе (табела бр.15).

На петом месту у све три посматране године се налазе **болести мокраћно-полног система** са учешћем у укупном морбидитету који се кретао од 6,1% у 2018. до 6,4% у 2014. години (табеле бр.15,16).

Табела бр.13 Водеће групе болести у служби опште медицине у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система крвотока	124915	17,4
2.	Болести система за дисање	100149	13,9
3.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	69373	9,6
4.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	54203	7,5
5.	Болести мокраћно-полног система	46243	6,4
6.	Остало	324342	45,1
Укупно		719225	100,0

Табела бр.14 Водеће групе болести у служби опште медицине у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система крвотока	111.456	16,0
2.	Болести система за дисање	96.045	13,8
3.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	68.170	9,8
4.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	66.095	9,5
5.	Болести мокраћно-полног система	42.243	6,1
6.	Остало	311.535	44,8
Укупно		695.544	100,00

Табела бр.15 Водеће дијагнозе у служби опште медицине у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Есенцијална артеријска хипертензија	74950	10,4
2	Друга обољења леђа	39675	5,5
3	Акутно запаљење ждрела и крајника	39044	5,4
4	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	33124	4,6
5	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	31769	4,4
6	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	23904	3,3
7	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	21513	3,0
8	Друге болести коже и поткожног ткива	21356	3,0
9	Инфекције горњих респираторних путева	20483	2,8
10	Шећерна болест	16458	2,3
11	Остало	396949	55,2
Укупно		719225	100,0

Табела бр.16 Водеће дијагнозе у служби опште медицине у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Есенцијална артеријска хипертензија	66.135	9,5
2.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	37.427	5,4
3.	Друга обољења леђа	36.062	5,2
4.	Акутно запаљење ждрела и крајника	33.164	4,8
5.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	30.500	4,4
6.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	23.278	3,3
7.	Инфекције горњих респираторних путева	22.065	3,2
8.	Друге болести коже и поткожног ткива	19.806	2,8
9.	Остала лица потенцијално здравствено угрожена заразном болешћу	17.491	2,5
10.	Друге болести система за мокрење	14.852	2,1
11.	Остало	394.764	56,8
Укупно		695.544	100,00

2.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА

Примарну здравствену заштиту радно активном становништву обезбеђује служба медицине рада. Укупно регистрован морбидитет у овој служби у 2018. години у Јужнобачком округу износио је 128.728 обољења и повећао се за 49,3% у односу на 2014. годину и за 31,3% у односу на 2017. годину. Ово повећање је на рачун услуга скрининга у Дому здравља Нови Сад које се до сада нису приказивале у морбидитету, а од 2018. године се приказују у оквиру групе фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом.

Болести система за дисање налазе се на првом месту у све три посматране године са учешћем у укупном морбидитету од 16,8% у 2018. години, што је за 32,1% више него у 2014. години и за 15,9% више него у 2017. години. Водећа дијагноза у овој групи - *акутно запаљење ждрела и крајника* са 6,8% у 2018. години заузима друго место, док је у 2014. као и 2017. години ова дијагноза заузимала прво место са уделом од 7,4% у укупном морбидитету службе. *Инфекције горњих респираторних путева* са 5,7% заузимају пето место међу водећим дијагнозама ове службе у 2018. години, док су се у 2014. и 2017. години налазиле на четвртном месту (6,4%, односно 6,6%) (табеле бр.17,18).

Група **фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом**, налази се на другом месту у 2018. години и свака шеста дијагноза забележена у овој служби припада овој групи (16,4%). У 2014. и 2017. години ова група болести није била међу пет водећих у служби медицине рада. Најчешћа дијагноза у овој групи у 2018. години, а уједно и водећа је дијагноза у морбидитету ове службе је - *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања*, са учешћем од 10,8%,

Група **болести система крвотока**, налази се на трећем месту у 2018. и 2014. години са учешћем од 10,6% односно 11,5%, док се у 2017. години налазила на другом месту (11,9%). У односу на 2014. годину број регистрованих обољења из ове групе повећао се за 37,2%, док се у односу на 2017. годину повећао за 16,9%. У укупном морбидитету ове службе *есенцијална артеријска хипертензија* се у 2018. и 2014. години налазила на трећем месту са учешћем од 6,4% односно 6,8%, а у 2017. години на другом месту водећих дијагноза са укупним морбидитетом од 7,1% (табеле бр.17,18).

Група **болести мишићно-коштаног система и везивног ткива** се у 2018. години налазила на четвртном месту са учешћем у структури морбидитета службе од 9,9%, док се у 2014. години налазила на другом месту (11,6%), а у 2017. години на трећем месту (11,4%). Најчешћа дијагноза из ове групе, *друга обољења леђа* се налази на четвртном месту водећих дијагноза у 2018. години са 6,0%. Ове болести су значајан узрок одсуствовања са посла, али и захтева за стварањем оптималних здравствено-безбедоносних услова за рад у радној и животној средини (табеле бр.17,18).

Болести мокраћно-полног система, налазе се на петом месту на листи водећих група болести у овој служби у све три посматране године, са учешћем од 6,3% у укупном морбидитету службе у 2018. години што је за 40,5% више него у 2014. години и за 17,5% више него у 2017. години (табеле бр.17,18).

Табела бр.17 Водеће групе болести у служби медицине рада у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	16296	18,9
2.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	10042	11,6
3.	Болести система крвотока	9927	11,5
4.	Болести система за варење	6326	7,3
5.	Болести мокраћно-полног система	5790	6,7
6.	Остало	37843	43,9
Укупно		86224	100,0

Табела бр.18 Водеће групе болести у служби медицине рада у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	21532	16,8
2.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	21.130	16,4
3.	Болести система крвотока	13.627	10,6
4.	Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	12.776	9,9
5.	Болести мокраћно-полног система	8.134	6,3
6.	Остало	51.529	40,0
Укупно		128.728	100,00

Табела бр.19 Водеће дијагнозе у служби медицине рада у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Акутно запаљење ждрела и крајника	6371	7,4
2	Друга обољења леђа	6242	7,2
3	Есенцијална артеријска хипертензија	5859	6,8
4	Инфекције горњих респираторних путева	5510	6,4
5	Друге вирусне болести	3607	4,2
6	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	2868	3,3
7	Неуротски, стресогени и соматоформни поремећаји	2724	3,2
8	Друге болести коже и поткожног ткива	2540	2,9
9	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	2449	2,8
10	Други поремећаји жлезда са унутрашњим лучењем, исхране и метаболизма	2162	2,5
11	Остало	45892	53,2
Укупно		86224	100,0

Табела бр.20 Водеће дијагнозе у служби медицине рада у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	13.885	10,8
2.	Акутно запаљење ждрела и крајника	8.771	6,8
3.	Есенцијална артеријска хипертензија	8.242	6,4
4.	Друга обољења леђа	7.693	6,0
5.	Инфекције горњих респираторних путева	7.351	5,7
6.	Остала лица потенцијално здравствено угрожена заразном болешћу	6.112	4,7
7.	Друге вирусне болести	5.551	4,3
8.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	3.336	2,6
9.	Друге болести коже и поткожног ткива	3.298	2,6
10.	Други болести система за мокрење	3.183	2,5
11.	Остало	61.306	47,6
Укупно		128.728	100,00

2.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ (0-6 ГОДИНА)

У служби за здравствену заштиту предшколске деце у Јужнобачком округу у 2018. години укупно регистровани морбидитет износио је 179.010 обољења и у односу на 2014. годину се смањио за 9,8%, док се у односу на 2017. годину смањио за 10,5%. У структури морбидитета, редослед водећих група болести је исти у 2018. и 2017. години, док су у односу на 2014. годину болести ува и мастоидног наставка које су се тада налазиле на четвртном месту, у 2018. години заузеле треће место на листи водећих група болести.

Болести система за дисање налазе се на првом месту, при чему је готово половина регистрованих дијагноза у укупном морбидитету службе из ове групе болести (48,5%). У оквиру групе у 2018 години доминира дијагноза *инфекције горњих респираторних путева* са 34,9%, која је у све три посматране године, била свака пета регистрована дијагноза. На другом месту у оквиру водећих дијагноза укупно

морбидитета службе у 2018. години је дијагноза акутно запаљење ждрела и крајника са 32,2%, док је у 2014. и 2017. години ова дијагноза са 18,9%, односно 19,2% заузимала прво место (табеле бр.).

Група **заразне и паразитарне болести** која се налази на другом месту, у све три посматране године, са учешћем у укупном морбидитету службе од 15,1% у 2018. години, има посебан социјално-медицински значај због масовности и контагиозности у дечијим колективима. Водећа дијагноза у овој групи болести, а трећа регистрована дијагноза у морбидитету ове службе је *друге вирусне болести* и чини 11,2% од укупно регистрованих дијагноза у 2018. години, односно 10,1% у 2014. години (табеле бр.21-24).

На трећем месту се налазе **болести ува и мастоидног наставка** које учествују са 7,3% у укупном морбидитету службе у 2018. години, односно 7,4% у 2017. години, док су у 2014. години заузимале четврто место (7,1%) Водећа дијагноза у 2018. години у оквиру групе је *болести средњег ува и болести мастоидног наставка* са учешћем од 5,2% у укупном морбидитету службе и налази се на петом месту водећих дијагноза, док је у 2014. години ова дијагноза је била на шестом месту са 5,3% (табеле бр. 21-24).

Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом налазе се на четвртном месту по учесталости међу водећим групама болести ове службе са учешћем од 6,0% у 2018. и 2017. години, док су у 2014. години били на трећем месту са уделом од 8,8%. Најчешћа дијагноза у 2018. и 2017. години у оквиру групе, а шеста на листи водећих дијагноза, је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања* (4,3% односно 4,5%) (табеле бр. 21-24).

На петом месту у структури укупног морбидитета ове службе, у све три посматране године, су **болести коже и поткожног ткива** са уделом од 5,3% у 2018. години, односно 5,5% у 2014. години и водећом дијагнозом *друге болести коже и поткожног ткива* која у морбидитету службе учествује са 3,9% у 2018. и 4,0% у 2014. години (табеле бр. 21-24).

Табела бр.21 Водеће групе болести у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	94908	47,8
2.	Заразне и паразитарне болести	27737	14,0
3.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	17363	8,8
4.	Болести ува и мастоидног наставка	14141	7,1
5.	Болести коже и поткожног ткива	10901	5,5
6.	Остало	33385	16,8
Укупно		198435	100,0

Табела бр. 22 Водеће групе болести у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	86.889	48,5
2.	Заразне и паразитарне болести	27.043	15,1
3.	Болести ува и мастоидног наставка	13.018	7,3
4.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	10.689	6,0
5.	Болести коже и поткожног ткива	9.566	5,3
6.	Остало	31.805	17,8
Укупно		179.010	100,00

Табела бр. 23 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Акутно запаљење ждрела и крајника	37451	18,9
2	Инфекције горњих респираторних путева	35239	17,8
3	Друге вирусне болести	20050	10,1
4	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	11307	5,7
5	Акутно запаљење бронха и бронхиола	11094	5,6
6	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	10616	5,3
7	Друге болести коже и поткожног ткива	7979	4,0
8	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	6354	3,2
9	Акутно запаљење гркљана и душника	4434	2,2
10	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	4291	2,2
11	Остало	49620	25,0
Укупно		198435	100,0

Табела бр.24 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите деце (0-6 година) у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Инфекције горњих респираторних путева	34.969	19,5
2.	Акутно запаљење ждрела и крајника	32.276	18,0
3.	Друге вирусне болести	20.061	11,2
4.	Акутно запаљење бронха и бронхиола	10.467	5,8
5.	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	9.281	5,2
6.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	7.653	4,3
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	7.038	3,9
8.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	5.766	3,2
9.	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	3735	2,1
10.	Болести ува и мастоидног наставка	3.697	2,1
11.	Остало	44.067	24,6
Укупно		179.010	100,00

2.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ

Током 2018. године у служби за здравствену заштиту деце школског узраста укупно регистрован морбидитет у Јужнобачком округу био је 153.489 обољења, што је за 22,6% мање у односу на 2014. годину и 0,4% више у односу на 2017. годину. У структури морбидитета редослед водећих група болести је исти у 2018. и 2017. години, док су се у 2014. години у пет водећих група болести налазиле болести ува и мастоидног наставка и болести коже и поткожног ткива.

Највећи удео у регистрованом морбидитету у све три посматране године има група **болести система за дисање** (40,3% у 2018.; 40,4% у 2017. и 47,8% у 2014. години), у оквиру којих у 2018. и 2017. години доминира дијагноза *инфекција горњих респираторних путева*, чинећи 15,9% односно 16,0% свих дијагноза регистрованих у овој служби. У односу на 2014. годину број оболелих од ове дијагнозе се смањио за 30,7%. Друга на листи, у оквиру групе, као и у укупном морбидитету службе у 2018.

години, али и у 2017. години, је дијагноза *акутно запаљење ждрела и крајника* са 15,3% односно 15,0% (табеле бр.25-28).

Заразне и паразитарне болести се налазе на другом месту у све три посматране године са учешћем у укупно регистрованом морбидитету ове службе од 15,8% у 2018. години. У односу на 2014. годину број оболелих од ове групе болести се смањило за 12,6%, а у односу на 2017. годину се повећао за 3,6%. Водећа дијагноза у оквиру групе, а на трећем месту у укупном морбидитету у све 3 посматране године је *друге вирусне болести* (табеле бр. 25-28).

На трећем месту налазе се **симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази** са учешћем у укупном морбидитету службе од 7,8% у 2018. односно 8,1% у 2017. години, док се у 2014. години нису налазили међу пет водећих група болести. Најчешћа регистрована дијагноза из ове групе, у 2018. години, *други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази* са 5,0%, налази се на петом месту на листи водећих дијагноза. Висок ранг ове групе дијагноза у регистрованом морбидитету указује на неопходност побољшања дијагностике, квалитета рада, као и евидентирања у овој служби (табеле бр. 25-28).

Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора, су група која има изразит социјално-медицински значај зато што може довести до трајног оштећења организма и инвалидитета. Ова група учествује са 6,4% у укупном морбидитету ове службе у 2018. и 2017. години и налази се на четвртном месту. Водећа дијагноза у оквиру групе, а шеста на листи водећих дијагноза регистрованих у овој служби у 2018. је *друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде* (4,7%), док је у 2014. години ова дијагноза са 2,2% била на десетом месту (табеле бр. 25-28).

Група **фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом** је са учешћем од 6,2% у 2018. години и 5,4% у 2017. години заузела пето место у укупном морбидитету службе, док се у 2014. години налазила на трећем месту (8,8%). Водећа дијагноза *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања*, налази се на четвртном месту у 2018. и 2014. години (5,2% односно 5,7%), док се у 2017. години налазила на шестом месту (4,2%) у укупној структури водећих дијагноза ове службе (табеле бр. 25-28).

Табела бр.25 Водеће групе болести у служби здравствене заштите школске деце у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	94908	47,8
2.	Заразне и паразитарне болести	27737	14,0
3.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	17363	8,8
4.	Болести ува и мастоидног наставка	14141	7,1
5.	Болести коже и поткожног ткива	10901	5,5
6.	Остало	33385	16,8
Укупно		198435	100,0

Табела бр.26 Водеће групе болести у служби здравствене заштите школске деце у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести система за дисање	61.898	40,3
2.	Заразне и паразитарне болести	24.226	15,8
3.	Симптоми, знаци и патолошки клинички и лабораторијски налази	12.017	7,8
4.	Повреде, тровања и последице деловања спољних фактора	9.844	6,4
5.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	9.455	6,2
6.	Остало	36.049	23,5
Укупно		153.489	100,00

Табела бр.27 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите школске деце у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Акутно запаљење ждрела и крајника	37451	18,9
2	Инфекције горњих респираторних путева	35239	17,8
3	Друге вирусне болести	20050	10,1
4	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	11307	5,7
5	Акутно запаљење бронха и бронхиола	11094	5,6
6	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	10616	5,3
7	Друге болести коже и поткожног ткива	7979	4,0
8	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	6354	3,2
9	Акутно запаљење гркљана и душника	4434	2,2
10	Друге специфичне, неспецифичне и вишеструке повреде	4291	2,2
11	Остало	49620	25,0
Укупно		198435	100,0

Табела бр.28 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите школске деце у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Инфекције горњих респираторних путева	24.430	15,9
2.	Акутно запаљење ждрела и крајника	23.517	15,3
3.	Друге вирусне болести	19.690	12,8
4.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	8038	5,2
5.	Други симптоми, знаци и ненормални клинички и лабораторијски налази	7658	5,0
6.	Друге специфичне и неспецифичне и вишеструке повреде	7.277	4,7
7.	Друге болести коже и поткожног ткива	5.554	3,6
8.	Акутно запаљење бронха и бронхиола	4.747	3,1
9.	Друге болести црева и потрбушнице	3.977	2,6
10.	Болести средњег ува и болести мастоидног наставка	3.649	2,4
11.	Остало	44.952	29,3
Укупно		153.489	100,00

2.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА

У служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2018. години укупно регистровани морбидитет износио је 52.637 обољења и за 4,2% је мањи него у 2014. години, док се у односу на 2017. годину повећао за 4,2%.

Болести мокраћно-полног система у 2018. години, као и 2014. години налазе се на првом месту са укупним регистрованим морбидитетом службе 42,7% односно 43,4%. У 2017. години налазе се на другом месту и заузимају значајан удео у укупно регистрованом морбидитету ове службе (41,7%). Најчешћа дијагноза у овој групи болести, а истовремено и друга међу водећим дијагнозама у укупном морбидитету службе у све три посматране године је *друга запаљења женских карличих органа* са уделом од 10,5% у 2018. години (табеле бр.29-32).

Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом у 2018. и 2014. години се налазе на другом месту са 41,3%, односно 43,2% у укупно регистрованом морбидитету ове службе, док се у 2017. години ова група болести налазила на првом месту са учешћем од 42,9%. Најчешћа дијагноза у оквиру групе, а истовремено и најзаступљенија дијагноза у све три посматране године је *лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања* са уделом који се кретао од 24,6% у 2014. до 27,1% у 2017. години (табеле бр. 29-32).

У све три анализирани године **трудноћа, рађање и бабиње** налазе се на трећем месту са 6,5% учешћа у укупном морбидитету у 2018. и 2017. години и 6,3% у 2014. години. Водећа дијагноза у овој групи, уједно и седма по реду дијагноза у укупном морбидитету службе у 2018. години је *друге компликације трудноће и порођаја* са 4,4% (табеле бр. 29-32).

На четвртном месту у укупном морбидитету у све три посматране године, налазе се **тумори**, са 3,5%, односно 3,2% у 2018. и 2014. години и 3,8% у 2017. години.

Следе их **заразне и паразитарне болести** са уделом од 2,9% у 2018. години (табеле бр. 29-32).

Табела бр.29 Водеће групе болести у служби здравствене заштите жена у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести мокраћно - полног система	23841	43,4
2.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	23755	43,2
3.	Трудноћа, рађање и бабиње	3481	6,3
4.	Тумори	1746	3,2
5.	Заразне и паразитарне болести	1036	1,9
6.	Остало	1080	2,0
Укупно		54939	100,0

Табела бр.30 Водеће групе болести у служби здравствене заштите жена у 2018. години у Јужнобачком округу

РБ	Група болести	Број	%
1.	Болести мокраћно-полног система	22.501	42,7
2.	Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здр. службом	21.713	41,3
3.	Трудноћа, рађање и бабиње	3.412	6,5
4.	Тумори	1.846	3,5
5.	Заразне и паразитарне болести	1.520	2,9
6.	Остало	1.645	3,1
Укупно		52.637	100,00

Табела бр.31 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите жена у 2014. години у Јужнобачком округу

РБ	Дијагноза	Број	%
1	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	13205	24,6
2	Друга запаљења женских карличних органа	6548	11,9
3	Препорођајни прегледи и друге контроле трудноће	4115	7,5
4	Поремећаји менструације	4093	7,5
5	Контрацепција	3418	6,2
6	Запаљење грлића материце	3394	6,2
7	Болести менопаузе -климактеријума	2738	5,0
8	Друге компликације трудноће и порођаја	2292	4,2
9	Друга обољења полно-мокраћног пута	2181	4,0
10	Нега и преглед после порођаја	1622	3,0
11	Остало	11036	20,1
Укупно		54939	100,0

Табела бр.32 Водеће дијагнозе у служби здравствене заштите жена у 2018. години у Јужнобачком округу

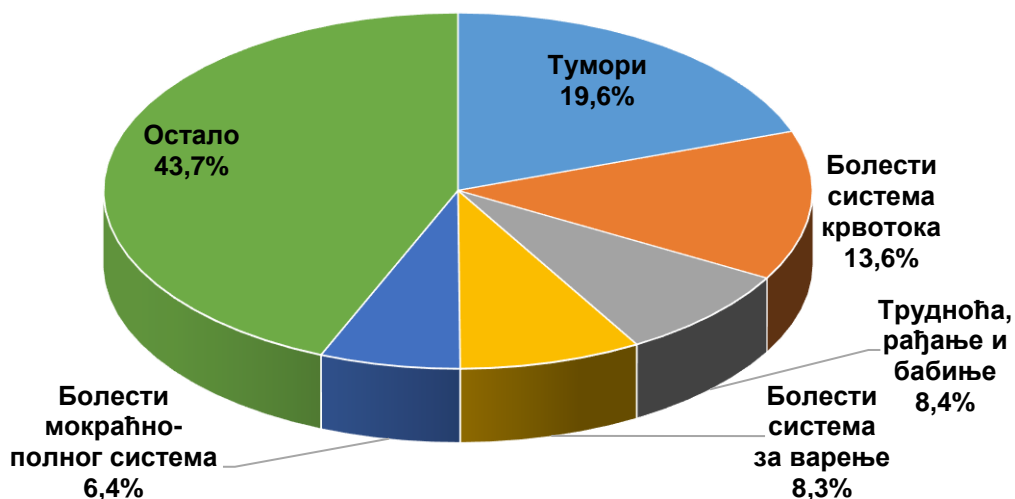
РБ	Дијагноза	Број	%
1.	Лица која траже здравствене услуге ради прегледа и испитивања	14.035	26,7
2.	Друга запаљења женских карличних органа	5.544	10,5
3.	Поремећаји менструације	3.849	7,3
4.	Друга обољења полно-мокраћног пута	3485	6,6
5.	Препорођајни прегледи и друге контроле трудноће	3.078	5,8
6.	Болести менопаузе-климактеријума	2.320	4,4
7.	Друге компликације трудноће и порођаја	2295	4,4
8.	Запаљење грлића материце	2.175	4,1
9.	Контрацепција	1.906	3,6
10.	Болести дојке	1.671	3,2
11.	Остало	12.279	23,3
Укупно		52.637	100,00

2.2. БОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ

Подаци о болничком морбидитету за 2018. годину се односе на морбидитет који се региструје приликом стационарног лечења пацијената (без дневних болница) у државним здравственим установама (установе из Плана мреже) као и приватним болницама са територије Јужнобачког округа.

Према подацима из 2018. године најзаступљеније групе обољења су: тумори (19,6%), следе болести система крвотока (13,6%), трудноћа, рађање и бабиње (8,4%), болести система за варење (8,3%) и болести мокраћно-полног система (6,4%). У поређењу са 2014. годином, није се мењао редослед водећих узрока хоспитализације посматраних према групама (графикон бр. 8, табела бр. 33, 34).

Графикон бр. 8 Водећи узроци хоспитализације по групама болести на територији Јужнобачког округа у 2018. години

Табела бр. 33

Узроци хоспитализације по групама болести и болнички морталитет у Јужнобачком округу у 2014. години

Група болести	Број случајева (хоспитализација)	Удео %	Ранг	Број дана	Просечна дужина лечења	Умрло	Болнички леталитет (број умрлих на 100 случајева)
I Заразне и паразитарне болести	2.218	2,17	13	21.812	9,8	65	2,93
II Тумори	22.153	21,71	1	159.445	7,2	501	2,26
III Болести крви и имунитета	2.094	2,05	16	8.554	4,1	17	0,81
IV Болести жлезда са унутрашњим лучењем	4.125	4,04	9	20.101	4,9	59	1,43
V Душевно поремећаји и поремећаји понашања	2.724	2,67	11	57.451	21,1	11	0,40
VI Болести нервног система	2.179	2,14	14	28.494	13,1	29	1,33
VII Болести ока и припојака ока	2.719	2,66	12	7.909	2,9	0	0,00
VIII Болести ува и мастоидног наставка	890	0,87	19	4.384	4,9	0	0,00
IX Болести система крвотока	12.473	12,22	2	106.049	8,5	1.017	8,15
X Болести система за дисање	6.335	6,21	7	61.910	9,8	294	4,64
XI Болести система за варење	7.123	6,98	4	46.826	6,6	213	2,99
XII Болести коже и поткожног ткива	1.309	1,28	17	8.900	6,8	8	0,61
XIII Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	5.613	5,50	8	59.933	10,7	9	0,16
XIV Болести мокраћно-полног система	6.544	6,41	5	33.405	5,1	116	1,77
XV Трудноћа, рађање и бабиње	9.057	8,88	3	36.906	4,1	0	0,00
XVI Стања у порођајном периоду	752	0,74	20	12.186	16,2	4	0,53
XVII Урођене наказности	1.074	1,05	18	5.745	5,3	2	0,19
XVIII Симптоми и знаци	2.111	2,07	15	13.100	6,2	73	3,46
XIX Повреде и тровања	4.048	3,97	10	34.499	8,5	65	1,61
XXI Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом	6.505	6,37	6	32.016	4,9	1	0,02
УКУПНО	102.046	100,0		759.625	7,4	2.484	2,43

Табела бр. 34 Узроци хоспитализације по групама болести и болнички морталитет у Јужнобачком округу у 2018. години

Назив групе болести (МКБ - X)	Број хоспитализација	Удео (%)	Ранг	Број болничк и лечених лица	Број дана лечења	Просечна дужина лечења	Број умрлих	Болнички леталитет (број умрлих на 100 лечених)
I Заразне и паразитарне болести	1.941	2,00	13	1.747	21.470	11,06	114	6,53
II Тумори	19.035	19,62	1	9.912	137.550	7,23	513	5,18
III Болести крви и имунитета	1.398	1,44	17	843	8.580	6,14	39	4,63
IV Болести жлезда са унутрашњим лучењем	2.603	2,68	12	1.901	17.196	6,61	50	2,63
V Душевни поремећаји и поремећаји понашања	2.705	2,79	11	1.976	58.073	21,47	11	0,56
VI Болести нервног система	1.936	2,00	14	1.671	20.931	10,81	30	1,80
VII Болести ока и припојака ока	5.012	5,17	8	3.955	9.204	1,84	0	0,00
VIII Болести ува и мастоидног наставка	471	0,49	20	444	2.076	4,41	0	0,00
IX Болести система крвотока	13.182	13,59	2	10.805	102.299	7,76	910	8,42
X Болести система за дисање	6.038	6,22	7	5.232	64.678	10,71	418	7,99
XI Болести система за варење	8.073	8,32	4	6.095	46.879	5,81	208	3,41
XII Болести коже и поткожног ткива	996	1,03	18	916	7.953	7,98	8	0,87
XIII Болести мишићно-коштаног система и везивног ткива	6.066	6,25	6	3.636	48.163	7,94	7	0,19
XIV Болести мокраћно-полног система	6.253	6,45	5	5.073	31.220	4,99	80	1,58
XV Трудноћа, рађање и бабиње	8.173	8,43	3	7.715	34.997	4,28	0	0,00
XVI Стања у порођајном периоду	1.715	1,77	16	100	18.238	10,63	25	25,00
XVII Урођене наказности	951	0,98	19	708	5.835	6,14	5	0,71
XVIII Симптоми и знаци	1.838	1,89	15	1.709	12.462	6,78	95	5,56
XIX Повреде и тровања	4.205	4,33	10	3.897	31.962	7,60	110	2,82
XXI Фактори који утичу на здравствено стање и контакт са здравственом службом	4.414	4,55	9	3.403	34.986	7,93	7	0,21
УКУПНО	97.005	100,0		71.738	714.752	7,37	2.630	3,67

Према подацима за 2018. годину просечна дужина лечења је била највећа код пацијената који су лечени од душевних поремећаја и поремећаја понашања (21,5 дана), заразних и паразитарних болести (11,1 дан), болести нервног система (10,8 дана), болести система за дисање (10,7 дана), стања у порођајном периоду (10,6 дана), док је најкраћа просечна дужина лечења била код болести ока и припојака ока (1,8 дана), код трудноће, рађања и бабиња (4,3 дана) и болести ува и мастоидног наставка (4,4 дана).

Просечна дужина лечења у 2018. години се није значајније променила у односу на 2017. годину. У односу на 2014. годину за одређене групе болести је било извесних промена, што је у највећој мери резултат тога што је извештавање на новом обрасцу Извештаја о хоспитализацији уведено управо 2014. године а то је захтевало одређени временски период прилагођавања на нову методологију.

Водећи узроци смрти хоспитализованих болесника у 2018. и 2017. години су исти као и у 2014. години. У 2018. години на првом месту су болести система крвотока, које учествују са 34,6% у укупном броју умрлих. Болнички леталитет, који представља број

умрлих на 100 болнички лечених лица износи 8,4%. На другом месту се налазе тумори (19,5% од укупног броја умрлих) са леталитетом од 5,2%. На трећем месту се налазе болести система за дисање (15,8%) са леталитетом од 7,9%.

Најчешћи узрок хоспитализације (уколико се изузму хоспитализације због спонтаног порођаја код једноплодне трудноће) у 2018. години је била старачка катаракта са 2.604 хоспитализације, при чему је ова дијагноза у 2017. години била на петом месту а у 2014. години није била међу водећим узроцима хоспитализације. Већи број хоспитализација са овом дијагнозом као узроком хоспитализације у односу на претходни период је резултат интензивнијег рада на скраћењу листа чекања за операцију катаракте. Следећи на листи су злоћудни тумор бронхија и плућа, где се број хоспитализација нешто смањило у односу на 2014. годину (са 2.665 на 2.512) и злоћудни тумор дојке где је смањење било значајније (са 2.505 на 2.281) (табеле бр. 35, 36).

Табела бр. 35 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2014. години - укупно

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број случајева (хоспитализација)	Број дана	Просечна дужина лечења
1. Спонтани порођај код једноплодне трудноће (О80)	4.868	19.749	4,1
2. Злоћудни тумори бронхија и плућа (С34)	2.665	33.444	12,5
3. Злоћудни тумор дојке (С50)	2.505	20.562	8,2
4. Друга медицинска нега (Z51)	2.317	392	0,2
5. Порођај царским резом код једноплодне трудноће (О82)	1.836	10.982	6,0
6. Акутни инфаркт миокарда (I21)	1.808	12.115	6,7
7. Повишен крвни притисак непознатог порекла (I10)	1.556	9.301	6,0
8. Хронична исхемијска болест срца (I25)	1.468	15.757	10,7
9. Нега која укључује употребу рехабилитационих процедура (Z50)	1.441	10.258	7,1
10. Шећерна болест инсулинозависан облик (E10)	1.364	7.629	5,6

Табела бр.36 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2018. години – укупно

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број хоспитализација	Број болнички лечених лица	Број дана лечења	Просечна дужина лечења
1. Спонтани порођај код једноплодне трудноће (О80)	4.264	4.252	16.338	3,83
2. Старачка катаракта (Н25)	2.604	2.430	4.299	1,65
3. Злоћудни тумор бронхија и плућа (С34)	2.512	1.614	36.148	14,39
4. Злоћудни тумор дојке (С50)	2.281	1.066	10.954	4,80
5. Порођај царским резом код једноплодне трудноће (О82)	2.243	2.232	13.043	5,81
6. Акутни инфаркт миокарда (I21)	1.911	1.765	11.955	6,26
7. Хронична исхемијска болест срца (I25)	1.720	1.569	16.812	9,77
8. Злоћудни тумор дебелог црева (С18)	1.583	464	5.999	3,79
9. Серопозитивни реуматоидни артритис (M05)	1.551	427	5.587	3,60
10. Запаљење плућа узроковано неозначеним микроорганизмом (J18)	1.389	1.291	18.746	13,50

Посматрано по полу, водећи узрок хоспитализације у болничком морбидитету мушкараца, у 2018. години, 2017. као и у 2014. години, је злоћудни тумор бронхија и плућа. На другом месту се налази акутни инфаркт миокарда, а на трећем месту хронична исхемијска болест срца. Осим промена у редоследу дијагноза уочава се да се 2018. године у десет водећих узрока хоспитализације налазе и старачка катаракта, злоћудни тумор простате и злоћудни тумор ректума, дијагнозе које се нису налазиле међу најчешћим узроцима хоспитализације у 2014. години (табеле бр. 37, 38).

Табела бр. 37 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2014. години - мушкарци

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број случајева (хоспитализација)	Број дана	Просечна дужина лечења
1. Злоћудни тумори бронхија и плућа (С34)	1.873	24.228	12,9
2. Друга медицинска нега (Z51)	1.554	224	0,1
3. Акутни инфаркт миокарда (I21)	1.133	7.333	6,5
4. Хронична исхемијска болест срца (I25)	1.051	11.198	10,7
5. Пoviшен крвни притисак непознатог порекла (I10)	809	4.876	6,0
6. Нега која укључује употребу рехабилитационих процедура (Z50)	792	5.388	6,8
7. Пропонска кила (K40)	788	2.825	3,6
8. Запаљење плућа микроорганизам неозначен (J18)	723	9.468	13,1
9. Злоћудни тумор дебелог црева (С18)	722	4.163	5,8
10. Стезање у грудима (I20)	715	4.385	6,1

Табела бр. 38 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2018. години – мушкарци

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број хоспитализација	Број болнички лечених лица	Број дана лечења	Просечна дужина лечења
1. Злоћудни тумор бронхија и плућа (C34)	1.589	1.049	23.928	15,06
2. Акутни инфаркт миокарда (I21)	1.264	1.155	7.904	6,25
3. Хронична исхемијска болест срца (I25)	1.252	1.144	12.143	9,70
4. Старачка катаракта (H25)	1.102	1.032	1.785	1,62
5. Злоћудни тумор простате (C61)	1.091	515	3.796	3,48
6. Злоћудни тумор дебелог црева (C18)	943	278	3.498	3,71
7. Злоћудни тумор ректума (C20)	797	227	3.364	4,22
8. Препонска кила (K40)	780	732	2.694	3,45
9. Стезање у грудима (I20)	774	712	3.541	4,57
10. Запаљење плућа узроковано неозначеним микроорганизмом (J18)	767	711	10.401	13,56

У болничком морбидитету жена (уколико се изузму хоспитализације због спонтаног порођаја код једноплодне трудноће и порођаја царским резом код једноплодне трудноће) најчешћи узрок хоспитализације у 2018. години, 2017. као и у 2014. години је злоћудни тумор дојке, чији се број хоспитализација смањило (са 2.463 у 2014. години на 2.272 у 2018. години). Следи, старачка катаракта, дијагноза која се није налазила у десет водећих узрока хоспитализације у 2014. години, а чији се број повећао у односу на претходну годину (са 1.302 у 2017. години на 1.502 у 2018. години). Поред тога, у најчешће узроке хоспитализације спадају и серопозитивни реуматоидни артритис, злоћудни тумор бронхија и плућа и акутни инфаркт миокарда (табеле бр. 39, 40).

Табела бр. 39 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2014. години – жене

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број случајева (хоспитализација)	Број дана	Просечна дужина лечења
1. Спонтани порођај код једноплодне трудноће (O80)	4.868	19.749	4,1
2. Злоћудни тумор дојке (C50)	2.463	20.190	8,2
3. Порођај царским резом код једноплодне трудноће (O82)	1.836	10.982	6,0
4. Злоћудни тумори душника и плућа (C34)	792	9.216	11,6
5. Друга медицинска нега (Z51)	763	168	0,2
6. Серопозитивни реуматоидни артритис (M05)	762	4.755	6,2
7. Повишен крвни притисак непознатог порекла (I10)	747	4.425	5,9
8. Шећерна болест инсулинозависан облик (E10)	713	4.037	5,7
9. Унапређење репродукције (Z31)	700	2.507	3,6
10. Акутни инфаркт миокарда (I21)	675	4.782	7,1

Табела бр. 40

Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу у 2018. години – жене

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број хоспитализација	Број болнички лечених лица	Број дана лечења	Просечна дужина лечења
1. Спонтани порођај код једноплодне трудноће (О80)	4.264	4.252	16.338	3,83
2. Злоћудни тумор дојке (С50)	2.272	1.058	10.874	4,79
3. Порођај царским резом код једноплодне трудноће (О82)	2.243	2.232	13.043	5,81
4. Старачка катаракта (Н25)	1.502	1.399	2.514	1,67
5. Серопозитивни реуматоидни артритис (М05)	1.350	356	4.390	3,25
6. Злоћудни тумор бронхија и плућа (С34)	923	565	12.220	13,24
7. Акутни инфаркт миокарда (I21)	647	611	4.051	6,26
8. Злоћудни тумор дебелог црева (С18)	640	187	2.501	3,91
9. Камен у жучној кеси (К80)	632	591	3.074	4,86
10. Запаљење плућа узроковано неозначеним микроорганизмом (Ј18)	622	581	8.345	13,42

Током 2018. године, на одељењима дневних болница у оквиру државних и приватних здравствених установа на територији Јужнобачког округа лечено је укупно 10.989 лица и остварено је 54.155 хоспитализација, што је значајно више у односу на претходну годину (6.574 лица и 36.784 хоспитализација). Оснивање нових организационих јединица дневних болница, преорјентација рада и усклађивање са новинама у финасирању болничке здравствене заштите разлози су већег броја хоспитализација у оквиру дневне болнице у односу на претходни период.

Уколико се анализирају дијагнозе, најчешћи узроци хоспитализације у дневним болницама су исти као и 2017. године: нега која укључује дијализу, друга медицинска нега и хронична болест бубрега (табела бр.41).

Табела бр. 41 Најчешћи узроци хоспитализације према дијагнозама у Јужнобачком округу (само на одељењима дневних болница) у 2018. години – укупно

ДИЈАГНОЗА (МКБ-Х)	Број хоспитализација	Број болнички лечених лица
1. Нега која укључује дијализу (Z49)	17.623	187
2. Друга медицинска нега (Z51)	16.737	3.838
3. Хронична болест бубрега (N18)	7.791	123
4. Нега која укључује употребу рехабилитационих процедура (Z50)	1.282	735
5. Мијелоидна леукемија (С92)	679	146
6. Друга хронична опструктивна болест плућа (Ј44)	673	415
7. Злоћудни тумор бронхија и плућа (С34)	541	299
8. Шећерна болест, инсулинозависан облик (Е10)	495	318
9. Злоћудни тумор дојке (С50)	484	161
10. Неоплазма неодређене или непознате друге локализације (D48)	375	371

2.3 ХРОНИЧНЕ НЕЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

Сагледавање епидемиолошке ситуације хроничних незаразних обољења од већег јавноздравственог значаја (шећерна болест, акутни коронарни синдром и малигне болести) обезбеђују популациони регистри и подаци витално-демографске статистике. За потребе ове анализе коришћени су непубликовани подаци о броју новооболелих и умрлих из регистара обољења.

2.3.1 ШЕЋЕРНА БОЛЕСТ

У Јужнобачком округу је у 2018. години регистровано 24 новооболелих од шећерне болести типа 1 узраста 0-29 година, при чему је стопа инциденције (број новооболелих на 100000 становника) износила 11,9 и није се значајније променила у односу на инциденцију која је регистрована пре пет година (11,5). Стопа инциденције шећерне болести типа 1 је у 2018. години била нешто виша код особа женског пола (табела бр. 14).

У истој години је регистровано 1624 новооболелих од типа 2 шећерне болести. Стопа инциденције за тип 2 шећерне болести је била 262,6/100000 становника, што је нешто ниже у односу на стопу регистровану 2014. године (281,3/100000). Посматрано по полу, стопа инциденције за тип 2 шећерне болести је била виша код мушкараца (табела бр. 42).

Табела бр. 42 Стопе инциденције за тип 1 и тип 2 шећерне болести на 100000 становника у периоду 2014-2018. година, према полу

Година	Стопа инциденције за тип 1 шећерне болести на 100000 становника (0-29 година)		Стопа инциденције за тип 2 шећерне болести на 100000 становника (сви узрасти)	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2014.	5,6	17,6	277,4	285,0
2015.	13,3	17,7	264,1	244,8
2016.	9,5	15,9	280,5	258,4
2017.	9,6	8,0	267,7	239,8
2018.	11,6	12,1	276,9	249,3

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од дијабетеса у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије, 2014-2017. година, Институт за јавно здравље Војводине, непубликовани подаци Регистра за дијабетес за 2018. годину

Према подацима Републичког завода за статистику, у 2018. години су у Јужнобачком округу од шећерне болести умрле 176 особе, а стопа морталитета је износила 28,5/100000 становника и нешто је нижа у односу на пре пет година када је износила 30,8/100000 становника. Стопа морталитета (број умрлих на 100000 становника) за шећерну болест типа 1 је износила 12,6 (14,1 за мушкарце и 11,2 за жене). Стопа морталитета за шећерну болест типа 2 је износила 9,4/100000 становника (7,0 за мушкарце и 11,6 за жене).

2.3.2 АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ

Акутни коронарни синдром обухвата клиничка стања која настају као последица акутне исхемије или некрозе миокарда и може да се испољи као: нестабилна ангина пекторис, акутни инфаркт миокарда са и без елевације СТ сегмента и изненадна срчана смрт.

У 2018. години је регистровано 1406 случајева акутног коронарног синдрома, у већем броју код мушкараца (62,9%). Према врсти клиничког стања најчешће регистровани вид акутног коронарног синдрома је био акутни инфаркт миокарда који је чинио 92,0% свих регистрованих случајева акутног коронарног синдрома (1294 случај), а преосталих 112 случајева (8,0%) су биле пријаве нестабилне ангине пекторис. Стопа инциденције за акутни коронарни синдром је износила 227,4 на 100000 становника и била је скоро двоструко виша код мушкараца (табела бр.43).

Табела бр. 43 Број новооболелих особа и стопа инциденције за акутни коронарни синдром у периоду од 2014. до 2018. године, према полу

Година	Број новооболелих особа од акутног коронарног синдрома		Стопа инциденције за акутни коронарни синдром на 100000 становника	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2014.	944	535	317,8	167,5
2015.	940	570	316,2	178,4
2016.	883	543	296,7	169,9
2017.	869	497	291,5	155,4
2018.	884	522	296,3	163,1

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од акутног коронарног синдрома у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије, 2014-2017. година, Непубликовани подаци Регистра акутни коронарни синдром Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ за 2018. годину

У 2018. години у Јужнобачком округу је умрло 284 особа због акутног коронарног синдрома, а стопа морталитета је износила 45,9 на 100000 становника. Стопе мораталита су биле значајно више код мушкараца него код жена, али је код мушкараца дошло до значајног пада броја умрлих особа у односу на 2014. годину, а самим тим и стопа морталитета (табела бр. 44).

Табела бр. 44

Број умрлих особа и стопа морталитета за акутни коронарни синдром у периоду од 2014. до 2018. године, према полу

Година	Број умрлих особа од акутног коронарног синдрома		Стопа морталитета за акутни коронарни синдром на 100000 становника	
	мушки пол	женски пол	мушки пол	женски пол
2014.	223	121	75,1	37,9
2015.	217	147	73,0	46,0
2016.	184	110	61,8	34,4
2017.	177	112	59,4	35,0
2018.	169	115	56,6	35,9

Извор података: Институт за јавно здравље Србије. Инциденција и морталитет од акутног коронарног синдрома у Србији. Београд: Институт за јавно здравље Србије, 2014-2017. година; Непубликовани подаци Регистра акутни коронарни синдром Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ за 2018. годину

2.3.3 Малигне болести

Према последњим расположивим подацима Регистра за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ у Јужнобачком округу је у 2017. години регистровано 3827 новооболелих од малигнух тумора. У односу на 2013. годину када је регистровано 2314 новооболелих, у 2017. години је број значајно већи и последица је боље евиденције података. Број новооболелих на 100000 становника је био виши код мушкараца (664,3) него код жена (577,4).

Најчешћа локализација малигнух тумора код мушкараца су била плућа и душник и ови тумори су чинили петину свих регистрованих тумора (20,2%). Следећи по учесталости су били малигни тумори простате (11,5%), дебелог црева (9,2%), коже (без малигног меланома) (8,5%) и мокраћне бешике (7,1%) (табела бр.45).

Табела бр.45

Водеће локализације малигнух тумора код мушкараца у Јужнобачком округу у 2017. години

Локализација малигне неоплазме	Број новооболелих	Учешће у укупном броју новооболелих (%)	Стопа инциденције на 100000 мушкараца
Плућа и душник (C34)	400	20,2	134,2
Простата (C61)	228	11,5	76,5
Дебело црево (C18)	182	9,2	61,1
Кожа (C44)	169	8,5	56,7
Мокраћна бешика (C67)	141	7,1	47,3
Ректум (C20)	103	5,2	34,6
Малигни меланом (C43)	67	3,4	22,5
Бубрег (C64)	56	2,8	18,8
Желудац (C16)	52	2,6	17,4
Панкреас (C25)	48	2,4	16,1
Друге локализације	534	27,0	179,2
Укупно	1980	100,0	664,3

Извор: Непубликовани подаци Регистра за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ за 2017. годину

Најчешћи малигни тумори код жена су били малигни тумори дојке који су чинили скоро четвртину свих регистрованих малигнух тумора (24,4%). Следећи по учесталости су били малигни тумори плућа и душница (10,2%), коже (без малигног меланом) (9,0%), дебелог црева (7,5%) и малигни тумори грлића материце (5,7%) (табела бр.46).

Табела бр.46 Водеће локализације малигнух тумора код жена у Јужнобачком округу у 2017. години

Локализација малигне неоплазме	Број новооболелих	Учешће у укупном броју новооболелих (%)	Стопа инциденције на 10000 становника
Дојка (C50)	450	24,4	140,7
Плућа и душник (C34)	189	10,2	59,1
Кожа (C44)	167	9,0	52,2
Дебело црево (C18)	139	7,5	43,5
Грлић материце (C53)	106	5,7	33,1
Материца – тело (C54)	74	4,0	23,1
Ректум (C20)	68	3,7	21,3
Јајник (C56)	68	3,7	21,3
Малигни меланом (C43)	57	3,1	17,8
Мокраћна бешика (C67)	44	2,4	13,8
Штитаста жлезда (C73)	43	2,3	13,4
Панкреас (C25)	39	2,1	12,2
Друге локализације	403	21,8	126,0
Укупно	1847	100,0	577,4

Извор: Непубликовани подаци Регистра за рак Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ за 2017. годину

Подаци о морталитету од малигнух болести су приказани у поглављу 1.4. Морталитет.

3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ

Према Уредби о плану мреже здравствених установа („Службени гласник Републике Србије“ бр. 42/2006, 119/2007, 84/2008, 71/2009, 85/2009, 24/2010, 6/2012, 37/2012, 8/2014, 92/2015, 111/2017, 114/2017 - испр., 13/2018 и 15/2018 - испр.) на територији Јужнобачког округа има 28 самосталних здравствених установа.

Мрежу примарне здравствене заштите чине 11 домова здравља, 2 апотеке и 3 завода (Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад, Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад и Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад).

Здравствену заштиту на секундарном нивоу обезбеђује једна општа болница (Врбас), Специјална болница за реуматске болести Нови Сад и Војна болница Нови Сад са 60 постеља који је од јануара 2012. године укључен у План мреже здравствених установа. Подаци који се односе на рад Војне болнице Нови Сад нису укључени у анализу с обзиром да ова установа нема обавезу достављања података.

Установе које обављају здравствену делатност на терцијарном нивоу у Округу су Клинички центар Војводине, Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Клиника за стоматологију Војводине и институти у Сремској Каменици: Институт за онкологију Војводине, Институт за плућне болести Војводине и Институт за кардиоваскуларне болести Војводине.

Здравствене установе које обављају делатност на више нивоа у Јужнобачком округу су: Институт за јавно здравље Војводине, Завод за антирабичну заштиту „Луј Пастер“ Нови Сад и Завод за трансфузију крви Војводине.

Здравствену заштиту становништва Јужнобачког округа у 2018. години обезбеђивало је укупно 9.198 радника на неодређено време. Укупан број запослених радника у односу на 2017. годину се смањио за 130 радника (1,4%), а у односу на 2014. годину за 916 радника (9,0%), од тога за 356 здравствених радника. Од укупног броја запослених у 2018. години 78,3% су здравствени радници. Сваки трећи здравствени радник има високу стручну спрему. У Јужнобачком округу у 2018. години било је запослено 1.919 лекара, од тога 73,6% су лекари специјалисти. У односу на 2014. годину укупан број лекара се смањио за 10 (0,5%). У здравственим установама у Округу је било запослено укупно 171 доктора стоматологије и 102 фармацеута. У односу на 2014. годину укупан број запослених доктора стоматологије се смањио за 23 (11,8%), а број фармацеута за 67 (39,6%) (табеле бр. 47, 48). Треба напоменути да је број запослених на Институтима у Сремској Каменици у 2018. години приказан без административно/техничких радника који су посебно приказани у Установи заједничких послова Института у Сремској Каменици.

Табела бр. 47 Кадрови у здравственим установама Јужнобачког округа на дан 31.12.2014. године

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници											Немедицински
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема							Виша СС	Сред. СС	Нижа СС	
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Остали				
				Општа медицина	На специјализац	Специјалист и							
КЛ. ЗА АБДОМИНАЛНУ И ТРАНСПЛАНТАЦ. ХИРУРГИЈУ	73	68	19	0	3	16	0	0	0	5	44	0	5
КЛ. ЗА ВАСКУЛАРНУ И ТРАНСПЛАНТАЦИОНУ ХИРУРГИЈУ	37	36	10	1	3	6	0	0	0	2	24	0	1
КЛ. ЗА ОРТОПЕДСКУ ХИРУРГИЈУ И ТРАУМАТОЛОГИЈУ	75	74	19	2	1	16	0	0	0	5	50	0	1
КЛ. ЗА УРОЛОГИЈУ	52	52	16	1	2	13	0	0	0	3	33	0	0
КЛ. ЗА ПЛАСТИЧНУ И РЕКОНСТРУКТИВНУ ХИРУРГИЈУ	28	27	9	0	1	8	0	0	0	2	16	0	1
КЛИНИКА ЗА НЕУРОХИРУРГИЈУ	38	37	8	1	2	5	0	0	0	1	28	0	1
КЛИНИКА ЗА МАКСИЛОФАЦИЈАЛНУ И ОРАЛНУ ХИРУРГИЈУ	22	22	8	0	1	7	0	0	0	2	12	0	0
КЛИНИКА ЗА АНЕСТЕЗИЈУ И ИНТЕНЗ. ТЕРАПИЈУ	106	103	34	2	13	19	0	0	0	1	68	0	3
КЛИНИКА ЗА НЕФРОЛОГИЈУ И КЛИНИЧКУ ИМУНОЛОГИЈУ	77	77	15	1	1	13	0	0	0	5	57	0	0
КЛИНИКА ЗА ЕНДОКРИНОЛОГИЈУ, ДИЈАБЕТЕС И БОЛЕСТИ МЕТАБОЛИЗМА	42	42	14	1	3	10	0	0	0	1	27	0	0
КЛИНИКА ЗА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈУ И ХЕПАТОЛОГИЈУ	47	47	12	0	1	11	0	0	0	2	33	0	0
КЛИНИКА ЗА ХЕМАТОЛОГИЈУ	53	53	10	0	1	9	0	0	0	1	42	0	0
КЛИНИКА ЗА НЕУРОЛОГИЈУ	127	106	32	0	0	28	0	0	4	6	68	0	21
КЛИНИКА ЗА ПСИХИЈАТРИЈУ	153	121	49	0	6	30	0	0	13	9	63	0	32
КЛИНИКА ЗА ИНФЕКТИВНЕ БОЛЕСТИ	115	89	25	3	3	19	0	0	0	10	54	0	26
КЛ. ЗА КОЖНО-ВЕНЕРИЧНЕ БОЛЕСТИ	49	40	19	0	2	17	0	0	0	1	20	0	9
ИНСТ. ЗА БОЛ. УХА, ГРЛА И НОСА	87	74	28	0	3	20	0	0	5	6	40	0	13
КЛИНИКА ЗА ОЧНЕ БОЛЕСТИ	78	64	22	0	0	21	0	0	1	4	38	0	14
КЛИН. ЗА ГИНЕКОЛОГ. И АКУШЕР.	386	341	83	0	11	65	0	0	7	12	246	0	45
КЛИН. ЗА МЕДИЦ. РЕХАБИЛИТАЦИЈУ	96	79	15	0	3	10	0	0	2	27	37	0	17
ЦЕНТАР ЗА ЛАБОРАТОРИЈСКУ МЕДИЦИНУ	116	97	33	0	8	16	0	0	9	7	57	0	19
ЦЕНТАР ЗА РАДИОЛОГИЈУ	88	70	31	0	11	19	0	0	1	30	9	0	18
ЦЕНТАР ЗА СУДСКУ МЕДИЦИНУ, ТОКСИКОЛОГИЈУ И МОЛЕКУЛ. ГЕН.	27	24	15	0	0	10	0	0	5	1	8	0	3
ЦЕНТАР ЗА ПАТОЛОГИЈУ И ХИСТОЛОГИЈУ	33	27	11	0	3	8	0	0	0	0	16	0	6
УРГЕНТНИ ЦЕНТАР	370	345	63	1	23	35	0	1	3	34	248	0	25

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници											Немедицински
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема							Виша СС	Сред. СС	Нижа СС	
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Остали				
				Општа медицина	На специјализац	Специјалист и							
СЛУЖБА ОПЕРАЦИОНИХ САЛА	56	46	1	0	0	1	0	0	0	3	42	0	10
ПОЛИКЛИНИКА	27	8	3	0	0	3	0	0	0	2	3	0	19
СЛУЖБА ЗА ПРАВНЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ	54	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	53
СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	89	1	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0	88
СЛУЖБА ЗА ТЕХНИЧКО-УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ	204	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	204
УПРАВА КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА	28	9	8	0	0	8	0	0	0	1	0	0	19
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ И ИНФОРМАТИКУ	79	5	0	0	0	0	0	0	0	1	4	0	74
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ -ИНТЕРНО	37	4	1	0	0	0	0	0	1	0	3	0	33
ЦЕНТАР ЗА МЕДИЦИНСКО СНАБДЕВАЊЕ – БОЛНИЧКА АПОТЕКА	17	13	4	0	0	0	0	4	0	0	9	0	4
1. Клинички центар Војводине укупно	2.966	2.202	618	13	105	443	0	6	51	184	1400	0	764
2. ДОМ ЗДРАВЉА НОВИ САД	1.375	1.168	464	74	23	250	88	1	28	142	562	0	207
3. АПОТЕКА НОВИ САД	233	184	105	0	0	0	1	102	2	0	79	0	49
4. ЗАВОД ЗА ЗДРАВ. ЗАШТ. РАДНИКА НОВИ САД	43	30	18	0	1	9	0	0	8	1	11	0	13
5. ЗАВОД ЗА ЗДР. ЗАШТ. СТУДЕНАТА НОВИ САД	70	58	27	3	2	16	5	0	1	8	23	0	12
6. СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА ЗА РЕУМАТСКЕ БОЛЕСТИ НОВИ САД	93	74	15	1	1	13	0	0	0	24	33	2	19
7. ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ	238	171	63	3	4	37	0	1	18	15	82	11	67
8. ЗАВОД ЗА АНТИРАБИЧНУ ЗАШТИТУ "ЛУЈ ПАСТЕР" НОВИ САД	20	15	10	1	0	4	0	0	5	0	3	2	5
9. КЛИНИКА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	60	53	30	0	0	0	30	0	0	1	22	0	7
10. ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	601	406	126	0	18	84	0	2	22	50	230	0	195
11. ИНСТИТУТ ЗА ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	653	429	119	1	23	86	1	5	3	74	236	0	224
12. ИНСТ. ЗА КАРДИОВАСКУЛАРНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	655	417	91	1	21	65	0	2	2	173	153	0	238
13. ИНСТ. ЗА ЗАШТ. ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ	756	594	165	7	18	108	0	1	31	59	370	0	162
14. ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ	92	63	23	0	0	22	0	1	0	2	38	0	29
15. ЗАВОД ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ НОВИ САД	232	141	60	12	8	40	0	0	0	7	74	0	91
Нови Сад укупно	8.087	6.005	1.934	116	224	1.177	125	121	171	740	3.316	15	2.082
16. ДЗ Врбас	237	176	65	9	3	32	17	2	2	6	105	0	61
17. Општа болница Врбас	510	377	99	6	21	63	1	4	4	28	250	0	133
18. Апотека Врбас	33	27	15	0	0	0	0	15	0	0	12	0	6
ВРБАС УКУПНО	780	580	179	15	24	95	18	21	6	34	367	0	200
19. ДЗ Бач	83	60	19	7	1	7	3	1	0	3	38	0	23

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници											Немедицински
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема							Виша СС	Сред. СС	Ниска СС	
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Остали				
				Општа медицина	На специјализац	Специјалисти							
20. ДЗ Бачка Паланка	332	255	89	40	5	27	12	5	0	8	158	0	77
21. ДЗ Бачки Петровац	72	56	22	8	1	8	3	2	0	2	32	0	16
22. ДЗ Беочин	87	68	26	11	0	9	4	2	0	2	40	0	19
23. ДЗ Бечеј	226	178	67	17	10	26	8	5	1	6	105	0	48
24. ДЗ Жабалъ	140	116	43	16	1	15	7	4	0	4	69	0	24
25. ДЗ Србобран	91	71	28	9	1	9	5	3	1	2	41	0	20
26. ДЗ Темерин	133	107	42	14	4	14	6	4	0	6	59	0	26
27. ДЗ Тител	83	62	22	13	2	3	3	1	0	1	39	0	21
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	10.114	7.558	2.471	266	273	1.390	194	169	179	808	4.264	15	2.556

**Табела бр. 48 Кадрови у здравственим установама Јужнобачког округа
31.12.2018. године**

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници														Немедицински	
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема											Виша СС	Сред. СС		Нижа СС
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Санитарни инж.	Хемичари	Остали	Остали					
				Општа мед.	На спец.	Специјалисти											
КЛ. ЗА АБДОМИНАЛНУ И ЕНДОКРИНОЛОШКУ ХИРУРГИЈУ	61	61	21	1	5	15	0	0	0	0	0	0	0	3	37	0	0
КЛ. ВАСКУЛАРНУ И ТРАНСПЛАНТАЦ. ХИРУРГИЈУ	33	33	9	0	2	7	0	0	0	0	0	0	0	4	20	0	0
КЛ. ЗА ОРТОПЕДСКУ ХИРУРГИЈУ И ТРАУМАТОЛОГИЈУ	74	74	21	0	0	21	0	0	0	0	0	0	0	5	48	0	0
КЛ. ЗА УРОЛОГИЈУ	53	53	16	1	2	13	0	0	0	0	0	0	0	2	35	0	0
КЛ. ЗА ПЛАСТИЧНУ И РЕКОНСТРУКТИВНУ ХИРУРГИЈУ	27	27	10	1	3	6	0	0	0	0	0	0	0	1	16	0	0
КЛИНИКА ЗА НЕУРОХИРУРГИЈУ	34	34	9	0	3	6	0	0	0	0	0	0	0	1	24	0	0
КЛИНИКА ЗА МАКСИЛОФАЦИЈАЛНУ И ОРАЛНУ ХИРУРГИЈУ	19	19	6	0	1	5	0	0	0	0	0	0	0	2	11	0	0
КЛИНИКА ЗА АНЕСТЕЗИЈУ И ИНТЕНЗИВНУ ТЕРАПИЈУ	226	226	77	0	18	59	0	0	0	0	0	0	0	9	140	0	0
КЛИНИКА ЗА НЕФРОЛОГИЈУ И КЛИНИЧКУ ИМУНОЛОГИЈУ	73	73	16	1	3	12	0	0	0	0	0	0	0	4	53	0	0
КЛИНИКА ЗА ЕНДОКРИНОЛОГИЈУ, ДИЈАБЕТЕС И БОЛЕСТИ МЕТАБОЛИЗМА	45	45	15	0	4	11	0	0	0	0	0	0	0	1	29	0	0
КЛИНИКА ЗА ГАСТРОЕНТЕРОЛОГИЈУ И ХЕПАТОЛОГИЈУ	55	55	17	1	4	12	0	0	0	0	0	0	0	4	34	0	0
КЛИНИКА ЗА ХЕМАТОЛОГИЈУ	51	51	15	1	3	11	0	0	0	0	0	0	0	1	35	0	0
КЛИНИКА ЗА НЕУРОЛОГИЈУ	118	118	34	2	2	30	0	0	0	0	0	0	0	6	78	0	0
КЛИНИКА ЗА ПСИХИЈАТРИЈУ	132	132	56	1	6	29	0	0	0	0	0	20	20	19	57	0	0
КЛИНИКА ЗА ИНФЕКТИВНЕ БОЛЕСТИ	87	87	26	1	5	20	0	0	0	0	0	0	0	15	46	0	0
КЛ. ЗА КОЖНО-ВЕНЕРИЧНЕ БОЛЕСТИ	38	38	19	1	0	18	0	0	0	0	0	0	0	1	18	0	0
ИНСТ. ЗА БОЛ. УХА, ГРЛА И НОСА	64	64	24	1	0	18	0	0	0	0	0	5	5	8	32	0	0
КЛИНИКА ЗА ОЧНЕ БОЛЕСТИ	54	54	17	1	0	16	0	0	0	0	0	0	0	6	31	0	0

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници														Немедицински	
		Здрав-ствени радници укупно	Висока стручна спрема											Виша СС	Сред. СС		Нижа СС
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Санитарни инж.	Хемичари	Остали	Остали					
				Општа мед.	На спец.	Специ-јалисти											
КЛИН. ЗА ГИНЕКОЛОГ. И АКУШЕР.	298	298	68	2	5	56	0	0	0	0	5	5	13	217	0	0	
КЛИН. ЗА МЕДИЦ. РЕХАБИЛИТАЦИЈУ	88	88	14	1	0	12	0	0	0	0	1	1	30	44	0	0	
ЦЕНТАР ЗА ЛАБОРАТОРИЈСКУ МЕДИЦИНУ	155	155	38	1	2	24	0	1	0	0	10	10	9	108	0	0	
ЦЕНТАР ЗА РАДИОЛОГИЈУ	109	109	39	0	10	29	0	0	0	0	0	0	48	22	0	0	
ЦЕНТАР ЗА СУДСКУ МЕДИЦИНУ, ТОКСИКОЛОГИЈУ И МОЛЕКУЛ. ГЕН.	22	21	14	0	0	11	0	0	0	0	3	3	0	7	0	1	
ЦЕНТАР ЗА ПАТОЛОГИЈУ И ХИСТОЛОГИЈУ	29	29	11	0	1	10	0	0	0	0	0	0	0	18	0	0	
УРГЕНТНИ ЦЕНТАР	124	124	25	1	5	19	0	0	0	0	0	0	11	88	0	0	
СЛУЖБА ОПЕРАЦИОНИХ САЛА	69	69	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	7	61	0	0	
ПОЛИКЛИНИКА	10	10	3	0	0	3	0	0	0	0	0	0	0	7	0	0	
СЛУЖБА ЗА ПРАВНЕ И ОПШТЕ ПОСЛОВЕ	85	12	7	0	0	7	0	0	0	0	0	0	5	0	0	73	
СЛУЖБА ЗА ЕКОНОМСКО-ФИНАНСИЈСКЕ ПОСЛОВЕ	84	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	84	
СЛУЖБА ЗА ТЕХНИЧКО-УСЛУЖНЕ ДЕЛАТНОСТИ	347	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	0	0	345	
УПРАВА КЛИНИЧКОГ ЦЕНТРА	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ И ИНФОРМАТИКУ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ОДЕЉЕЊЕ ЗА ЗАЈЕДНИЧКЕ ПОСЛОВЕ -ИНТЕРНО	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	
ЦЕНТАР ЗА МЕДИЦИНСКО ЦНАБДЕВАЊЕ - БОЛНИЧКА АПОТЕКА	31	29	8	0	0	1	0	7	0	0	0	0	0	21	0	2	
ЦЕНТАР ЗА ТРАНСПЛАНТАЦИЈУ ОРГАНА, ЋЕЛИЈА И ТКИВА	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	
ОДСЕК ЗА ИНТЕРНУ РЕВИЗИЈУ	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	2	
1. Клинички центар Војводине укупно	2698	2191	636	18	84	482	0	8	0	0	44	44	218	1337	0	507	
2. ДОМ ЗДРАВЉА НОВИ САД	1321	1128	453	74	32	233	83	2	0	0	29	29	158	517	0	193	
3. АПОТЕКА НОВИ САД	62	54	39	0	0	0	0	38	0	0	1	1	0	15	0	8	

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници														Немедицински	
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема											Виша СС	Сред. СС		Нижа СС
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Санитарни инж.	Хемичари	Остали	Остали					
				Општа мед.	На спец.	Специ-јалисти											
4. ЗАВОД ЗА ЗДРАВ. ЗАШТ. РАДНИКА НОВИ САД	36	27	17	0	0	9	0	1	1	3	3	7	1	9	0	9	
5. ЗАВОД ЗА ЗДР. ЗАШТ. СТУДЕНАТА НОВИ САД	64	54	25	2	2	17	4	0	0	0	0	0	6	23	0	10	
6. СПЕЦИЈАЛНА БОЛНИЦА ЗА РЕУМАТСКЕ БОЛЕСТИ НОВИ САД	97	75	17	1	2	12	0	2	0	0	0	0	22	36	0	22	
7. ИНСТИТУТ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ	231	160	68	1	4	41	0	2	0	4	16	20	16	76	0	71	
8. ЗАВОД ЗА АНТИРАБИЧНУ ЗАШТИТУ "ЛУЈ ПАСТЕР" НОВИ САД	21	16	9	1	0	4	0	0	0	0	4	4	0	7	0	5	
9. КЛИНИКА ЗА СТОМАТОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	54	49	28	0	0	0	28	0	0	0	0	0	1	20	0	5	
10. ИНСТИТУТ ЗА ОНКОЛОГИЈУ ВОЈВОДИНЕ	532	443	143	10	21	84	0	1	0	3	24	27	69	231	0	89	
11. ИНСТИТУТ ЗА ПЛУЋНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	527	426	119	3	18	91	0	5	0	0	2	2	66	241	0	101	
12. ИНСТ. ЗА КАРДИОВАСКУЛАРНЕ БОЛЕСТИ ВОЈВОДИНЕ	556	454	119	0	35	73	0	3	0	0	8	8	34	301	0	102	
13. ИНСТ. ЗА ЗАШТ. ДЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ ВОЈВОДИНЕ	707	569	156	4	14	111	0	2	0	1	24	25	70	343	0	138	
14. ЗАВОД ЗА ТРАНСФУЗИЈУ КРВИ	81	56	17	1	0	15	0	1	0	0	0	0	2	37	0	25	
15. ЗАВОД ЗА ХИТНУ МЕДИЦИНСКУ ПОМОЋ НОВИ САД	242	143	61	12	14	35	0	0	0	0	0	0	9	73	0	99	
16. УСТАНОВА ЗАЈЕДНИЧКИХ ПОСЛОВА ИНСТ. У СР. КАМЕНИЦИ	256	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	256	
Нови Сад укупно	7485	5845	1907	127	226	1207	115	65	1	11	155	167	672	3266	0	1640	
17. ДЗ Врбас	196	155	58	10	1	32	11	2	0	0	2	2	6	91	0	41	
18. Општа болница Врбас	463	364	106	6	19	71	1	5	0	0	4	4	33	225	0	99	
19. Апотека Врбас	27	23	13	0	0	0	0	13	0	0	0	0	0	10	0	4	
ВРБАС УКУПНО	686	542	177	16	20	103	12	20	0	0	6	6	39	326	0	144	
20. ДЗ Бач	63	47	17	7	1	6	2	1	0	0	0	0	3	27	0	16	
21. ДЗ Бачка Паланка	275	217	71	33	1	24	10	3	0	0	0	0	10	136	0	58	
22. ДЗ Бачки Петровац	58	50	20	8	2	5	3	2	0	0	0	0	2	28	0	8	
23. ДЗ Беочин	75	59	23	8	1	8	3	2	0	0	1	1	3	33	0	16	
24. ДЗ Бечеј	181	148	50	10	5	25	7	2	0	0	1	1	8	90	0	33	
25. ДЗ Жабаљ	120	95	32	11	0	14	6	1	0	0	0	0	10	53	0	25	

Установа	Укупан број радника	Здравствени радници													Немедицински	
		Здравствени радници укупно	Висока стручна спрема										Виша СС	Сред. СС		Нижа СС
			Висока СС укупно	Лекари			Зубни лекари	Фармацеути	Санитарни инж.	Хемичари	Остали	Остали				
				Општа мед.	На спец.	Специјалисти										
26. ДЗ Србобран	69	55	19	4	3	5	4	2	0	0	1	1	9	27	0	14
27. ДЗ Темерин	121	95	34	7	5	12	6	4	0	0	0	0	7	54	0	26
28. ДЗ Тител	65	49	18	10	1	4	3	0	0	0	0	0	2	29	0	16
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	9198	7202	2368	241	265	1413	171	102	1	11	164	176	765	4069	0	1996

3.1 ПРИВАТНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ И ПРИВАТНА ПРАКСА НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ ОКРУГА

На територији Јужнобачког округа у 2018. години здравствену заштиту становништву је поред здравствених установа из Плана мреже (здравствене установе у државној својини) пружало и 309 приватних здравствених установа односно приватне праксе које достављају извештај о раду од којих 11 ординација опште медицине, 1 дом здравља, 18 апотека, 153 стоматолошке ординације, 74 специјалистичких ординација, 10 лабораторија, 3 лабораторије за зубну технику, 5 специјалистичких ординација за РТГ и УЗ, 20 поликлиника, 10 болница, 1 стоматолошки кабинет и 3 остале установе приватне праксе. У односу на 2017. годину број приватних здравствених установа које достављају извештаје о раду је мањи за 19 стоматолошких ординација, 5 апотека и 1 установу друге приватне праксе, док је број специјалистичких ординација повећан за 4 као и болница и лабораторија за зубну технику које су повећане за 1 (табела бр. 49).

У овим установама запослено је укупно 1.227 радника (14,4% мање радника него 2017. године) од којих 292 лекара, 248 стоматолога, 123 фармацеута и 564 радника са средњом и вишом стручном спремом. Просечан број запослених по једном правном лицу је износио 4,0 радника, а у односу на укупан број запослених у здравству који је на дан 31.12.2018. године износио 11.717, запослени у приватним здравственим установама, односно приватној пракси чинили су 10,5%. Важно је напоменути да су подаци о приватним здравственим установама још увек непотпуни због непридржавања обавезе извештавања.

Табела бр. 49 Запослени према врсти приватне здравствене установе и приватне праксе на територији Јужнобачког округа у 2018. години

Врста приватне здравствене установе и приватне праксе	Број регистрованих приватних здравствених установа и приватне праксе	Укупан број запослених	Број лекара	Број стоматолога	Број фармацеута	Број радника са вишом и средњом стручном спремом
Ординације опште медицине	11	14	13	-	-	1
Специјалистичке ординације - укупно	74	168	101	0	0	67
Интернистичке ординације	11	34	24	-	-	10
Гинеколошко-акушерске ординације	19	40	19	-	-	21
Педијатријске ординације	10	13	11	-	-	2
Офталмолошке ординације	9	18	12	-	-	6
ОРЛ ординације	4	12	9	-	-	3
Неуропсихијатријске ординације	6	6	5	-	-	1
Хируршке ординације	3	9	5	-	-	4
Уролошке ординације	1	2	1	-	-	1
Дерматовенеролошке ординације	3	5	4	-	-	1
Ординације за физик. медицину и рехабилит.	8	29	11	-	-	18
Стоматолошке ординације	153	324	-	248	-	76
Домови здравља	1	49	22	-	1	26
Поликлинике	20	147	80	-	-	67
Болнице	11	139	49	-	-	90
Специјалистичке ординације за РТГ и УЗ	5	15	8	-	-	7
Лабораторије	10	89	19	-	5	65
Лабораторије за зубну технику	3	17	-	-	-	17
Стоматолошки РТГ кабинет	1	1	-	-	-	1
Апотеке	18	257	-	-	117	140
Друга приватна пракса здравствених радника	2	7	-	-	-	7
Укупно	309	1227	292	248	123	564

4. КОРИШЋЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

4.1. КОРИШЋЕЊЕ ВАНБОЛНИЧКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

Према Уредби о Плану мреже здравствених установа („Сл. гласник РС“, број 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14, 92/15, 111/17-испр., 13/18 и 15/18-испр.), на територији Јужнобачког округа ванболничку здравствену заштиту становништва обезбеђује 11 домова здравља, 3 завода (Завод за здравствену заштиту радника, Завод за здравствену заштиту студената и Завод за ургентну медицину) и 2 апотеке (Апотека Нови Сад и Апотека Врбас).

4.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ

Током 2018. године у службама опште медицине у Јужнобачком округу било је запослено 243 лекара и 318 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом. Однос лекар/сестра у службама опште медицине у Јужнобачком округу у 2018. години је износио 1:1,3, што је према *Правилнику о ближим условима за обављање здравствене делатности у здравственим установама и другим облицима здравствене службе („Службени гласник Републике Србије” бр. 43/06, 112/09, 50/10, 79/11, 10/12, 119/12-др правилник, 22/13 и 16/18)* у даљем тексту Правилник, у границама кадровске обезбеђености за ниво примарне здравствене заштите. Укупан број лекара запослених у служби опште медицине у 2018. години је 243 и мањи је за 6,2% у односу на њихов број у 2017. години (259) и за 17,6% у односу на 2014. годину (295).

Број становника којима се у 2018. години обезбеђивала здравствена заштита у овој служби је износио 497.550, при чему је број становника на једног лекара просечно износио 2.048, што представља недостатак кадра у односу на Правилник. Број становника на једног лекара у 2018. години се кретао у распону од 941 (Тител) до 3.110 (Србобран), а Правилник предвиђа једног лекара на 1.600 становника.

Просечан број посета по становнику је био 4,1 у 2018. години, а од укупног броја посета скоро једна трећина су биле прве посете.

Просечан број посета код лекара у току дана на нивоу Округа износио је 40 посета, што је за 2 посете на дан више у односу на 2017. годину и за 6 посета на дан више у односу на 2014. годину (норматив - 35 посета на дан). Највећа оптерећеност лекара у 2018. години се бележи у Србобрану (87 посета), док је најмања у Беочину (18 посета) (табела бр.51). Велика оптерећеност лекара у Србобрану у 2018. години је због одлива кадра, тако да су укупне посете остварене код четири тренутно запослена лекара.

У односу на 2014. годину број становника којима је у 2018. години пружана здравствена заштита, увећан је за 1.717 становника, док се број лекара смањио за 17,6%, што је допринело повећању оптерећености лекара у овој служби (табеле бр.50,51).

Табела бр.50 Кадрови и посете у служби опште медицине у Јужнобачком округу у 2014. години

Општина	Попула-ција	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система-тских прегледа	Посета ради контро-лних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета	Посете: лекари / остали здрав. радници
Бач	11526	10	15	61869	766	0	61103	23916	17530	5,4	1153	1,5	31	1,6	3,5
Б.Паланка	44489	28	33	266182	2655	0	263527	107217	84518	6,0	1589	1,2	48	1,5	3,1
Б. Петровац	10748	7	10	59330	0	0	59330	17829	15475	5,5	1535	1,4	42	2,3	3,8
Беочин	12417	8	13	38121	511	0	37610	15072	22275	3,1	1552	1,6	24	1,5	1,7
Бечеј	29288	22	33	127698	0	0	127698	28724	60154	4,4	1331	1,5	29	3,4	2,1
Врбас	33061	22	35	187875	0	0	187875	40265	56834	5,7	1503	1,6	43	3,7	3,3
Жабаљ	20165	14	22	97654	289	0	97365	35434	40971	4,8	1440	1,6	35	1,8	2,4
Нови Сад	279067	145	204	914190	11822	0	902368	292755	197842	3,3	1925	1,4	32	2,1	4,6
Србобран	12817	6	14	56456	0	0	56456	17775	31467	4,4	2136	2,3	47	2,2	1,8
Темерин	22639	14	18	132451	2660	1565	128226	30599	35427	5,9	1617	1,3	47	3,3	3,7
Тител	12520	15	24	58702	743	0	57959	12427	22567	4,7	835	1,6	20	3,7	2,6
Ср. Карловци	7096	4	4	30729	192	0	30537	7123	8427	4,3	1774	1,0	38	3,3	3,6
ОКРУГ	495833	295	425	2031257	19638	1565	2010054	629136	593487	4,1	1681	1,4	34	2,2	3,4

** Рачунато на 220 радних дана у току године

Табела бр.51 Кадрови и посете у служби опште медицине у Јужнобачком округу у 2018. години

Општина	Попула-ција	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система-тских и периодичних прегледа	Посета ради контро-лних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	11013	11	14	56848	163	0	56685	18366	25469	5,2	1001	1,3	25	2,1
Б.Паланка	42700	27	33	197367	1646	165	195556	70475	100454	4,6	1581	1,2	35	1,8
Б. Петровац	10424	7	12	52088	0	0	52088	14564	18263	5,0	1489	1,7	35	2,6
Беочин	12159	9	14	34775	104	33	34638	16378	18574	2,9	1351	1,6	18	1,1
Бечеј	28316	14	21	114879	0	0	114879	27693	49592	4,1	2023	1,5	39	3,1
Врбас	31663	21	36	188402	0	0	188402	55675	72164	6,0	1508	1,7	43	2,4
Жабаљ	19662	10	13	114376	316	0	114060	33915	33838	5,8	1966	1,3	54	2,4
Нови Сад	287661	106	122	988025	16106	0	971919	306321	178109	3,4	2714	1,2	44	2,2
Србобран	12441	4	11	73117	0	0	73117	24683	28698	5,9	3110	2,8	87	2,0
Темерин	22382	17	18	131965	279	155	131531	27540	25256	5,9	1317	1,1	37	3,8
Тител	12231	13	20	57479	479	0	57000	14473	18715	4,7	941	1,5	21	2,9
Ср. Карловци	6898	4	4	30806	118	0	30688	9811	6903	4,5	1725	1,0	37	2,1
ОКРУГ	497550	243	318	2040127	19211	353	2020563	619894	576035	4,1	2048	1,3	40	2,3

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА

Служба медицине рада организована је у 7 општина Јужнобачког округа и пружа примарну здравствену заштиту радно активном становништву. Према Саопштењу Републичког завода за статистику у Јужнобачком округу је у 2018. години било 210.474 запослених радника, што је за 17,5% више у односу на 2014. годину када је тај број износио 179.136.

У службама медицине рада Јужнобачког округа у 2018. години број запослених здравствених радника био је 94 (41 лекар и 53 здравствена радника са вишом и средњом стручном спремом). У односу на 2017. годину укупан број здравствених радника се смањио за 13 лекара (24,1%) и за 13 здравствених радника са вишом и средњом

стручном спремом (19,7%), док је у односу на 2014. годину број лекара смањен за 37,9%, а број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом смањен за 18,5%.

Током 2018. године број запослених на једног лекара у Округу је износио 5.134, што представља недостатак лекара у односу на норматив, а кретао се од 4.043 у Новом Саду до 14.405 у Бачкој Паланци (Правилник прописује критеријум од 3000 запослених на једног лекара ове службе). Просечан број посета по једном запосленом износио је 1,4, а просечна оптерећеност лекара је износила 35 посета на дан, што је више у односу на мере извршења за ову службу дате у Правилнику (25 посета на дан). Највише пацијената на дан су прегледали лекари у Бечеју (52 посете), док се најмањи просечан број дневних посета бележи у Врбасу (9 посета) (табела бр.53).

У анализираном петогодишњем периоду, повећан је број стално запосленог становништва, док је број лекара смањен. Број запослених на 1 лекара повећао за 89,2%, односно са 2.714 запослених на 1 лекара у 2014. години на 5.134 запослених на 1 лекара у 2018. години. Просечан број посета код лекара у току дана у 2014. години је износио 18, док је у 2018. години износио 35 посета на дан (табеле бр.52,53).

Табела бр.52 Кадрови и посете у служби медицине рада у Јужнобачком округу у 2014. години

Општина	Попула- ција	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета	Посете: лекари / остали здрав. радници
Бач	2074	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0
Б.Паланка	12345	2	2	1578	1440	138	0	0	8075	0,1	6173	1,0	4	0,0	0,2
Б. Петровац	2911	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0
Беочин	2891	1	2	5960	0	0	5960	2454	3200	2,1	2891	2,0	30	1,4	1,9
Бечеј	7406	2	3	17321	3227	669	13425	2072	43	2,3	3703	1,5	43	7,4	402,8
Врбас	9190	2	4	1158	10	20	1128	1128	8046	0,1	4595	2,0	3	0,0	0,1
Жабалъ	3491	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0
Нови Сад	128405	58	54	210992	3556	89	207347	80783	28235	1,6	2214	0,9	18	1,6	7,5
Србобран	2391	1	0	994	984	10	0	0	0	0,4	2391	0,0	5	0	0
Темерин	5391	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0
Тител	1674	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0
Ср. Карловци	967	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0	0	0	0
ОКРУГ	179136	66	65	238003	9217	926	227860	86437	47599	1,3	2714	1,0	18	1,8	5,0

** Рачунато на 220 радних дана у току године

Табела бр.53 Кадрови и посете у служби медицине рада у Јужнобачком округу у 2018. години

Општина	Попула- ција	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради система- тских и периодичних прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 особу	Број становника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	2719	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
Б.Паланка	14405	1	2	3731	3716	15	0	0	18603	0.3	14405	2	18	-
Б. Петровац	4546	0	0	0	0	0	0	0	0	0.0	-	-	-	-
Беочин	2961	0	0	3475	0	0	3475	983	1038	1.2	-	-	-	2.5
Бечеј	8307	2	3	21850	3490	401	17959	3544	79	2.6	4154	2	52	4.1
Врбас	9802	1	2	1977	512	8	1457	1457	12278	0.2	9802	2	9	0.0
Жабалъ	4493	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
Нови Сад	149578	37	46	268358	7418	23	260917	121971	38094	1.8	4043	1	35	1.1
Србобран	3052	0	0	1482	1480	2	0	0	0	0.5	-	-	-	-
Темерин	6804	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
Тител	2229	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
Ср. Карловци	1578	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
ОКРУГ	210474	41	53	300873	16616	449	283808	127955	70092	1.4	5134	1.3	35	1.2

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ СТАРОСТИ 0 - 6 ГОДИНА

Примарну здравствену заштиту деце предшколског узраста обезбеђују домови здравља Јужнобачког округа, с тим што неки домови здравља у Јужнобачком округу имају посебну службу за ову популациону групу, а код неких је заједничка служба за здравствену заштиту деце предшколског узраста, школску децу и омладину.

Посебну службу за ову популациону групу има 7 општина (Бачка Паланка, Бачки Петровац, Беочин, Бечеј, Врбас, Нови Сад, Србобран), док осталих 5 општина Округа има заједничку службу за предшколску и школску децу. За општине Бач, Тител, Жабалњ и Сремски Карловци комплетан кадар из заједничке службе је приказан у овој служби, а за општину Темерин у служби за здравствену заштиту деце школског узраста.

У службама за здравствену заштиту предшколске деце на територији Јужнобачког округа 2018. године радило је 53 лекара и 87 медицинских сестара/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У односу на 2017. годину број лекара се повећао за 2 лекара (3,9%), а број медицинских сестара за 15 медицинских сестара (20,8%). У односу на 2014. годину број лекара је смањен за 2 лекара, а број медицинских сестара је повећан за 6.

Обезбеђеност лекарима ове популационе групе, посматрајући Округ у целини је нешто лошија од стандарда, обзиром да на једног лекара у просеку долази 859 деце предшколског узраста (према Правилнику треба обезбедити једног лекара за 850 деце овог узраста). У домовима здравља који имају посебну службу за здравствену заштиту деце предшколског узраста број деце на једног лекара креће се у распону од 496 деце у Србобрану до 1.065 деце на једног лекара у Бачкој Паланци.

Просечан број посета на једно дете у 2018. години износио је 7,9 а кретао се од 6,4 посета по једном детету у Бачкој Паланци до 9,4 посета по једном детету у Србобрану, посматрајући само домове здравља који имају посебну службу за здравствену заштиту деце предшколског узраста. Просечан број посета код лекара у току дана на нивоу Округа износио је 32, што је нешто више од норматива датог у мерама извршења Правилника (30 посета на дан). Оптерећеност лекара по општинама (у домовима здравља код којих је приказан само кадар који покрива децу предшколског узраста) је различита и креће се од 22 посете на дан у Србобрану до 36 посета на дан у Новом Саду (табела бр.55).

У односу на 2014. годину, у 2018. години дошло је до повећања броја деце за 1,8% и смањења броја лекара за 3,6%, што је проузроковало повећање оптерећености лекара приказано кроз повећање броја деце по једном лекару за 5,6% (са 813 у 2014. години на 859 деце по 1 лекару у 2018. години), док се број посета на дан смањило са 34 у 2014. години на 32 у 2018. години (табеле бр.54,55).

Табела бр.54 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту деце старости 0 - 6 година у Јужнобачком округу у 2014. години

Општина	Број деце 0-6 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета	Посете: лекари / остали здрав. радници
Бач	813	1	2	5577	108	0	5469	3879	2629	6,9	813	2,0	28	0,4	2,1
Б.Паланка	3462	3	13	25769	1273	65	24431	13574	5279	7,4	1154	4,3	43	0,9	4,9
Б. Петровац	839	1	2	8947	761	0	8186	4470	1177	10,7	839	2,0	45	1,0	7,6
Беочин	1059	1	1	6911	1014	148	5749	3490	1601	6,5	1059	1,0	35	1,0	4,3
Бечеј	2416	5	4	18226	3145	61	15020	8342	5518	7,5	483	0,8	18	1,2	3,3
Врбас	2892	4	5	25813	2597	304	22912	14672	2872	8,9	723	1,3	32	0,8	9,0
Жабалњ	1870	5	5	15693	2044	90	13559	9421	3120	8,4	374	1,0	16	0,7	5,0
Нови Сад	26732	31	43	235141	32464	6689	195988	107203	49907	8,8	862	1,4	38	1,2	4,7
Србобран	1067	1	3	8425	166	23	8236	4399	3925	7,9	1067	3,0	42	0,9	2,1
Темерин	1976	0	0	15532	1591	443	13498	8236	1219	7,9	0	0,0	0	0,9	12,7
Тител	1013	2	2	7275	509	1	6765	3849	794	7,2	507	1,0	18	0,9	9,2
Ср. Карловци	549	1	1	3039	280	53	2706	1254	1114	5,5	549	1,0	15	1,4	2,7
ОКРУГ	44688	55	81	376348	45952	7877	322519	182789	79155	8,4	813	1,5	34	1,1	4,8

** Рачунато на 220 радних дана у току године

Табела бр.55

**Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту деце
старости 0 - 6 година у Јужнобачком округу у 2018. години**

Општина	Број деце 0-6 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	756	1	2	6025	109	0	5916	4121	1800	8.0	756	2.0	29	0.4
Б.Паланка	3194	3	15	20573	1087	110	19376	10921	1128	6.4	1065	5.0	33	0.8
Б. Петровац	811	1	1	7134	156	383	6595	3921	1120	8.8	811	1.0	34	0.7
Беоцин	918	1	1	6529	1015	149	5365	3722	1522	7.1	918	1.0	31	0.4
Бечеј	2337	3	5	21003	2984	52	17967	8403	4386	9.0	779	1.7	33	1.1
Врбас	2650	4	5	22743	2570	173	20000	16041	1401	8.6	663	1.3	27	0.2
Жабалъ	1944	5	6	17169	2112	260	14797	10171	3262	8.8	389	1.2	16	0.5
Нови Сад	28699	30	47	224529	34839	2386	187304	94690	44285	7.8	957	1.6	36	1.0
Србобран	992	2	2	9367	140	0	9227	2081	3291	9.4	496	1.0	22	3.4
Темерин	1779	0	0	13880	1579	621	11680	3607	914	7.8	-	-	-	2.2
Тител	888	2	2	7267	959	0	6308	3815	422	8.2	444	1.0	17	0.7
Ср. Карловци	550	1	1	3906	620	28	3258	1422	726	7.1	550	1.0	19	1.3
ОКРУГ	45518	53	87	360125	48170	4162	307793	162915	64257	7.9	859	1.6	32	0.9

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ

Службе за здравствену заштиту школске деце и омладине организоване су на територији Јужнобачког округа, као самосталне службе у оквиру домова здравља или заједно са службама за здравствену заштиту предшколске деце.

У службама за здравствену заштиту школске деце и омладине током 2018. године било је запослено 47 лекара и 58 медицинских сестара/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У 2018. години у односу на 2017. годину, било је 2 лекара мање и 4 медицинске сестре више, а у односу на 2014. годину било је 9 лекара мање, док се број медицинских сестара повећао за 3 медицинске сестре.

Посматрајући Округ у целини, на једног лекара ове службе у 2018. години, долази 1.603 деце школског узраста, што је више у односу на Правилник (1 лекар на 1500 деце школског узраста). Највећа одступања у односу на Правилник забележена су у Бачкој Паланци (2.123), Србобрану (2.015) и Беоцину (1.977). У Темерину су сви запослени лекари приказани у служби за здравствену заштиту школске деце па се не приказује реална оптерећеност лекара.

У просеку број дневних посета код лекара у 2018. и 2017. години је износио 29, што је у нешто мање од норматива Правилника (30 посета на дан), док је у 2014. години било 28 посета на дан. Најмање забележених дневних посета по лекару било је у Новом Саду (25 посета), а највише у Србобрану (53 посете).

Број посета на једно дете школског узраста је 3,9 а креће се у распону од 2,6 посете по детету у Бачкој Паланци до 5,6 посета по детету у Србобрану (табела бр.57).

Табела бр.56 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту школске деце у Јужнобачком округу у 2014. години

Општина	Број деце 7-18 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета	Посете: лекари / остали здрав. радници
Бач	1758	0	0	6703	458	0	6245	4044	1452	3,8	0	0	0	0,7	4,6
Б.Паланка	6680	4	4	25633	1490	613	23530	14942	3128	3,8	1670	1,0	32	0,7	8,2
Б. Петровац	1635	2	1	7185	468	0	6717	3770	947	4,4	818	0,5	18	0,9	7,6
Беочин	2075	2	2	6175	650	0	5525	3346	1458	3,0	1038	1,0	15	0,8	4,2
Бечеј	4959	3	4	22177	2156	1203	18818	10223	6640	4,5	1653	1,3	37	1,2	3,3
Врбас	5425	4	4	24098	1408	0	22690	15003	4744	4,4	1356	1,0	30	0,6	5,1
Жабалъ	3838	0	0	15595	1791	1	13803	8850	3365	4,1	0	0	0	0,8	4,6
Нови Сад	40364	35	33	172397	11565	5458	155374	81972	25087	4,3	1153	0,9	25	1,1	6,9
Србобран	2189	1	1	10908	735	0	10173	5365	2748	5,0	2189	1,0	55	1,0	4,0
Темерин	3629	5	6	14868	662	483	13723	8670	1804	4,1	726	1,2	15	0,7	8,2
Тител	2038	0	0	9170	321	0	8849	4906	1672	4,5	0	0	0	0,9	5,5
Ср. Карловци	1000	0	0	3859	148	40	3671	1843	754	3,9	0	0	0	1,1	5,1
ОКРУГ	75590	56	55	318768	21852	7798	289118	162934	53799	4,2	1350	1,0	28	1,0	5,9

** Рачунато на 220 радних дана у току године

Табела бр.57 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту школске деце у Јужнобачком округу у 2018. години

Општина	Број деце 7-18 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 дете	Број деце на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	1496	0	0	7492	500	0	6992	4648	1198	5.0	-	-	-	0.5
Б.Паланка	6369	3	2	16658	680	162	15816	8129	1534	2.6	2123	1	26	0.9
Б. Петровац	1537	1	1	6942	294	0	6648	3927	355	4.5	1537	1	33	0.7
Беочин	1977	1	2	5960	541	191	5228	3561	1248	3.0	1977	2	28	0.5
Бечеј	4613	3	4	19715	1719	54	17942	9016	4900	4.3	1538	1	31	1.0
Врбас	5169	3	3	22191	1492	0	20699	16566	2927	4.3	1723	1	35	0.2
Жабалъ	3550	0	0	15531	2204	16	13311	9765	1465	4.4	-	-	-	0.4
Нови Сад	42212	30	39	160192	9011	3711	147470	72067	20034	3.8	1407	1	25	1.0
Србобран	2015	1	1	11191	646	0	10545	6212	2637	5.6	2015	1	53	0.7
Темерин	3542	5	6	12543	1256	285	11002	5005	1737	3.5	708	1	12	1.2
Тител	1912	0	0	9322	613	0	8709	4878	976	4.9	-	-	-	0.8
Ср. Карловци	928	0	0	3357	143	22	3192	1313	272	3.6	-	-	-	1.4
ОКРУГ	75320	47	58	291094	19099	4441	267554	145087	39283	3.9	1603	1.2	29	0.8

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА

Службе за здравствену заштиту жена постоје у свим општинама Јужнобачког округа осим у Сремским Карловцима. У овим службама током 2018. године било је запослено 39 лекара специјалиста гинекологије и акушерства и 64 медицинске сестре/техничара са средњом и вишом стручном спремом. У 2018. години у односу на 2017. годину, било је 2 лекара мање, а у односу на 2014. годину 10 лекара мање, док се у све три посматране године број медицинских сестара није мењао. Однос лекара и медицинских сестара техничара у 2018. години је био 1:1,6.

Просечно, у Јужнобачком округу у 2018. години, један гинеколог обезбеђује здравствену заштиту за 7.013 жена (Правилник препоручује однос од 6500 жена на једног лекара). У појединим општинама је број жена на једног лекара знатно већи од

критеријума препорученог Правилником (Бечеј 15.297, Темерин 12.046 и Бачка Паланка 7.670 жена на једног лекара).

У Јужнобачком округу у 2018. години, просечан број посета на једну жену износи 0,7. Просечна дневна оптерећеност лекара ових служби на нивоу Округа је 22 посета на дан, што је мање од мера извршења препоручених Правилником (30 посета на дан) и кретала се од 4 посете у Тителу до 27 посета у Србобрану (табела бр.59).

У односу на стање у 2014. години, у 2018. години није било значајнијег смањења броја жена старих 14 и више година, али је смањен број лекара за 20,4%, што је проузроковало повећање оптерећености лекара (у 2014. години 5.582 жена на 1 лекара, а у 2018. години 7.013 жена на 1 лекара) (табеле бр.58,59).

Табела бр.58 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2014. години

Општина	Број жена изнад 14 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара ради лечења	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 жену	Број жена на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета	Посете: лекари / остали здрав. радници
Бач	6177	1	1	1586	0	0	1586	1379	1021	0,3	6177	1,0	8	0,2	1,6
Б.Паланка	24178	2	4	7685	964	0	6721	3334	1869	0,3	12089	2,0	19	1,3	4,1
Б. Петровац	5792	1	1	4256	0	0	4256	2526	652	0,7	5792	1,0	21	0,7	6,5
Беоцин	6649	1	1	1755	563	0	1192	750	26	0,3	6649	1,0	9	1,3	67,5
Бечеј	15934	3	3	7075	0	0	7075	2801	1588	0,4	5311	1,0	12	1,5	4,5
Врбас	18199	3	4	12989	2026	0	10963	5766	11973	0,7	6066	1,3	22	1,3	1,1
Жабалъ	10777	1	1	3557	709	59	2789	1303	618	0,3	10777	1,0	18	1,7	5,8
Нови Сад	156138	33	45	117729	35716	9006	73007	22440	131868	0,8	4731	1,4	18	4,2	0,9
Србобран	6948	2	1	5126	30	788	4308	2670	6274	0,7	3474	0,5	13	0,9	0,8
Темерин	12255	1	2	4190	1548	347	2295	1159	873	0,3	12255	2,0	21	2,6	4,8
Тител	6609	1	1	1171	36	0	1135	376	1025	0,2	6609	1,0	6	2,1	1,1
Ср. Карловци	3861	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0	0	0,0	0	0,0	0,0
ОКРУГ	273517	49	64	167119	41592	10200	115327	44504	157787	0,6	5582	1,3	17	2,8	1,1

** Рачунато на 220 радних дана у току године

Табела бр.59 Кадрови и посете у служби за здравствену заштиту жена у Јужнобачком округу у 2018. години

Општина	Број жена изнад 14 година	Лекари	Виша и средња стручна спрема	Укупно свих посета код лекара	Посета ради систематских прегледа	Посета ради контролних прегледа	Укупно посета код лекара ради лечења	Првих посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Просечан број посета на 1 жену	Број жена на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана	Однос броја поновних и првих посета
Бач	5785	1	1	1759	596	0	1163	1013	850	0,3	5785	1,0	8	0,1
Б.Паланка	23010	3	4	11279	3438	579	7262	3141	1694	0,5	7670	1,3	18	1,3
Б. Петровац	5584	0	1	2563	0	0	2563	1938	218	0,5	-	-	-	0,3
Беоцин	6469	1	1	1197	76	26	1095	586	5	0,2	6469	1,0	6	0,9
Бечеј	15297	1	1	2767	473	0	2294	862	597	0,2	15297	1,0	13	1,7
Врбас	17273	3	4	10582	3474	0	7108	3148	7283	0,6	5758	1,3	17	1,3
Жабалъ	10518	2	2	6971	783	239	5949	3555	397	0,7	5259	1,0	17	0,7
Нови Сад	160731	25	47	131804	35049	10902	85853	28130	119137	0,8	6429	1,9	25	2,1
Србобран	6698	1	1	5727	13	0	5714	4696	8474	0,9	6698	1,0	27	0,2
Темерин	12046	1	2	4565	217	320	4028	623	1931	0,4	12046	2,0	22	5,5
Тител	6366	1		885	158	0	727	467	208	0,1	6366	0,0	4	0,6
Ср. Карловци	3714	0	0	0	0	0	0	0	0	-	-	-	-	-
ОКРУГ	273491	39	64	180099	44277	12066	123756	48159	140794	0,7	7013	1,6	22	1,6

** Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.6. СЛУЖБА ЗА ПОЛИВАЛЕНТНУ ПАТРОНАЖУ

У Јужнобачком округу служба за поливалентну патронажу организује патронажне посете у складу са Програмом здравствене заштите жена, деце, школске деце и студената („Службени гласник Републике Србије” бр.49/95), у даљем тексту Програм.

Домови здравља који имају посебно организовану службу поливалентне патронаже остварили су посете свим популационим групама које Програм предвиђа, док остали домови здравља углавном обављају патронажу код одојчади, мале деце и трудница организовањем посета у оквиру одговарајуће службе за здравствену заштиту деце, односно жена.

У поливалентној патронажи, као посебним организационим јединицама, у 2018. години, запослена је 81 медицинска сестара/техничар (56 са вишом стручном спремом и 25 са средњом стручном спремом). У односу на 2017. али и у односу на 2014. годину број медицинских сестара/техничара смањен је за 8.

Број становника на једну сестру поливалентне патронаже у 2018. години био је 7.634, док Правилник налаже 1 сестру на 5.000 становника. Просечан број посета на једну медицинску сестру/техничара је био 1.394 што је у складу са мерама извршења датих у Правилнику (1.435 посета годишње). Разлике се крећу од 346 у Беоцину до 2.334 посете у Врбасу. У односу на 2014. годину у Округу бележимо пад посета по једној патронажној сестри за 18,2% (табеле бр.60,61).

Табела бр.60 Кадрови и посете у служби за поливалентну патронажу у Јужнобачком округу у 2014. години

Општина	Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Укупно посета	Број посета на 1 сестру	Посете женама укупно	Посете трудницама	Посете одојчади	Посете осталој деци	Посете домаћинствима	Посете школама
Бач	0	3	2231	744	655	65	742	257	571	6
Б.Паланка	2	10	21394	1783	6528	764	6768	2748	5345	5
Б. Петровац	0	3	5357	1786	1986	122	353	133	2832	53
Беоцин	0	3	2557	852	750	73	159	53	1577	18
Бечеј	1	4	5797	1159	2574	68	1361	717	1141	4
Врбас	5	0	7247	1449	2967	226	2572	559	1149	0
Жабалъ	0	4	5358	1340	1640	186	1787	297	1630	4
Нови Сад	50	0	90289	1806	36037	3376	26885	9495	17826	46
Србобран	0	3	1921	640	53	53	781	271	816	0
Темерин	0	0	1563	-	782	8	781	0	0	0
Тител	0	0	945	-	321	47	430	194	0	0
Ср. Карловци	1	0	1942	1942	623	79	488	89	742	0
ОКРУГ	59	30	151668	1704	54916	5067	43107	14813	33629	136

Табела бр.61 Кадрови и посете у служби за поливалентну патронажу у Јужнобачком округу у 2018. години

Општина	Виша стручна спрема	Средња стручна спрема	Укупно посета	Број посета на 1 сестру	Посете женама укупно	Посете трудницама	Посете одојчади	Посете осталој деци	Посете домаћинствима	Посете школама
Бач	1	2	1424	475	499	50	536	126	237	26
Б.Паланка	2	9	7714	701	3219	248	2698	1079	718	0
Б. Петровац	0	2	2527	1264	1233	82	691	198	383	22
Беоцин	0	3	1037	346	679	40	130	96	127	5
Бечеј	1	5	3530	588	2210	48	635	360	325	0
Врбас	3	0	7001	2334	2886	162	2684	692	739	0
Жабалъ	4	1	4010	802	1661	102	1050	451	848	0
Нови Сад	42	0	73069	1740	31185	2927	24579	6610	10695	0
Србобран	2	1	3598	1199	1663	81	824	336	775	0
Темерин	0	0	2384	-	1132	98	1252	0	0	0
Тител	0	2	1267	634	370	88	482	157	258	0
Ср. Карловци	1	0	1338	1338	530	66	416	119	273	0
ОКРУГ	56	25	112891	1394	47267	3992	35977	10224	15378	53

4.1.7. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ И ЛЕЧЕЊЕ УСТА И ЗУБА

У службама за заштиту и лечење уста и зуба на примарном нивоу здравствене заштите на територији Јужнобачког округа у 2018. години било је запослено 180 стоматолога. Од укупног броја стоматолога 77 су специјалисти. Број стоматолошких сестара/зубних техничара је 212. У 2018. години у односу на 2017. годину број стоматолога је смањен за 3 као и број зубних техничара (1,6% односно 1,4%), док је у односу на 2014. годину број стоматолога смањен за 16 (8,2%), а зубних техничара за 50 (19,1%).

Просечно на једног стоматолога у овој служби у 2018. години на територији Јужнобачког округа је долазило 3.435 становника свих популационих категорија. Просечан број посета код стоматолога у току дана у 2018. години износио је 12, док је у 2014. години износио 14 посета. Највише посета стоматологу у току дана забележено је у Жабаљу (24), Бачком Петровцу (19), а најмање у Бачу, Врбасу и Србобрану (8).

Најчешћи разлози за посете стоматологу у 2018. години су били пломбирање зуба (94.508) и посете ради хируршких интервенција (56.854) (табела бр.63).

У односу на 2014. годину, у 2018. години смањен је број стоматолога (са 196 на 180), што је довело до пораста оптерећености у овој служби, као и до пораста броја посета стоматологу у току дана (табела бр.62,63).

Табела бр.62 Кадрови и посете у службама за Заштиту и лечење уста и зуба у Јужнобачком округу у 2014. години

Општина	Укупно стоматолога	Стоматолози без спец.	Стоматолози на спец.	Стоматолози специјалисти	Зубни техничари и асистенти	ПОСЕТЕ			ИЗВРШЕНИ РАДОВИ					Посета код лекара у току дана
						Укупно свих посета	Систематски прегледи (серијске посете)	Куративне посете	Пломбирани зуби	Хируршке интервенције	Протетски радови	Ортодонција	Лечење меких ткива	
Бач	3	2	0	1	4	7183	182	7001	1555	1992	192	0	0	11
Б.Паланка	12	11	0	1	17	55702	22710	32992	5378	5557	611	5130	0	22
Б. Петровац	3	3	0	0	5	17691	4923	12768	2953	1175	226	0	249	28
Беочин	4	4	0	0	4	8840	526	8314	2607	1688	72	0	0	11
Бечеј	8	6	0	2	11	32205	3623	28582	5226	5787	437	2389	771	19
Врбас	14	6	0	8	21	36288	1851	34437	11174	5816	1115	3839	3343	12
Жабаљ	7	5	0	2	11	32260	7575	24685	2523	1900	14	2448	99	22
Нови Сад	129	63	8	58	167	335537	27871	307666	83293	41023	6466	29368	42436	12
Србобран	5	4	0	1	6	22147	9477	12670	4346	1806	237	0	1256	21
Темерин	7	5	0	2	11	23661	3010	20651	5984	2471	264	4093	930	16
Тител	3	2	0	1	4	7737	950	6787	3662	1404	0	0	0	12
Ср. Карловци	1	0	0	1	1	3763	37	3726	1250	328	0	0	114	18
ОКРУГ	196	111	8	77	262	583014	82735	500279	129951	70947	9634	47267	49198	14

** Рачунато на 220 радних дана у току године

Табела бр.63 Кадрови и посете у службама за заштиту и лечење уста и зуба у Јужнобачком округу у 2018. години

Општина	Лекари укупно	Зубни лекари	Зубни лекари на специјализацији	Зубни лекари специјалисти	Зубни техничари и асистенти	ПОСЕТЕ			ИЗВРШЕНИ РАДОВИ					Посета код лекара у току дана
						Укупно свих посета	Систематски прегледи (серијске посете)	Укупне посете	Пломбирани зуби	Хируршке интервенције	Протетски радови	Ортодонција	Лечење меких ткива	
Бач	3	3	0	0	4	5161	232	4929	1224	1458	217	0	0	8
Б.Паланка	10	9	0	1	15	31345	2780	28565	4653	4578	583	2006	0	15
Б.Петровац	3	3	0	0	3	11870	2960	8910	1814	966	126	0	377	19
Беочин	4	2	0	2	3	6471	677	5794	4051	1683	81	0	0	8
Бечеј	7	6	0	1	12	20217	4204	16013	2213	2702	521	2654	212	14
Врбас	10	4	0	6	13	17191	1584	15607	8199	2750	465	3667	8975	8
Жабалђ	6	5	0	1	9	30279	11004	19275	1867	1069	14	2223	38	24
Нови Сад	123	57	4	62	137	288542	32876	255666	58707	37048	5221	24249	30082	11
Србобран	4	2	1	1	4	7066	1869	5197	1309	841	0	0	2087	8
Темерин	6	4	0	2	8	23815	3826	19989	5289	2192	223	3374	802	19
Тител	3	2	0	1	3	6317	904	5413	4131	838	0	0	0	10
Ср. Карловци	1	0	1	0	1	3448	75	3373	1051	729	0	0	275	16
ОКРУГ	180	97	6	77	212	451722	62991	388731	94508	56854	7451	38173	42848	12

* Рачунато на 210 радних дана у току године

4.1.8. СЛУЖБА ХИТНЕ МЕДИЦИНСКЕ ПОМОЋИ

У домовима здравља у општинама Бачка Паланка, Бечеј, Врбас и Темерин организована је посебна служба хитне медицинске помоћи, обзиром да је Уредбом о плану мреже („Сл. гласник РС“, број 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12 и 8/14) предвиђено да се служба хитне медицинске помоћи може организовати у општинама са преко 25.000 становника. У граду Новом Саду са општином Сремски Карловци хитну медицинску помоћ становништву пружа Завод за хитну медицинску помоћ Нови Сад, у којем је рад организован у сменама ангажовањем лекара, медицинских сестара-техничара и возача који чине екипу. У Заводу за ХМП две трећине лекара су специјалисти ургентне медицине. У сваком тренутку на територији коју покрива Завод је ангажовано 8 екипа хитне медицинске помоћи, од тога половина на територији Града, а половина на територији приградских насеља. У домовима здравља Бачка Паланка и Врбас у свакој смени посао обављају по две екипе, док у преостала два дома здравља постоји само једна екипа у смени.

У више од половине дома здравља Јужнобачког округа хитна медицинска помоћ се пружа становништву у оквиру службе опште медицине (Бач, Бачки Петровац, Беочин, Жабалђ, Србобран и Тител), у оквиру редовне делатности изабраног лекара и његових сарадника и радом лекара у приправности или дежурне екипе ноћу, недељом или у дане државних празника.

У службама ХМП дома здравља и у Заводу за ХМП Нови Сад ради укупно 98 лекара, од тога 49 лекара специјалиста. У односу на 2017. годину број лекара је мањи за 7 лекара (6,6%), док је у односу на 2014. годину, број лекара смањен за 11 (10,1%).

У Јужнобачком округу у 2018. години, један лекар хитне медицинске помоћи обезбеђивао је 6.310 становника што је нешто више у односу на Правилник (Правилник предвиђа 6.000). Најмању оптерећеност су имали лекари у општини Бечеј (3.477), а највећу у Бачком Петровцу (6.937).

Током 2018. године у Јужнобачком округу остварено је укупно 161.295 посета код лекара, док је просечан број посета на једног лекара у току дана износио 7,8 (табела бр.65).

У односу на 2014. годину, повећан је укупан број посета служби ХМП за 10,4%, са 146.064 посете у 2014. години на 161.295 посета у 2018. години (табеле бр.64,65).

Табела бр.64 Кадрови и посете у служби хитне медицинске помоћи у Јужнобачком округу у 2014. години

Општина	Попула- ција	Лека- ри укупно	Специја- листи ургентне медицине	Виша и средња стручна спрема	Укупно посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Број станов- ника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана
Бач	14676	0	0	0	952	73	-	-	-
Б.Паланка	56438	10	2	10	27595	20884	5644	1,0	24,2
Б. Петровац	13873	2	0	2	4106	3046	6937	1,0	9,3
Беоцин	15633	4	1	4	6825	9338	3908	1,0	20,2
Бечеј	38248	11	2	14	9546	16444	3477	1,3	11,8
Врбас	43198	7	6	13	16788	22982	6171	1,9	28,4
Жабалъ	26367	4	1	6	8479	4607	6592	1,5	16,4
Нови Сад	330527	62	40	85	55666	61661	5331	1,4	9,5
Србобран	16480	4	1	4	5880	6441	4120	1,0	15,4
Темерин	28308	5	1	7	8436	8436	5662	1,4	16,9
Тител	16158	0	0	0	1791	1385	-	-	-
Ср. Карловци	8819	0	0	0	0	0	-	-	-
ОКРУГ	608725	109	54	145	146064	155297	5585	1,3	6,7

Табела бр.65 Кадрови и посете у служби хитне медицинске помоћи у Јужнобачком округу у 2018. години

Општина	Попула- ција	Лека- ри укупно	Специја- листи ургентне медицине	Виша и средња стручна спрема	Укупно посета код лекара	Посете код осталих здрав. радника	Број станов- ника на 1 лекара	Број сестара на 1 лекара	Посета код лекара у току дана
Бач	13265	0	0	0	995	290	-	-	-
Б.Паланка	52263	8	0	11	27184	15921	6533	1.4	16.2
Б. Петровац	12772	2	0	2	3847	2312	6386	1.0	9.2
Беоцин	15054	4	1	4	5976	5640	3764	1.0	7.1
Бечеј	35266	6	3	11	10517	14612	5878	1.8	8.3
Врбас	39482	7	6	13	16974	19751	5640	1.9	11.5
Жабалъ	25156	3	1	7	11809	5285	8385	2.3	18.7
Нови Сад	358572	63	38	89	68920	75631	5692	1.4	5.2
Србобран	15448	0	0	4	6120	8589	-	-	-
Темерин	27703	5	0	7	7458	7458	5541	1.4	7.1
Тител	15031	0	0	0	1495	1550	-	-	-
Ср. Карловци	8376	0	0	0	0	0	-	-	-
Округ	618388	98	49	148	161295	157039	6310	1.5	7.8

4.2 РАД И КОРИШЋЕЊЕ СТАЦИОНАРА

Стационарна здравствена заштита се остварује у оквиру Клиничког центра Војводине, Института за кардиоваскуларне болести Војводине, Института за онкологију Војводине, Института за плућне болести Војводине, Института за здравствену заштиту деце и омладине Војводине, Опште болнице Врбас и Специјалне болнице за реуматске болести Нови Сад (табеле бр. 66, 67).

Уредбом о изменама и допунама Уредбе о Плану мреже здравствених установа (Сл. Гласник РС, број 6/12) од јануара 2012. године, у План мреже здравствених установа је укључена и Војна болница Нови Сад са 60 постеља. Подаци о раду и коришћењу ове установе нису укључени у анализу с обзиром да ова установа нема обавезу достављања података.

Постељни фонд у 2018. години износи 2.925 постеља (без постеља дневних болница и неонатологије), чиме је обезбеђена покривеност од 4,7 постеља на 1.000 становника Јужнобачког округа. Према Уредби о плану мреже здравствених установа укупан број постеља износи 2.963. Потребно је нагласити да ове постељне капацитете користе болесници не само са подручја Округа већ и целе Војводине, због чега се стварна обезбеђеност постељама становништва Јужнобачког округа не може прецизно изказати.

У раду стационара, према подацима за 2018. годину било је ангажовано укупно 3.391 здравствених радника – 892 лекара (26,3%) и 2.499 здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом (73,7%). У односу на укупан број лекара, 715 (80,2%) су лекари специјалисти. У посматраном петогодишњем периоду број здравствених радника се смањило за 183 (са 3.574 на 3.391), при чему се број лекара повећао за 9 (са 883 на 892), док се број здравствених радника са вишом и средњом стручном спремом смањило за 192 (са 2.691 на 2.499). Удео броја специјалиста у укупном броју лекара се повећао, са 79,3% на 80,1%.

У 2018. години, на нивоу Јужнобачког округа, на 100 постеља просечно је обезбеђено 30 лекара и 85 медицинских сестара/техничара. У односу на 2017. годину број лекара је без веће промене, док је број медицинских сестара/техничара смањен за 5. У односу на 2014. годину број лекара је исти, док је број медицинских сестара/техничара смањен за 8. Обезбеђеност лекарама и медицинским сестрама у болничким установама је различита и произилази из разлика у врсти и броју одељења, односно услуга које пружају болнице. Прецизна анализа кадровске обезбеђености у стационарним установама је међутим, могућа једино по одељењима с обзиром да су и нормативи кадрова тако дефинисани.

У 2018. години, у здравственим установама хоспитализовано је укупно 93.262 болесника и остварено је 698.659 дана лечења. Просечно трајање лечења на нивоу Округа је износило 7,5 дана. На институтима просечно трајање лечења се кретало у распону од 4,7 дана на Институту за онкологију Војводине до 11,7 дана у Институту за плућне болести Војводине. У Клиничком центру Војводине просечно лечење је трајало од 2,5 дана на Клиници за очне болести до 23,6 дана на Клиници за психијатрију. Просечна заузетост постеља на нивоу Округа је износила 64,6%. Највећа заузетост постеља у оквиру Клиничког центра Војводине била на Клиници за гастроентерологију и хепатологију (99,3%), Клиници за психијатрију (97,3%) и Клиници за хематологију (95,9%). На Институтима, просечна заузетост постеља се кретала од 58,0% (Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине) до 81,4% (Институт за плућне болести Војводине). Као и претходних година, заузетост постеља је била висока и у Специјалној болници за реуматске болести где је износила 93,9%.

У табели бр. 66 и 67 је приказан кадар који је ангажован само у раду стационара, а у табели бр. 47 и 48 кадар ангажован у стационару и специјалистичко – консултативним службама.

Табела бр. 66 Рад и коришћење стационара у 2014. години у Јужнобачком округу

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специја- листи	Виша и сред. стручна спрема	Постеље	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Број болесника на 1 лекара	Број болесника на 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Хирургија – укупно	122	89	343	305	78535	12044	6,5	70,5	99	35	40	112
Клиника за абдоминалну и ендокринолошку хир.	19	16	94	73 (74)	17123	2512	6,8	64,3	132	27	26	129
Клиника за пластичну и реконструктивну хир.	8	7	18	19	3842	858	4,5	55,4	107	48	42	95
Клиника за неурохирургију	8	5	30	33	9090	992	9,2	75,5	124	33	24	91
Клиника за максилофацијалну хирургију	8	7	14	21	4170	833	5,0	54,4	104	60	38	67
Клиника васкуларну и трансплатациону хирургију	10	6	25	29	7773	1306	6,0	73,4	131	52	34	86
Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	19	16	54	71 (70)	21742	2643	8,2	83,9	139	49	27	76
Клиника за урологију	16	13	38	47	13308	2799	4,8	77,6	175	74	34	81
Клиника за анестезију и интензивну терапију	34	19	70	12	1487	101	14,7	33,9	3	1	283	583
Клиника за неурологију	28	28	74	90 (95)	29327	2003	14,6	89,3	72	27	31	82
Клиника за психијатрију	36	30	72	150 (167)	49576	2308	21,5	90,5	64	32	24	48
Клиника за психијатрију - дневна болница	-	-	-	30	2112	32	-	-	-	-	-	-
Клиника за очне болести	21	21	42	70	8183	2851	2,9	32,0	136	68	30	60
Клиника за болести уха, грла и носа	23	20	46	70	10448	2478	4,2	40,9	108	54	33	66
Клиника за гинекологију и акушерство	77	66	258	230	46786	12264	3,8	55,7	159	48	33	112
Клиника за инфективне болести	25	19	64	100	24167	2413	10,0	66,2	97	38	25	64
Интерне болести - укупно	51	43	168	192	68668	5944	11,6	98,0	117	35	27	88
Клиника за нефрологију и клиничку имунологију	15	13	62	44	16032	1526	10,5	99,8	102	25	34	141
Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма	14	10	28	46 (50)	17143	1293	13,3	102,1	92	46	30	61

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. Спрема	Постеље	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Број болесника. На 1 лекара	Број болесника. На 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Клиника за гастроентерологију и хепатологију	12	11	35	55 (59)	21278	2030	10,5	106,0	169	58	22	64
Клиника за хематологију	10	9	43	39	14215	1095	13,0	99,9	110	25	26	110
Клиника за ендокринологију - дневна болница	-	-	-	6	1695	1695	-	-	-	-	-	-
Клиника за хематологију - дневна болница	-	-	-	6	4375	4375	-	-	-	-	-	-
Клиника за медицинску рехабилитацију	13	10	64	120	38576	1496	25,8	88,1	115	23	11	53
Клиника за кожно-венеричне болести	19	17	21	47	5672	864	6,6	33,1	45	41	40	45
Ургентни центар	59	35	282	63	7703	1571	4,9	33,5	27	6	94	448
КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР НОВИ САД	474	378	1434	1429 (1459)	367641	46236	8,0	70,5	98	32	33	100
Институт за онкологију Војводине Сремска Каменица	58	48	159	239	69293	11217	6,2	79,4	193	71	24	67
Институт за онкологију - дневна болница	-	-	-	12	8655	8655	-	-	-	-	-	-
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине Сремска Каменица	88	65	311	225	67032	7875	8,5	81,6	89	25	39	138
Институт за кардиоваскуларне болести - дневна болница	-	-	-	2	372	372	-	-	-	-	-	-
Институт за плућне болести Војводине Сремска Каменица	77	61	210	312	84339	7809	10,8	74,1	101	37	25	67
Институт за плућне болести - клиника за пулмолошку онкологију дневна болница	-	-	-	17	3387	3387	-	-	-	-	-	-
Институт за плућне болести - поликлиника за плућне болести дневна болница	-	-	-	4	5962	5962	-	-	-	-	-	-
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад	8	8	26	70	25439	1592	16,0	99,6	199	61	11	37

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специја- листи	Виша и сред. спрема	Постеље	Дани лечења	Број исписаних болесника	Просечан број дана лечења	Заузетост постеља	Број болесника, на 1 лекара	Број болесника, на 1 сестру	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине Нови Сад	120	103	360	350	85164	11574	7,4	66,7	96	32	34	103
Клиника за дечије болести	66	59	211	226	60075	7313	8,2	72,8	111	35	29	93
Клиника за дечије болести - дневна болница	-	-	-	15	380	380		-	-	-	-	-
Клиника за дечију хирургију	45	36	112	82	14633	3590	4,1	48,9	80	32	55	137
Клиника за дечију хирургију - дневна болница	-	-	-	3	595	595		-	-	-	-	-
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију	9	8	37	42	10456	671	15,6	68,2	75	18	21	88
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију - дневна болница	-	-	-	3	792	792	-	-	-	-	-	-
Општа болница Врбас	58	37	191	270	59.575	8.117	7,3	60,5	140	42	21	71
Општа болница Врбас - дневна болница	-	-	-	25	12.297	12.297	-	-	-	-	-	-
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	883	700	2.691	2895 (2.925)	758.483	94.420	8,0	71,8	107	35	31	93

*Број постеља према Уредби о Плану мреже здравствених установа, осим за Клинички центар Војводине за који износи 1370
( ) Број коришћених постеља у 2014. години

Табела бр. 67 Рад и коришћење стационара у 2018. години у Јужнобачком округу

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. стручна спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузетост постеља	Број исписаних болесника по лекару специјалисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Хирургија-укупно	169	132	426	...	305	76.642	13.190	5,8	68,8	100	55	140
Клиника за абдоминалну и ендокринолошку хир.	21	15	108	...	74	19.285	3.164	6,1	72,4	211	29	148
Клиника за пластичну и реконструктивну хир.	10	6	17	...	19	3.319	689	4,8	47,9	115	53	89
Клиника за неурохирургију	9	6	25	...	33	10.244	1.128	9,1	85,0	188	27	76
Клиника за максилофацијалну хирургију	6	5	13	...	21	3.561	818	4,4	46,5	164	29	62
Клиника васкуларну и трансплатациону хирургију	9	7	24	...	29	7.183	1.401	5,1	67,9	200	31	83
Клиника за ортопедску хирургију и трауматологију	21	21	53	...	70	17.454	2.709	6,4	67,4	129	30	75
Клиника за урологију	16	13	37	...	47	14.091	3.179	4,4	82,1	245	34	79
Клиника за анестезију и интензивну терапију	77	59	149	...	12	1.505	102	14,8	34,4	2	642	1242
Интерно -укупно	63	46	162	...	192	61.502	6.130	10,0	87,8	133	33	84
Клиника за нефрологију и клиничку имунологију	16	12	58	...	44	14.301	1.693	8,4	89,0	141	36	132
Клиника за ендокринологију, дијабетес и болести метаболизма	15	11	30	...	50	13.607	1.043	13,0	81,0	95	33	65
Клиника за гастроентерологију и хепатологију	17	12	38	...	59	19.938	2.459	8,1	99,3	205	31	69
Клиника за хематологију	15	11	36	...	39	13.656	935	14,6	95,9	85	38	92
Клиника за ендокринологију - дневна болница	-	-	-	...	6	2.062	2.062	-	-	-	-	-
Клиника за хематологију - дневна болница	-	-	-	...	6	6.177	6.177	-	-	-	-	-
Клиника за неврологију	34	29	84	...	95	26.159	1.837	14,2	79,6	63	38	93
Клиника за психијатрију - без дневне болнице	36	29	76	...	167	53.260	2.255	23,6	97,3	78	24	51
Клиника за психијатрију - дневна болница	-	-	-	...	30	3.223	34	-	-	-	-	-
Клиника за инфективне болести	26	20	61	...	100	21.709	1.957	11,1	59,5	98	26	61
Клиника за кожно-венеричне болести	19	18	19	...	47	3.741	626	6,0	21,8	35	40	40

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. стручна спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузетост постеља	Број исписаних болесника по лекару специјалисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Клиника за болести уха, грла и носа	19	18	40	...	70	6.837	1.549	4,4	26,8	86	27	57
Клиника за очне болести	17	16	37	...	70	7.497	3.007	2,5	29,3	188	24	53
Клиника за гинекологију и акушерство	63	56	230	...	230	43.555	10.978	4,0	51,9	196	27	100
Клиника за медицинску рехабилитацију	13	12	74	...	120	30.709	1.477	20,8	70,1	123	11	62
Ургентни центар	25	19	99	...	63	5.453	866	6,3	30,5	46	51	202
КЛИНИЧКИ ЦЕНТАР ВОЈВОДИНЕ НОВИ САД - без дневних болница	484	395	1.308	1.425	1.459	337.064	43.872	7,7	64,8	111	33	90
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад	11	8	26	70	70	23.992	1.180	20,3	93,9	148	16	37
Специјална болница за реуматске болести Нови Сад -дневна болница	-	-	-	...	3	1.932	1.932	-	-	-	-	-
Институт за онкологију Војводине Сремска Каменица	74	55	161	311	239	54.289	11.538	4,7	62,2	210	31	67
Клиника за интерну онкологију	17	15	47	...	72	15.131	6.036	2,5	57,6	402	24	65
Клиника за оперативну онкологију	38	26	74	...	84	16.371	4.297	3,8	53,4	165	45	88
Завод за радиолошку терапију	12	9	31	...	81	22.396	1.102	20,3	75,8	122	15	38
Завод за нуклеарну медицину	7	5	9	...	2	391	103	3,8	53,6	21	350	450
Институт за онкологију - дневна болница	4	3	11	...	12	10.108	10.108	-	-	3369	-	-
Институт за плућне болести Војводине Сремска Каменица	71	55	198	312	312	92.661	7.933	11,7	81,4	144	23	63
Клиника за општу пулмологију - I Клиника	13	11	28	...	74	20.541	1.547	13,3	76,0	141	18	38
Клиника за туберкулозу и грануломатозне болести - II Клиника	10	8	19	...	62	19.382	1.329	14,6	85,6	166	16	31
Клиника за ургентну пулмологију - III Клиника	22	15	58	...	44	10.988	1.156	9,5	68,4	77	50	132
Клиника за пулмолошку онкологију - IV Клиника	16	13	40	...	72	28.280	2.329	12,1	107,6	179	22	56
Клиника за грудну хирургију - V Клиника	10	8	53	...	60	13.470	1.572	8,6	61,5	197	17	88

Установа/организациона јединица	Лекари укупно	Специјалисти	Виша и сред. стручна спрема	Број постеља према Уредби*	Број постеља према збирном извештају	Дани лечења	Број исписаних болесника	Прос. број дана лечења	Заузетост постеља	Број исписаних болесника по лекару специјалисти	Број лекара на 100 постеља	Број сестара на 100 постеља
Дневна болница-Хемотерапија	-	-	-	...	17	3.272	2.562	-	-	-	-	-
Дневна болница-Поликлиника АТД	-	-	-	...	7	3.200	1.074	-	-	-	-	-
Дневна болница-Радиотерапија						2.355	343					
Дневна болница-Бронхоскопија	-	-	-	...		488	488	-	-	-	-	-
Институт за кардиоваскуларне болести Војводине Сремска Каменица	102	67	314	225	225	57.702	7.331	7,9	70,3	109	45	140
Клиника за кардиологију	63	42	186	...	145	38.657	6.013	6,4	73,0	143	43	128
Клиника за кардиоваскуларну хирургију	39	25	128	...	80	19.045	1.318	14,4	65,2	53	49	160
Институт за кардиоваскуларне болести - дневна болница	-	-	-	...	2	1.537	1.537	-	-	-	-	-
Институт за здравствену заштиту деце и омладине Војводине Нови Сад	117	102	348	350	350	74.110	12.376	6,0	58,0	121	33	99
Клиника за дечије болести	65	56	203	...	226	53.108	7.881	6,7	64,4	141	29	90
Клиника за дечије болести - дневна болница	-	-	-	...	15	245	245	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хирургију	43	37	110	...	82	14.141	3.864	3,7	47,2	104	52	134
Клиника за дечију хирургију - дневна болница	-	-	-	...	3	410	410	-	-	-	-	-
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију	9	9	35	...	42	6.861	631	10,9	44,8	70	21	83
Клиника за дечију хабилитацију и рехабилитацију - дневна болница	-	-	-	...	3	1.274	1.274	-	-	-	-	-
Општа болница Врбас	33	33	144	270	270	58.841	9.032	6,5	59,7	274	12	53
Општа болница Врбас - дневна болница	-	-	-	...	270	11.534	11.534	-	-	-	-	-
ЈУЖНОБАЧКИ ОКРУГ	892	715	2.499	2.963	2.925	698.659	93.262	7,5	64,6	130	30	85

Напомене:

* Уредба о Плану мреже здравствених установа („Сл. гласник РС“, бр. 42/06, 119/07, 84/08, 71/09, 85/09, 24/10, 6/12, 37/12, 8/14, 92/15, 111/17, 114/17, 13/18, 15/18)

Укупни подаци коришћења болничких капацитета не укључују рад дневних болница.

Просечна заузетост постеља на нивоу одељења је рачуната према збирном извештају

Просечна заузетост постеља на нивоу установе је рачуната у односу на Уредбу, изузев код Института за онкологију Војводине где је рачуната према збирном извештају

Извор података је Извештај о хоспитализацији - не може се реално приказати заузетост постеља на Клиници за анестезију и интензивну терапију и Ургентном центру Клиничког центра Војводине.

5. ОСТВАРИВАЊЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ

У оквиру праћења остваривања превентивне здравствене заштите у Јужнобачком округу прати се остваривање превентивних прегледа одојчади, предшколске и школске деце, жена и одраслог становништва.

Чланом 47. став 1. *Закона о здравственом осигурању („Сл. гласник РС“, број 107/05, 109/05-исправка, 57/11, 110/12-одлука УС, 119/12, 99/14, 123/14, 126/14-одлука УС, 106/2015, 10/2016)*, прописано је да Републички фонд за здравствено осигурање за сваку календарску годину доноси општи акт којим уређује садржај, обим и стандард права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања.

На основу наведеног законског овлашћења, Републички фонд за здравствено осигурање је донео, *Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2018. годину („Сл. гласник РС“, 18/2018)*, којим се регулишу поступци и методи дијагностике, лечења и рехабилитације ради спречавања, сузбијања, раног откривања и лечења болести, повреда и других поремећаја здравља, а који су обухваћени обавезним здравственим осигурањем.

У складу са тим, одабрани су параметри за евалуацију остваривања превентивне здравствене заштите и анализирано је остваривање превентивних услуга у Јужнобачком округу у 2018. години у односу на стандарде дате у Правилнику као и у односу на 2014. годину (табела бр.68).

Патронажним посетама један пут у току трудноће обухваћено је 56,6% трудница. Породилђи и новорођеном детету остварено је по 4,6 посета, а одојчету 1,5 посете, што је нешто мање од норматива Правилника (5 посета породилђи и новорођенчету и 2 посете патронажне сестре одојчету). У 2018. години у односу на 2014. годину регистрован је пад обухвата патронажним посетама код све три посматране категорије становништва (табела бр. 69).

Када су у питању превентивни прегледи педијатра, у 2018. години свако одојче је имало просечно 5,6 превентивна прегледа (норматив - 6 прегледа одојчади), што је више у односу на 2014. годину (4,6) и 2017. годину (4,2). У 2018. години превентивни прегледи деце у 2. години живота реализовани су са обухватом од 75,2%, у 4. години живота са 70,1%, док су у 7. години сва деца била обухваћена превентивним прегледом (табела 60,61).

Превентивним прегледима у 2018. години обухваћено је 52,0% ученика основне школе, 34,2% ученика средње школе што је мање од обухвата прописаног Правилником и за 12,5% односно 9,5% мање од обухвата оствареног у 2014. години. Обухват студената превентивним прегледима износио је 56,2% и нешто је већи у односу на 2014. годину (51,4%) (табела 60, 61).

У 2018. години, свака трудница је имала просечно 6,5 лекарских прегледа и 3,8 ултразвучна прегледа током трудноће (норматив - 5 прегледа трудница и 4 ултразвучна прегледа), што је слично као у 2017. години (6,6 односно 3,2), али мање у односу на 2014. годину (7,2 односно 4,0). После порођаја заинтересованост жена за контролу здравља опада, те је обухват прегледима 6 недеља после порођаја (31,0%), као и 6 месеци после порођаја (11,8%) недовољан, али ипак нешто већи у односу на 2017. годину (24,8% односно 14,8%). Превентивним гинеколошким прегледом у 2018. години обухваћено је 20% жена старости 15 и више година, чиме се повећао обухват како у односу на 2017. годину (10,5%) тако и у односу на 2014. годину (8,6%) иако је још увек недовољан у односу на норматив Правилника.

Обухват превентивним прегледима становништва старости 19-34 године износио је 8,1% (норматив - 20%), слично као и у 2017. години (8,2%) и 2014. години (8,5%), а становништва старијег од 35 година 3,3% (норматив - 50%), што је скоро два пута мање у односу на 2017. годину (6,0%) и три пута мање у односу на 2014. годину (9,7%).

Табела бр.68 Остваривање превентивне здравствене заштите у 2014. години у Јужнобачком округу

Назив услуге	Групација становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
			Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Патронажне посете	трудници	1	4365	0,7	66,6
	породилњи и новорођеном детету	5	31378	4,8	95,8
	одојчету	2	10923	1,7	83,0
Превентивни преглед	новорођенчета	1	6000	0,9	91,6
	одојчад (III, VI, IX и XII месецу)	5	21768	3,3	66,2
	мала и предшколска деца у 2, 4. и 6. години (пред упис у школу)	1	22740	1,2	100
Превентивни преглед	ученика I, III, V и VII разреда основне школе	1	16040	0,6	64,5
	ученика I и III разреда средње школе	1	5600	0,4	43,7
	студената I и III године студија	1	7640	0,5	51,4
Превентивни преглед	трудница	5	47501	7,2	100
Преглед (ултразвучни)	трудница	4	26428	4,0	100
Гинеколошки преглед	жене после порођаја	1	3266	0,4	49,8
Превентивни гинеколошки прегледи	жене 15 и више година	1	23638	0,08	8,6
Превентивни преглед	одрасло становништво (19-34 година)	1 у 5 година	5920	0,08	8,5
	одрасло становништво (35 и више година)	1 у 2 године	16103	0,09	9,7

Извор: Извештаји о извршењу планова рада установа Јужнобачког округа за 2014. годину
Републички завод за статистику, процена становништва за 2009. годину

Табела бр.69 Остваривање превентивне здравствене заштите у 2018. години у Јужнобачком округу

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Број посета по становнику према садржају и обиму превентивних мера у ПЗЗ	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Обухват (%)
Патронажне посете групацијама становништва	трудница	6479	1	3670	0,6	56,6
	породиља и новорођено дете	6479	5	30066	4,6	92,8
	одојче	6479	2	9534	1,5	73,5
Превентивни преглед	одојче	6479	6	36224	5,6	93,2
	2. година живота	6557	2	9861	1,5	75,2
	4. година живота	6508	1	4560	0,7	70,1
	7 година живота, пред полазак у школу	6388	1	7100	1,1	100,0
Превентивни преглед	осма, десета, дванаеста и четрнаеста година	25283	1	13138	0,5	52,0
	шеснаеста и осамнаеста година	12099	1	4135	0,3	34,2
	студената I и III године студија	14219	1	7990	0,6	56,2
Превентивни преглед	трудница	6479	5	41923	6,5	100,0
Ултразвучни преглед	трудница	6479	4	24934	3,8	96,2
Превентивни преглед	жена после порођаја (након 6 недеља)	6479	1	2007	0,3	31,0
	жена после порођаја (након 6 месеци)	6479	1	767	0,1	11,8
Превентивни гинеколошки преглед	жена 15 и више година	144363	1	28887	0,2	20,0
Превентивни преглед одраслог становништва	19 - 34 године	131480	1 у 5 година	10638	0,08	8,1
	35 и више година	366083	1 у 2 године	12008	0,03	3,3

У оквиру превентивне здравствене заштите, обављају се скрининг прегледи на: карцином грлића материце, карцином дојке, карцином дебелог црева, депресију, дијабетес тип 2 и на кардиоваскуларне болести.

Скрининг је превентивна процедура раног откривања болести, односно проналажење потенцијално оболелих у што ранијој фази, која је најчешће без симптома, са циљем благовременог лечења и спречавања даљег развоја болести.

У току 2018. године обухват скрининг прегледима је био значајно мањи у односу на Правилник за све предвиђене категорије становништва (табела бр.70).

Табела бр.70   Обухват скрининга на карцином и хронична обољења у односу на планирани обухват, Јужнобачки округ 2018. година

Назив услуге	Групација становништва	Број одговарајуће групације становништва	Планирани обухват*	Остварење		
				Број услуга	Број посета по становнику	Остварени обухват (%)
Скрининг на карцином грлића материце	жене 25-64 година	178996	33,3%	30102	0,17	16,8
Скрининг на карцином дојке	жене 50-69 година	88024	50,0%	7506	0,09	8,5
Скрининг на карцином дебелог црева	одрасло становништво 50-74 године	188575	50,0%	2792	0,01	1,5
Скрининг на дијабетес тип 2	одрасло становништво 35 и више година	366083	33,3%	12008	0,03	3,3
Скрининг на депресију	одрасло становништво старије од 18 година	497563	100,0%	19869	0,04	4,0
Скрининг на кардиоваскуларни ризик – мушкарци	одрасло становништво 35-69 године	142005	20%	1528	0,01	1,1
Скрининг на кардиоваскуларни ризик – жене	одрасло становништво 45-69 године	113150	20%	1554	0,01	1,4

*Планирани обухват према „Правилник о садржају и обиму права на здравствену заштиту из обавезног здравственог осигурања и о партиципацији за 2018. годину („Сл. гласник РС“, 18/2018)

6. РЕЗУЛТАТИ СПРОВОЂЕЊА ЕПИДЕМИОЛОШКОГ НАДЗОРА НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2017. ГОДИНИ

6.1. ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА

Епидемиолошки надзор над заразним болестима на територији Јужнобачког округа (ЈБО) спроводи Центар за контролу и превенцију болести Института за јавно здравље Војводине у сарадњи са здравственим и инспекцијским службама.

Спровођење епидемиолошког надзора над заразним болестима у нашој земљи је регулисано законским прописима. Изменама у законској регулативи у области надзора над заразним болестима, листа заразних болести које се обавезно пријављују је значајно сужена и усклађена са критеријумима који важе у земљама Европске Уније. Имплементација нове законске регулативе, почела је током друге половине 2017. године обзиром да је Правилник о пријављивању заразних болести (Сл. гласник РС бр 44/2017).

Циљ овог извештаја је да анализира епидемиолошку ситуацију на територији ЈБО у 2018. години у циљу унапређења надзора над заразним болестима односно добијања потпуних и валидних информација о болестима које подлежу обавезном пријављивању, узрочницима тих болести и оболелим особама.

6.2. ИНЦИДЕНЦИЈА И МОРТАЛИТЕТ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2018. ГОДИНИ

На подручју ЈБО у 2018. години, пријављене су 1253 особе оболеле од заразних болести које подлежу обавезном пријављивању а код 42 пацијента болест је завршила смртним исходом. У обзир нису узета обољења сличних грипу (сем лабораторијски потврђених случајева грипа који су укључени у анализу), клицоноше, болести које више не подлежу обавезном пријављивању као ни оне које се пријављују као болничке инфекције. Због поменутих измена у пријављивању заразних болести регистроване стопе инциденције (203,6/100.000) у 2018. години, иако 1,5 пута више у односу на регистровану у 2017. години, су чак 8,5 ниже у односу на претходни петогодишњи период. Морталитет (6,8/100.000) је двоструко виши од петогодишњег просека (3,7/100.000) (табела бр.71). Виша инциденција а посебно виши морталитет од заразних болести у 2018. у односу на претходну годину може се објаснити значајно већим бројем оболелих и умрлих од грознице Западног Нила (ГЗН) и грипа у сезони.

Табела бр.71. Кретање заразних болести у Јужнобачком округу у периоду 2014 – 2018. година

Година	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
2014	18,552	3014,8	27	4,4
2015	16,107	2617,4	11	1,8
2016	16,834	2735,6	15	2,4
2017	842	136,8	20	3,2
2018	1,253	203,6	42	6,8

Инциденција заразних болести у ЈБО (203,6/100.000) у 2018. години је 1,8 пута виша од инциденције на подручју АП Војводине (115,6/100.000) што је последица више инциденције грипа и ГЗН у ЈБО али и различитим степенима под-регистрације у појединим окрузима. Важна чињеница је да се све здравствене установе које пружају

терцијарну заштиту и већина оних које пружају дијагностичке услуге (самим тим и дају лабораторијску потврду) налазе управо у ЈБО чиме се може објаснити већи број пријављених случајева заразне болести.

У 2018. години, инциденција заразних болести у АП Војводини, у појединим окрузима се налазила у распону 1:4,7 што је већи распон у односу на претходну годину (1:3,4) (табела бр.72). Новине у надзору над заразним болестима који не укључује више стрептококозе и варичелу (главнина свих пријављених болести у претходном периоду), утицао је на смањење разлика у броју регистрованих заразних болести на нивоу округа као и на разлике у стопама морталитета (распон 1:10) које су веће у поређењу са прошлогодишњим вредностима такође услед топографских разлика у инциденцијама грипа и ГЗН.

Табела бр.72. Заразне болести по окрузима АП Војводине у 2018. години

Округ	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
Западнобачки	82	43,6	4	2,1
Сремски	220	70,5	7	2,2
Јужнобанатски	231	78,6	10	3,4
Јужнобачки	1,253	203,6	42	6,8
Севернобанатски	149	100,8	1	0,7
Севернобачки	136	72,8	3	1,6
Средњобанатски	162	86,3	3	1,6
АП Војводина	2,233	115,6	70	3,6

Као и раније, у ЈБО, забележене су разлике у стопама инциденције у појединим општинама (распон 1:4,5) али су оне приближне прошлогодишњим а вишеструко су мање у односу на 2016. годину (1:11).Највиша инциденција заразних болести је регистрована у Бачкој Паланци (322,3/100.000) а најнижа у општини Темерин (70,7/100.000), (табела бр.73). Ове разлике су делом последица неуједначених критеријума пријављивања заразних болести у појединим домовима здравља а делом представљају одраз епидемиолошке ситуације грипа и ГЗН у 2018 години.

Табела бр.73. Заразне болести по општинама Јужнобачког округа у 2018. години

Општина	Број оболелих	Инц/100.000	Број умрлих	Мт/100.000
Тител	26	165,2	4	6,3
Темерин	20	70,7	0	3,5
Бечеј	44	117,8	4	10,7
Жабаљ	33	126,3	0	0,0
Врбас	55	130,7	2	4,7
Беочин	32	203,5	1	6,3
Србобран	13	79,7	0	0,0
Бач	22	152,7	1	6,9
Нови Сад	795	258,3	23	7,5
Бачка Паланка	179	322,3	4	7,2
Сремски Карловци	16	182,8	2	22,8
Бачки Петровац	18	134,1	1	7,4
Укупно	1,253	203,6	42	6,8

Стопа морталитета заразних болести у 2018. години у ЈБО износила је 6,8/100.000 и била је двоструко виша од петогодишњег просека. Изузимајући сепсу која је досада била водећи узрок смртног исхода од заразних болести, у 2018. години се најчешће умирало од грипа (21/42) и ГЗН (17/42). Већина умрлих од грипа и ГЗН су хоспитализовани болесници старије животне доби који су имали и придружену

хроничну болест, што је допринело неповољном исходу. Три пацијента су преминула услед *Morbus HIV* (Табела бр.74).

Табела бр.74. Број умрлих по дијагнозама заразних болести у Јужнобачком округу у 2018. години

Заразна болест	Број умрлих
Influenza	21
Febris West Nile	17
Morbus HIV	3
<i>Salmonellosis</i>	1
Укупно	42

6.3. СТРУКТУРА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2018. ГОДИНИ

Недавне измене у законској регулативи у области заразних болести имале су за последицу значајне промене у структури регистрованих заразних болести. Респираторне заразне болести, иако двоструко мање заступљене (јер се варичеле и стрептококне инфекције горњих респираторних путева више не пријављују) су и даље доминантне са укупно 759 пријављених случајева (60,6%). Број пријављених случајева је двоструко већи у односу на 2017. годину као последица израженијег епидемијског таласа грипа. Цревне заразне болести су на другом месту са 25,8% свих пријављених заразних болести. Зоонозе (7%) су биле три пута више заступљене у 2018. због већег броја случајева грознице Западног Нила. Полно преносиве и остале заразне болести су најмање заступљене у укупној структури заразних болести у 2018 години (табела бр.75).

Табела бр.75. Структура заразних болести у Јужнобачком округу у 2018. години

Група заразних болести	Број оболелих	% учешћа
Респираторне заразне болести	759	60,6
Цревне заразне болести	324	25,8
Зоонозе и векторске заразне болести	88	7,0
Сексуално преносиве заразне болести	52	4,1
Остале заразне болести	30	2,5

6.3.1. РЕСПИРАТОРНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

У 2018. години респираторне заразне болести су пријављиване под седам различитих дијагноза (изузимајући дијагнозе које се више не пријављују по новом Закону и обољења слична грипу) (табела бр.76).

Табела бр.76. Структура респираторних заразних болести у Јужнобачком округу у 2018. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000
Influenza (J 10)	378	61,4
Pertussis	260	42,2
Morbilli	69	11,2
Tuberculosis	44	7,2
Meningitis pneumococcica	3	0,5
Legionellosis	3	0,5
Parotitis epidemica	2	0,3

Стрептококне инфекције, варичела, пнеумоније и инфективна мононуклеоза су више од једне деценије биле доминантне респираторне заразне болести на нашем подручју. Обзиром на неуједначеност пријављивања, односно дугогодишњи недостатак дефиниција случаја односно критеријума за пријављивање те ниске заступљености лабораторијске потврде, ове болести су значајно доприносиле нереалном сагледавању епидемиолошке ситуације. Престанком пријављивања ових болести, почев од 2017. године, примат добијају друге респираторне заразне болести, у првом реду Influenza и Pertussis. Овај тренд се задржао и у 2018. години.

У 2018 години је пријављено 378 лабораторијски потврђених случајева грипа (Инц. 61,4/100.000) који је представљао водећу респираторну заразну болест у ЈБО. Већину случајева чинили су хоспитализовани пацијенти са тешком клиничком сликом грипа и придруженим хроничним обољењима, од којих је код 21 (5,6%) болест завршила смртним исходом. Највиша инциденција грипа регистрована је у Новом Саду (85/100.000) и Тителу (82,6/100.000) у коме је регистрован и највиши морталитет од ове болести (19,1/100.000). Регистроване су и три епидемије грипа у болничким колективима у Новом Саду где у концентрисане терцијерне здравствене установе у Покрајини у којима се хоспитализују случајеви са најтежом клиничком сликом и компликацијама грипа. Хоспитални надзор који је, у сезони грипа 2017/18 омогућио и лабораторијско испитивање на грип код пацијената са обољењем сличном грипу при хоспитализацији (осим тешке акутне респираторне болести и акутног респираторног дистресног синдрома) омогућио је рано откривање већег броја случајева грипа одмах по пријему у болницу као и предузимање одговарајућих мера на болничком нивоу.

Захваљујући спровођењу унапређеног надзора над пертусисом у АП Војводини, у периоду 2012-2016, сагледан је ендемо-епидемијски карактер ове болести упркос вишедеценијској имунизацији. Резултати побољшаног надзора видљиви су и у 2018. години јер је велики кашаљ са инциденцијом од 42,2/100.000, после грипа био друга најчешћа респираторна заразна болест која подлеже обавезном пријављивању у ЈБО. У 2018. години, у ЈБО је регистровано укупно 260 оболелих од пертусиса што је за 18% више у односу на претходну годину. Уједно у ЈБО је регистрована и највиша инциденција пертусиса у Покрајини. Већину случајева (53%) пертусиса је пријавио Дом здравља Нови Сад, захваљујући близини лабораторијске дијагностике и квалитету надзора а највиша инциденција пертусиса је забележена у Бачкој Паланци (126,1/100.000). Случајеви пертусиса су регистровани и у свим другим општинама у ЈБО.

Почев од октобра 2017. године, епидемијско ширење морбила у Републици Србији посебно на Косову и Метохији прелило се и на територију АП Војводине а у ЈБО је током 2018. године регистровано укупно 69 случајева болести, највише (91%) у Граду Новом Саду у коме је пријављена и епидемија ове болести. Случајеви малих богиња су регистровани и у још шест других општина у ЈБО. Анализом вакциналног статуса оболелих, три четвртине случајева у епидемији морбила је регистровано међу старијом популацијом, а оболели овог узраста су били или невакцинисани или непознатог вакциналног статуса против морбила.

Стопа инциденције туберкулозе у ЈБО (7,2/100.000) је нижа у односу на претходну годину и одговара инциденцији овог обољења у Војводини (7,2/100.000). Ово

обољење је регистровано у свим општинама, али је инциденција туберкулозе у општинама Тител (38,1/100.000) и Бачка Паланка (16,2/100.000) била 5,3 односно 2,3 пута виша у односу на инциденцију овог обољења у Округу и Покрајини.

Осим тога регистровано је и осам случајева бактеријских менингитиса, два појединачна, епидемиолошки неповезана случаја мумпса, три импортована појединачна случаја легионелозе и три случаја пнеумококног менингитиса.

6.3.2. ЦРЕВНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ

У 2018. години, изузимајући болести које се више не пријављују по Закону и Ентеритис изазван бактеријом *Clostridium difficile* који се разматра у оквиру болничких инфекција, у ЈБО је укупно регистровано 324 случаја цревних заразних болести и то под шест различитих дијагноза (табела бр.77).

Табела бр.77. Структура цревних заразних болести у Јужнобачком округу у 2018. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000
Enteritis salmonellosa	196	31,8
Enteritis campylobacterialis	105	17,1
Intoxicatio alimentaris staphylococcica	19	3,1
Botulismus	2	0,3
Lambliasis	1	0,2
Dysenteria per <i>Schigela sonnei</i>	1	0,2

Иако је у 2018. години, инциденција цревних заразних болести у ЈБО (52,7/100.000) била приближна оној регистрованој у 2017 години (51,4/100.000); учешће ових болести у укупној структури заразних болести је опало са 37,5 на 25,8% захваљујући доминантном учешћу респираторних заразних болести (грипа) и зооноза (ГЗН). Упркос чињеници да је новим Законом предвиђено пријављивање цревних заразних болести које захтевају лабораторијску потврду, и даље су присутне велике разлике у инциденцији у појединим општинама. У 2018 години, стопа инциденције се налазила у распону 1:12 и то од 8/100.000 (Бечеј) до 93,6/100.000 (Врбас). Постојеће разлике могу се приписати разликама у доступности микробиолошке дијагностике односно лабораторијске потврде болести која је највећа у Новом Саду и Врбасу док се у осталим општинама дијагноза чешће поставља на основу клиничке слике те болест најчешће остане непријављена. Стога овакве стопе инциденције не представљају одраз реалне епидемиолошке ситуације цревних заразних болести у 2018 години.

Због кулинарских навика, начина припреме и заступљености намирница анималног порекла у исхрани те честе примарне или секундарне контаминације салмонелама, салмонелозе и даље представљају значајан епидемиолошки проблем. Током 2018. године пријављено је 196 оболелих од салмонелоза (укључујући и четири случаја салмонелозне сепсе од којих је један резултовао смртним исходом). Регистрована инциденција од 31,8/100.000 је виша у односу на ону забележену 2017. године (25,2/100.000) и ону регистровану на нивоу Покрајине (23,9/100.000). Обољење је дијагностиковано у свим општинама Јужнобачког округа осим у Тителу. Највиша инциденција је регистрована у Бачкој Паланци (82,8/100.000) и Врбасу (62/100.000). У поређењу са бројем пријављених бактериолошки изолованих салмонела (лабораторијске пријаве), број пријављених салмонелоза (196) представља 61% укупног броја пријављених изолата салмонела (321) што указује да значајан број оболелих са потврђеном дијагнозом салмонелоза остаје и даље непријављен. Најчешћи изолати салмонела били су *Salmonella enteritidis* (82% свих изолата), и *Salmonella infantis* (3%).

Иако је у земљама са развијеном лабораторијском дијагностиком бактерија *Campylobacter jejuni/coli* чешћи узрочник тровања храном у односу на *Salmonellae*, у

ЈБО се кампилобактериоза ређе региструје. Ипак, инциденција кампилобактериоза расте из године у годину и приближава се броју пријављених салмонелоза. Основни проблем надзора над кампилобактериозом није инсуфицијентност лабораторијске дијагностике већ непријављивање лабораторијски потврђених случајева овог обољења. У односу на претходну, у 2018. години је регистровано 27% мање случајева односно 105 оболелих особа код којих је као узрочник ентеритиса лабораторијски доказана бактерија *Campylobacter jejuni/coli*. У 2018. години ово обољење није регистровано у општинама Бачки Петровац, Бач и Бечеј. У осталим општинама стопа инциденције се налази у распону 1:4 (од 6,3/100.000 у Србобрану до 26,0/100.000 у Новом Саду). Поређење података из лабораторијских пријава изолованих узрочника и пријава обољења из домова здравља показује да је број изолата (239) чак за 43% већи у односу на број пријављених оболелих особа (105) што говори о подрегистрацији.

У 2018. години није пријављен није један случај хепатитиса А чиме се одржава повољна епидемиолошка ситуација ове болести.

Надзор над цревним инфестацијама изазваним протозоама започео је 1997. године и од тада се ламблијаза континуирано региструје. Број пријављених случајева ове протозое је последњих пет година вишеструко смањен. У 2018. години на територији ЈБО је пријављен само један болесник са дијагнозом *Lambliasis* (Нови Сад).

Повољна епидемиолошка ситуација бациларне дизентерије одржава се на територији читаве АП Војводине. У ЈБО је регистрован један случај овог обољења у 2018. години (Нови Сад). Услед инсуфицијентног пријављивања и тешкоћа у лабораторијској дијагностици, нису регистровани ни случајеви *Enteritis yersiniosa* у током 2018 године.

У циљу сагледавања значаја вируса, као узрочника тежих облика гастроентеритиса, који захтевају хоспитално лечење и као узрочника епидемија, у АП Војводини се од 2012. године, спроводи програм „Посвећени надзор над вирусним гастроентеритисима“. У 2018 години, на територији ЈБО није било пријављених епидемија вирусних гастроентеритиса.

Регистровани број епидемија вирусних гастроентеритиса не одсликава реалну епидемиолошку ситуацију и у великој мери је одраз квалитета надзора као и расположивих дијагностичких капацитета односно доступности вирусолошке дијагностике.

6.3.3. ПОЛНО ПРЕНOSИВЕ ИНФЕКЦИЈЕ

У групу заразних болести које се преносе полним путем, поред класичних полних болести (генитална хламидијаза, сифилис, гонореја и болест ХИВ) сврстани су и вирусни хепатитиси Б и Ц која се могу пренети и полним путем. У 2018 години, регистрован је укупно 99 случајева полно преносивих заразних болести укључујући вирусне хепатитисе (табела бр.78).

Изузимајући вирусне хепатитисе, водећу болест у овој групи представљају полне инфекције изазване хламидијама. Престанак пријављивања полне хламидијазе збирним пријавама одразио се и на број пријављених случајева који је скоро двоструко мањи него у 2017. години али инциденција одговара оној која је регистрована у Покрајини (3,2/100.000). Већина оболелих регистрована је у Новом Саду (16) а појединачни случајеви су пријављени још у две општине (Бачка Паланка, Темерин). Податак да је број лабораторијских пријава (62) три пута већи од броја пријављених оболелих особа (20) говори да је полна хламидијаза много чешће обољење него што се пријављује.

У 2018. години је регистрован пад броја оболелих од сифилиса у односу на број пријављених у 2017. години док је број регистрованих случајева сифилиса (14) двоструко већи. Стопа инциденције сифилиса (2,3/100.000) је око два пута виша у односу на стопу регистровану у Покрајини (1,4/100.000) док је за гонореју (1,3/100.000) двоструко већа на нивоу Војводине (0,5/100.000). Код десет особа је постављена дијагноза *Morbus HIV*, а ово обољење је у 2018. години проузроковало и четири смртна исхода. Стопа

инциденције од 1,6/100.000 такође је око два пута виша у односу на регистровану стопу у Покрајини (0,9/100.000).

У 2018. години регистроване су више стопе инциденције хроничних у односу на акутне хепатитисе, а као последица неповољније ситуације у погледу специфичне превенције у претходном периоду. Највећи број оболелих од хроничног хепатитиса Б (12/19) и хроничног хепатитиса Ц (19/22) су пријавиле здравствене установе са територије Новог Сада.

Табела бр.78. Структура полно преносивих болести у Јужнобачком округу у 2018. години

Обољење	Број оболелих	Инц/100.000
Infectio sexualis chlamydialis	20	8,3
Syphilis	14	2,3
Hepatitis B chronica	19	3,1
Hepatitis C chronica	22	3,6
Hepatitis B acuta	6	1,0
Morbus HIV	10	1,6
Infectio gonococcica	8	1,3

6.3.4. ЗООНОЗЕ

У структури заразних болести које подлежу обавезном пријављивању, у АП Војводини су обољења ове групе су најчешће заступљена са малим бројем оболелих иако имају велики значај. Обољења из групе зооноза су у 2018. години, на територији ЈБО пријављена под шест различитих дијагноза, међу којима је водећа грозница Западног Нила (Табела 9). Као ни у претходној години, ни у 2018. нису регистровани случајеви трихинелозе, бруцелозе и Кју грознице. Укупно је пријављено 87 оболелих а регистрована инциденција зооноза (14,1/100.000) је четири пута виша од инциденције у ЈБО у претходној години пре свега због неуобичајено великог броја регистрованих неуроинвазивних случајева ГЗН. Регистрована инциденција не одражава реалну епидемиолошку ситуацију зооноза, како због тога што се болест тешко дијагностикује тако и због недоступности лабораторијске дијагностике и подрегистрације.

У 2018. години регистрован је рекордан број оболелих (192) и умрлих (31) од увођења надзора над ГЗН у Покрајини а највећа инциденција и морталитет регистровани су у Јужнобанатском (Инц. 21,4/100.000, Мт 3,4/100.000) и Јужнобачком округу (Инц. 13/100.000; Мт 2,8/100.000). У 2018. години у Јужнобачком округу је пријављено 80 оболелих са неуроинвазивним обликом ГЗН од којих је код 17 дошло до смртног исхода. Оболели су регистровани на територији свих општина ЈБО осим у Темерину и Сремским Карловцима. Највиша инциденција је забележена у Бачу (34,7/100.000) а најнижа у Бачком Петровцу (7,5/100.000). Највећи број оболелих и највиша специфична инциденција је регистрована у добној групи 60-69 година. Очекивано, највиши морталитет регистрован је у узрасту преко 70 година. Све оболеле особе су лечене болнички и код свих је дијагноза лабораторијски потврђена у Центру за вирусологију Института за јавно здравље Војводине, у складу са национално усвојеном дефиницијом случаја грознице Западног Нила. Позитивни узорци су достављени и Националној референтној лабораторији за АРБО вирусе, Института за вирусологију, вакцине и серуме „Торлак“, Београд.

Оболели од ехонококозе су са територије две општине (Бачка Паланка и Бечеј). Највиша инциденција је регистрована у општини Бечеј (2,7/100.000). Пријављени су болесници код којих је болест локализована на јетри а дијагностикована серолошки и на основу рентген дијагностике. Оба болесника су упућена на хируршку интервенцију.

Токсоплазмоза је обично блага болест која се најчешће открије уколико се инфекција деси у трудноћи или током испитивања стерилитета односно припреме за вештачку оплодњу а ретко услед теже клиничке слике која је разлог за хоспитализацију. У 2018. години је са овом дијагнозом пријављено двоје деце школског узраста у блиском сродству (из Темерина) код којих је болест имала блажи ток и није била разлог за хоспитализацију. Податак од значаја јесте свакодневни блиски контакт са мачакама у домаћинству.

У 2018 години, у ЈБО, пријављен је појединачан случај лептоспирозе (оболели је из Новог Сада). Пријављени пацијент је хоспитализован због теже клиничке слике болести и коморбидитета а епидемиолошком анкетом није установљен пут и начин заражавања. Претпоставља се да је број непрепознатих обољења са блажом клиничком сликом већи.

Хеморагијска грозница са бубрежним синдромом (ХГБС) региструје се у АП Војводини у облику појединачних случајева, а највећи број оболелих у протеклих десет година је пријављен са територије ЈБО. Током 2018. године је пријављен само један случај ХГБС код пацијента из Беочина који је по природи посла долази често у контакт са глодарима.

Надзор над листериозом је уведен због тога што инфекција овом бактеријом у току трудноће може да доведе до спонтаног побачаја и неонаталне смрти. Значајан здравствени проблем представљају тешке и фаталне форме болести (менингитис, енцефалитис, ендокардитис) које се јављају код имунокомпромитованих болесника и особа које имају неко хронично или малигно обољење. У 2018. години регистрован је један случај листериозног менингоенцефалитиса код особе са ослабљеним имунитетом а који је због тешког клиничког тока захтевао болничко лечење.

Табела бр. 79. Редослед учесталости појединих заразних болести из групе зооноза у Јужнобачком округу у 2018. години

Обољење	Број оболелих	Инц./100.000	Број умрлих	Морт./100.000
West-Nile febris	80	13,0	17	2,8
Echinococcosis	2	0,3	0	0,0
Toxoplasmosis	2	0,3	0	0,0
Leptospirosis	1	0,2	0	0,0
HGBS	1	0,2	0	0,0
Listeriosis	1	0,2	0	0,0

6.3.5 ВЕКТОРСКЕ БОЛЕСТИ

Према важећем Закону о заштити становништва од заразних болести у групи векторских болести је само крпељски енцефалитис (Encephalitis viralis ixodibus). У АП Војводини (укључујући и Јужнобачки округ) до сада нису регистровани случајеви ове болести.

6.4. РЕГИСТРОВАНЕ ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2018. ГОДИНИ

У 2018. години, на територији ЈБО је регистровано укупно 18 епидемија заразних болести у којима је оболело 298 особа. Ако се изузму заразне болести које више не подлежу обавезном пријављивању (осим уколико се јаве у епидемијској форми), у овим епидемијама је оболело свега 279 лица што представља 22,3% свих пријављених оболелих особа од заразних болести (табела бр. 80). Иако је број регистрованих особа оболелих у епидемијама чак 2,7 пута мањи, број пријављених епидемија је за 17% већи у односу на 2017 годину.

Табела бр. 80. Епидемије заразних болести у Јужнобачком округу у 2018. години

Тип епидемије	Обољење	Број епидемија	Број оболелих
Алиментарне епидемије	Salmonellosis	8	79
	Botulismus	1	3
	Intoxicatio alimentaris bacterialis	2	19
Респираторне епидемије	Morbilli	1	78
Епидемије у здравственим установама за акутне и хроничне поремећаје здравља	Influenza	3	79
	Enterocolitis per Clostridium difficile	3	40
Укупно		18	298

Контаминирана храна је била пут преношења у 11 епидемија у којима је оболело 101 лице. Респираторним путем су се ширила епидемија морбила у граду Новом Саду са укупно 78 оболелих особа. У шест епидемија које су се јавиле у болничким установама је регистровано 119 оболелих особа.

7. ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ УПРАВНОГ ОКРУГА ТОКОМ 2018. ГОДИНЕ

У табелама број 81,82 и 83 приказани су збирни подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **пречишћене хлорисане воде за пиће** са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године.

Табела бр. 81. Здравствена исправност пречишћене хлорисане воде за пиће са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број здравствено исправних узорака		Број здравствено неисправних узорака		УЗРОЦИ ЗБОГ КОЈИХ СУ УЗОРЦИ БИЛИ ЗДРАВСТВЕНО НЕИСПРАВНИ					
						Микробиолошки неисправни узорци		Физичко-хемијски неисправни узорци		Микробиолошки и физичко-хемијски неисправни узорци	
		Н	%	Н	%	Н	%	Н	%	Н	%
§ Нови Сад	4583	4496	98,10	87	1,90	56	1,22	29	0,63	2	0,04
§ Сремска Каменица	119	119	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
§ Ветерник	179	177	98,88	2	1,12	0	0,00	2	1,12	0	0,00
§ Футог	181	179	98,90	2	1,10	1	0,55	1	0,55	0	0,00
§ Ченеј	154	144	93,51	10	6,49	1	0,65	9	5,84	0	0,00
§ Буковац	120	120	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
§ Кисач	168	158	94,05	10	5,95	0	0,00	9	5,36	1	0,60
§ Руменка	178	175	98,31	3	1,69	2	1,12	1	0,56	0	0,00
§ Степановићево	150	147	98,00	3	2,00	2	1,33	1	0,67	0	0,00
§ Сремски Карловци	120	119	99,17	1	0,83	1	0,83	0	0,00	0	0,00
§ Ковилъ	167	161	96,41	6	3,59	2	1,20	4	2,40	0	0,00
§ Каћ	180	172	95,56	8	4,44	3	1,67	5	2,78	0	0,00
§ Будисава	151	147	97,35	4	2,65	3	1,99	1	0,66	0	0,00
§ Лединци	59	57	96,61	2	3,39	0	0,00	2	3,39	0	0,00
§ Стари Лединци	61	61	100,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00	0	0,00
§§ Беочин	14	11	78,57	3	21,43	0	0,00	3	21,43	0	0,00
§§ Черевих	11	9	81,82	2	18,18	1	9,09	1	9,09	0	0,00
§§ Беочин-село	11	8	72,73	3	27,27	0	0,00	3	27,27	0	0,00
§§ Раковац	11	10	90,91	1	9,09	0	0,00	0	0,00	1	9,09
Бечеј	179	176	98,32	3	1,68	2	1,12	1	0,56	0	0,00
Тител *	30	0	0,00	30	100,00	0	0,00	23	76,67	7	23,33
Лок *	10	0	0,00	10	100,00	0	0,00	8	80,00	2	20,00
Гардиновци *	10	0	0,00	10	100,00	0	0,00	10	100,00	0	0,00
Надалј **	36	27	75,00	9	25,00	6	16,67	2	5,56	1	2,78
Бачка Паланка	235	221	94,04	14	5,96	14	5,96	0	0,00	0	0,00
Деспотово ***	45	12	26,67	33	73,33	9	20,00	16	35,56	8	17,78
Врбас	217	202	93,09	15	6,91	6	2,76	7	3,23	2	0,92
УКУПНО	7.379	7.108	96,33	271	3,67	-	-	-	-	-	-

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Напомене:

§ Град Нови Сад - обухвата насеља прикључена на мрежу новосадског водовода: Нови Сад са Петроварадином, Каћ, Ковиљ, Будисава, Ченеј, Кисач, Степановићево, Руменка, Ветерник, Футог, Лединци, Нови Лединци, Буковац, Сремска Каменица и Сремски Карловци

§§ Беочински водовод обухвата насеља: Беочин-град, Беочин-село, Раковац и Черевих

* Тител, Лок, Гардиновци - један водовод који воду за пиће пречишћава употребом пешчаних филтера (водовод има 1 сабирни резервоар који се напаја са 5 изворишта)

** Од априла 2017. године ради постројење за пречишћавање воде за пиће у Надаљу (у оквиру ЈКП Градитељ из Србобрана), као мали водовод капацитета мањег од 5000 ЕС

*** Од јула 2017. године ради постројење за пречишћавање воде за пиће у Деспотову (у оквиру ЈКП Комуналпројект из Бачке Паланке), као мали водовод капацитета мањег од 5000 ЕС

Табела бр. 82. Микробиолошка исправност пречишћене хлорисане воде за пиће са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
§ Нови Сад	4583	4526	98,76	57	1,24
§ Сремска Каменица	119	119	100,00	0	0,00
§ Ветерник	179	179	100,00	0	0,00
§ Футог	181	180	99,45	1	0,55
§ Ченеј	154	153	99,35	1	0,65
§ Буковац	120	120	100,00	0	0,00
§ Кисач	168	167	99,40	1	0,60
§ Руменка	178	176	98,88	2	1,12
§ Степановићево	150	148	98,67	2	1,33
§ Сремски Карловци	120	119	99,17	1	0,83
§ Ковиљ	167	165	98,80	2	1,20
§ Каћ	180	172	95,56	3	1,67
§ Будисава	151	148	98,01	3	1,99
§ Лединци	59	59	100,00	0	0,00
§ Стари Лединци	61	61	100,00	0	0,00
§§ Беочин	14	14	100,00	0	0,00
§§ Черевих	11	10	90,91	1	9,09
§§ Беочин-село	11	11	100,00	0	0,00
§§ Раковац	11	10	90,91	1	9,09
Бечеј	179	177	98,88	2	1,12
Тител *	30	23	76,67	7	23,33
Лок *	10	8	80,00	2	20,00
Гардиновци *	10	10	100,00	0	0,00
Надаљ **	36	29	80,56	7	19,44
Бачка Паланка	235	221	94,04	14	5,96
Деспотово ***	45	28	62,22	17	37,78
Врбас	217	209	96,31	8	3,69
УКУПНО	7379	7242	98,14	132	1,79

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 83. Физичко-хемијска исправност пречишћене хлорисане воде за пиће са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		н	%	н	%
§ Нови Сад	4583	4553	99,35	30	0,65
§ Сремска Каменица	119	119	100,00	0	0,00
§ Ветерник	179	177	98,88	2	1,12
§ Футог	181	180	99,45	1	0,55
§ Ченеј	154	144	93,51	10	6,49
§ Буковац	120	120	100,00	0	0,00
§ Кисач	168	158	94,05	10	5,95
§ Руменка	178	177	99,44	1	0,56
§ Степановићево	150	149	99,33	1	0,67
§ Сремски Карловци	120	120	100,00	0	0,00
§ Ковиљ	167	165	98,80	2	1,20
§ Каћ	180	175	97,22	5	2,78
§ Будисава	151	150	99,34	1	0,66
§ Лединци	59	57	96,61	2	3,39
§ Стари Лединци	61	61	100,00	0	0,00
§§ Беочин	14	11	78,57	3	21,43
§§ Черевих	11	10	90,91	1	9,09
§§ Беочин-село	11	8	72,73	3	27,27
§§ Раковац	11	10	90,91	1	9,09
Бечеј	179	176	98,32	3	1,68
Тител *	30	0	0,00	30	100,00
Лок *	10	0	0,00	10	100,00
Гардиновци *	10	0	0,00	10	100,00
Надаљ **	36	33	91,67	3	8,33
Бачка Паланка	235	235	100,00	0	0,00
Деспотово ***	45	21	46,67	24	53,33
Врбас	217	207	95,39	10	4,61
УКУПНО	7.379	7.216	61,70	163	2,21

У табелама број 84, 85 и 86 приказани су збирни подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **непречишћене хлорисане воде за пиће из локалних водовода** са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године.

Табела бр. 84.Здравствена исправност непречишћене хлорисане воде за пиће из локалних водовода са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
Бегеч	27	1	3,70	26	96,30
Баноштор	5	4	80,00	1	20,00
Сусек	37	8	21,62	29	78,38
Свилош	22	15	68,18	7	31,82
Грабово	23	1	4,35	22	95,65
Бачко Градиште	12	3	25,00	14	116,67
Радичевић (бунари и мрежа)	25	0	0,00	25	100,00
Милешево (бунари и мрежа)	24	0	0,00	24	100,00
Шајкаш	24	3	12,50	21	87,50
Мошорин	20	6	30,00	14	70,00
Вилово	24	19	79,17	5	20,83
Бачки Петровац	36	0	0,00	36	100,00
Кулпин	23	0	0,00	23	100,00
Гложан	30	0	0,00	30	100,00
Маглић	24	0	0,00	24	100,00
Жабалъ	75	0	0,00	75	100,00
Чуруг	72	1	1,39	71	98,61
Ђурђево	75	0	0,00	75	100,00
Госпођинци	39	0	0,00	39	100,00
Темерин	72	0	0,00	72	100,00
Сириг	48	2	4,17	46	95,83
Бачки Јарак	68	0	0,00	68	100,00
Србобран	63	1	1,59	62	98,41
Турија	36	4	11,11	32	88,89
Бач	12	0	0,00	12	100,00
Селенча	11	0	0,00	11	100,00
Вајска	12	0	0,00	12	100,00
Плавна	12	0	0,00	12	100,00
Бођани	9	0	0,00	9	100,00
Бачко Ново Село	12	1	8,33	11	91,67
Челарево	52	0	0,00	52	100,00
Визић	32	10	31,25	22	68,75
Нештин	20	15	75,00	5	25,00
Змајево	24	1	4,17	23	95,83
Куцура	24	0	0,00	24	100,00
Савино Село	24	0	0,00	24	100,00
Равно Село	24	0	0,00	24	100,00
Бачко Добро Поље	24	1	4,17	23	95,83
УКУПНО	1.196	96	8,03	1.105	92,39

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 85. Микробиолошка исправност непречишћене хлорисане воде за пиће из локалних водовода са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		н	%	н	%
Бегеч	27	10	37,04	17	62,96
Банаштор	9	8	88,89	1	11,11
Сусек	37	36	97,30	1	2,70
Свилош	22	22	100,00	0	0,00
Грабово	23	10	43,48	13	56,52
Бачко Градиште	12	10	83,33	2	16,67
Радичевић (бунари и мрежа)	25	22	88,00	3	12,00
Милешево (бунари и мрежа)	24	22	91,67	2	8,33
Шајкаш	24	10	41,67	14	58,33
Мошорин	20	15	75,00	5	25,00
Вилово	24	22	91,67	2	8,33
Бачки Петровац	36	30	83,33	6	16,67
Кулпин	23	10	43,48	13	56,52
Гложан	30	29	96,67	1	3,33
Маглић	24	13	54,17	11	45,83
Жабалъ	75	60	80,00	15	20,00
Чуруг	72	68	94,44	4	5,56
Ђурђево	75	69	92,00	6	8,00
Госпођинци	39	37	94,87	2	5,13
Темерин	72	67	93,06	5	6,94
Сириг	48	46	95,83	2	4,17
Бачки Јарак	68	67	98,53	1	1,47
Србобран	63	55	87,30	8	12,70
Турија	36	29	80,56	7	19,44
Бач	48	11	22,92	37	77,08
Селенча	33	15	45,45	18	54,55
Вајска	36	9	25,00	27	75,00
Плавна	24	7	29,17	17	70,83
Бођани	27	14	51,85	13	48,15
Бачко Ново Село	24	18	75,00	6	25,00
Челарево	52	50	96,15	2	3,85
Визић	32	29	90,63	3	9,38
Нештин	20	18	90,00	2	10,00
Змајево	24	23	95,83	1	4,17
Куцура	24	19	79,17	5	20,83
Савино Село	24	11	45,83	13	54,17
Равно Село	24	19	79,17	5	20,83
Бачко Добро Поље	24	22	91,67	2	8,33
УКУПНО	1.324	1.032	77,95	292	22,05

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 86. Физичко-хемијска исправност непречишћене хлорисане воде за пиће из локалних водовода са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
Бегеч	27	4	14,81	23	85,19
Банаштор	5	4	80,00	1	20,00
Сусек	37	8	21,62	29	78,38
Свилош	22	15	68,18	7	31,82
Грабово	23	1	4,35	22	95,65
Бачко Градиште	12	3	25,00	9	75,00
Радичевић (бунари и мрежа)	25	0	0,00	25	100,00
Милешево (бунари и мрежа)	24	0	0,00	24	100,00
Шајкаш	24	10	41,67	14	58,33
Мошорин	20	8	40,00	12	60,00
Вилово	24	20	83,33	4	16,67
Бачки Петровац	36	0	0,00	36	100,00
Кулпин	23	0	0,00	23	100,00
Гложан	30	0	0,00	30	100,00
Маглић	24	0	0,00	24	100,00
Жабалј	75	0	0,00	75	100,00
Чуруг	72	0	0,00	72	100,00
Ђурђево	75	0	0,00	75	100,00
Госпођинци	39	0	0,00	39	100,00
Темерин	72	0	0,00	72	100,00
Сириг	48	3	6,25	45	93,75
Бачки Јарак	68	0	0,00	68	100,00
Србобран	63	2	3,17	61	96,83
Турија	36	7	19,44	29	80,56
Бач	12	0	0,00	12	100,00
Селенча	11	0	0,00	11	100,00
Вајска	12	0	0,00	12	100,00
Плавна	12	0	0,00	12	100,00
Бођани	9	0	0,00	9	100,00
Бачко Ново Село	12	1	8,33	11	91,67
Челарево	52	0	0,00	52	100,00
Визић	32	10	31,25	22	68,75
Нештин	20	17	85,00	3	15,00
Змајево	24	1	4,17	23	95,83
Куцура	24	0	0,00	24	100,00
Савино Село	24	0	0,00	24	100,00
Равно Село	24	0	0,00	24	100,00
Бачко Добро Поље	24	1	4,17	23	95,83
УКУПНО	1.196	115	9,62	1.081	90,38

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 87, 88 и 89 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **непречишћене воде за пиће** из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године.

Табела бр. 87. Здравствена исправност непречишћене воде за пиће из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
Бачка Паланка (вода из фабрике воде пре прераде)	48	23	47,92	25	52,08
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	26	0	0,00	26	100,00
Бачко Градиште	10	3	30,00	7	70,00
Полјаница (бунари и мрежа)	12	4	33,33	8	66,67
Чуруг (бунар Б-5)	8	2	25,00	6	75,00
Србобран	3	1	33,33	2	66,67
Обровац	24	0	0,00	24	100,00
Товаришево	25	0	0,00	25	100,00
Младеново	24	1	4,17	23	95,83
Карађорђево	38	1	2,63	37	97,37
Нова Гајдобра	24	0	0,00	24	100,00
Гајдобра	35	0	0,00	35	100,00
Силбаш	25	0	0,00	25	100,00
Пивнице	24	0	0,00	24	100,00
Параге	24	0	0,00	24	100,00
Деспотово, бунари, пре мреже	9	0	0,00	9	100,00
Врбас	36	11	30,56	25	69,44
Змајево	12	8	66,67	4	33,33
Куцура	12	7	58,33	5	41,67
Савино Село	12	0	0,00	12	100,00
Равно Село	12	0	0,00	12	100,00
Бачко Добро Поље	12	9	75,00	3	25,00
УКУПНО	407	47	11,55	360	88,45

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 88. Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће из комуналних водовода, са изворишта, водозавхвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
Бачка Паланка (вода из фабрике воде пре прераде)	48	47	97,92	1	2,08
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	26	11	42,31	15	57,69
Бачко Градиште	12	12	100,00	0	0,00
Полјаница (бунари и мрежа)	23	16	69,57	7	30,43
Чуруг (бунар Б-5)	8	8	100,00	0	0,00
Србобран	3	2	66,67	1	33,33
Обровац	24	23	95,83	1	4,17
Товаришево	25	12	48,00	13	52,00
Младеново	24	23	95,83	1	4,17
Карађорђево	38	30	78,95	8	21,05
Нова Гајдобра	24	22	91,67	2	8,33
Гајдобра	35	29	82,86	6	17,14
Силбаш	25	14	56,00	11	44,00
Пивнице	24	7	29,17	17	70,83
Параге	24	5	20,83	19	79,17
Деспотово, бунари, пре мреже	9	9	100,00	0	0,00
Врбас	36	28	77,78	8	22,22
Змајево	12	12	100,00	0	0,00
Куцура	12	12	100,00	0	0,00
Савино Село	12	12	100,00	0	0,00
Равно Село	12	5	41,67	7	58,33
Бачко Добро Поље	12	11	91,67	1	8,33
УКУПНО	468	350	74,79	118	25,21

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 89. Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће из комуналних водовода, са изворишта, водозахвата, црпних станица и у насељима која имају централне водоводе, али се вода нити пречишћава нити редовно дезинфикује са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
Бачка Паланка (вода из фабрике воде пре прераде)	48	22	45,83	26	54,17
Бачко Петрово Село (бунари и мрежа)	26	0	0,00	26	100,00
Бачко Градиште	12	4	33,33	8	66,67
Полјаница (бунари и мрежа)	23	0	0,00	23	100,00
Чуруг (бунар Б-5)	8	2	25,00	6	75,00
Србобран	3	1	33,33	2	66,67
Обровац	24	0	0,00	24	100,00
Товаришево	25	0	0,00	25	100,00
Младеново	24	1	4,17	23	95,83
Карађорђево	38	1	2,63	37	97,37
Нова Гајдобра	24	0	0,00	24	100,00
Гајдобра	35	0	0,00	35	100,00
Силбаш	25	0	0,00	25	100,00
Пивнице	24	0	0,00	24	100,00
Параге	24	0	0,00	24	100,00
Деспотово, бунари, пре мреже	9	0	0,00	9	100,00
Врбас	36	15	41,67	21	58,33
Змајево	12	5	41,67	7	58,33
Куцура	12	6	50,00	6	50,00
Савино Село	12	0	0,00	12	100,00
Равно Село	12	0	0,00	12	100,00
Бачко Добро Поље	12	9	75,00	3	25,00
УКУПНО	468	66	14,10	402	85,90

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 90,91 и 92 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **непречишћене воде за пиће** са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године.

Табела бр. 90.Здравствена исправност непречишћене воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		н	%	н	%
Нови Сад, бунар у Улици 1300 каплара	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар на углу Народног фронта и Шекспирове	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар код СПЕНС-а	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, код ресторана	7	0	0,00	7	100,00
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, "испред удружења риболоваца"	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар "Електровојводина"	6	0	0,00	6	100,00
Нови Сад, бунар у Улици Алберта Томе	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар у Улици Јожефа Марчока	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар у Балзаковој улици	12	0	0,00	12	100,00
Петроварадин, бунар "Снежна Марија" код Текија	12	0	0,00	12	100,00
Сремска Каменица, преливна чесма у Улици кнеза Михаила, испред броја 22	12	7	58,33	5	41,67
Сремска Каменица, "Ружин венац" - Парагово, "код војске"	12	3	25,00	9	75,00
Сремска Каменица, каптирани извор испод моста Слободе	12	0	0,00	12	100,00
Сремска Каменица, Каменички парк, каптирани извор	1	0	0,00	1	100,00
Буковац, извор "Кумпула"	8	3	37,50	5	62,50
Буковац, извор у Изворској улици	12	0	0,00	12	100,00
Буковац, извор "Вилина водица"	3	0	0,00	3	100,00
Лединци, артешки бунар "Логор" (Света Петка)	12	0	0,00	12	100,00
Стари Лединци, извор "Звечан"	12	9	75,00	3	25,00
Стари Лединци, јавна чесма код Месне заједнице	12	0	0,00	12	100,00
Стари Лединци, јавна чесма код цркве	12	0	0,00	12	100,00
Стари Лединци, јавна чесма у Улици Лукијана Мушицког	12	0	0,00	12	100,00
Темерин - артешки бунар "Код каде"	12	0	0,00	12	100,00
Сремски Карловци, артешки бунар "Чесма Свети Андрија"	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Браће Дејановић бр. 5	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Патријарха Рајачића бр. 16, у дворишту музеја, "Патријарховац"	5	5	100,00	0	0,00
Визић, јавна чесма - изворска вода	10	10	100,00	0	0,00
УКУПНО	268	49	18,28	219	81,72

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 91. Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		н	%	н	%
Нови Сад, бунар у Улици 1300 каплара	12	10	83,33	2	16,67
Нови Сад, бунар на углу Народног фронта и Шекспирове	12	11	91,67	1	8,33
Нови Сад, бунар код СПЕНС-а	12	11	91,67	1	8,33
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, код ресторана	7	1	14,29	6	85,71
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, "испред удружења риболоваца"	12	12	100,00	0	0,00
Нови Сад, бунар "Електровојводина"	6	6	100,00	0	0,00
Нови Сад, бунар у Улици Алберта Томе	12	12	100,00	0	0,00
Нови Сад, бунар у Улици Јожефа Марчока	12	9	75,00	3	25,00
Нови Сад, бунар у Балзаковој улици	12	12	100,00	0	0,00
Петроварадин, бунар "Снежна Марија" код Текија	12	5	41,67	7	58,33
Сремска Каменица, преливна чесма у Улици кнеза Михаила, испред броја 22	12	8	66,67	4	33,33
Сремска Каменица, "Ружин венац" - Парагово, "код војске"	12	3	25,00	9	75,00
Сремска Каменица, каптирани извор испод моста Слободе	12	0	0,00	12	100,00
Сремска Каменица, Каменички парк, каптирани извор	1	0	0,00	1	100,00
Буковац, извор "Кумпула"	8	3	37,50	5	62,50
Буковац, извор у Изворској улици	12	0	0,00	12	100,00
Буковац, извор "Вилина водица"	3	0	0,00	3	100,00
Лединци, артешки бунар "Логор" (Света Петка)	12	12	100,00	0	0,00
Стари Лединци, извор "Звечан"	12	9	75,00	3	25,00
Стари Лединци, јавна чесма код Месне заједнице	12	0	0,00	12	100,00
Стари Лединци, јавна чесма код цркве	12	0	0,00	12	100,00
Стари Лединци, јавна чесма у Улици Лукијана Мушицког	12	0	0,00	12	100,00
Темерин - артешки бунар "Код каде"	12	11	91,67	1	8,33
Сремски Карловци, артешки бунар "Чесма Свети Андрија"	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Браће Дејановић бр. 5	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Карађорђева бр. 12 "код обданишта"	5	5	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Патријарха Рајачића бр. 16, у дворишту музеја, "Патријарховац"	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар на железничкој станици	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар "Дока"	1	0	0,00	1	100,00
Сремски Карловци, артешки бунар - "чесма код Апатовића"	6	6	100,00	0	0,00
Визић, јавна чесма - изворска вода	10	10	100,00	0	0,00
УКУПНО	287	180	62,72	107	37,28

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр.92. Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа (појединачних водних извора који нису на водоводној мрежи) са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
Нови Сад, бунар у Улици 1300 каплара	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар на углу Народног фронта и Шекспирове	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар код СПЕНС-а	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, код ресторана	7	0	0,00	7	100,00
Нови Сад, бунар на Рибарском острву, "испред удружења риболоваца"	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар "Електровојводина"	6	0	0,00	6	100,00
Нови Сад, бунар у Улици Алберта Томе	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар у Улици Јожефа Марчока	12	0	0,00	12	100,00
Нови Сад, бунар у Балзаковој улици	12	0	0,00	12	100,00
Петроварадин, бунар "Снежна Марија" код Текија	12	0	0,00	12	100,00
Сремска Каменица, преливна чесма у Улици кнеза Михаила, испред броја 22	12	11	91,67	1	8,33
Сремска Каменица, "Ружин венац" - Парагово, "код војске"	12	12	100,00	0	0,00
Сремска Каменица, каптирани извор испод моста Слободе	12	6	50,00	6	50,00
Сремска Каменица, Каменички парк, каптирани извор	1	0	0,00	1	100,00
Буковац, извор "Кумпула"	8	8	100,00	0	0,00
Буковац, извор у Изворској улици	12	0	0,00	12	100,00
Буковац, извор "Вилина водица"	3	3	100,00	0	0,00
Лединци, артешки бунар "Логор" (Света Петка)	12	0	0,00	12	100,00
Стари Лединци, извор "Звечан"	12	12	100,00	0	0,00
Стари Лединци, јавна чесма код Месне заједнице	12	11	91,67	1	8,33
Стари Лединци, јавна чесма код цркве	12	11	91,67	1	8,33
Стари Лединци, јавна чесма у Улици Лукијана Мушицког	12	12	100,00	0	0,00
Темерин - артешки бунар "Код каде"	12	0	0,00	12	100,00
Сремски Карловци, артешки бунар "Чесма Свети Андрија"	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Браће Дејановић бр. 5	6	6	100,00	0	0,00
Сремски Карловци, артешки бунар, Патријарха Рајачића бр. 16, у дворишту музеја, "Патријарховац"	5	5	100,00	0	0,00
Визић, јавна чесма - изворска вода	10	10	100,00	0	0,00
УКУПНО	268	113	42,16	155	57,84

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 93,94 и 95 приказани су подаци Института за јавно здравље Војводине који се односе на здравствену / микробиолошку / физичко-хемијску исправност **воде за пиће из "еко-чесми"** са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године.

Табела бр. 93. Здравствена исправност непречишћене воде за пиће из "еко-чесми" са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		н	%	н	%
Змајево, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Куцура, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Савино Село, еко-чесма	11	11	100,00	0	0,00
Равно Село, еко-чесма бр. 1	9	8	88,89	1	11,11
Равно Село, "нова еко-чесма ИИ"	12	12	100,00	0	0,00
Бачко Добро Поље, еко-чесма	12	7	58,33	5	41,67
Силбаш, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Параге, еко-чесма	13	13	100,00	0	0,00
Пивнице, еко-чесма	11	10	90,91	1	9,09
Товаришево, еко-чесма	12	8	66,67	4	33,33
Карађорђево, еко-чесма	12	6	50,00	6	50,00
Обровац, Еко-чесма, Дунавска бб	11	1	9,09	10	90,91
Обровац, Еко-чесма, Велјка Влаховића бб	10	0	0,00	10	100,00
Младеново, Еко-чесма у ОШ "Бранко Ћопић"	10	6	60,00	4	40,00
Младеново / Еко-чесма у Улици Младена Стојановића	12	10	83,33	2	16,67
Ђурђево, еко-чесма у центру	13	12	92,31	1	7,69
Бачки Петровац, еко-чесма на пијаци	12	7	58,33	5	41,67
Кулпин, еко-чесма	12	7	58,33	5	41,67
Бачки Маглић, еко-чесма бр. 1	12	9	75,00	3	25,00
УКУПНО	220	161	73,18	59	26,82

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 94. Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће из "еко-чесми" са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорак	Број исправних узорак		Број неисправних узорак	
		н	%	н	%
Змајево, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Куцура, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Савино Село, еко-чесма	11	11	100,00	0	0,00
Равно Село, еко-чесма бр. 1	9	9	100,00	0	0,00
Равно Село, "нова еко-чесма ИИ"	12	12	100,00	0	0,00
Бачко Добро Поље, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Силбаш, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Параге, еко-чесма	13	13	100,00	0	0,00
Пивнице, еко-чесма	11	11	100,00	0	0,00
Товаришево, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Карађорђево, еко-чесма	12	7	58,33	5	41,67
Обровац, Еко-чесма, Дунавска бб	11	7	63,64	4	36,36
Обровац, Еко-чесма, Велјка Влаховића бб	10	7	70,00	3	30,00
Младеново, Еко-чесма у ОШ "Бранко Ћопић"	10	7	70,00	3	30,00
Младеново / Еко-чесма у Улици Младена Стојановића	12	12	100,00	0	0,00
Ђурђево, еко-чесма у центру	13	12	92,31	1	7,69
Бачки Петровац, еко-чесма на пијаци	12	10	83,33	2	16,67
Кулпин, еко-чесма	12	9	75,00	3	25,00
Бачки Маглић, еко-чесма бр. 1	12	9	75,00	3	25,00
УКУПНО	220	193	87,73	27	12,27

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

Табела бр. 95. Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће из "еко-чесми" са територије Јужнобачког управног округа током 2018. године

Насеље	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
Змајево, еко-чесма	12	11	91,67	1	8,33
Куцура, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Савино Село, еко-чесма	11	11	100,00	0	0,00
Равно Село, еко-чесма бр. 1	9	8	88,89	1	11,11
Равно Село, "нова еко-чесма ИИ"	12	12	100,00	0	0,00
Бачко Добро Полје, еко-чесма	12	7	58,33	5	41,67
Силбаш, еко-чесма	12	12	100,00	0	0,00
Параге, еко-чесма	13	13	100,00	0	0,00
Пивнице, еко-чесма	11	10	90,91	1	9,09
Товаришево, еко-чесма	12	8	66,67	4	33,33
Карађорђево, еко-чесма	12	9	75,00	3	25,00
Обровац, Еко-чесма, Дунавска бб	11	1	9,09	10	90,91
Обровац, Еко-чесма, Велјка Влаховића бб	10	1	10,00	9	90,00
Младеново, Еко-чесма у ОШ "Бранко Ћопић"	10	9	90,00	1	10,00
Младеново / Еко-чесма у Улици Младена Стојановића	12	10	83,33	2	16,67
Ђурђево, еко-чесма у центру	13	13	100,00	0	0,00
Бачки Петровац, еко-чесма на пијаци	12	9	75,00	3	25,00
Кулпин, еко-чесма	12	9	75,00	3	25,00
Бачки Маглић, еко-чесма бр. 1	12	12	100,00	0	0,00
УКУПНО	220	177	80,45	43	19,55

Извор података: Институт за јавно здравље Војводине

У табелама број 96, 97 и 98 приказани су здравствена, микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2018. године, доступних крајњем потрошачу, разврстана према томе да ли је вода доступна крајњем потрошачу пречишћена и дезинфикована, дезинфикована без пречишћавања или је потрошач користи без било каквог претходног третмана.

Табела бр. 96.Здравствена исправност узорака воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2018. године

ЗБИРНИ ПРИКАЗ	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
ПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	7.379	7.108	96,33	271	3,67
НЕПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	1.196	96	8,03	1.105	92,39
НЕПРЕЧИШЋЕНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	407	47	11,55	360	88,45
ЈАВНИ БУНАРИ / ИЗВОРИ / КАПТАЖЕ (појединачни водни извори који нису на водоводној мрежи)	268	49	18,28	219	81,72
ЕКО-ЧЕСМЕ	220	161	73,18	59	26,82
УКУПНО	9.470	7.461	78,79	2009	21,21

Табела бр. 97.Микробиолошка исправност узорака воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2018. године

ЗБИРНИ ПРИКАЗ	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
ПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	7.379	7.242	98,14	132	1,79
НЕПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	1.324	1.032	77,95	292	22,05
НЕПРЕЧИШЋЕНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	468	350	74,79	118	25,21
ЈАВНИ БУНАРИ / ИЗВОРИ / КАПТАЖЕ (појединачни водни извори који нису на водоводној мрежи)	287	180	62,72	107	37,28
ЕКО-ЧЕСМЕ	220	193	87,73	27	12,27
УКУПНО	9.678	8.997	92,96	676	6,98

Табела бр. 98. Физичко-хемијска исправност узорака воде за пиће у Јужнобачком управном округу током 2018. године

ЗБИРНИ ПРИКАЗ	Укупан број узорака	Број исправних узорака		Број неисправних узорака	
		н	%	н	%
ПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	7379	7216	61,70	163	2,21
НЕПРЕЧИШЋЕНА ХЛОРИСАНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	1.196	115	9,62	1.081	90,38
НЕПРЕЧИШЋЕНА ВОДА ЗА ПИЋЕ	468	66	14,10	402	85,90
ЈАВНИ БУНАРИ / ИЗВОРИ / КАПТАЖЕ (појединачни водни извори који нису на водоводној мрежи)	268	113	42,16	155	57,84
ЕКО-ЧЕСМЕ	220	177	80,45	43	19,55
УКУПНО	9531	7687	80,65	1844	19,35

У табелама 99 - 108 приказани су микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 -2018. године, доступних крајњем потрошачу, разврстана према томе да ли је вода доступна крајњем потрошачу пречишћена и дезинфикована, дезинфикована без пречишћавања, непречишћена без третмана, да ли је из јавног бунара / извора / каптаже који није на водоводној мрежи или је из "еко-чесме".

Табела бр. 99. Микробиолошка исправност пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014-2018. године

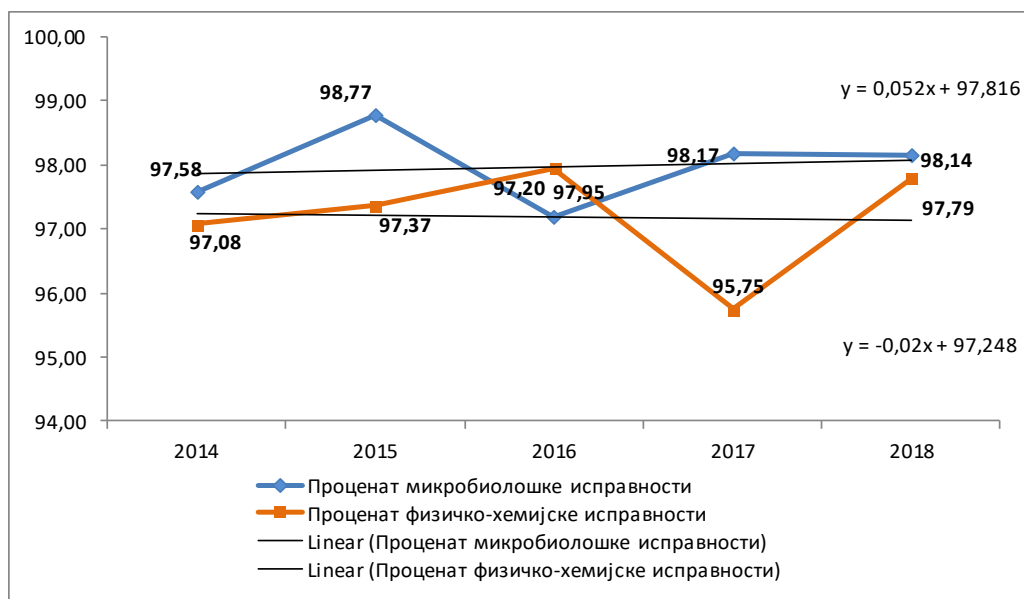
Пречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	7.237	7.062	97,58	175	2,42
2015	7.297	7.207	98,77	90	1,23
2016	7.324	7.119	97,20	205	2,80
2017	7.385	7.250	98,17	135	1,83
2018	7.379	7.242	98,14	132	1,79
УКУПНО	36.622	35.880	97,97	737	2,01

Табела бр. 100. Физичко-хемијска исправност пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014-2018. године

Пречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	7.237	7.026	97,08	211	2,92
2015	7.295	7.103	97,37	192	2,63
2016	7.324	7.174	97,95	150	2,05
2017	7.387	7.073	95,75	314	4,25
2018	7.379	7.216	97,79	163	2,21
УКУПНО	36.622	35.592	97,19	1.030	2,81

На основу обрађених података током петогодишњег периода 2014-2018. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и пад физичко-хемијске исправности узорака пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр. 9).

Графикон бр.9 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака пречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2014-2018. године

Табела бр. 101. Микробиолошка исправност непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 - 2018. године

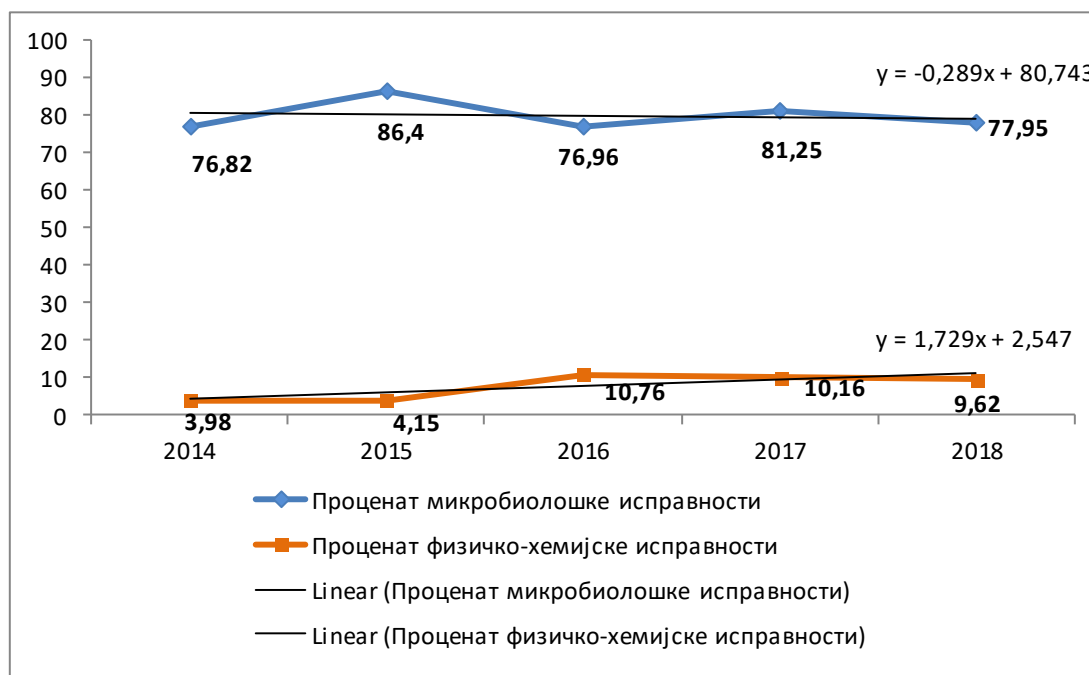
Непречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	1.152	885	76,82	267	23,18
2015	1.243	1.074	86,40	169	13,60
2016	1.350	1.039	76,96	311	23,04
2017	1.307	1.062	81,25	245	18,75
2018	1.324	1.032	77,95	292	22,05
УКУПНО	6.376	5.092	79,86	1284	20,14

Табела бр. 102. Физичко-хемијска исправност непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 - 2018. године

Непречишћена хлорисана вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	880	35	3,98	845	96,02
2015	987	41	4,15	946	95,85
2016	1.143	123	10,76	1.020	89,24
2017	1.240	126	10,16	1.114	89,84
2018	1.196	115	9,62	1.081	90,38
УКУПНО	5.446	440	8,08	5.006	91,92

На основу података током петогодишњег периода 2014 - 2018. године, линерани тренд показује пад процента микробиолошке и пораст процента физичко-хемијске исправности узорка непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр. 10)

Графикон бр.10 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорка непречишћене хлорисане воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2014-2018. године

Табела бр. 103. Микробиолошка исправност непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 - 2018. године

Непречишћена вода за пиће	Укупан број узорка	Број исправних узорка	Процент исправних узорка	Број неисправних узорка	Процент неисправних узорка
2014	488	350	71,72	138	28,28
2015	535	408	76,26	127	23,74
2016	411	284	69,10	127	30,90
2017	452	295	65,27	157	34,73
2018	468	350	74,79	118	25,21
УКУПНО	23.54	1.687	71,67	667	28,33

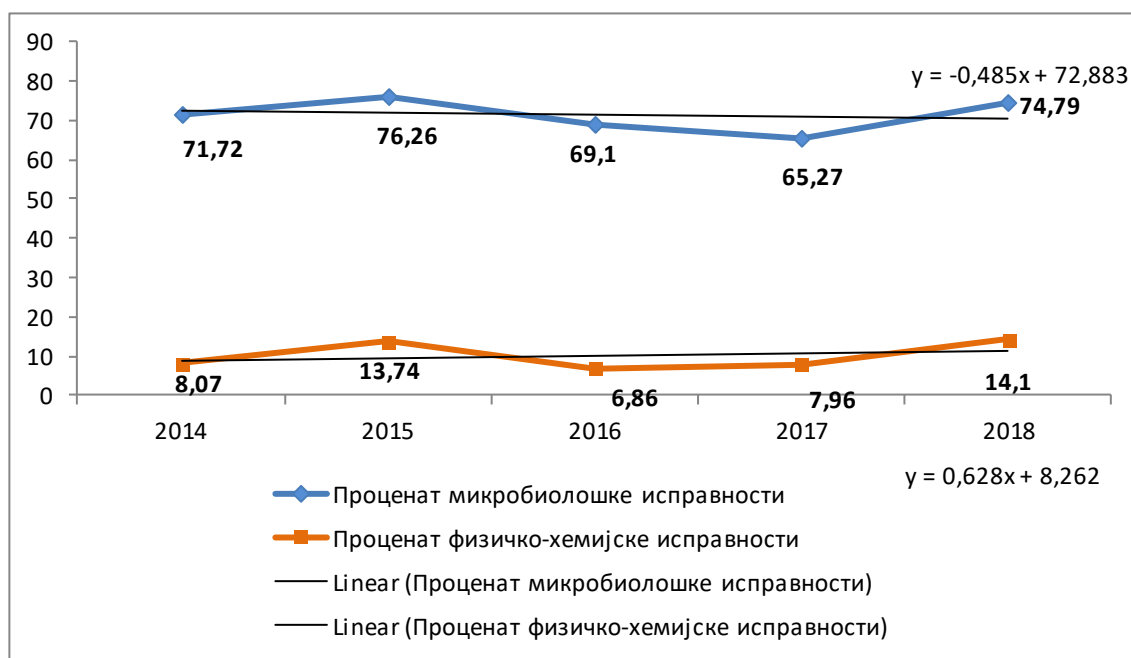

Табела бр. 104. Физичко-хемијска исправност непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 - 2018. године

Непречишћена вода за пиће	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	483	39	8,07	444	91,93
2015	524	72	13,74	452	86,26
2016	408	28	6,86	380	93,14
2017	452	36	7,96	416	92,04
2018	468	66	14,1	402	85,9
УКУПНО	2.335	241	10,32	2.094	89,68

На основу података током петогодишњег периода 2014 - 2018. године, линерани тренд показује пад процента микробиолошке и пораст процента физичко-хемијске исправности узорака непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу (графикон бр. 11)

Графикон бр.11 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака непречишћене воде за пиће у Јужнобачком управном округу током периода 2014-2018. године

Табела бр. 105. Микробиолошка исправност воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 - 2018. године

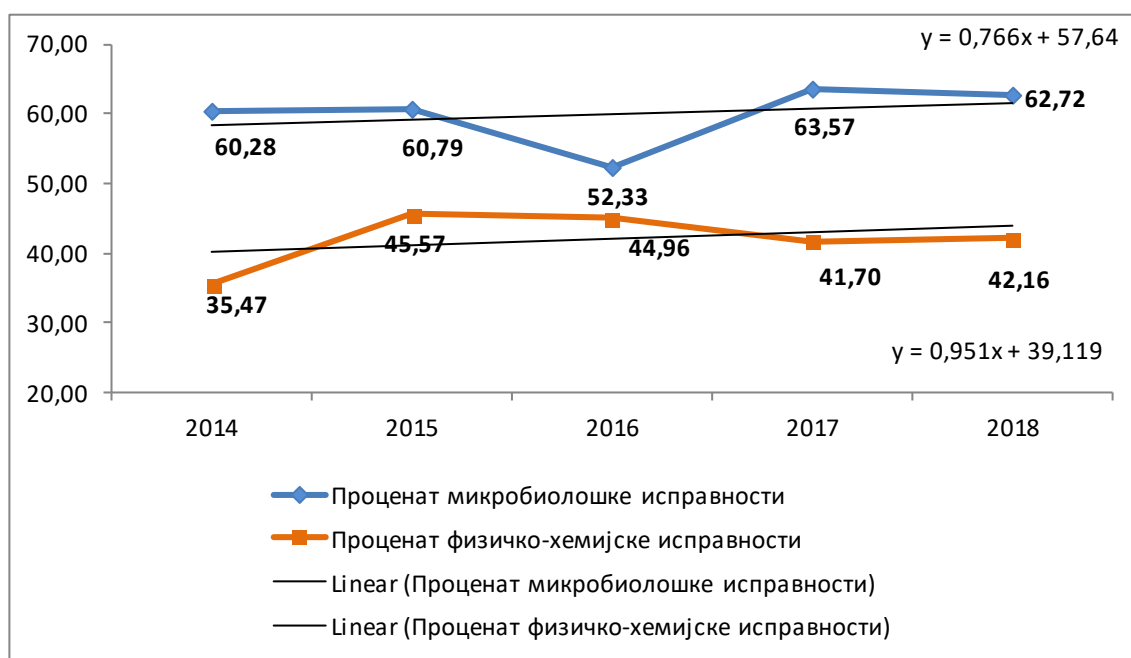
Јавни бунари / извори / каптаже	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	282	170	60,28	112	39,72
2015	278	169	60,79	109	39,21
2016	258	135	52,33	123	47,67
2017	291	185	63,57	106	36,43
2018	287	180	62,72	107	37,28
УКУПНО	1.396	839	60,10	557	39,90

Табела бр. 106. Физичко-хемијска исправност воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 - 2018. године

Јавни бунари / извори / каптаже	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	234	83	35,47	151	64,53
2015	237	108	45,57	129	54,43
2016	238	107	44,96	131	55,04
2017	271	113	41,70	158	58,30
2018	268	113	42,16	155	57,84
УКУПНО	1.248	524	41,99	724	58,01

На основу података током петогодишњег периода 2014 - 2018. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и пораст процента физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу (графикон бр. 12).

Графикон бр.12 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорака воде за пиће са јавних бунара, извора и каптажа у Јужнобачком управном округу током периода 2014-2018. године

Табела бр. 107. Микробиолошка исправност воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 - 2018. године

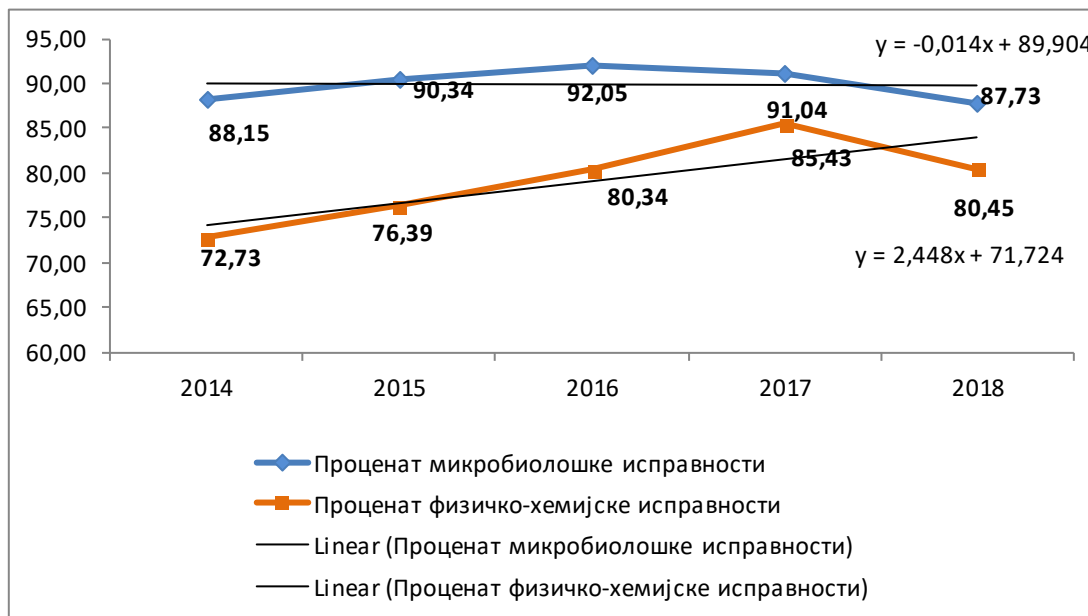
Еко-чесме	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	211	186	88,15	25	11,85
2015	145	131	90,34	14	9,66
2016	176	162	92,05	14	7,95
2017	201	183	91,04	18	8,96
2018	220	193	87,73	27	12,27
УКУПНО	953	855	89,72	98	10,28

Табела бр. 108. Физичко-хемијска исправност воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током петогодишњег периода 2014 - 2018. године

Еко-чесме	Укупан број узорака	Број исправних узорака	Процент исправних узорака	Број неисправних узорака	Процент неисправних узорака
2014	198	144	72,73	54	27,27
2015	144	110	76,39	34	23,61
2016	178	143	80,34	35	19,66
2017	199	170	85,43	29	14,57
2018	220	177	80,45	43	19,55
УКУПНО	939	744	79,23	195	20,77

На основу података током петогодишњег периода 2014 - 2018. године, линерани тренд показује пораст процента микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорка воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу (графикон бр.13)

Графикон бр.13 Линерани тренд микробиолошке и физичко-хемијске исправности узорка воде за пиће са еко-чесми у Јужнобачком управном округу током периода 2014-2018. године

8. КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА НАМЕЊЕНИХ ЈАВНОЈ ПОТРОШЊИ

Контрола здравствене исправности намирница при увозу, у домаћој производњи и промету обавља се у складу са одредбама Закона о безбедности хране, Сл. гласник РС број 41/09 и 17/19. У складу са одредбама наведеног закона, у надлежности министарства задуженог за послове здравља је контрола безбедности дијететских производа, као што су почетне и прелазне формуле за одојчад, храна за одојчад и малу децу, храна за особе на дијети за мршављење, храна за посебне медицинске намене, храна за особе интолерантне на глутен, замене за со за људску исхрану и додаци исхрани (дијететски суплементи).

У периоду од 2012. до 2018. године, Министарство здравља Републике Србије није обезбедило буџетска средства за реализацију програма мониторинга безбедности хране и предмета опште употребе из своје надлежности.

У овај извештај укључени су резултати лабораторијских анализа Института за јавно здравље Војводине добијени у оквиру контроле хране и предмета опште употребе при увозу од стране Граничне санитарне инспекције Министарства здравља, као и резултати контроле хране из надлежности министарства надлежног за послове здравља и предмета опште употребе које су субјекти у пословању храном и предметима опште употребе доставили на анализу у оквиру самоконтроле. Резултати других лабораторија овлашћених од стране Министарства здравља Републике Србије да обављају контролу здравствене исправности горе наведених група намирница нису укључени у овај извештај. У овај извештај такође нису укључени резултати контроле безбедности оних намирница чији надзор обавља Министарство пољопривреде, трговине, шумарства и водопривреде Републике Србије преко овлашћених лабораторија.

Институт за јавно здравље Војводине препознат је као једна од шест здравствених установа из система јавног здравља која је укључена у процес израде стручног мишљења и аналитичког извештаја о здравственој исправности дијететског производа за поступак уписа у базу дијететских производа Министарства здравља Републике Србије, сходно Правилнику о здравственој исправности дијететских производа, Сл. гласник РС број 45/2010-107, 27/2011-47, 50/2012-49, 21/2015-22, 75/2015-22, 7/2017-36.

8.1 РЕЗУЛТАТИ МИКРОБИОЛОШКЕ И ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКЕ КОНТРОЛЕ УЗОРАКА НАМИРНИЦА

Током 2018. године микробиолошка исправност намирница контролисана је у 151 узорку хране из домаћег промета и 109 узорака хране узетих приликом контроле увоза. Добијени резултати су показали да су само 3 (2%) узорака хране пореклом из домаћег промета била микробиолошки неисправна, док су сви узорци хране пореклом из увоза био микробиолошки исправни. Разлози микробиолошке неисправности узорака хране су били утврђен повећан број аеробних мезофилних микроорганизама који формирају колоније, као и присуство плесни и квасаца. У испитиваним узорцима није утврђено присуство патогених микроорганизама.

Физичко-хемијски параметри контроле здравствене исправности проверени су у 164 узорка хране пореклом из домаћег промета, односно у 198 узорака хране који су контролисани приликом увоза. Добијени резултати су показали да је физичко-хемијска неисправност утврђена у 19 (11,6%) узорака хране пореклом из домаћег промета, односно у 12 (6%) узорака хране који су контролисани приликом увоза. Најчешћи разлог физичко-хемијске неисправности хране било је утврђено присуство олова, живе, арсена, кадмијума и измењеног састава у односу на декларисане вредности.

Током 2018. године контролисана је микробиолошка и физичко-хемијска исправност 19 узорака флашираних вода домаћег порекла и 1 узорак флашираних вода

из увоза. Није утврђена микробиолошка неисправност контролираних узорка флаширане воде.

Током 2018. године обављена је контрола микробиолошке исправности 198 узорака предмета опште употребе домаћег порекла и 137 узорака ПОУ из увоза. Добијени резултати су показали да је микробиолошка неисправност утврђена у једном (0,5%) контролисаном узорку ПОУ домаћег порекла, и у једном (0,73%) контролисаном узорку ПОУ из увоза.

Током 2018. године обављена је контрола физичко-хемијске исправности 370 узорака предмета опште употребе домаћег порекла и 424 узорака ПОУ из увоза. Добијени резултати су показали да је физичко-хемијска неисправност утврђена у укупно 5 (1,3%) ПОУ домаћег порекла и 10 (2,6%) узорака ПОУ из увоза. Најчешћи разлози физичко-хемијске неисправности предмета опште употребе били су неусклађеност декларација, измењене сензорске карактеристике и утврђено присуство повећане концентрације метала и неметала, те повећана миграција.

Приказ броја узорака током петогодишњег периода (2012-2018. година) дат је у табелама бр.108,109 и 110.

Табела бр. 109. Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака хране у ЈБО у периоду 2012- 2018. година

Година	Микробиолошка исправност				Физичко-хемијска исправност			
	Домаћи промет		Увоз		Домаћи промет		Увоз	
	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака	Укупан број узорака	Број (%) неисправних узорака
	2012.	245	2 (0,8)	364	14 (3,8)	268	17 (6,3)	423
2013.	232	12 (5,2)	87	4 (4,6)	252	14 (5,6)	177	1 (0,6)
2014.	62	9 (14,5)	108	17 (15,7)	89	15 (16,9)	162	1 (0,6)
2015.	88	7 (8,0)	145	3 (2,1)	127	8 (6,3)	214	1 (0,5)
2016.	208	23 (11,1)	81	1 (1,2)	221	14 (6,3)	207	1 (0,5)
2017.	221	41 (18,5)	80	1 (1,3)	264	23 (8,7)	189	1 (0,5)
2018.	151	3 (2)	109	0 (0)	164	19 (11,6)	198	12 (6)

Табела бр. 110. Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака флаширане воде у ЈБО у периоду 2012- 2018. година

Година	Микробиолошка исправност				Физичко-хемијска исправност			
	Домаћи промет		Увоз		Домаћи промет		Увоз	
	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних
	2012.	24	0 (0)	0	0 (0)	23	0 (0)	5
2013.	37	2 (5,4)	0	0 (0)	39	1 (2,6)	0	0 (0)
2014.	69	4 (5,8)	0	0 (0)	36	8 (22,2)	0	0 (0)
2015.	0	0 (0)	0	0 (0)	0	0 (0,0)	0	0 (0)
2016.	12	1 (8,3)	3	0 (0)	12	1 (8,3)	3	0 (0)
2017.	14	1 (7,1)	4	0 (0)	17	1 (5,9)	4	0 (0)
2018.	19	0 (0)	1	0 (0)	19	0 (0)	1	0 (0)

Табела бр. 111. Микробиолошка и физичко-хемијска исправност узорака предмета опште употребе ЈБО у периоду 2012- 2018. година

Година	Микробиолошка исправност				Физичко-хемијска исправност			
	Домаћи промет		Увоз		Домаћи промет		Увоз	
	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних	Укупан број узорака	Број (%) неисправних
	2012.	114	11 (9,6)	58	8 (13,8)	331	25 (7,6)	292
2013.	136	6 (4,4)	61	0 (0)	270	16 (5,9)	328	18 (5,5)
2014.	100	11 (11,0)	105	2 (1,9)	291	15 (5,2)	532	23 (4,3)
2015.	156	10 (6,4)	89	2 (2,2)	296	23 (7,8)	371	11 (3,0)
2016.	111	7 (6,3)	98	0 (0)	246	24 (9,8)	312	15 (4,8)
2017.	86	0 (0)	105	0 (0)	264	18 (6,8)	372	6 (1,6)
2018.	198	7 (3,5)	137	1 (0,7)	370	5 (1,4)	424	10 (2,4)

9. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

На територији Јужнобачког округа у 2018. години активности промоције здравља и здравственог васпитања спроводиле су се у оквиру Програма од општег интереса Министарства здравља Републике Србије и Промотивно-превентивних програма јавно-здравствене заштите, као и у оквиру различитих пројеката.

У оквиру Програма од општег интереса у 2018. години реализован је Програм под називом „Организација и спровођење активности промоције здравља посебно усмерена на вулнерабилне групације (труднице, мала и предшколска деца, школска деца, стари преко 65 година живота и особе са инвалидитетом) чији је циљ јачање капацитета примарне здравствене заштите за унапређење здравља становништва и повећање обима информисаности становништва у вези са здравим стиливима живота. Оперативни циљеви програма су:

1. Унапређење информисаности и знања становништва за примену здравих стилова живота са посебним акцентом на вулнерабилне групе становништва
2. Едукација едукатора и становништва за спровођење здравствено промотивних активности
3. Спровођење здравствено промотивних кампања у складу са Календаром здравља
4. Извештај о реализацији програма промоције здравља

Програм се састоји из седам целина:

1. Координација здравствено-промотивних активности здравствених установа
2. Покретање свих видова партнерства у области васпитања за здравље
3. Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља
4. Активности на унапређењу здравља вулнерабилних групација
5. Анализа реализације здравственог васпитања у оквиру Програма за спречавање и сузбијање заразних болести
6. Спровођење националних кампања за промоцију здравља
7. Континуирани рад са мас медијима

Координација здравствено-промотивних активности здравствених установа

Праћење и анализу промотивно-превентивних активности за подручје Јужнобачког округа спроводи Центар за промоцију здравља и Центар за анализу, планирање и организацију здравствене заштите Института за јавно здравље Војводине на основу података из извештаја здравствених установа и партнера у спровођењу активности. Институт за јавно здравље Војводине, као референтна установа, координира и пружа стручно методолошку помоћ здравственим и образовним установама на територији Јужнобачког округа у планирању, имплементацији и евалуацији активности промоције здравља, иницира и организује кампање обележавања значајних датума из Календара здравља, припрема и дистрибуира здравствено-васпитна средства, организује едукације за здравствени и нездравствени сектор, организује и учествује у јавним манифестацијама и трибинама и континуирано сарађује са медијима.

Стручно методолошка помоћ здравственим и образовним установама у планирању, имплементацији и евалуацији спроведених активности промоције здравља огледа се у припреми радног и едукативног материјала, креативних радионица за рад са децом предшколског и основношколског узраста, организовање стручних и

организационих састанака са координаторима промоције здравља и учесницима активности. Обезбеђен је едукативни материјал и креативне радионице са здравствено-васпитним садржајима који одговарају здравствено-васпитним потребама појединих популационих група, као што су деца, студенти, жене репродуктивног доба, радно активно становништво, стари, особе са инвалидитетом и др.

У току 2018. године у 12 установа примарне здравствене заштите (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад) спроведено је 117.280 индивидуалних здравствено-васпитних активности и 21.256 групних здравствено-васпитних активности. Остварено је укупно 85.610 посета поливалентне патронажне службе здравом и оболелом становништву.

Покретање свих видова партнерства у области васпитања за здравље

У 2018. години Институт за јавно здравље Војводине на територији Јужнобачког округа спровео је активности промоције здравља са 282 институције/ организације и то:

- 12 установа примарне здравствене заштите са територије Јужнобачког округа;
- 21 здравствена установа (КЦВ, Институт за кардиоваскуларне болести Војводине, Институт за плућне болести Војводине, ВМЦ, Завод за здравствену заштиту радника Нови Сад, Клиника за реуматске болести Нови Сад, Завод за трансфузију крви Војводине, Општа болница Врбас, Клиника за стоматологију Војводине, 9 општинских болница у АПВ (породилишта), Градски завод за јавно здравље Београд, Институт за јавно здравље Ниш);
- 1 апотекарска установа;
- 5 високошколских установа - Медицински факултет, Факултет спорта и физичког васпитања, Факултет техничких наука, Филозофски факултет и Природно-математички факултет Универзитета у Новом Саду;
- 88 основних школа;
- 32 средње школе;
- 11 предшколских установа;
- 10 приватних вртића;
- 1 приватна основна школа „Кирило и Методије“;
- 10 органа управе (Покрајински секретаријат за здравство, социјалну политику и демографију АП Војводине, Покрајински секретаријат за спорт и омладину АП Војводине, Градска управа за здравство Града Новог Сада, Градска управа за социјалну и дечију заштиту Града Новог Сада, Градска управа за заштиту животне средине Града Новог Сада, Канцеларија за младе Града Новог Сада, Основни суд у Новом Саду, Полицијска управа Нови Сад, Основно јавно тужилаштво Нови Сад, Више јавно тужилаштво Нови Сад);
- 2 јавна предузећа (Градско зеленило Нови Сад, Национални парк „Фрушка гора“);
- 3 хуманитарне организације (Црвени крст Војводине, Градска организација Црвеног крста Новог Сада, Новосадски хуманитарни центар);
- 2 установе социјалног старања (Центар за социјални рад Града Новог Сада, Дом „Чуруг“);
- 3 комисије/стручна тела (Комисија за превенцију употребе дувана МЗ РС, Комисија за превенцију злоупотребе психоактивних супстанци Града Новог

- Сада, Радна група за репродуктивно здравље Секретаријата за спорт и омладину АП Војводине);
- 2 струковне асоцијације (ДЛВ ЛКС, СЗРВ);
  - 15 геронтолошких центара и домова за старе са територије Војводине;
  - 4 установе културе (Позориште младих Нови Сад, Градска библиотека, Галерија ликовне уметности поклон збирка Рајка Мамузића, Еђшег – културна станица);
  - Удружења:
    - 5 студентских асоцијација (*PSANS* – удружење студената фармације УНС, Савез студената медицинског факултета у Новом Саду, Клуб студената стоматологије Стоматолошког факултета у Новом Саду, Међународна организација студената медицине у Новом Саду - *YuMSIC-IFMSASerbia*, Клуб студената психологије „ТраНСфер“);
    - 15 НВО (Пењачки клуб „Адреналин“, „Центар „Срце“, Новосадска бициклическа иницијатива, Ново Културно Насеље, Центар „Хармонија“, Центар „СЕЛФ“, *Schoolofskills*, ОЛИ центар, УБУНТУ – Центар за раст и развој људског потенцијала, *Play* центар Нови Сад, „Психобаланс“, Центар за производњу знања и вештина, Лични развој - Милена Ђук, СОС женски центар, Позориште Промена);
    - 13 удружења (Удружење за истраживање и третман бола Србије – УИТБС, Удружење „Ангелијанум“ Ср. Карловци, Удружење „Даун“, Културни центар „ЛАБ“, Удружење „Призма аутизма“, ТИМ Центар Нови Сад, Удружење грађана „Породица и здравље“, Група „Изаћи“, Удружење „Превент“, Удружење „Патрија“, Смех Јога Србије, Удружење родитеља „Матица“, Удружење МНРО Града Новог Сада);
    - 5 друштава (Друштво психолога Србије, подружница за Јужнобачки округ; Друштво архитеката Новог Сада, Друштво „Распустилиште“, Колпинг друштво Србије);
  - 1 књижара – кафе „Bulevar Books“;
  - 3 привредна субјекта (Тржни центар „Меркатор“ Нови Сад, Тржни центар „Биг“ Нови Сад, „ББ Минаква“ Нови Сад);
  - 1 приватна стоматолошка ординација „Ортис“ Нови Сад
  - 1 компанија Dentamax, бави се увозом и дистрибуцијом средстава за одржавање оралне хигијене;
  - 1 фабрика кугличних лежајева (ФКЛ), Темерин;
  - 15 медија са седиштем/представништвом у Јужнобачком округу.

У 2018. години реализовано је 60 догађаја у области васпитања за здравље:

- Обележавање 31. јануара, Националног дана без дуванског дима,
- Обележавање Европске недеље превенције рака грлића материце, 24-30. јануар,
- Обележавање 04. фебруара, Светски дан борбе против рака,
- Обележавање Марта, месеца борбе против рака,
- Обележавање 09. марта, Светског дана бубрега,
- Обележавање 24. марта, Светског дана вода,
- Обележавање Светске недеље здравих зуба, 26. март- 01. април,
- Обележавање 7. априла, Светског дана здравља,
- Обележавање 22. априла, Дана планете земље,
- Обележавање Националне недеље здравља уста и зуба, 14-20. мај,
- Обележавање 10. маја, Међународног дана физичке активности,

- Облежаванье 15. маја, Међународног дана породице,
- Обележаванье 20. маја, Дан здравих градова,
- Обележаванье 31. маја, Светског дана без дуванског дима,
- Обележаванье 26. јуна, Међународног дана борбе против злоупотребе и незаконите трговине дрогама,
- Обележаванье 11. јула, Светског дана становништва,
- Обележаванье Светске недеље подршке дојењу, 1. - 9. август,
- Обележаванье 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства,
- Обележаванье 29. септембра, Светског дана срца,
- Обележаванье Недеље промоције дојења,
- Обележаванье Октобра, месеца правилне исхране и 16. октобра, Светског дана хране,
- Обележаванье 1. октобра, Светског дана старих,
- Обележаванье 10. октобра, Светског дана менталног здравља,
- Обележаванье Кампање „Заштитимо се од грипа“, 16. - 20. октобар,
- Обележаванье Новембра месеца борбе против болести зависности,
- Обележаванье 14. новембра, Светског дана борбе против шећерне болести,
- Обележаванье Новембра месеца борбе против болести зависности,
- Обележаванье 1. децембра, Светског дана борбе против ХИВ/АИДС,
- Обележаванье 3. децембра, Светског дана особа са инвалидитетом,
- Рад ДПСТ саветовалишта,
- Учешће у организацији и спровођењу серијала квиз-такмичења „Шта знаш о здрављу?“ и „Здравље је највеће богатство“, у организацији Градске организације Црвеног крста Новог Сада,
- Сарадња са СЛД ДЛВ,
- Сарадња са Патронажном секцијом Савеза здравствених радника Војводине,
- Активности Комисије за борбу против дрога Града Новог Сада,
- Учешће у раду Локалног савета за здравље општина Бечеј и Бачки Петровац,
- Учешће у раду Републичке стручне комисије за контролу употребе дувана Министарства здравља РС,
- Учешће у раду Републичке стручне комисије за превенцију хроничних незаразних болести Министарства здравља РС,
- Пројекат „Здравствено стање становништва Новог Сада 2017. године“,
- Пројекат „Здравствено стање становништва Војводине 2017. године“,
- Пројекат „Едукативни календар за децу за 2018. годину“,
- Пројекат „ПАС нису за нас – 3. део“,
- Пројекат „Нови Сад - Здрав град“,
- Пројекат „31. мај, Светски дан без дуванског дима 2018. године“,
- Пројекат „Недеља подршке дојењу 2018. године“,
- Пројекат „Октобар, месец правилне исхране 2018. године“,
- Пројекат „Надзирем свој ХПВ профил 2018. година“,
- Пројекат „Сви заједно за боље ментално здравље у Новом Саду у 2018. години“,
- Пројекат „Сви заједно за боље ментално здравље у Новом Саду у 2018. години“ – 2. део,
- Пројекат „Подршка менталном здрављу трудница“,
- Пројекат „Кажи како се осећаш: развијање емоционалних вештина код деце у 2018. години“,
- Пројекат „Кажи како се осећаш: развијање емоционалних вештина код деце у 2018. години“ – 2. део,

- Пројекат „Код здравља“;
- Пројекат „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари“;
- Пројекат „Кампања поводом 1. децембра, Светског дана борбе против ХИВ-а за 2018. годину“;
- Пројекат „Контрола садржаја соли у оброцима организоване друштвене исхране деце и студената у Граду Новом Саду у 2018. години“;
- Пројекат „Мала школа правилне исхране и испитивање стања исхрањености и ризика по здравље школске деце V фаза“;
- Препознавање фактора ризика из животне средине значајних за превенцију хроничне опструктивне болести плућа међу становништвом Града Новог Сада;
- Пројекат „Преваленца инфекције хуманим папилома вирусима код девојака средњошколске популације и студената у Новом Саду 2018. године“;
- Пројекат „Значај ХПВ ДНК анализе у превенцији настанка карцинома грлића материце-2018. године“;
- Пројекат „Значај коинфекције хуманим папилома вирусом и епштајн-баровим вирусом у етиопатогенези тумора горњих аеродигестивних путева - пилот студија“.

Едукација едукатора и становништва за промоцију здравља

У току 2018. године у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа спроведено је 102.185 индивидуалних и 20.111 групних здравствено-васпитних активности искључујући заразне болести.

У току 2018. године одржано је 68 едукативних семинара:

- Едукативни семинари (40) за едукацију едукатора у области промоције здравља на којима је учествовало 1.379 учесника;
- Едукативни семинари (83) за едукацију становништва на којима је учествовало 4.568 учесника.

На 123 едукативна семинара учествовало је укупно 5.947 учесника. Профил учесника из предшколских установа: деца, васпитачи, здравствени радници, педагози и психолози; из основних и средњих школа: учитељи, наставници, педагози и психолози, ученици и вршњачки едукатори; из здравствених установа: лекари, медицинске сестре и патронажне сестре; студенти медицине, стоматологије, фармације и здравствене неге; волонтери из невладиних организација; из локалне заједнице: представници локалне власти, активисти месних заједница и становништво.

Активности на унапређењу здравља вулнерабилних групација

У току 2018. године здравствено-промотивним активностима Института за јавно здравље Војводине (ИЗЈЗВ) обухваћено је 11 установа примарне здравствене заштите, 11 предшколских установа, 88 основних и 36 средњих школа, на територији Јужнобачког округа и 19 приватних вртића из Новог Сада.

У 2018. години здравствено-васпитним и промотивним активностима радом сарадника из института обухваћено је 2.028 ученика основних школа. Организована

су предавања, креативне радионице, демонстрације различитих вештина, израда ликовних и литерарних радова и друге активности, на следеће теме: орално здравље, лична и општа хигијена, превенција пушења, екологија, пубертет, правилна исхрана, значај дојења, психоактивне супстанце.

У току 2018. године здравствено-промотивним активностима радом сарадника из института обухваћено је 1.128 ученика средњих школа. Организовани су различити видови едукације (предавања, креативне радионице, демонстрације) на следеће теме: орално здравље, ментално здравље, здрави стилови живота, психоактивне супстанце (штетност дувана, алкохола, дрога).

У току 2018. године здравствено-промотивним активностима радом сарадника из института обухваћено је 924 детета предшколског узраста. Организована су предавања, креативне радионице, демонстрације на следеће теме: орално здравље, лична и општа хигијена, екологија, превенција пушења, физичка активност, правилна исхрана, ментално здравље.

Здравствено васпитање у оквиру Програма за спречавање и сузбијање заразних болести

У току 2018. године у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа у вези са превенцијом заразних болести спроведено је 15.095 индивидуалних и 1.145 групних здравствено-васпитних активности.

Едукативни семинари (8) за едукацију едукатора из области спречавања и сузбијања заразних болести у организацији ИЗЈЗВ на којима је присуствовао 296 учесника:

- 1 програм континуиране едукације намењен лекарима, медицинским сестрама и здравственим техничарима под називом „Животна средина и здравље“, акредитована од стране Здравственог савета Србије одлуком број 153-02-3452/2017-01 од 18.11.2017. године, под бројем А-1-2537/17. Семинару је присуствовало 50 учесника (36 медицинских сестара-техничара и 14 лекара).
- 1 континуирана едукација (стручни састанак) одржана је у Институту за јавно здравље Војводине у оквиру које су одржана два предавања „Превенција и контрола векторских и паразитарних заразних болести“ (др Светлана Илић) - 28 слушалаца
- 1 стручни састанак “Превенција и контрола респираторних заразних болести“, 35 посетилаца, Институт за јавно здравље Војводине.
- 1 стручни састанак “Превенција и контрола цревних заразних болести“, 35 посетилаца.
- 1 програм континуиране едукације „Начин преношења информација о вакцинама – шта успева, а шта не?“, 23. мај 2018. године (50 посетилаца).
- 2 едукације „Микробиолошки преглед хране према захтевима нових ИСО стандарда“ намењене лекарима и медицинским техничарима (8 учесника).
- 1 едукација, трибина о *HIV*-у, ризицима *HIV* инфекције код младих – акциденти, одржана у средњој медицинској школи „7. април“ Нови Сад, 3. децембра 2018. године (90 посетилаца).

Едукативни семинари (5) за едукацију становништва из области спречавања и сузбијања заразних болести у организацији Института за јавно здравље Војводине на којима је учествовало 770 учесника:

- 1 активност поводом обележавања Европске недеље превенције рака грлића материце. Сprovedено је 450 индивидуалних саветовања жена у оквиру Одељења за здравствени надзор, Центра за превенцију и контролу болести.
- 1 едукација, трибина о тестирању на *HIV* и превенцији *HIV*-а (10 учесника), Омладински клуб СПЕНС Нови Сад.
- 1 едукација, на тему „Стигма и дискриминација“, 3. децембар 2018. године, Окружни затвор Нови Сад, 60 учесника.
- 1 едукација, трибина о *HIV*-у, ризицима *HIV* инфекције код младих – акциденти, одржана у средњој медицинској школи „7. април“ Нови Сад (90 посетилаца).
- 1 едукација 160 средњошколаца (Гимназија, Србобран) на тему превенције наркоманије у школама, Културни центар Србобран.

Спровођење националних кампања за промоцију здравља

У току 2017. године Институт за јавно здравље Војводине је организовао укупно 29 кампања и то 10 обавезних кампања из Програма (31. јануар - Национални дан без дуванског дима, Март - национални месец борбе против рака, 22. март - Светски дан вода, 7. април – Светски дан здравља, Национална недеља здравља уста и зуба, 31. мај – Светски дан без дуванског дима, 29. септембар – Светски дан срца, Недеља промоције дојења, Октобар - месец правилне исхране, 1. децембар – Светски дан борбе против ХИВ/АИДС) и 19 додатних (Европска недеља превенције рака грлића материце, Светски дан борбе против рака, 04. фебруар, 09. март, Светски дан бубрега, 24. март, Светски дан борбе против ТБЦ, Светска недеља здравих зуба од 26. марта до 01. априла, 22. април, Дан планете земље, 10. мај, Међународни дан физичке активности, 15. мај, Међународни дан породице, 20. мај, Дан здравих градова, 26. јун, Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, 11. јул, Светски дан становништва, Светска недеља подршке дојењу, 1.-9. август, 10. септембар, Светски дан превенције самоубиства, 1. октобар, Светски дан старих, 10. октобар, Светски дан менталног здравља, Кампања „Заштитимо се од грипа“, 16.-20. октобар, 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против болести зависности, 3. децембар, Међународни дан особа са инвалидитетом).

У току 2018. године организоване су 24 јавне манифестације у заједници, и то поводом обележавања Светске недеље здравих зуба, Светског дана здравља (3), Међународног дана физичке активности, Међународног дана породице, Светског дана без дувана, Светског дана превенције самоубиства, Светског дана срца, Националне недеље подршке дојењу, Октобра месеца правилне исхране, Европског дана кувања заједно са децом (3), Светског дана менталног здравља (9), Светског дана против шећерне болести. Укупан број учесника на 24 јавне манифестације износио је 2.533.

Број штампаног здравствено-васпитног материјала

У периоду I–XII 2018. године укупно је одштампано и дистрибуирано 114.400 примерка здравствено-васпитног материјала (едукативног и промотивног).

У периоду I–XII 2018. године Институт за јавно здравље Војводине укупно је штампао 84.670 примерака здравствено-васпитног и едукативног материјала:

- 3000 агитки „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари“;

- 1000 плаката „Колективни имунитет“;
- 1000 плаката „Задржане честице дувана“;
- 1200 агитки „Одговорно сексуално понашање и превенција инфекција“;
- 1500 едукативних календара за децу за 2018. годину;
- 40 комплета средства „Моје тело“;
- 5000 агитки „Масти у исхрани“;
- 5000 агитки „Угљени хидрати у исхрани“;
- 5000 агитки „Протеини у исхрани“;
- 3500 плаката „Угљени хидрати у исхрани“;
- 3500 плаката „Масти у исхрани“;
- 3500 плаката „Протеини у исхрани“;
- 2000 брошура за родитеље о превенцији злоупотребе психоактивних супстанци код младих;
- 5000 агитки „Превенција каријеса у раном детињству“;
- 2000 агитки „Промоција дојења“;
- 3000 плаката „Емоционална писменост“;
- 4000 бојанки „Моја бојанка о исхрани“;
- 4000 бојанки „Осмех и здрав зуб“;
- 800 лифлета „Заказивање стоматолошког прегледа“;
- 500 плаката „Сви заједно за боље ментално здравље“;
- 3000 агитки „Минерали и витамини у исхрани“;
- 1000 плаката „Минерали и витамини у исхрани“;
- 3000 брошура за родитеље „Емоционалне авантуре наше деце“;
- 3000 бојанки „Прича о осећањима“;
- 100 брошура за труднице „Од партнерства до родитељства“;
- 30 плаката „Како сам у свету који се мења?“;
- 7500 агитки „Развој деце 0-6 година“;
- 7500 агитки „Развој деце 6-12 година“;
- 5000 летака „Значај вакцинације против ХПВ“.

У периоду I–XII 2018. године укупно је штампано и дистрибуирано 114.400 примерка здравствено-васпитног материјала (едукативног и промотивног) следеће структуре:

постера:

- 75 плаката „Календар јавно здравље“;
- 75 плаката „Означи датум“ превенција пушења“;
- 75 плаката „Октобар месец правилне исхране“;
- 75 плаката „Храни се правилно и буди здрав“;
- 75 плаката „Превенција обољења изазваних ХПВ-ом“;
- 75 плаката „Одрасли пуше и мене гуше“ превенција пушења“;
- 75 плаката „Светски дан срца“;
- 75 плаката „Светски дан борбе против рака“;
- 75 плаката „Кретањем до здравља“;
- 75 плаката „Осмехни се здраво“;
- 500 плаката поводом Недеље здравља уста и зуба“;
- 1000 плаката „Колективни имунитет“;
- 1000 плаката „Задржане честице дувана“;
- 3500 плаката „Угљени хидрати у исхрани“;
- 3500 плаката „Масти у исхрани“;

- 3500 плаката „Протеини у исхрани“;
- 3000 плаката „Емоционална писменост“;
- 500 плаката „Сви заједно за боље ментално здравље“;
- 100 плаката „Водич за мајке које доје“;
- 100 плаката „Успешан подој у 3 корака“;
- 100 плаката „Сваки тренутак је важан“;
- 100 плаката „Извод из политике подршке дојењу“;
- 100 плаката „10 корака до успешног дојења“;
- 100 плаката „Препоруке за родитеље/старатеље о развоју детета“;
- 200 плаката на мађарском језику 1;
- 200 плаката на мађарском језику 2;
- 200 плаката на мађарском језику 3;
- 200 плаката на мађарском језику 4;
- 200 плаката на мађарском језику 5;
- 200 плаката на мађарском језику 6;
- 1000 плаката „Минерали и витамини у исхрани“;
- 30 плаката „Како сам у свету који се мења?.

лифлета:

- 3500 агитки „Шта је висок крвни притисак“;
- 1700 агитки „Превенција обољена изазваних ХПВ-ом“;
- 1700 агитки „Кретањем до здравља“;
- 1700 агитки „Дијабетес“;
- 3500 агитки „Превенција малигних обољења“;
- 1700 агитки „Добровољно и поверљиво тестирање на ХИВ“;
- 100 агитки „Сачувајмо своје ментално здравље“;
- 200 агитки „мајчино млеко најбоља храна“;
- 3000 агитки „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари“;
- 1200 агитки „Одговорно сексуално понашање и превенција инфекција“;
- 5000 агитки „Масти у исхрани“;
- 5000 агитки „Угљени хидрати у исхрани“;
- 5000 агитки „Протеини у исхрани“;
- 5000 агитки „Превенција каријеса у раном детињству“;
- 2000 агитки „Промоција дојења“;
- 800 лифлета „Заказивање стоматолошког прегледа“;
- 3000 агитки „Минерали и витамини у исхрани“;
- 7500 агитки „Развој деце 0-6 година“;
- 7500 агитки „Развој деце 6-12 година“;
- 5000 летака „Значај вакцинације против ХПВ“.

брошура:

- 750 брошура „Означи датум“ превенција пушења;
- 750 брошура „Превенција болести срца и крвних судова“;
- 750 брошура „Репродуктивно здравље младих“;
- 750 брошура „Правилна исхрана“;
- 750 брошура Депресија;
- 750 брошура ПАС;
- 60 брошура „Увођење немлечне исхране“;
- 40 брошура „Правилна исхрана деце од 1-5 година“;

- 10 боршура „Здраво дете“;
- 2000 брошура за родитеље о превенцији злоупотребе психоактивних супстанци код младих;
- 1300 брошура „Мајчино млеко – најздравија храна и најнежнији оброк“;
- 3000 брошура на мађарском језику 1;
- 3000 брошура на мађарском језику 2;
- 3000 брошура за родитеље „Емоционалне авантуре наше деце“;
- 100 брошура за труднице „Од партнерства до родитељства.“

осталог здравствено-васпитног и промотивног материјала:

- 1500 едукативних календара за децу за 2018. годину;
- 4000 бојанки „Моја бојанка о исхрани“;
- 4000 бојанки „Осмех и здрав зуб“;
- 3000 бојанки „Прича о осећањима“
- 100 календара „Здравље за све“;
- 300 комплета „Првих 1000 дана за цео живот“;
- 150 беџева „Превенција рака“;
- 40 комплета средстава „Моје тело“;
- 120 упутстава за коришћење средстава „Моје тело“ са курикулумом радионица и теоријским прилогом.

Материјал је дистрибуиран у оквиру пројеката: „Надзирем свој ХПВ профил – 2017. година“, „Едукативни календар за децу за 2018. годину“, „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари“, „Разумем шта ми се дешава“, „31. мај, Светски дан без дувана“, „Кажи како се осећаш: развијање емоционалних вештина код деце у 2018. години – 2.део“, „Кажи како се осећаш: развијање емоционалних вештина код деце у 2018. години“, „Октобар, месец правилне исхране 2018. године“, „Сви заједно за боље ментално здравље у Новом Саду у 2018. години“, „ПАС нису за нас 3 – превенција злоупотребе психоактивних супстанци код младих“ и кампања: 31. јануар, Национални дан без дуванског дима; 4. фебруар, Светски дан борбе против рака, Март месец борбе против рака; 7. април, Светски дан здравља; Европска недеља имунизације, 18. - 23. април; Светска недеља здравих уста и зуба; 10. мај, Међународни дан физичке активности; Национална недеља здравих уста и зуба; 31. мај, Светски дан без дуванског дима; 26. јун, Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогама; 21. мај, Међународни дан сећања на преминуле од АИДС-а, 29. септембар Светски дан срца, 10. октобар, Светски дан менталног здравља, Октобар месец правилне исхране и 16. октобар, Светски дан хране, 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против злоупотребе дрога.

У току 2018.године реализована су 3 конкурса за кампање поводом Националне недеље здравља уста и зуба, Националне недеље дојења и Октобра, месеца правилне исхране. Учествовала су деца из свих 11 предшколских установа и 50 основних школа са територије Јужнобачког округа. Пристигло је укупно 877 литерарних и ликовних радова, а за најуспешније ауторе организоване су и свечаности на којима су додељене награде.

Број конференција за медије

У периоду I–XII 2018. године организовано је учешће на укупно 14 конференција за медије и то 12 редовних и 2 ванредне (поводом Светске недеље здравих уста и зуба и Националне недеље подршке дојењу).

Редовне конференције за медије Института за јавно здравље Војводине одржавају се сваке треће среде у месецу. У периоду јануар - децембар 2018. године на редовним конференцијама представљене су следеће теме: Национални дан без дуванског дима, Европска недеља превенције рака грлића материце, резултати ЕСПАД истраживања, Март – месец борбе против рака, Светски дан бубрега, Светски дан борбе против ТБЦ, Светски дан здравља, Светска недеља здравих уста и зуба, Међународни дан физичке активности, Међународни дан породице, Светски дан без дуванског дима, Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогом, Светски дан срца, Недеља промоције дојења, Октобар месец правилне исхране, Светски дан менталног здравља, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против болести зависности и Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а, извештаји о епидемиолошкој ситуацији у Новом Саду, извештаје о контроли здравствене исправности воде за пиће на територији Града Новог Сада.

Континуирани рад са медијима

У току 2018. године укупан број презентација у мас медијима био је 282, објављен је 53 чланка у штампи (*Дневник, ПСЗ АПВ, Дојче Веле, НС хроника, Блиц новине, Вечерње новости, Информер*) у виду најаве догађаја, саопштења за медије, извештаја са манифестација и акција, популарних чланака и изјава стручњака, објављено је 57 радио (*О Радио, Радио Беседа, Радио Нови Сад, Суботички мађарски радио, Радио Делта плус портал, Радио Нови Сад - мађарска редакција, Радио Сигнал, Радио 021, Радио Београд*) и 102 телевизијска прилога (*Новосадска ТВ, РТВ Војводине, РТВ Делта, ТВ Канал 9, Балкан ТВ, ТВ Прва, ТВ Пинк, Н1*) и постављено је 95 прилога на *web* страни Института за јавно здравље Војводине, на следеће теме:

Едукативни календар за децу за 2018. годину, Национални дан без дуванског дима, Европска недеља превенције рака грлића материце, Светски дан бубрега, Недеља здравих зуба, Национална кампања Март, месец борбе против рака, Недеља здравих уста и зуба, Светски дан здравља, Међународни дан физичке активности, Међународни дан породице, Недеља имунизације, подршка едукацији ученика основношколског узраста о пубертету, Светски дан без дуванског дима, Међународни дан борбе против злоупотребе и кријумчарења дроге, Светски дан превенције самоубиства, Светски дан срца, Октобар месец правилне исхране, Светски дан менталног здравља, Европски дан кувања заједно са децом, Светски дан борбе против шећерне болести, Новембар месец борбе против болести зависности, Светски дан борбе против ХИВ/АИДС-а, Превенција самоубиства, информација о истраживању о обрасцима употребе алкохола међу шеснаестогодишњацима у Новом Саду, подршка едукацији ученика основношколског узраста о пубертету, утицај микопластике и нанопластике на људски организам и здравље, квалитет ваздуха, со у намирницама, квалитет воде у пластичној амбалажи, контрола квалитета и исправност воде за пиће, испитивање и квалитет воде на јавним местима, бука у граду, витамини у исхрани, контрола исправности дечијих играчака, фактори ризика из животне средине који су у вези са болестима плућа, медитеранска исхрана и акутни коронарни синдром, епидемиолошка ситуација заразних болести у АП Војводини, морбили, пертусис,

хепатитис, имунизација, санитарне књижице, Лајмска болест, цревне болести, тровање храном, ХИВ, ХПВ вакцина, ММР вакцина, Грозница западног Нила, мајмунске богиње, грип - вакцине.

Табела бр.112 Индекс остварених/спроведених активности промоције здравља на територији Јужнобачког округа (2013, 2017. година = 100%)

Активности промоције здравља на територији ЈБО	2018/2017	2018/2013
	%	%
Индивидуалне здравствено-васпитне активности у установама примарне здравствене заштите	96,6	112,5
Групне здравствено-васпитне активности у установама примарне здравствене заштите	106,4	94,4
Посете поливалентне патронажне службе установама примарне здравствене заштите	95,5	78,2
Остварена партнерства Института за јавно здравље Војводине у области васпитања за здравље (ИЗЈЗВ)	99,0	121,5
Догађаји у области васпитања за здравље (спроведени пројекти и кампање)	103,4	127,5
Едукативни семинари за едукацију едукатора у области промоције здравља и спречавања и сузбијања заразних болести, број семинара (учесници)	325,0 (159,6)	68,4 (21,5)
Едукативни семинари за едукацију становништва у области промоције здравља и спречавања и сузбијања заразних болести, број семинара (учесници)	180,9 (126,3)	279,5 (274,9)
Обухват ученика основних школа здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	178,5	45,0
Обухват ученика средњих школа здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	414,7*	48,0
Обухват деце предшколског узраста здравствено-промотивним активностима ИЗЈЗВ	50,2**	42,0**
Спроведене националне кампање за промоцију здравља	100	131,8
Штампани и дистрибуирани здравствено-васпитни материјал	281,6***	606,0***
Одржане конференције за медије	100	93,3
Остварени медијски наступи	76,8	90,9
Прилози постављени на интернет страницу Института	215,7	280,8

НАПОМЕНА: *Број ученика СШ обухваћених здравствено-васпитним радом значајно премашује планирани обим због спровођења трибина за ученике на тему превенције злоупотребе ПАС у средњим школама, у оквиру програма Министарства здравља Републике Србије који је започео у септембру 2018. године. **Обухват деце предшколског узраста у складу је са планираним обимом за 2018. годину (планирано је 1000 деце, а обухваћено 924). ***Број одштампаног и дистрибуираног здравствено-васпитног материјала (едукативног и промотивног) значајно премашује планирани број јер је у оквиру Програмског задатка АП Војводине за 2018. годину „Унапређење здравствене писмености популације – Знањем до здравља“ одштампано 59.000 примерака здравствено-васпитног (едукативног) материјала (агитке, плакати, бојанке).

ПРОЈЕКТИ ИНСТИТУТА ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ ВОЈВОДИНЕ У 2018. ГОДИНИ

Институт за јавно здравље Војводине под покровитељством Градске Управе за здравство Града Новог Сада је у току 2018. године реализовао следеће пројекте:

1. „Здравствено стање становништва Новог Сада за 2017. годину“ који је имао за циљ анализу актуелног здравственог стања и здравствене ситуације, индентификацију приоритетних здравствених проблема и предлагање мера за очување и унапређење здравља становништва Града Новог Сада.
2. „Октобар, месец правилне исхране 2018. године“ са циљем повећања нивоа знања и вештина о принципима правилне исхране код деце предшколског и школског узраста и едукатора, просветних и здравствених радника. У оквиру пројекта припремљена су следећа здравствено-васпитна средства: плакати агитка „Витамини у исхрани“ намењени деци и одраслима и садрже информације о значају уноса витамина кроз разноврсну исхрану. Спроведен је наградни конкурс за дечије ликовне и литерарне радове на тему „Храни се правилно и буди здрав“. Организована су два едукативна семинара: „Минерали и витамини у исхрани: Здравствени користи и ризици“ којима је присуствовао 35 здравствених радника и 33 просветна радника. Организоване су три демонстрације припреме оброка по принципима правилне исхране са децом предшколског и млађег основношколског узраста (учествовало 84 детета, 27 предшколског и 57 школског узраста). Одржана је и свечана приредба са доделом награда по конкурсима (14 награда, 5 групних и 9 појединачних), на којој је присуствовало 120 посетилаца.
3. „Едукативни календар за децу за 2019. годину“ са циљем мотивисања просветних радника у предшколским установама и основним школама на примену здравствено-васпитних метода и техника у раду са децом. У оквиру пројекта припремљен је едукативни календар за децу под називом „Вештине и знање за боље здравље у 2019. години“, у коме је представљен значај здравих животних навика за чување и унапређење здравља. Организован је едукативни семинар за здравствене раднике и предавање за просветне раднике и стручне сараднике.
4. „Сви заједно за боље ментално здравље у 2018. години – 2. део“ са циљем унапређења менталног здравља деце, младих и одраслих. У оквиру пројекта одржане су креативно-психолошке радионице „Боје мојих осећања“, „Како (сам) у свету који се мења“, „Сусрет“ и интерактивни театар. Расписан је и фото конкурс под називом „Како (смо) у свету који се мења. На конкурс је пристигло 30 фото прича које је послало 25 аутора. Поводом Светског дана менталног здравља, организована је јавна манифестација - фестивал менталног здравља на СПЕНС-у и израђен плакат.
5. „Сви заједно за боље ментално здравље у 2018. години“- са циљем унапређења менталног здравља деце, младих и одраслих. Организована свечаност поводом оснивања Мреже за боље ментално здравље – Карика. Одржано је 40 заједничких активности са партнерима у периоду октобар – новембар 2018. године – 14 радионица, 1 округли сто, 1 изложба, 5 филмских пројекција, 12 предавања, 2 трибине, 2 рекреације, позоришна

- представа, едукативни квиз и игранка. Израђено промотивни средство банер.
6. „31. мај – светски дан без дуванског дима“ – са циљем информисања јавности и унапређења знања и вештина значајних за превенцију употребе дуванских производа код деце и омладине. У оквиру пројекта израђено је здравствено-васпитно едукативно средство (плакат, 1000 примерака), апликација за процену спремности и одвикавање од пушења и организована јавна манифестација у ТЦ „Меркатор“ (100 посетилаца).
  7. „Код здравља“ – информисање и мотивисање становништва под ризиком за настанак ХНБ о значају и могућностима самоконтроле водећих бихејвиоралних и биолошких чинилаца. Израђено је здравствено-васпитно средство плакат „Код здравља“ у 700 примерака и посебна интернет страница са водећим бихејвиоралним и биолошким чиниоцима.
  8. “Значај ХПВ ДНК анализе у превенцији настанка карцинома грлића материце-2018” - Циљна група у пројекту су жене од 18-65 година и старије (300 жена), код којих постоји ризик за развој цервикалних интраепителијалних неоплазија (ЦИН). Примена молекуларног ХПВ ДНК теста омогућава откривање инфицираних жена овим вирусима. Овим истраживањем сагледана је заступљеност ниско и високо ризичних ХПВ код жена новосадске популације. Добијене информације омогућавају примену адекватног алгоритма праћења промена на грлићу материце, у циљу превенције малигнитета у нашем региону.
  9. „Значај коинфекције хуманим папилома вирусом и епштајн-баровим вирусом у етиопатогенези тумора горњих аеродигестивних путева - пилот студија“ - Циљ овог истраживање је да се одреди присуство и типизација ХПВ као и ЕБВ у скарификату горњих аеродигестивних путева (са места лезије) и присуство специфичних антитела на ЕБВ и хумани херпес симплекс вирус (ХХСВ) у серуму оболелих пацијената (планирано 70 пацијената) од карцинома и папилома горњих аеродигестивних путева. Ова пилот студија је прво овакво истраживање код нас и омогућава увид у заступљеност ХПВ позитивних туморских промена и коинфекције ЕБВ и ХХСВ код пацијената са карциномом и клинички видљивим папиломатозама горњих аеродигестивних путева. Овакав начин тестирања доприноси адекватнијем третману пацијената и даје основу за покретање опсежнијих истраживања у наредном периоду.
  10. „Препознавање фактора ризика из животне средине значајних за превенцију хроничне опструктивне болести плућа међу становништвом Града Новог Сада“- Утврђивање квалитета ваздуха животне средине као фактора ризика за хроничне опструктивне болести плућа је од значаја за усмеравање напора ка превенцији истих. У оквиру Пројекта анализирани су подаци о загађујућим материјама ваздуха животне средине Града Новог Сада на дневном нивоу и дневни број болничких пријема од хроничних респираторних болести међу становништвом Града Новог Сада на основу места пребивалишта и постављене дијагнозе на отпусту (МКБ10:J44-J45). Добијени резултати имају општи друштвени, здравствени и социјални значај за становништво Града Новог Сада.

11. „Кампања поводом 1. децембра, Светског дана борбе против ХИВ-а за 2018. годину“ – са циљем промоције и унапређења рада ДПСТ (добровољног и поверљивог саветовања и тестирања) у превенцији ХИВ инфекција и хепатитиса. Пројекат је реализован кроз анализу епидемиолошке ситуације ХИВ инфекција у Граду Новом Саду, саопштења за новинаре, континуирану промоцију бесплатног саветовања и тестирања (ДПСТ), организовање ДПСТ у саветовалишту за ХИВ, хепатитисе и сексуално преносиве инфекције Института за јавно здравље Војводине, у Заводу за здравствену заштиту студената, а организовани су и састанци са невладиним организацијама.
12. „Контрола садржаја соли у оброцима организоване друштвене исхране деце и студената у Граду Новом Саду у 2018. години“ са циљем очувања и унапређења здравља деце и младих особа путем лабораторијског испитивања садржаја натријум хлорида целодневних obroка организоване друштвене исхране деце предшколског и школског узраста и организоване друштвене исхране студената. Такође, спроведено је испитивање садржаја натријум хлорида у хлебу и пециву. Припремљено је штампано здравствено-промотивно средство, налепница.
13. „Мала школа правилне исхране и испитивање стања исхрањености и ризика по здравље школске деце IV фаза“ у циљу унапређења здравља школске деце, родитеља и учитеља, неговања и усвајања позитивних навика и здравих стилова живота, те да се утврди знање, ставови и навике ученика о принципима правилне исхране и здравим стиливима живота, као и да се утврди стање исхрањености ученика. У оквиру пројекта одржана су предавања и спроведена антропометријска мерења. Анализом стања исхрањености обухваћено је 149 ученика (74 дечака и 75 девојчица). На основу израчунатих вредности БМИ физиолошка ухрањеност је утврђена код 29 (39,19%) дечака и 41 (54,67%) девојчице. Укупна потхрањеност (изразита и умерена) је дијагностикована код укупно 17 (22,97%) дечака и код 14 (18,67%) девојчица. Прекомерна телесна маса и гојазност је укупно утврђена код 28 (37,84%) дечака и код 20 (26,66%) девојчица.
14. „Нови Сад – здрав град“ током 2018. године спроведене су активности у оквиру реализације VI фазе Европске мреже здравих градова Светске здравствене организације (СЗО). Реализовано је учешће у Евалуационом истраживању радних група VI фазе ЕМЗГ. Одржана је IX седница Савета за здравље Града Новог Сада 2. новембра 2018. године, на којој је образована Радна група за План јавног здравља Града Новог Сада. Спроведен је и конкурс на тему «Мој допринос здрављу заједнице», за едукаторе из области здравственог васпитања. Сатављен је и сажетак рада и студија случаја под називом *«Understanding my body changes – sexuality education of primary schoolchildren in the city of NoviSad»* за Међународну конференцију здравих градова у Белфасту 2018. године. Обележен је и 20. мај, Дан здравих градова у сарадњи са Институтом за јавно здравље Србије «Др Милан Јовановић Батут» и Институтом за јавно здравље Ниш.
15. „Преваленца инфекције хуманим папилома вирусима код девојака средњошколске популације и студената у Новом Саду 2018“ са циљем превенције ХПВ инфекција код становништва млађе репродуктивне доби у Новом Саду кроз утврђивање учесталости одређених генотипова ХПВ-а и заступљености вакциналних ХПВ типова.

16. „Надзирем свој ХПВ профил 2018. година“ - са циљем превенције ХПВ инфекција код становништва млађе репродуктивне доби у Новом Саду кроз утврђивање величине и особености ризика и информисаности. Пројекат је реализован путем израде ХПВ профила код становништва млађе репродуктивне доби Новог Сада и информисања становништва о значају раног откривања и специфичним мерама превенције и контроле ХПВ и других водећих сексуално-преносивих инфекција (СПИ) путем здравствено-васпитног (едукативног) средства, агитке и додатним информацијама на интернет страници.
17. „ПАС нису за нас – 3. део“ - са циљем повећања свести и знања младих о штетности злоупотребе психоактивних супстанци и унапређења социјалних вештина од значаја за одупирање вршњачком притиску да се предузме ризично понашање. У оквиру пројекта одштампана је брошура за родитеље „Болести зависности: Не желим да се деси у мојој породици и активно радим на томе“ и одржане су едукативне трибине ученика, наставника и родитеља у основним и средњим техничким школама на територији Града Новог Сада о штетности и последицама злоупотребе психоактивних супстанци. Трибинама је обухваћено 878 ученика, 98 наставника и 274 родитеља.
18. „Кажи како се осећаш: развијање емоционалних вештина код деце у 2018. години“ са циљем унапређења емоционалне компетенције: препознавање, разумевање и експресија емоција код деце. У оквиру пројекта припремљена су следећа здравствено-васпитно средства: бојанка под називом „Прича о осећањима“ (3000 примерака) намењена деци узраста 6 до 10 година и брошура „Емоционалне авантуре наше деце“ (3000 примерака) намењена родитељима. Израђен је и приручник за едукаторе „Кажи како се осећаш“ и електронски дистрибуиран представницима новосадских основних школа који су похађали едукацију, као и установама које раде са децом и родитељима. Одржана је и едукација наставника (48) разредне наставе основних школа у Новом Саду.
19. „Кажи како се осећаш: развијање емоционалних вештина код деце у 2018. години – 2. део“ – унапређење менталног здравља деце млађег основношколског узраста на територији Града Новог Сада путем едукације и здравствено-васпитних средстава. Израђена су два каталожка описа за бојанку „Прича о осећањима“ и брошуру „Емоционалне авантуре наше деце“. Допуна приручника за едукаторе „Прича о осећањима“ оделјком „Пример из праксе: Боје мојих осећања“ одштампан у 350 примерака.
20. „Недеља подршке дојењу 2018. године“ – са циљем повећања нивоа свести о значају дојења и унапређења заступљености дојења. У оквиру пројекта спроведене су следеће активности: обезбеђен радни и едукативни материјал; организован конкурс за ликовне и литерарне радове за децу узраста 6-10 година на тему «Дојење – темељ живота»; израђено здравствено-васпитно и промотивно средство (агитка «Како правилно започети дојење»); одржане едукације едукатора (ученици средње медицинске школе „7. април“ Нови Сад) и едукације трудница у удружењу

«Бебац»; организована приредба са изложбом радова 2. октобра 2018. године и доделом награда (80 посетилаца) као и медијска промоција.

21. „Подршка менталном здрављу трудница“ – израђена је брошура за труднице и парове „Од партнерства до родитељства: Како да се психолошки припремимо док чекамо бебу“ у 3000 примерака; организована је и трибина о менталном здрављу трудница 21. децембра 2018. године у *BulevarBooks-u* (присуствовало 16 слушалаца) као и медијска промоција.

ОБЕЛЕЖАВАЊА ЗНАЧАЈНИХ ДАТУМА ИЗ КАЛЕНДАРА ЗДРАВЉА У 2018. ГОДИНИ

Здравствено-промотивне кампање на територији Јужнобачког округа имале су за циљ подизање нивоа свести и информисање заједнице о одређеном здравственом проблему, мотивацију и утицај на промену понашања и стицање вештина, унапређење развоја партнерства и стимулисање акције.

У оквиру обележавања значајних датума из Календара здравља организоване су јавне манифестације, медијски прилози и гостовања релевантних стручњака, припремљена су и дистрибуирана здравствено-васпитна средства, спроведене едукације, иновирање знања и стицање практичних вештина здравствених и просветних радника у здравствено-васпитним раду са одређеним популационим групама, едукације и стицање вештина очувања и унапређења здравља деце у предшколским и школским установама, као и покретање активности у локалној заједници.

У току 2018. године организовано је спровођење укупно 29 здравствено-промотивних кампања, и то 10 обавезних:

1. 31. јануар, Национални дан без дуванског дима,
2. Март, месец борбе против рака,
3. 22. март, Светски дан вода,
4. 7. април, Светски дан здравља,
5. Национална недеља здравља уста и зуба, 15. - 21. мај,
6. 31. мај, Светски дан без дуванског дима,
7. 29. септембар, Светски дан срца,
8. Национална недеља подршке дојењу,
9. Октобар - месец правилне исхране и 16. октобар Светски дан хране,
10. 1. децембар – Светски дан борбе против ХИВ/АИДС.

и 19 додатних:

1. Европска недеља превенције рака грлића материце,
2. Светски дан борбе против рака, 04. фебруар,
3. 09. март, Светски дан бубрега,
4. 24. март, Светски дан борбе против ТБЦ,
5. Светска недеља здравих зуба, 26. март - 01. април,
6. 22. април, Дан планете земље,
7. 10. мај, Међународни дан физичке активности,
8. 15. мај, Међународни дан породице,
9. 20. мај, Дан здравих градова,
10. 26. јун. Међународни дан против злоупотребе и незаконите трговине дрогама,
11. 11. јул, Светски дан становништва,
12. Светска недеља подршке дојењу, 1. - 9. август,

13. 10. септембар, Светски дан превенције самоубиства,
14. 1. октобар, Светски дан старих,
15. 10. октобар, Светски дан менталног здравља,
16. Кампања „Заштитимо се од грипа“, 16. - 20. октобар,
17. 14. новембар, Светски дан борбе против шећерне болести,
18. Новембар месец борбе против болести зависности,
19. 3. децембар, Међународни дан особа са инвалидитетом.

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ од **28. јануара до 3. Фебруара 2018. године** спровео је следеће активности:

- Састављено и послато обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената са предлогом активности и радним материјалом;
- Одржан организациони састанак представника Центра за контролу и превенцију болести и Центра за промоцију здравља на којем је усвојен акциони план и динамика спровођења и обележавања ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ;
- Одржано 1 предавање ученицима Медицинске школе „7.април“ на тему „Превенција ХПВ и вакцинација“ на предавању присутно 35 ученика.
- Центар за контролу и превенцију болести спровео је индивидуални здравствено васпитни рад у Одељењу за здравствени надзор обухвативши 450 жена. Том приликом подељено је 200 лифлета „Превенција рака грлића материце“, 100 агитки „Превенција обољења изазваних хуманим папилома вирусом“ и 30 брошура „Репродуктивно здравље младих“;
- Дистрибуиран је штампани материјал добијен од ИЗЈЗС „ Др Милан Јовановић Батут“ установама ПЗЗ на територији ЈБО („Превенција обољења изазваних хуманим папилома вирусом“ 1500 комада, агитка „Превенција малигних обољења“ 3500 комада).
- У холу ИЗЈЗВ постављена је 1 здравствено васпитна изложба;
- Опремљена је интернет и ФБ страница Института са 4 прилога.

Активности поводом ЕВРОПСКЕ НЕДЕЉЕ ПРЕВЕНЦИЈЕ РАКА ГРЛИЋА МАТЕРИЦЕ у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 7 домова здравља:

- **Дом здравља „Душан Савић Дода“, Беочин**
Одржана су 2 организациона састанка, 2 едукације одраслом становништву ради подизања свести о важности превентивних прегледа међу женама у локалној заједници на којима је било присутно 43 жене са територије Општине Беочин. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 13 жена. У оквиру европске недеље превенције рака грлића материце подељено је 43 лифлета о превенцији рака грлића материце, 6 постера и 3 брошуре „Репродуктивно здравље младих“. Партнери у кампањи: 1 месна заједница и 1 клуб пензионера.
- **Дом здравља „Предраг Хаднађев“, Бечеј**
Превентивним прегледима на рак грлића материце обухваћено је 25 жена (10 адолесценткиња и 15 жена у генеративном добу).
- **Дом здравља „Бачки Петровац“, Бачки Петровац**

Одржан је 1 организациони састанак и 4 предавања ученицима првих разреда Гимназије „Јан Колар“ у Бачком Петровцу. Предавању присуствовало 72 ученика и 3 професора на тему превенција полних болести са нагласком на ХПВ инфекцију и освртом на вакцинацију. Организован је индивидуални здравствено - васпитни рад са 28 жена. Постављена је здравствено – васпитна изложба на тему превенције рака грлића материце у холу дома здравља и подељено 28 агитки о превенцији рака грлића материце.

- **Дом здравља Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка**

Одржана су 3 организациона састанка и 3 предавања за 150 ученика гимназије и економске школе у Бачкој Паланци, које је одржао гинеколог из дома здравља на тему „Превенција рака грлића материце, ХПВ вируса и вакцинација“. Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 250 жена, Организован је групни здравствено - васпитни рад у 5 група (1 група у 1 ОШ, 4 групе у Удружењу за борбу против рака). Том приликом подељено је укупно 250 агитки („Дан за здравље“, „Будите у предности“, „Папаниколау тест“) и 100 брошура („Репродуктивно здраље младих“ 30 комада и 70 брошура „ХПВ вакцина“). У холу ДЗ и приградским амбулантима постављено је 7 здравствено – васпитних изложби, док је презентација о раку грлића материце презентована током целе недеље у холу и чекаоници Службе опште медицине и чекаоници Службе за здравствену заштиту жена. Остварена су 4 медијска наступа (2 на локалном радију, 2 прилога у писаним медијима). У оквиру кампање постављено је на 2 локална сајта прилог о епидемиолошкој ситуацији у Бачкој Паланци.

- **Дом здравља „Нови Сад“, Нови Сад**

Центар за превентивне здравствене услуге дома здравља спровео је следеће активности: одржана су 4 организациона састанка и заједно са студентима Фармацеутског факултета, Привредне академије из Новог Сада организована је јавна манифестација у тржном центру „АЛБА“. На манифестацији посетиоци су могли да измере ниво шећера у крви, телесну тежину и да им се одреди индекс телесне масе као и да попуне анкету о превентивним прегледима. Манифестација је медијски пропраћена од стране 3 ТВ станице (ТВ Војводина, ТВ Новосадска и ТВ К9). Интернет страница дома здравља и фејсбук страница „Мрежа без дима“ опремљене су најважнијим информацијама у вези са превенцијом фактора ризика као и подизањем свести о важности превентивних прегледа.

- **Дом здравља „Темерин“, Темерин**

Одржан је 1 организациони састанак. Служба за здравствену заштиту жена послала је 100 позива на превентивне прегледе женама старосне доби између 21 и 58 година живота. Одазвало се 76 жена од којих је код 55 урађен Папаниколау тест. Том приликом подељено је 100 лифлета, 50 брошура и постављена су 3 постера. Два обавештења са пригодним текстовима су постављена на сајт дома здравља.

- **Дом здравља „Жабал“ Жабал**

Одржана 3 организациона састанка, 2 предавања којима је присуствовало 100 учесника у ОШ на територији Општине Жабал. Здравствено васпитним радом обухваћено је 147 жена генеративне доби. Дистрибуирано 176 лифлета.

Табела бр.113. Реализација активности поводом обележавања Европска недеља превенције рака грлића материце (28. јануара до 3. фебруара 2018. године)

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	15		16
Предавање-број*	1	15		15
Предавање-број учесника *	35	443		478
Број медијских наступа (укупно)		10		10
Број наступа на ТВ		3		3
Број наступа на радију		4		4
Број писаних медија		2		2
Сајт+Друштвене мреже	4	8		12
Остале активност укупно (навести врсту)				
Индивидуални здравствено васпитни рад**	450	357		807
Групни здравствено васпитни рад***				
Јавне манифестације		1		1
Процена броја учесника на јавној манифестацији		120		120
Здравствено васпитне изложбе	1	1		2
Трибине за родитеље				
Конференције за новинаре	1			1
Број дистрибуираних постера		9		9
Број дистрибуираних лифлета	200 „Превенција рака грлића материце“	473 „Кажи свима које волиш“, „Будите у предности обавите преглед“ „Ко ти може помоћи да избегнеш рак“ „Превенција рака грлића материце“		673
Број дистрибуираних брошура	30 “Репродуктивно здравље младих”	190		220
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)	1600 агитки „Превенција обољења изазваних хуманим папилома вирусом ” 3500 „превенција малигних обољења“			5100

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 31. ЈАНУАРА, НАЦИОНАЛНОГ ДАНА БЕЗ ДУВАНА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 31. јануара, Националног дана без дувана спровео је следеће активности:

- Припремљен акциони план;
- Постављена је здравствено васпитна изложба;
- Одржан је организациони састанак Центра за промоцију здравља;
- Свим установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (12) достављен је допис о Националном дану без дувана са предлогом активности, који се и ове године обележава под слоганом „**Одрасли пуше и мене гуше**“;
- Дистрибуирана су следећа здравствено-васпитна средства: постер „Означи датум – 5 разлога да престанеш да пушиш“ 75 примерака, календар „Здравље за све“ 100 примерака, постер „Одрасли пуше и мене гуше“ 75 примерака, брошура „Означи датум – 5 разлога да престанеш да пушиш“ 750 примерака, добијени од Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ у све установе примарне здравствене заштите Јужнобачког округа;
- Учесће доц. др Снежане Укропине са темом „Примена мера контроле дувана – стање у свету и у Србији“ на трибини о штетности пушења (пасивног пушења) и законским смерницама о заштити становништва од изложености дуванском диму намењеној здравственим радницима, коју је организовао Дом здравља „Нови Сад“ 31. јануара 2018. године поводом Националног дана без дувана. Трибини је присуствовало 40-так учесника;
- Фрагерстромовим тестом анкетирани су корисници који су посетили Институт за јавно здравље Војводине, 31. јануара 2017. године. Укупно анкетирано 30 учесника.
- Организовано је предавање за здравствене раднике 24. јануара 2018. године у Институту за јавно здравље Војводине у оквиру стручног састанка „Јавно-здравствене кампање у унапређењу здравља становништва“ на којем је кампања 31. јануар, Национални дан без дувана у потпуности обрађена (50 посетилаца);
- Институт за јавно здравље Војводине објавио је резултате истраживања о преваленцији пушења дувана и канабиса код шеснаестогодишњака у Новом Саду („икад у животу“, „у последњих 30 дана“ и „свакодневно“). Такође, први пут су сагледани раширеност употребе електронских система за снабдевање никотином (е-цигарета и iQOS) и наргила у овој узрасној групи;
- Организована је 1 едукација у ИЗЈЗВ ученика Средње медицинске школе „7. април“ Нови Сад, на тему превенције пушења и хроничних незаразних болести. Едукацији присуствовало 32 ученика.

Медијска промоција кампање:

- Поводом обележавања Националног дана без дувана Интернет страница Института за јавно здравље Војводине опремљена је информацијама о штетностима и изложености дуванском диму као препорукама за одвикавање од пушења (3 прилога);
- На интернет страници Института www.izjzv.org.rs, постављена су здравствено-васпитна средства на тему превенције пушења за различите циљне групе (за родитеље; за адолесценте пушаче и непушаче; за самопомоћ у одвикавању; друштвене игре, бојанка и упутства за рад са децом узраста 6-10 година итд.). Постављено 19 прилога;

- 1 изјава за РТВ Војводину након предавања у дому ДЗ Нови Сад, доц. др Снежана Укропина.

Активности поводом Националног дана без дувана у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 10 домова здравља:

- **Дом здравља „Др Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржана су 3 организациона састанка и 2 предавања о штетности дувана за 76 посетилаца. Спроведена су индивидуална саветовања за 16 особа и 1 групна здравствено-васпитна активност којом је обухваћено 26 посетилаца.
- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржана су 2 организациона састанка и 2 предавања којима је присуствовало 150 ученика основношколског узраста на тему „Како одолети изазовима“. Спроведено је 300 индивидуалних и 10 групних здравствено-васпитних активности којима је обухваћено 140 особа (45 школске деце, 45 родитеља и 50 одраслих у амбулантама). Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби и 1 видео пројекција у холу ДЗ Бачка Паланка о штетности пушења и усвајању здравих стилова живота. Дистрибуирано је 10 постера „Одрасли пуше и мене гуше“, 50 брошура „Означи датум“ и 150 лифлета. Остварен је 1 писани прилог за локалне новине, 1 радио наступ (Импулс радио) и објављена 2 прилога на сајту ДЗ Бачка Паланка. Партнери у кампањи – ПУ „Младост“ и основне школе са територије Бачка Паланка (7).
- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Спроведено је 1 предавање за 30 учесника. Групним здравствено васпитним радом обухваћени су ученици 7. и 8. разреда ОШ „Вук Караџић“, укупно 30 ђака. У заједничкој организацији са ОШ „Вук Караџић“ и Црвеним крстом Бач под слоганом „Спортом против дуванског дима“ организовано је спортско такмичење.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Одржан је 1 организациони састанак и 4 радионице за 21 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 176 лица. Акцент је стављен на штетност дуванског дима, како за активне тако и за пасивне пушаче. Присутнима је презентован модел за одвикавање од пушења уз подршку чланова породице и друштва, као и препоруке за усвајање здравих стилова живота и физичка активност а све у сврху очувања здравља, смањења фактора ризика и превенције болести.
- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац:** Одржан је 1 организациони састанак и 6 предавања у ОШ „Јан Чајак“ ученицима седмих и осмих разреда (51 ученик). Постављене су 2 здравствено-васпитне изложбе и подељен је 51 лифлет. Партнер у кампањи – ОШ „Јан Чајак“. Остварен 1 радио наступ на *Радио Бачки Петровац*.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак и 6 предавања од стране Поливалнтне службе ДЗ Бечеј у 3 основне школе (Бечеј и Бачко Градиште) на тему „Пушење у пубертету“, којима је обухваћено 123 ученика. Индивидуалним здравствено васпитним радом на терену обухваћено је 240 лица. Служба за здравствену заштиту деце реализовало је 6 предавања за 86 ученика у једној основној школи у Бечеју. Постављене су 2 здравствено – васпитне изложбе. Партнери у кампањи: 2 основне школе.
- **Дом здравља „Вељко Влаховић“ Врбас:** Организован је 21 групни здравствено васпитни рад за 420 лица.

- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 групно здравствено васпитне активности од стране Службе патронаже за 24 учесника у Удружењу пензионера у Тителу. Посетиоци су имали прилику да се још једном подсети на значај елиминације дуванског дима из затворених просторија и штетностима којима су изложени укућани а нарочито млади у њиховим породицама.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање на тему „Одрасли пуше и мене гуше“ за 30 ученика седмог и осмог разреда ОШ „Петар Кочић“ у Темерину. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 30 лица, док је групним здравствено васпитним радом у Школи за труднице обухваћено 11 трудница. Подељено је 20 брошура и 40 лифлета. Објављена су 2 прилога на сајту ДЗ Темерин. Патрнер у кампањи: ОШ „Петар Кочић“.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Саветовалиште за младе и Центар за превентивне здравствене услуге, Национални дан без дувана обележили су низом активности: Одржано је 10 организационих састанака испроведено 5 предавања којима је присуствовало 190 учесника. Спроведено је 5 групних здравствено-васпитних активности на тему „Петодневни програм одвикавања од пушења“, којима је обухваћено 16 лица. У просторији Управне зграде ДЗ „Нови Сад“ одржана је 1 трибина под називом „Одрасли пуше и мене гуше“ у сарадњи са ИЗЈЗВ, на којој је доц.др Снежана Укропина учествовала и представила законске смернице о заштити становништва од изложености дуванском диму. Организоване су и 2 трибине у МЗ „Бошко Буха“ за 60 учесника и постављене 32 здравствено-васпитне изложбе. Подељено је 400 лифлета. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 250 учесника. Партнери у кампањи: Институт за јавно здравље Војводине, Институт за плућне болести Сремска Каменица, МЗ „Бошко Буха“, Фармацеутски факултет Нови Сад, Медицинска школа „7. април“ и „Ицепс“ Нови Сад. Остварена су 4 ТВ наступа, 2 радио наступа и 2 у писаним медијима. На званичним сајтовима Превентивног центра и Саветовалишта за младе објављена су 2 прилога, 1 прилог на *Facebook* страници и 1 прилог на *Twitter* страници.

Табела бр.114. РЕАЛИЗАЦИЈА АКТИВНОСТИ ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА „31. јануара – Националног дана без дувана“

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА					
	ИНСТИТУТИ / ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	ШКОЛЕ	ОСТАЛО	УКУПНО У ОКРУГУ
Организациони састанаци	1	20				21
Предавања	2	21				23
Учесници на предавањима	82	629				711
Наступи на ТВ		4				4
Наступи на радију		4 Импулс радио Радио Бачки Петровац				4
Писани прилози за медије		3				3
Сајтови на интернету на којима су стављени прилози	1	4				5
Прилози на сајтовима на интернету	22	4				26
Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		1012				1012
Групни здравствено васпитни рад - број радионица		50				50
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		744				744
Здравствено васпитне изложбе	1	37				38
Трибине, округли сто	1	3				4
Тираж дистрибуираних постера, овде навести коме: - домовима здравља и амбулантама - основним школама - предшколским установама	150	14				164
	„Означи датум – 5 разлога да престанеш да пушиш“	„Одрасли пуше и мене гуше“				
	„Одрасли пуше и мене гуше“					
Тираж дистрибуирани осталих промотивни и едукативни материјала (лифлети, приручници, налепнице, мајице, марамике за наочаре, балони, календари), овде навести коме: - посетиоцима манифестације - домовима здравља и амбулантама - основним школама - предшколским установама	850	664				1514

<p>Остале активности - назив и обухват са процењеним учесницима</p> <p>1. Анкетирање у ИЗЈЗВ (Фрагестромов тест)</p> <p>2. Обухват истраживања (ЕСПАД)</p>	<p>30</p> <p>1236</p>					<p>15336</p>
<p>Партнери укључени у активности (навести број организација као што су: локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета...)</p>	<p>33</p> <p>21 средње школе и гимназије Нови Сад</p> <p>12 установа ПЗЗ ЈБО</p>	<p>18</p> <p>ПУ „Младост“</p> <p>ОШ у Челареву</p> <p>ОШ у Гајдобри</p> <p>ОШ у Силбашу</p> <p>ОШ у Пивницама</p> <p>ОШ у Обровцу</p> <p>ОШ у Товаришеву</p> <p>ОШ у Младенову</p> <p>ОШ у Бечеју</p> <p>ОШ у Бачком Градишту</p> <p>Удружење пензионера Тител</p> <p>ОШ „Петра Кочић“ Темерин</p> <p>Институт за јавно здравље Војводине</p> <p>Институт за плућне болести Сремска Каменица</p> <p>МЗ „Бошко Буха“ Фармацеутски факултет Нови Сад</p> <p>Медицинска школа „7. април“</p> <p>„Ицепс“ Нови Сад</p>				<p>51</p>

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 4. ФЕБРУАРА, СВЕТСКОГ ДАНА БОРБЕ ПРОТИВ РАКА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања - **4. фебруара, Светског дана борбе против рака под слоганом „Ми можемо, ја могу“** спровео је следеће активности:

- Одржан је 1 организациони састанак Центра за промоцију здравља;
- Састављено је и послато обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности;
- Опремљена је *Facebook* интернет страница Института са чланцима и радним материјалом за обележавање овог датума из Календара јавног здравља (5 прилога и 1 линк);
- Дистрибуирана су следећа здравствено-васпитна средства: постер „Светски дан борбе против рака – 75 примерака, агитка „Превенција малигних обољења“ – 3500 примерака и 150 беџева, добијени од Института за јавно здравље Србије „Др Милан Јовановић Батут“ у све установе примарне здравствене заштите Јужнобачког округа;
- Постављена је здравствено васпитна изложба у холу ИЗЈЗВ.

Активности поводом обележавања Светског дана борбе против рака у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 8 домова здравља. Кратак опис активности:

- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак и 9 групно здравствено-васпитног рада за 168 посетилаца старије животне доби. Организован је индивидуални здравствено-васпитни рад са 123 учесника (64 одрасло становништво и 59 старијих особа). Постављене су 3 здравствено-васпитне изложбе.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 3 групно здравствено васпитна рада од стране Службе поливалентне патронаже у 3 породице. Превентивним прегледима на процену ризика и индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 25 лица. Подељено је 40 лифлета и 20 брошура.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржана су 3 организациона састанка и 3 предавања за одрасло становништво којима је присуствовало 68 особа. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена су 52 посетиоца и спроведене 4 групно здравствено васпитне активности. Дистрибуирано је 50 лифлета. Партнер у кампањи: Друштво за борбу против рака.
- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и 3 предавања којима је присуствовало 40 девојчица из Пољопривредне школе из Бача и 30 чланица Удружења жена из Плавне и из Бачког Новог Села (одрасло становништво). Спроведена су 3 групно здравствено васпитна рада за 70 лица на тему превенције рака грлића материце. Партнери у кампањи: Организација Црвеног крста Бач, Средња пољопривредна школа, Удружење жена Плавна и Удружење жена Бачког Новог Села.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Центар за превентивне здравствене услуге дома здравља сровео је следеће активности: Одржано је 6 организационих састанака и спроведено је 225 индивидуалног здравствено васпитног рада од стране Службе патронаже ДЗ Нови Сад у кућним посетама (одрасло становништво). Организована је 1 јавна манифестација у ТЦ „Меркатор“. Посетитељке су имале прилику да се обуче о правилној техници самопрегледа дојки, млађи мушкарци о правилној техници самопрегледа тестиса, док је докторка дерматовенеролог прегледала младеже и указивала на важност превенције, заштите и редовних прегледа младежа. На манифестацији су посетиоци могли да провере вредности шећера у крви, провере крвни притисак као и индекс телесне ухрањености (250 посетилаца одрасле животне доби). Дистрибуирано је 200 лифлета: „Превенција малигнух болести“, „Кажи свима које волиш“, „Самопреглед дојки“, „Самопреглед тестиса“. Медијска промоција: остварен је 1 писани прилог (лист Дневник), 1 изјава (ТВ Делта) и објављен по 1 прилог на сајту ДЗ Нови Сад и *Facebook* страници. Партнери у кампањи: ТЦ Меркатор и ИЦЕПС.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групни здравствено васпитни рад од стране Службе патронаже за 10 лица (одрасло становништво).
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање на тему „Ми можемо – ја могу“ за 12 запослених лица у ПУ „Детињство“, док је кроз 7 групно здравствено васпитног рада обухваћено 41

лице (одрасло становништво). Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 321 лице, старости од 20-70 година. Акцент је стављен на рано откривање карцинома дојки, грлића материце и дебелог црева као и савладавање техника правилног самопрегледа органа. Дистрибуирано је 85 лифлета.

- **Дом здравља „Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржана су 2 организациона састанка и 3 предавања за 90 учесника (школска деца и омладина) на теме: „Изложеност дуванском диму“, „Кретањем до здравља“, „Правилан исхрана – моја пирамида“. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 400 посетилаца (150-школска деца и омладина и 250-одрасло становништво). Организована су 2 групна здравствено васпитна рада за 50 учесника. Постављено је 7 здравствено васпитних изложби, дистрибуирано је 20 плаката: „Ја могу волети“, „Одрасли пуше и мене гуше“, „Моја пирамида исхране“ и 250 лифлета: „Србија против рака“, „Кретањем до здравља“, „Превенција малигних болести“, „Одазови се позиву лекара“. Медијска промоција кампање: остварен 1 наступ на радију, 1 на ТВ, 1 писани прилог за новине и 2 објаве на сајту. Партнери у кампањи: ПУ Младост и Друштво за борбу против рака.

Табела бр.115. Реализација активности поводом обележавања 4. фебруар – СВЕТСКИ ДАН БОРБЕ ПРОТИВ РАКА 2018. године

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	16		17
Предавање-број*		10		10
Предавање-број учесника *		240		240
Број медијских наступа (укупно)		5		5
Број наступа на ТВ		2		2
Број наступа на радију		1		1
Број писаних медија		2		2
Сајт+Друштвене мреже	2	6		8
Остале активност укупно (навести врсту)				
Индивидуални здравствено васпитни рад**		1396		1396
Групни здравствено васпитни рад***		29		29
Јавне манифестације		1 ТЦ Меркатор		1
Процена броја учесника на јавној манифестацији				
Здравствено васпитне изложбе	1	10		11
Трибине за родитеље				
Конференције за новинаре				
Број дистрибуираних постера	75 Светски дан борбе против рака	20		95
Број дистрибуираних лифлета	3500 Превенција малигних обољења	625 Превенција малигних болести		4125

		Кажи свима које волиш Самопреглед дојки Самопреглед тестиса		
Број дистрибуираних брошура		20		20
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала - беџеви (установе ПЗЗ ЈБО)	150			150
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	12 Установе ПЗЗ	7 Друштво за борбу против рака Беоцин ТЦ Меркатор ИЦЕПС Организација Црвеног крста Бач Средња пољопривредна школа Бач Удружење жена Плавна Удружење жена Бачког Новог Села		19

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ НАЦИОНАЛНЕ КАМПАЊЕ „МАРТ, МЕСЕЦ БОРБЕ ПРОТИВ РАКА“

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања кампање „Март, месец борбе против рака“ спровео је следеће активности:

- Организован је 1 састанак уз учешће представника Центра за промоцију здравља на којем је усвојен акциони план;
- Припремљено је обавештење о кампањи „Март, месец борбе против рака“ са предлогом активности и додатним текстовима о превенцији и контроли малигних болести и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- У чекаоницама и свим шалтерима Института постављена су штампана здравствено васпитна средства (200 агитки) и здравствено васпитна изложба;
- Интернет страница Института за јавно здравље Војводине опремљена је најновијим епидемиолошким подацима и информацијама о превенцији најчешћих малигних обољења у Србији и значају спровођења Националног програма организованог скрининга (8 објава);
- Планиране активности Института за јавно здравље Војводине су представљене на редовној конференцији за медије 21. фебруара 2018. године. Присутни новинари из 6 медијских кућа: *лист Дневник, Новосадска ТВ, ТВ Делта, Радио Делта, Радио 021 и ТВ Балкан.*

Обележавање кампање у Јужнобачког округу

Извештај је доставило 7 установа ПЗЗ Јужнобачког округа:

- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 групне здравствено васпитне активности (1 група одрасло становништво, 1 група старије особе) на тему: „Рак дојке – превенција и њен значај“.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак, 158 индивидуалних здравствено васпитних активности (старије особе и жене генеративне доби) и 4 групна здравствено васпитна рада (старије особе). Постављене су 4 здравствено васпитне изложбе.
- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 предавања за 143 учесника (школска деца и омладина) на тему „Здрав стил живота“. Сprovedено је 15 индивидуалних активности, постављене су 2 здравствено васпитне изложбе и подељено 25 брошура. Партнер у кампањи: основна школа у Бачком Петровцу. Остварен је 1 радио наступ.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржана су 3 организациона састанка и 2 предавања за 49 корисника (одрасло становништво) на тему „Превенција малигних болести“. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена су 24 корисника (одрасло становништво) и спроведено 8 групно здравствено васпитног рада (6 групно здравствено васпитног рада за одрасло становништво и 2 за старије особе). Дистрибуирано је 6 постера, 20 лифлета – „Сампореглед АБЦД правила“ и 15 брошура. Партнери у кампањи: локална самоуправа и Друштво дијабетичара Беочин.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Служба патронаже на терену је спровела 181 индивидуалних здравствено васпитних активности за одрасло становништво. Реализована су 3 групна здравствено васпитна рада.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање којем је присуствовало 30 особа различите старосне доби. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 35 корисника (одрасло становништво) и организована су 4 здравствено васпитна рада (одрасло становништво). Дистрибуирано је 100 лифлета, 3 постера и 20 брошура. Опремљена је интернет страница дома здравља и *Facebook* страница.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржано је 10 организационих састанака. Организовано је 4 предавања којима је присуствовало укупно 95 посетилаца (одрасло становништво) о превенцији малигних болести, о едукација о правилној техници самопрегледа дојки, као и 3 јавне манифестације и то у: објекту „Универекспорт“, јога студију „Хипократ“ и Новосадском сајму – Сајам пензионера. Манифестације је посетило 600 посетилаца. Том приликом учесници су могли да провере вредности шећера у крви, крвни притисак и на торзо-симулатору едукују о правилној техници самопрегледа дојки. Сprovedено је 1244 индивидуалних (50 - школска деца и омладина, 744 – одрасло становништво, 330 – старије особе) и 1 групни здравствено васпитни рад (50 - школска деца и омладина). Дистрибуирана су 2 постера и подељено 700 лифлета („Кажи свима које волиш редован преглед је најбоља заштита“, „ТИ одазови се позиву свог лекара“, „10 правила за здрав живот“, „Додир за миран сан“, „Само преглед тестиса“). Партнери у кампањи: Компанија „Универекспорт“, МЗ Југовићево, МЗ Војвођанска бригада, ЈП Новосадски сајам, Фармацеутски факултет, Јога центар Хипократ. Опремљена је *facebook* страница „Мрежа без дима“. Остварена су 4 медијска наступа (2 ТВ и 2 наступа на радију).

Табела бр.116. Реализација активности поводом обележавања Март – месец борбе против рака

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	17		18
Предавање-број*		9		9
Предавање-број учесника *		317		317
Број медијских наступа (укупно)	6	5		11
Број наступа на ТВ	3 ТВ Делта Новосадска ТВ ТВ Балкан	2		5
Број наступа на радију	2 Радио Делта Радио 021	3		5
Број писаних медија	1 Дневник			1
Сајт+Друштвене мреже	2 Сајт ИЗЈЗВ Facebook ИЗЈЗВ	3 Сајт ДЗ Темерин Facebook ДЗТемерин Facebook „Мрежа без дима“		5
Остале активност укупно (навести врсту)				
Индивидуални здравствено васпитни рад**		1537		1537
Групни здравствено васпитни рад***		22		
Јавне манифестације		3 Јога центар „Хипократ“ „Универекспорт“ Новосадски сајам		3
Процена броја учесника на јавној манифестацији		600		600
Здравствено васпитне изложбе	1	6		7
Трибине за родитеље				
Конференције за новинаре	1			1
Број дистрибуираних постера		11		11
Број дистрибуираних лифлета	200 Самопреглед дојки Превенција малигних болести Превенција рака грлића материце Превенција рака дебелог црева	765 Сампреглед АБЦД правила Кажи свима које волиш редован преглед је најбоља заштита ТИ одазови се позиву свог лекара 10 правила за здрав живот Додир за миран сан		965

		Само преглед тестиса		
Број дистрибуираних брошура				
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)		8 ОШ Бачки Петровац Општина Беочин Друштво дијабетичара Беочин Компанија Универекспорт МЗ Југовићево МЗ Војвођанска бригада ЈП Новосадски сајам Фармацеутски факултет Јога центар Хипократ		8

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 09. МАРТА, СВЕТСКОГ ДАНА БУБРЕГА

Институт за јавно здравље Војводине је поводом обележавања Светског дана бубрега – 8. март 2018. године спровео следеће активности:

- Одржан је организациони састанак Центра за промоцију здравља;
- Састављено је и послато обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности и радним материјалом;
- Опремљена је интернет и ФБ страница Института са информацијама о значају бубрега, његовим оболењима као и препорукама за смањење ризика за развој болести бубрега. (5 прилога).

Активности поводом 8. МАРТА, СВЕТСКОГ ДАНА БУБРЕГА у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 5 домова здравља.

Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад: Одржана су 2 организациона састанка и 2 предавања за 30 студената 2 факултета Фармацеутског Факултета Привредне академије у новом саду и ИЦЕПС-а на тему употреба воде у свакодневном животу, правилна исхрана и коришћење соли у исхрани. Сваки студент је добио промотивни материјал о правилној исхрани.

- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Запослени Дз Бечеј индивидуалним здравствено васпитним радом обухватили су 23 пацијената које се налазе на одељењу дијализе.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржано је 3 организациона састанка у 3 месне заједнице Општине Беочин у оквиру организације 3 предавања на тему „Здрав начин живота за здраве бубреге“ на којима је било присутно 76 слушалаца. Два групне и 31 индивидуално здравствену активност спровеле су

патронажне сестре у свом раду у току недеље обележавања Светског дана бубрега.

- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 састанак у оквиру организације 1 предавање на тему „Важност правилне исхране за здравље бубрега“ за 10 учесника међу којима су примаоци – даваоци бубрега.
- **Дом здравља „Темерин“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак са запосленима у службама дома здравља око активности у спровођењу кампање. Поливалентна патронажа и Служба кућног лечења су индивидуалним здравствено васпитним радом обухватили 20 пацијената старијих од 65 година и спровели 3 групна здравствено васпитна рада у 3 породице које имају бубрежне болеснике. Том приликом подељено је око 100 лифлета, 20 брошура и 2 плаката. На сајту дома здравља постављена су 2 пригодна текста преузета са сајта ИЗЈЗВ.

Табела бр.117. Реализација активности поводом обележавања Светског дана бубрега

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	6		7
Предавање-број*		6		6
Предавање-број учесника *		106		106
Број медијских наступа (укупно)				
Број наступа на ТВ				
Број наступа на радију				
Број писаних медија				
Сајт+Друштвене мреже	5	2		7
Остале активност укупно (навести врсту)	12 дописа установама ПЗЗ ЈБО			12
Индивидуални здравствено васпитни рад**		74		74
Групни здравствено васпитни рад***		6		6
Јавне манифестације				
Процена броја учесника на јавној манифестацији				
Здравствено васпитне изложбе				
Трибине				
Конференције за новинаре				
Број дистрибуираних постера		2		2
Број дистрибуираних лифлета		150		150
Број дистрибуираних брошура		28		28
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	12	8		20

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 24. МАРТА, СВЕТСКОГ ДАНА ПРОТИВ ТУБЕРКУЛОЗЕ

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 24. марта, Светског дана против туберкулозе спровео је следеће активности:

- Одржан је 1 организациони састанак запослених из Центра за промоцију здравља на коме је усвојен акциони план са предлогом активности;
- У холу Института постављена је 1 здравствено васпитна изложба, док је на мониторима у чекаоницама приказана *ppt* презентација о начину преношења туберкулозе, факторима ризика, начин на који се лечи ова болест која може свакоме да се деси;
- Интернет страница и *Facebook* страница Института за јавно здравље Војводине опремљене су информацијама о значају раног откривања туберкулозе, начину преношења, симптомима болести, правовременог лечења и истрајности у придржавању терапијског режима (6 прилога);
- Припремљено је обавештење о кампањи под слоганом „Обрати пажњу на туберкулозу“ са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља ЈБО и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад).

Обележавање кампање у Јужнобачком округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 4 дома здравља. Кратак опис активности:

- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање“ за 80 ученика у основној школи „Јан Колар на тему „Превенција туберкулозе“. Организован је 1 групни здравствено васпитни рад за 80 лица. Партнери у кампањи: основна школа у Бачу, Црвени крст Бач.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак 1 предавање за 25 посетилаца. Спроведено је индивидуално саветовање за 10 особа и 2 радионице за 7 лица. Дистрибуирано је 35 лифлета.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групни здравствено васпитни рад за 4 лица у АТД служби. Присутни су имали прилику да се информишу о факторима ризика, мерама заштите од ширења ТБ као и протективним факторима.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Дом здравља „Нови Сад“ обележио је Светски дан борбе против туберкулозе низом активности: одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање од стране запослених у Центру за превентивне услуге за за 16 студената основних студија здравствене неге о раном откривању, правовременом лечењу туберкулозе и превентивним мерама. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена је 294 лице, корисници Народне кухиње Црвеног крста Града Новог Сада као и лица која су посећена од стране Службе патронаже кроз кућне посете. Партнери у кампањи: ИЦЕПС, Црвени крст Града Новог Сада.

Табела бр.118. Реализација активности поводом обележавања Светског дана борбе против туберкулозе – 24. март 2018. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		1	5		6
Број медијских наступа	на ТВ-у				
	на радију				
	у штампи				
	Укупно				
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		6			6
Остале активности (број) * <i>ppt</i>		4			4
Предавање – број			3		3
Предавање - број учесника			121		121
Индивидуални здравствено васпитни рад			304		304
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			4		4
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			91		91
Јавне манифестације (број)					
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**					
Процена броја учесника на јавној манифестацији					
Здравствено васпитне изложбе		1			1
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре					
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер				
	Лифлет		35		35
	Приручник/ Брошура				
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница				
	Предшколска установа				
	Основна школа		1 ОШ „Јан Колар“ Бач		
	Средња школа				
	Црвени крст		2 Црвени крст Града Новог Сада Црвени крст Бач		
	НВО/Удружење грађана				
	Канцеларија за младе				
Остало (навести)		1 ИЦЕПС			

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 7. АПРИЛА, СВЕТСКОГ ДАНА ЗДРАВЉА

Поводом обележавања 7. априла, Светског дана здравља под слоганом „Здравље за све“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Организована су 2 састанка запослених у Центру за промоцију здравља ИЗЈЗВ где је усвојен акциони план, договорена организација око учешћа на јавним манифестацијама;
- Припремљено је обавештење о обележавању Светског дана здравља са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- Учешће на 2 јавне манифестације поводом обележавања Светског дана здравља:
  - 12. априла 2018. године, у организацији Завода за здравствену заштиту студената у Новом Саду на студентском платоу организована је јавна манифестација у пратњеству са Институтом за јавно здравље Војводине. На манифестацији су учествовала деца ШОСО „Милан Петровић“, представници студентских организација „ПСАНС“ и „ЕУПСА“, ученици СМШ „7. април“ Нови Сад као и ученици основних школа у Новом Саду. Манифестацији присуствовало око 50 учесника и 200 посетилаца.
  - Јавна манифестација у организацији ДЗ Нови Сад у Спортско пословном центру Војводина. На јавној манифестацији представници партнера (ИЗЈЗВ, Црвени крст Града Новог Сада,) разговарали су са посетиоцима о здрављу и спровели акцију превентивних прегледа. Процењени број учесника на јавној манифестацији је око 100 посетилаца.
    - У чекаоницама Института постављена су штампана здравствено васпитна средства – плакати на тему Светског дана здравља;
    - На Интернет и ФБ страници Института постављен је текст о 7. априлу, Светском дану здравља.

Активности поводом обележавања Светског дана здравља у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима доставило је 6 установа:

- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржан је 1 организациони састанак. Реализовано је 4 предавања којима је обухваћено 100 учесника на територији општине Бачка Паланка. Спроведено је 250 индивидуалних саветовања и 5 групних здравствено васпитних активности којима је обухваћено 100 ученика једне основне школе. У чекаоницама је постављено 5 здравствено васпитних изложби. Дистрибуирано је 200 лифлета „Дан за здравље“, „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“, „Превенција ТБЦ“, „Физичка активност у превенцији болести“, „Физичка активност старијих особа“, „Буди донор“, „Болести бубрега“, „ДПСТ на ХИВ и хепатитисе“ и 20 приручника/брошура. Објављена су 2 прилога на сајт-у установе. Остварено је 2 медијска наступа (1 радио и 1 у локалним дневним новинама).
- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак поводом организације 1 предавања у ПУ „Колибри“ за 25 деце предшколског узраста. У чекаоницама дома здравља постављен је штампани здравствено промотивни материјал о физичкој активности „Физичка активност и њен значај“ (око 200 примерака).
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 радионица којима је обухваћено 15 учесника. Радионицу је организовала Служба поливалентне патронажеу ДЗ у Тител на теме: „Лична хигијена“, „Важност правилне

исхране“. Том приликом подељено је 15 агитки.

- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 групне здравствено васпитне активности којима је обухваћено 141 учесник и акција превентивних прегледа у Омладинском дому (мерење крвног притиска и мерење нивоа шећера у крви) на којој је било прегледано 126 грађана. Подељено је 200 лифлета „Лична хигијена“ и „Важност правилне исхране“. На сајту ДЗ објављена су 2 текста и 1 чланак у локалним новинама.
- **Завод за здравствену заштиту студената:** Одржана су 2 организациона састанка. Организована је 1 групна здравствено васпитна активност којом је обухваћено 15 студената. Организована је 1 јавна манифестација на којој је било око 200 посетилаца. Том приликом посетиоци су могли да се упознају са разним аспектима превенције болести. Опремљен је сајт одговарајућим текстовима о здрављу.
- **ДЗ „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржана су 4 организациона састанка у вези организовања 1 јавне манифестације са службама: Превентивним центром, Саветовалиштем за младе и патронажном службом као и тимом промоције здравља ИЗЈЗВ и медицинском школом „7 април“ из Новог Сада. На јавној манифестацији која је одржана у Спортско пословном центру „Војводина“ компанија „Минаква“ је делила свим посетиоцима манифестације флашицу воде. Сви који су желели су могли да тог дана у временском периоду од 9-12 часова да преконтролишу висину крвног притиска и ниво шећера у крви. Процењени број учесника на јавној манифестацији је око 100 посетилаца. Индивидуалним здравствено васпитним радом Служба Поливалентне патронаже обухватила је 274 лица, а тим Саветовалишта за младе је одржао је 1 групни здравствено васпитни рад за 15 учесника. Остварено је 5 медијских наступа (3 ТВ, 1 радио и 1 новине).

Табела бр.119. Реализација активности поводом обележавања 7. априла, Светског дана здравља

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	2	18		22
Предавање-број*		20		20
Предавање-број учесника *		266		266
Број медијских наступа (укупно)		8		8
Број наступа на ТВ		3		3
Број наступа на радију		2		2
Број писаних медија		3		3
Сајт+Друштвене мреже	4	7		11
Остале активност укупно (навести врсту)	12 (Дописи ДЗ ЈБО)			12
Индивидуални здравствено васпитни рад**		145		145
Групни здравствено васпитни рад***		11		11
Групни здравствено васпитни рад (Обухваћено лица)		311		311
Јавне манифестације	2	3		5
Процена броја учесника на јавној манифестацији	300	426		726
Здравствено васпитне изложбе	2	5		7

Трибине за родитеље				
Конференције за новинаре	1			1
Број дистрибуираних постера	500	2		502
Број дистрибуираних лифлета	1500	535		2035
Број дистрибуираних брошура	200	120		320
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	3 ДЗ НС ЗЗЗС ДЗЈБО	8		11

ИЗВЕШТАЈ О О БЕЛЕЖАВАЊУ XIII НЕДЕЉЕ ИМУНИЗАЦИЈЕ У ЕВРОПИ

Поводом обележавања Недеље имунизације у Европи која је обележена од 23. до 29. априла 2018.године Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план;
- Обаштење о кампањи са предлогом активности достављено установама ПЗЗ ЈБО;
- Организован организациони састанак са запосленима у Центру за превенцију и контролу болести;
- Дистрибуирано је 1000 палаката и 3000 агитки здравственим установама Новог Сада који је израђен у оквиру пројекта под називом „Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари“;
- Организована КМЕ под називом Вакцине – ово је одговор који вам дају лекари“; на едукацији је било 5 предавања за 46 учесника, лекара и медицинских сестара из установа ПЗЗ ЈБО.
- Састављени текстови о значају имунизације, чињенице о вакцинацима као и прилог о најчешћим питањима о вакцинацији са одговорима.

Медијске активности:

- Опремљена интернет и ФБ страница Института;
- Отварено 5 гостовања на ТВ, 3 на Радију и 5 у писаним медијима.

Активности поводом обележавања Недеље имунизације у Европи у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило 4 установе:

- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржан 1 организациони састанак. У Дому здравља организовано је 2 предавања на тему значаја имунизације у старијој животној доби на којој је било присутно 45 старијих особа и значај имунизације код деце за 40 родитеља одојчади и мале деце. Спроведено је и 142 индивидуална саветовања и 4 групна облика рада за 47 родитеља предшколске деце. Организоване су 2 здравствено васпитне изложбе.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беоцин:** Одржана су 3 организациона састанка. Реализовано је 2 групне здравствено васпитне активности за 20 трудница на тему важности вакцинације и 12 индивидулних активности. Дистрибуирано 2 плаката, 20 лифлета и 15 брошура.
- **Дом здравља „Ђорђе Бастић“ Србобран:** Одржан је 1 организациони састанак у вези организације 5 предавања на којима су била присутна 33 родитеља деце

узраста од 1 месец до 1,5 године на тему значаја имунизације. Организовано је 5 групних здравствено васпитних активности и 62 индивидуална здравствено васпитна рада. Патронажне сестре у 30 кућних посета разговарале су са родитељима деце на тему имунизације. Организована је 1 здравствено васпитна изложба. Дистрибуирано је 30 брошура.

- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак у вези 1 предавања на тему вакцинације за 30 родитеља предшколске деце. Сprovedено је и 2 индивидуална саветовања и 20 групних облика рада за родитеље деце основношколског узраста. Подељено је 4 постера, 50 лифлета и 50 брошура на тему вакцинације.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Сprovedено је 198 индивидуалних здравствено васпитних активности у кућним посетама које је реализовала Поливалентна патронажна служба.

Табела бр.120. Реализација активности поводом обележавања кампање –
Недеља имунизације

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	5		6
Предавање-број*	5	7		12
Предавање-број учесника *	46	118		164
Број медијских наступа (укупно)	13			13
Број наступа на ТВ	5			5
Број наступа на радију	3			3
Број писаних медија	5			5
Сајт+Друштвене мреже	2			2
Остале активности - имунизација	2			2
Остале активности – посете на терену (број корисника)		228		228
Индивидуални здравствено васпитни рад**		216		216
Групни здравствено васпитни рад***		11		11
Јавне манифестације, Базар здравља				
Процена броја учесника на јавној манифестацији				
Здравствено васпитне изложбе	1	3		4
Трибине за родитеље				
Конференције за новинаре	1			1
Број дистрибуираних постера	1000	6		1006
Број дистрибуираних лифлета	3000	70		3070
Број дистрибуираних брошура		95		95
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	12 ДЗ ЈБО	1 Школа за труднице		13

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 5. МАЈА, СВЕТСКОГ ДАНА ХИГИЈЕНЕ РУКУ

Поводом обележавања 5. маја, Светског дана хигијене руку у Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план;
- Обаштење о кампањи са предлогом активности достављено установама ПЗЗ ЈБО;
- Припремљени пригодни текстови о породици;
- Постављена здравствено васпитна изложба;

Медијске активности:

- Опремљена интернет и ФБ страница Института;

Активности поводом обележавања 5. МАЈА, СВЕТСКОГ ДАНА ХИГИЈЕНЕ РУКУ у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставила 1 установа:

- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак у вези 1 предавања на тему чистих руку за 25 ученика 2. разреда основне школе у Тителу. Подељено је 2 постера, 50 лифлета и 20 брошура. Постављен је 1 пригодан текст на ФБ страницу дома здравља.

Табела бр.121.Реализација активности поводом обележавања кампање - 5. МАЈ,
СВЕТСКОГ ДАНА ЧИСТИХ РУКУ

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	1		2
Предавање-број*		1		1
Предавање-број учесника *		25		25
Сајт+Друштвене мреже	5	1		6
Остале активности	16			16
Здравствено васпитне изложбе	1			1
Број дистрибуираних постера	3	2		5
Број дистрибуираних лифлета	100	50		150
Број дистрибуираних брошура		20		20
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	12 ДЗ ЈБО	1 Основна школа		13

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 10. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ

Поводом обележавања 10. маја, Међународног дана физичке активности Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план;
- Обаштење о кампањи са предлогом активности достављено установама ПЗЗ ЈБО;
- Обавештење о кампањи достављено свим основним школама (88) и предшколским установама (11) са територије ЈБО;
- Организациони састанци (2) са преставницима ЈКП Национални парк „Фрушка гора“, Пењачки клуб „Адреналин“, Црвени крст Града Новог Сада и Дом здравља „Нови Сад“;
- Организоване су 2 јавне манифестације и 2 предавање у партнерству са ЈКП Националним парком „Фрушка гора“, Црвеним крстом Града Новог Сада, Домом здравља „Нови Сад“ и Пењачким клуб „Адреналин“.
- У Пењачком клубу „Адреналин“ 12. маја 2018. године организовано је предавање на теме физичке активности као животног стила и физичке активности и здравља. На предавању су говорили представници Националног парка Фрушка Гора, Института за јавно здравље Војводине, Горске службе спасавања Србије - *Mountain Rescue Service Serbia* и Пењачког клуба Адреналин. Након предавања уследила је радионица спортског пењања за све посетиоце. На манифестацији присутно око 80 посетилаца.
- Пењачки клуб „Адреналин“ 13. маја 2018. године је водио шетњу за све заинтересоване грађане на Поповици. Рута шетње је била Поповица – Поповичко језеро - видиковац Чукала – Перина пећина – Орлово бојиште - Поповица, укупне дужине око 6 км. Шетња је била прилагођена за све узрасте и нивое физичке спреме. На манифестацији присутно око 200 шетача.

Медијске активности:

- Припремљен је позив и саопштење за медије и послат свим релеватним медијима на територији Града новог Сада. Остварена су 2 гостовања на Радио телевизији Војводине, 1 на Новосадској ТВ и 1 гостовање на Радио Новом Саду;
- Опремљена интернет и ФБ страница Института;

Активности поводом обележавања Светског дана физичке активности у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило 4 установе:

- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржан 1 организациони састанак. На атлетској стази стадиона у Бечеју организована је крос трка за све основне школе за око 800 ученика. У Дому здравља организовано је предавање на систематском прегледу на којем је било присутно 86 деце првих и петих разреда. У једној основној школи организовано је 1 предавање на тему „Физичка активност за здравље“ за 242 ученика. Постављене су 2 здравственоваспитне изложбе.
- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржано је 5 организационих састанака. Реализовано 4 предавања којима је обухваћено 30 учесника у једној основној школи. Спроведено 250 индивидуалних и 10 групних здравствено васпитних активности. Постављено 10 здравствено-васпитних изложби у чекаоницама на видео биму приказивана је ппт презентација, где су пацијенти могли да се информишу о значају физичке активности као мери превенције масовних незаразних болести. Дистрибуирано 10 плаката и 100 лифлета „Кретањем до здравља“. Остварена 2 медијска наступа (1ТВ и 1 радио).
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржано је 8 организационих састанака у вези организације 1 јавне манифестације као партнери у организацији Завода за здравствену заштиту студената Нови Сад. На манифестацији присутно око 200 учесника и посетилаца. Спроведено је 7 предавања за 425 ученика основних школа. Организовано је 7 групних здравствено васпитних активности за 70 одраслих у ДЗ у Превентивном центру на тему физичке активности и превенције масовних незаразних болести. Организовано је 5 здравствено васпитних изложби у 5 диспанзера. Остварен је 1 медијски наступ на локалној ТВ и опремљена интернет страница Дома здравља.
- **Завод за здравствену заштиту студената:** Организована 2 организациона састанка и 1 јавна манифестација у студентском Кампусу 10. маја 2018. године од 11 до 13 часова. На манифестацији присутно око 200 посетилаца. Том приликом је подељено 200 агитки „кретањем до здравља“. Опремљен је интернет сајт Завода.

Табела бр.122. Реализација активности поводом обележавања 10. мај,
МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ФИЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ 2018. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		2	16		18
Број медијских наступа	на ТВ-у	3	2		5
	на радију	1	1		2
	у штампи				
	укупно	4	3		7
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		4	2		6
Остале активности (број) *		5 дописа ДЗЈБО, ОШ и ПУ позив и саопштење за медије			5
Предавање - број		2	13		15
Предавање - број учесника		80	783		863
Индивидуални здравствено васпитни рад			250		250
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			17		17
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			70		70
Јавне манифестације (број)		2	3		5
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		Шетња на Поповици и СПЕНС радионица спортског пењања	на крос трке		
Процена броја учесника на јавној манифестацији		280	1200		1480
Здравствено васпитне изложбе		1	17		18
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер	70	10		80
	Лифлет	200	300		500
	Приручник/ брошура				
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница	1 Национални парк "Фрушка Гора"	6		7
	Предшколска установа				
	Основна школа		6		6
	Средња школа				1

	Црвени крст	Града Новог Сада			1
	НВО/Удружење грађана	Пењачки клуб "Адреналин"	Атлетски клуб Бечеј		3
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	ЈКП Градско зеленило			1
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Пењачки клуб "Адреналин"			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Национални парк "Фрушка Гора"			

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 15. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ПОРОДИЦЕ

Поводом обележавања 15. МАЈА, Међународног дана породице Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен акциони план;
- Обаштење о кампањи са предлогом активности достављено установама ПЗЗ ЈБО;
- Припремљени пригодни текстови о породици;
- Припремљено обавештење о кампањи за интернет страницу Института за јавно здравље Војводине;
- Пењачки клуб „Адреналин“ 13. маја 2018. године је водио шетњу за све заинтересоване грађане на Поповици на Фрушкој гори „Шетња за све генерације“. С обзиром да је Институт за јавно здравље Војводине објединио 15. мај, Међународни дан породице и 10. мај, Међународни дан физичке активности, а да су учесници, партнери и организатори догађаја исти, активност је описана и достављена у извештају за 10. мај, Међународни дан физичке активности.

Медијске активности:

- Опремљена интернет и ФБ страница Института;

Активности поводом обележавања 15. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ПОРОДИЦЕ у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 5 установа:

- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Организовано је 135 индивидуалних здравствено васпитних активности и постављено 5 здравственоваспитних изложби.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржана су 3 организациона састанка. Реализовано 2 предавања којима је обухваћено 18 учесника у једној основној школи. Спроведено 43 индивидуалних и 6 групних здравствено васпитних активности.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак у вези 1 предавања на којем је било присутно 32 ученика виших разреда у једној основној школи. Организовано је 3 групне здравствено васпитне активности. Остварен је 1 медијски наступ у локалним новинама и опремљена интернет страница Дома здравља.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Индивидуалним здравствено васпитним активностима обухваћена је 21 одрасла особа животне доби између 20 и 64

године у Служби опште медицине. Том приликом је подељено 17 лифлета.

- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак у вези 1 групне активности на тему здравља породице.

Табела бр.123.Реализација активности поводом обележавања кампање - 15. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ПОРОДИЦЕ

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		2	5		7
Број медијских наступа	на ТВ-у	3			3
	на радију	1			1
	у штампи	1	1		2
	укупно	5	1		6
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		4	1		5
Остале активности (број) *		2 дописа ДЗЈБО			2
Предавање - број			3		3
Предавање - број учесника			50		50
Индивидуални здравствено васпитни рад			199		199
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			9		9
Јавне манифестације (број)		2			2
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		Шетња на Поповици и СПЕНС радионица спортског пењања			
Процена броја учесника на јавној манифестацији		280			
Здравствено васпитне изложбе		1	5		6
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре					
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер	5			5
	Лифлет	200	17		217
	Приручник/ брошура				
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница	Национални парк "Фрушка Гора"			
	Предшколска установа				
	Основна школа		2		2
	Средња школа				

	Црвени крст	Града Новог Сада			1
	НВО/Удружење грађана	1 Пењачки клуб "Адреналин"			1
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	ЈКП Градско саобраћајно предузеће			1
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Пењачки клуб "Адреналин"			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ XXVIII НЕДЕЉЕ ЗДРАВЉА УСТА И ЗУБА

Институт за јавно здравље Војводине на подручју Града Новог Сада обележио је „Светску недељу здравих зуба“ од 26. марта до 1. априла 2018. године на иницијативу Црвеног крста Новог Сада у сарадњи са партнерима као и мрежом основних школа у Новом Саду. Активности су спроведене под слоганом „Здрави зуби су леви зуби“ у оквиру које је расписан и конкурс за избор најбољих ликовних радова на теме: „Шта све чинимо да нам зуби буду здрави“ и „Ја и мој стоматолог – заједно за блистав осмех“. Здравствено – промотивна капања на територији Града Новог Сада реализована је у марту месецу по календару СЗО, а на територији Јужнобачког округа активности су спроведене од 14. до 20. маја 2018. године под слоганом „Здрави зуби у здоровој породици“.

Активности Института за јавно здравље Војводине у Новом Саду у оквиру Светске недеље недеље здравих зуба:

- Одржана су 3 организациона састанка са партнерима у спровођењу активности: Црвеним крстом Новог Сада, Клиником за стоматологију Нови Сад, Клубом студената стоматологије, Домом здравља „Нови Сад“, Медицинском школом „7. април“ Нови Сад, ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, на којима су договорени садржај и динамика активности партнера, садржај и динамика едукација предшколске и школске деце у Новом Саду и садржај едукативних материјала, термин одржавања свечане приредбе као и термин организовања конференције за новинаре;
- Одржан је 1 едукативни семинар за студенте медицине/стоматологије Медицинског факултета у Новом Саду о вођењу радионица на тему оралног здравља деци нижих разреда основне школе. Едукација едукатора одржана је у Институту за јавно здравље Војводине 2018. године, присутно 7 студената;
- Одржана је 1 едукација едукатора ученика средње медицинске школе «7. април» Нови Сад, смер – стоматолошка сестра-техничар, 23. марта 2018. године на тему оралног здравља о вођењу радионица у вртићима, присутно 32 ученика;
- Ученици медицинске школе смер – стоматолошка сестра-техничар посетили су следеће вртиће: „Жил Верн“ (11 деце), „Свитац“ (44 деце), „Златна рибица“ (76 деце), „Палчица“ (84 деце), „Венди“ (75 деце) и „Чаролија“ (32 деце). Ученици су кроз кратке радионице и интерактивну игру приближили деци значај оралног здравља;
- Одржано је 10 едукативних радионица за ученике првог и другог разреда основне школе „Душан Радовић“ Нови Сад. Едукацију су спровели студенти медицине/стоматологије Медицинског факултета у Новом Саду на тему оралног здравља. Едукацијом је обухваћено 315 ученика школе.

- Свим основним школама, државним и приватним (40), ПУ „Радосно детињство“ и приватним вртићима (18) послато је обавештење о кампањи и ликовном конкурсy;
- Организовано је 6 едукативних радионица за ученике првог и другог разреда (укупно 6 одељења) основне школе «Марија Трандафил» Ветерник на тему оралног здравља, 27. марта 2018. године. Едукацијом је обухваћено укупно 144 ученика. Том приликом подељен је промотивни материјал (четкица за зубе *TePe*) деци првог разреда (100 комада);
- Комисија за избор најбољих радова заседала је 26.03.2018. године, пристигло укупно 345 рада (148 рада из 18 ОШ и 197 радова из 13 вртића).
- Одржане две конференције за медије (ИЗЈЗВ, ЦКНС), 1 изјава за лист Дневник са едукације;
- Реализовано је 1 предавање у Удружењу „Даун“ на коме је др Ана Хархаји са 8 ученика из медицинске школе „7. април“, кроз интерактивни приступ деци приближила важност и значај оралне хигијене и оралног здравља;
- Организовано је квиз такмичење у организацији ЦК „Шта знаш о здрављу“ за ученике виших разреда основних и ученике средњих школа. У припремама и школским такмичењима учествовало је 50 ученика из 11 основних и 4 средње школе са територије Града Новог Сада. На градском такмичењу учествовао је укупно 21 ученик: 15 ученика ОШ НС и 4 СС НС (21.3.2018. године);
- Завршна приредба у Позоришту младих поводом обележавања Недеље здравља уста и зуба организована је 29. марта 2018. године. Студенти завршне године Медицинског факултета у Новом Саду, смер – стоматологија, одржали су позоришну представу на којој су присуствовала деца из ПУ „Радосно детињство“ (око 80 деце на приредби). Након завршене приредбе деци је подељен сет за оралну хигијену, који је спонзорисао *CURAPROX*.

Медијска промоција кампање

- На интернет страници Института за јавно здравље Војводине и *Facebook* страници постављен едукативни материјал о оралној хигијени и креативне радионице за рад са децом (4 прилога) као и најав планираних активности;
- Свим релевантним медијима достављено обавештење о кампањи са епидемиолошким подацима о болестима уста и зуба (КЕП индекс) за подручје Новог Сада и Јужнобачког округа, препорукама о важности редовних стоматолошких прегледа и информацијама о значају оралне хигијене;
- Заједничка конференција за медије одржана 23. марта 2018. године у просторијама градске организације Црвеног крста Нови Сад. Конференцији присуствовали партнери у кампањи. Са конференције известили: Дневник, ТВ Делта, ТВ Канал 9;
- На конференцији за медије у ИЗЈЗВ, која је организована 21.3.2018. године најављене су актуелне и будуће активности у оквиру Светске недеље здравих зуба и Националне недеље здравља уста и зуба. Конференцији су присуствовали: лист Дневник, ТВ Делта и ТВ К9;
- На едукацији која је организована у ОШ „Марија Трандафил“ писани прилог је објавио лист Дневник;

Активности Института за јавно здравље Војводине у Јужнобачком округу у оквиру XXVIII недеље здравља уста и зуба

- Свим домовима здравља Јужнобачког округа достављено обавештење о кампањи са предлогом активности и едукативним материјалом;
- Свим основним школама (88 школа) и 11 предшколских установа Јужнобачког округа послато обавештење о кампањи уз предлог активности, едукативни материјал о оралном здрављу, креативне радионице за рад са децом и обавештење о ликовном и литерарном конкурс;
- Одржан је 1 организациони састанак са приватном ортодонтском ординацијом „Ортис“, која се и ове године укључила у едукацију и унапређивање знања из области оралног здравља ученика основних и средњих школа са територије Града Новог Сада (радионицама и предавањима је присуствовало 170 ученика).
- На конкурс за ликовне и литерарне радове поводом обележавања XXVIII Недеље здравља уста и зуба 2018. године пристигло је укупно 264 рада (231 ликовних и 23 литерарна) из 14 основних школа и 6 предшколских установа са територије Јужнобачког округа;
- Постављене су 3 здравствено-васпитне изложбе (ИЗЈЗВ, Црвени крст);
- На интернет страници Института постављен је изглед плаката у електронском облику „Осмехни се здраво“, едукативни материјал о оралној хигијени, електронска верзија бојанке, креативне радионице за рад са децом и епидемиолошки подаци о болестима уста и зуба за подручје Јужнобачког округа;
- Израђено је штампано је здравствено – васпитно средство, плакат „Очување здравља уста и зуба“ намењен деци свих узраста. Плакат је дистрибуиран свим вртићима, основним школама и свим здравственим установама које спроводе здравствену заштиту деце на територији Јужно-бачког округа (500 примерака).

Активности у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 6 домова здравља:

- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац:** У оквиру обележавања Националне недеље здравља уста и зуба одржана су 2 организациона састанка и 2 предавања од стране Стоматолошка службе за 105 ученика седмих и осмих разреда основне школе из Гложана и основне школе из Кулпина. Са ученицима првих и других разреда организован је групни здравствено васпитни рад, укупно 13. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 87 корисника. Постављена је 1 здравствено-васпитна изложба у холу дома здравља. Партнери у кампањи: 2 основне школе (Кулпин и Гложан).
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Служба дечије стоматолошке заштите обележила је Недељу здравља уста и зуба у школама и предшколској установи следећим активностима: одржано је 14 организационих састанака и 29 предавања за 1001 учесника. Спроведено је 111 индивидуалних здравствено васпитних активности и 36 групних за децу предшколског и школског узраста, васпитаче, учитеље, наставнике/це и стручне сараднике. Партнери у кампањи: предшколска установа, 3 основне школе (ОШ „Жарко Зрењанин“, ОШ „Јован Јовановић Змај“, ОШ „Милош Црњански“). Медијски наступ: објављена је информација о обележавању на сајту дома здравља.

- **Дом здравља „Ђорђе Бастић“ Србобран:** Стоматолошка служба Дома здравља одржала је 2 организациона састанка и реализовала 2 предавања у ПУ „Пчелица“ на којима је присуствовало 30 деце. Деца су имала прилику да се упознају са мерама примарне превенције каријеса и важности здраве исхране. Дистрибуирано је 6 плаката. Партнери у кампањи: ПУ „Радост“ Србобран, Апотека Србобран. Медијска промоција: активности стоматолошке службе стављене су на *site*ДЗ Србобран.
- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржано је 4 организациона састанка и спроведена су 3 предавања на којима је присуствовало 15 учесника. Индивидуалним здравствено-васпитним радом је обухваћено 200 деце нижег основношколског узраста и спроведено 10 групних здравствено васпитних активности. Организована је 1 трибина и постављена 1 здравствено васпитна изложба. Дистрибуирано је 15 плаката самостално произведеног. Партнери у кампањи: ПУ Бач. Остварен је 1 медијски наступ на локалном радију.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 12 групних здравствено васпитних активности за децу предшколског узраста, која су се одазвала на стоматолошки систематски преглед, укупно 75 деце. Том приликом, деци је демонстрирана правилна техника прања зуба и језика. Патрнер у кампањи: ПУ Тител.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Стоматолошка служба Дома здравља и ове године активно се укључила у обележавање Светске недеље здравих зуба и XXVIII недеље Здравља уста и зуба. Стоматолози су са студентима Стоматолошког факултета обилазили вртиће ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад и школе на територији Града Новог Сада и општине Сремски Карловци, где су са децом спровели креативне радионице посвећене оралном здрављу и указали на његов значај за 2100 деце (205 радионица), са темом за основне школе „Здрави зуби су леви зуби“. Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 1230 учесника. Укупним активностима Службе стоматолошке здравствене заштите било је обухваћено 3330 деце. За децу из Предшколске установе „Радосно детињство“ Нови Сад организоване су посете стоматолошким амбулантама. Циљ посета је едукација деце о важности редовног одласка код стоматолога, упознавање са инструментима и материјалима који се користе у стоматологији. Центар за Превентивне здравствене услуге Дома здравља „Нови Сад“ организовао је јавну манифестацију 28. марта 2018. године у објекту супермаркета „Универекспорт“ на СПЕНС–у. Постављени су штандови са едукативним материјалом а посетиоцима манифестације дељени су флајери о превентивној стоматолошкој заштити деце и трудница. Старији посетиоци могли су да измере вредности шећера у крви као и крвни притисак. Том приликом 50 посетилаца је обучено како правилно да пере зубе, одржава хигијену уста и зуба препорученим средствима за одржавање оралне хигијене који садрже флуор. Манифестацију је посетило 120 посетилаца од којих 78 деце, којима су на манифестацији подељене бојанке. Спонзор на јавној манифестацији обезбедио је четкице за зубе које су дељене посетиоцима манифестације (120). Постављена је 1 здравствено-васпитна изложба. Тим Службе стоматолошке службе учествовао је на *BabyExit*-уод 26.5-27.5.2018. године, где је постављен пулт са промотивним материјалом (400 деце). Партнери у акцији: Црвени крст Нови Сад, Клиника за стоматологију Нови Сад, Институт за јавно здравље Војводине, Клуб студената стоматологије, Медицинска школа „7. април“ Нови Сад, Предшколска установа „Радосно детињство“ Нови Сад, „Univerexport“. Остварено је 6 медијских наступа, др Санда Кончар, 4 телевизијска наступа (ТВ Новосадска, ТВ Дневник, Канал 9), 1 радио наступ (радио Нови Сад) и присуство на конференцији за новинаре у просторијама Црвеног крста.

Табела бр.124.Табела за извештавање о реализованима активностима у оквиру
Недеље здравља уста и зуба

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО*
1	2	3	4	5
Организациони састанак	3	23		26
Предавање-број**		36		36
Предавање-број учесника		1151		1151
Број медијских наступа (укупно)	4	1		5
Број наступа на ТВ	2 ТВ К9 ТВ Делта			2
Број наступа на радију	2 Дневник	1		3
Број писаних медија				
Сајт, друштвене мреже	2 site ИЗЈЗВ FacebookИЗЈЗВ	2 ДЗ Жабалъ ДЗ Србобран		4
Едукација едукатора	2			2
Процена броја учесника на едукацији	39			39
Квиз такмичење	2			2
Процена броја учесника на квиз такмичењу	71			71
Индивидуални здравствено васпитни рад		1628		1628
Групни здравствено васпитни рад(искључујући предавања)**	17	276		293
Процена броја учесника на ГЗВ раду **	484	2188		2672
Јавне манифестације		2		2
Процена броја учесника на јавној манифестацији		520		520
Приредба	1			1
Процена броја учесника на приредби	80			80
Здравствено васпитне изложбе	1	3		4
Трибине, округли сто		1		1
Конференције за новинаре	2	1		2
Број дистрибуираних постера		6		6
Број дистрибуираних лифлета				
Број дистрибуираних лифлета				
Број дистрибуираног материјала самостално произведеног ***	500 плаката Очување здравља уста и зуба	15		515
Број дистрибуираних осталих промотивних и едукативних материјала (навести врсте)	100 четкица ђацима на предавањима			100
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	135 88 ОШ ЈБО 11 ПУ ЈБО 18 прив. вртића Нови Сад 11 ДЗ ЈБО Завод за здр. зашт. студ. Нови Сад	10 ОШ Кулпин ОШ Гложан ОШ „Жарко Зрењанин“ ОШ „Јован Јовановић		145

	Мед. школа „7. април“ Црвени крст Нови Сад Медицински факултет Нови Сад Клуб студената стоматологије Нови Сад Орт. ординација „Ортис“ Позориште младих Нови Сад	Змај ОШ „Милош Црњански“ ПУ Жабалъ ПУ Радост Србобран Апотека Србобран ПУ Бач ПУ Тител		
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању кампање****	Организација Црвеног крста Града Новог Сада Ортодонтска ординација „Ортис“			

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 31. МАЈА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА БЕЗ ДУВАНА

Поводом обележавања 31. маја, Светског дана без дувана под слоганом „Дуван слама срца“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен је акциони план за обележавање 31. маја, Светског дана без дувана;
- Припремљено је обавештење о обележавању 31. маја, Светског дана без дувана са предлогом активности и достављено свим установама примарне здравствене заштите и свим основним школама са територије Јужнобачког округа (11 домова здравља, Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад;
- Организована су 2 састанака уз учешће представника, Дома здравља Нови Сад и Института, на којем је усвојен и донет програм активности;
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и здравствено васпитна изложба;
- На интернет страници Института постављено је обавештење о 31. мају, Светском дану без дувана, са најважнијим информацијама о штетности изложености дуванском диму, мерама контроле дувана, циљевима кампање као и: електронске форме плаката „Задржане честице дувана“, „Дуван слама срца“, радионице на тему превенције пушења, Фрагестромов тест, Росов тест и тест по Прохаски и Ди Клементеу (7 прилога);
- Институт за јавно здравље Војводине штампао је здравствено-васпитно средство - плакат у оквиру пројекта „31. мај – Светски дан без дувана“ под називом „Задржане честице дувана“ у тиражу од 1000 примерака. Установе у које је плакат дистрибуиран: Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад, ИЗЗЗДИО Војводине, Дом здравља Нови Сад, Клинички центар Војводине, ОШ Нови Сад, СШ Нови Сад, ПУ „Радосно детињство“, установе социјалне заштите (Сигурна кућа, Свратиште за децу улице, Дом за децу и омладину ометену у развоју). Опремљена је интернет страница ИЗЈЗВ информацијама о штетности пушења и нових дуванских производа и ризицима од „задржаних честица дувана“, израђена је апликација за процену спремности и одвикавање од пушења, припремљена је ppt презентација за предавање о штетности пушења и нових дуванских производа.;
- Оформљена је група за заинтересоване запослене у ИЗЈЗВ за одвикавање од пушења по програму СОП-а, на иницијативу доц. др Снежане Укропине а који су

изразили жељу да престану са пушењем уз подршку и помоћ (петодневни програм);

- Одржана је 1 акција у тржном центру „Меркатор“ у Новом Саду у партнерству са Домом здравља „Нови Сад“. Том приликом подељено је 30 агитки „Превенција малигних болести“, 5 бојанки „Здрава деца, здрави људи – цигарета ту не смрди“, 20 брошура „Правилна исхрана“, 25 брошура „Остани непушач“, 30 брошура „Означи датум“ и 30 флајера „Кратка интервенција за одвикавање од пушења“. Посетиоци су на штанду Дома здравља „Нови Сад“ са тимом Превентивног центра и студентима Фармацеутског факултета имали могућност да провере крвни притисак, телесну тежину, да одреде БМИ и добију савете како очувати и унапредити своје здравље. Учесници су имали прилику да апаратом *Smokerlyser*-ом утврде постојање угљен монооксида у издаху и тако почну одговорније да се понашају према себи и околини. Саветовалиште за одвикавање од пушења ДЗ „Нови Сад“ на лицу места правило је групе за будуће полазнике групе за одвикавање. Процењено је да је манифестацију посетило око 120 суграђана.
- **Медијске активности:**
  - Остварено једно гостовање у „Новосадским разгледницама“ РТВ Нови Сад
  - 1 писани прилог за медије (Дневник)
  - Са јавне манифестације известиле 2 медијске куће (РТВ Војводина, лист Дневник).

Активности поводом обележавања Светског дана без дувана у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 8 установа :

- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак, 1 групни здравствено-васпитни рад за 22 учесника. Том приликом организовано је спортско такмичење под називом „Спортски сусрет деце основних школа“. Дистрибуиран је 1 постер. Партнери у кампањи : Организација Црвеног крста Бач, ОШ „Вук Караџић“ Бач, ОШ „Алекса Шантић“ Вајска.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржана су 2 организациона састанка и 5 предавања за 125 ученика виших разреда у 2 основне школе. Спроведено је 165 индивидуалних активности кроз разговор на терену и 3 групне здравствено васпитне активности којима је обухваћено 48 учесника. Постављене су 4 здравствено-васпитне изложбе. Партнери у кампањи: 2 основне школе у Бечеју.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржана су 4 организациона састанка и 3 предавања о штетном утицају дуванског дима којима је присуствовало 58 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 14 лица. Одржано је 1 спортско такмичење у ОШ „Јован Грчић Миленко“. Том приликом подељено је 70 лифлета, исто толико налепница самостално штампаних и постављене су 2 здравствено васпитне изложбе. Партнери у кампањи: 1 ОШ у Беочину и Друштво за борбу против дијабетеса.
- **Дом здравља „Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржано је 5 организационих састанака и реализована су 2 предавања за 150 ученика из 2 средње школе у сарадњи са Канцеларијом за младе Општине Бачка Паланка. Индивидуалним здравствено-васпитним радом у Саветовалишту за одвикавање од пушења обухваћено је 120 корисника. Активисти Канцеларије за младе са Службом поливалентне патронаже организовали су 2 групна здравствено-васпитна рада за труднице (10) и ђаке (25). Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби и 2 видео пројекције у ДЗ Бачка Паланка. Дистрибуирано је 10 постера: „Свака цигарета смета“ и „Дуван слама срца“, лифлет о штетности

дувана (100) које је штампала Канцеларија за младе, 20 брошура „Како оставити пушење“, 20 брошура „Репродуктивно здравље младих“, 200 кондома и 20 беџева. Партнери у кампањи: Канцеларија за младе Општине Бачка Паланка, 10 основних и 2 средње школа са територије Општине Бачка Паланка. Остварен је 1 писани прилог у локалним новинама и 2 објаве на 2 сајта (БП дешавања и Инфо БП).

- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Одржан је 1 организациони састанак и реализована су 2 групна здравствено васпитна рада за 10 лица одрасле животне доби. Индивидуалним здравствено васпитним радом од стране патронажне службе обухваћено је 12 лица. Дистрибуирано је 10 постера школи и подељено 20 лифлета.
- **Дом здравља „Ђорђе Бастић“ Србобран:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групна здравствена активност за 15 лица, у организацији Службе патронаже у просторијама дома здравља.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак. Служба поливалентне патронажне службе спровела је 5 групних здравствено-васпитних активности за 15 лица (старија популација) у Удружењу пензионера и 25 индивидуалног здравствено васпитног рада. Дистрибуирана су 2 постера и 80 лифлета. Партнер у кампањи: Удружење пензионера Тител.
- **Дом здравља Нови Сад:** Одржано је 6 организационих састанака. Тим Саветовалишта за младе у ОШ „Лаза Костић“ и ОШ „Мика Антић“ одржао је 8 предавања на тему „Дуван слама срца“ на којима је учествовало 208 ученика виших разреда. Том приликом дистрибуирано је 12 постера „Школе без дуванског дима“ и 150 лифлета. Служба патронаже спровела је 240 индивидуалних здравствено-васпитних активности на терену. Превентивни центар Дома здравља „Нови Сад у партнерству са Институтом за јавно здравље Војводине и Фармацеутским факултетом основних струковних студија организовао је 1 акцију у ТЦ „Меркатор“, 31.05.2018. године од 10.00-12.00 сати у Новом Саду. Том приликом посетиоци су имали прилику да измере крвни притисак, добију савете о здравим стиловима живота а апаратом за мерење количине угљен монооксида у издаху могли су да се увере у многоструку штетност никотина и супстанци које садрже цигарете. Стоматолошка служба едуковала је грађане о значају правилне хигијене зуба и штетном утицају пушења на усну дупљу и зубе. Постављене су 4 здравствено-васпитне изложбе (Превентивни центар, Саветовалиште за младе, ОШ „Лаза Костић“, ОШ „Мика Антић“). Дистрибуирано је 150 лифлета „Кад растемо здрави-ми смо будућност“, „Школе без дуванског дима“, „Здрави животни стилови“, „Самоодвикавање од пушења“. Партнери у кампањи: ИЗЈЗВ, Фармацеутски факултет основних струковних студија, ОШ „Лаза Костић“, ОШ „Мика Антић“ и ДОО „*BBMINAQUA*“. Остварена су 3 медијска наступа (1 ТВ, 1 радио гостовање и 1 писани прилог). На сајту дома здравља „Нови Сад“ и *Facebook* страници Превентивног центра и Саветовалишта за младе стављени су прилози (објављена 2 прилога).

Табела бр.125. РЕАЛИЗАЦИЈА АКТИВНОСТИ ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА „31. маја – Светског дана без дувана“

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА			
	ИНСТИТУТИ/ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци	2	21		23
2. Предавања		18		18
3. Учесници на предавањима		541		541
4. Наступи на ТВ	1 РТВ	1 РТВ		2
5. Наступи на радију		1 Радио Нови Сад		1
6. Писаних прилози за медије	1 Дневник	2 Дневник		3
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози	2 Сајт ИЗЈЗВ FacebookИЗЈЗВ	3 Сајт ИЗЈЗВ FacebookДЗ Нови Сад		5
8. Прилози на сајтовима на интернету	7	4		11
9. Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		576		576
10. Групни здравствено васпитни рад - број радионица	5	16		21
11. Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	5	173		178
12. Здравствено васпитне изложбе	1	20		21
13. Трибине, округли сто				
14. Конференције за новинаре	1			1
15. Улични перформанси				
16. Базари здравља				
17. Акције у тржним центрима	1	1		1
18. Квиз такмичења				
19. Конкурси за најбоље уметничко. остварење (цртеж, песма, филм, представа...) овде навести које:				
20. Видео пројекције	1	2		3
21. Билборди				
22. Спортско такмичење		2		2
23. Концерти				
24. Дистрибуирани постери - овде навести коме: прешколским установама, основним школама, средњим школама, установама примарног и секундарног нивоа превенције, установама социјалне заштите	1000 „Задржане честице дувана“	30 „Свака цигарета смета“ и „Дуван слама срца“		1030
25. Дистрибуирани осталих промотивни и едукативни материјала (лифлети, бојанке приручници, налепнице, мајице, марамнице за наочаре, балони, налепнице, беџеви, кондоми), овде навести коме: посетиоцима акције и посетиоцима радионица и предавања	140 30 агитки „Превенција малигних болести“ 5 бојанки „Здрава деца здрави“	900 „Како оставити пушење“ „Репродуктивно здравље младих“		1040

	<p>људи, цигарета ту не смрди“ 20 брошура „Правилна исхрана“ 25 брошура „Остани непушач“ 30 брошура „Означи датум“ 30 флајера „Кратка интервенција за одвикавање од пушења“.</p>	<p>„Кад растемо здрави ми смо будућност“ „Ш коле без дуванског дима“ „Здрави животни стилови“ „Самоодвикавање од пушења“</p>		
<p>27. Партнери укључени у активности (навести број организација као што су: локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)</p>	<p>77 11 домова здравља Завод за здравствену заштиту студената ИЗЗЗДИО Војводине КЦ Војводине 40 ОШ НС 18 СШ НС 1 ПУ НС Сигурна кућа Свратиште за децу улице Дом за децу и омладину ометену у развоју</p>	<p>26 Организација Црвеног крста Бач ОШ „Вук Караџић“ Бач ОШ „Алекса Шантић“ Вајска 2 ОШ Бечеј ОШ „Јован Грчић Миленко“ Беоцин Друштво за борбу против дијабетеса Беоцин 10 ОШ Бачка Паланка 2 СШ Бачка Паланка Канцеларија за младе Бачка Паланка Удружење пензионера Тител ИЗЈЗВ Фармацеутски факултет основних струковних студија ОШ „Лаза Костић“ ОШ „Мика Антић“ ДОО „ВВМІNAQUA“</p>		<p>103</p>

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 26. ЈУНА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ПРОТИВ ЗЛОУПОТРЕБЕ И НЕЗАКОНИТЕ ТРГОВИНЕ ДРОГАМА

Поводом обележавања 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама под слоганом „Прво саслушај“, Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Одржана су 3 организациона састанка и израђен је акциони план поводом обележавања 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама;
- Припремљено је обавештење о обележавању 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама са предлогом активности и достављено свим установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и здравствено васпитна изложба;
- Институт за јавно здравље Војводине под покровитељством Градске управе за здравство припремио је Пројекат „ПАС нису за нас – 3. део“ који има за циљ да утиче на повећање свести и знања младих узраста 13-18 година и њихових родитеља о илегалним дрогама и последицама које оне остављају. У оквиру пројекта реализоване су следеће активности:
  - ✓ Штампано је здравствено-васпитно средство – брошура за родитеље (2000 примерака);
  - ✓ Припремљен је план дистрибуције и дистрибуција брошуре за родитеље штампане у оквиру пројекта;
  - ✓ Израђен је додатни садржај интернет стране:
http://izjzv.org.rs/app/Prevencija_PAS_za_roditelje/
  - ✓ Припремљен је курикулум едукације за спровођење обуке вршњачких едукатора (ученика средње школе Ј.Ј.Змај)
  - ✓ Припремљен је курикулум едукације за спровођење едукације родитеља ученика основних школа V-VIII разреда;
  - ✓ Спроведене су 2 едукације за родитеље (ОШ „Свети Сава“ и ОШ „Васа Стајић“) којима је присуствовало 100 родитеља;
- На интернет страници Института за јавно здравље Војводине и *Facebook* страници постављен је текст и обавештење о 26. јуну, Међународном дану против злоупотребе и незаконите трговине дрогама, са најважнијим информацијама о штетностима дрога, као и електронске форме летка „ПАС нису за нас“, водича за радионице „Превенција злоупотребе психоактивних супстанци“ и *ppt* презентација „Превенција злоупотребе и упознавање о штетностима ПАС“ (4 прилога сајт и *Facebook* страница).
Медијска промоција кампање
- На редовној конференцији за новинаре у Институту за јавно здравље Војводине одржане, 21. јуна 2018. године, представљене су активности Центра за промоцију здравља поводом обележавања 26. јуна, Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама. Присутни медији: Делта ТВ, Новосадска ТВ, лист Дневник.

Активности поводом обележавања Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине дрогама у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 5 установа:

- **Дом здравља „Бач“ Бач:** Одржан је 1 организациони састанак са

представницима дома здравља и Црвеног крста Бач око организације кампање, која ће у потпуности бити реализована на почетку нове школске године с обзиром да су деца у том периоду на распусту. Сходно томе организован је 1 групни здравствено васпитни рад за 40 ученика 6. и 7. разреда основне школе у Вајској (8.6.2018. године). Партнери у кампањи: Црвени крст Бач, основна школа Вајска.

- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 25 индивидуалних саветовања о превенцији и препорукама како се одупрети вршњачком притиску, као и развијању вештина како одбити понуђену супстанцу. Том приликом подељено је 100 лифлета и брошура.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак и 13 групних здравствено – васпитних активности за 231 ученика старијег основношколског узраста у организацији Службе за здравствену заштиту деце и омладине дома здравља. Индивидуалним здравствено – васпитним радом обухваћено је 235 лица од стране Службе патронаже на терену и постављено је 6 здравствено васпитних изложби у чекаоницама дома здравља.
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** Одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање за 36 слушалаца. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 6 лица, док је кроз 4 групне здравствено васпитне активности обухваћено 40 лица. Дистрибуирано је 50 примерака различитог промотивног и едукативног материјала следећим установама: основној школи у Беочину, ЈП «Топлана», Центру за социјални рад и ДС Беочин. Партнери у кампањи: основна школа у Беочину, ЈП «Топлана», Центар за социјални рад, ДС Беочин.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 предавања за 30 студената основних струковних студија здравствене неге о штетности ПАС. Организован је 1 групни здравствено васпитни рад за 11 лица у школи за одвикавање од пушења. Партнери у кампањи: ИЦЕПС, Фармацеутски факултет Нови Сад.

Табела бр.126. РЕАЛИЗАЦИЈА АКТИВНОСТИ ПОВОДОМ ОБЕЛЕЖАВАЊА „26. јуна – Међународног дана против злоупотребе и незаконите трговине

АКТИВНОСТИ	БРОЈ АКТИВНОСТИ ПО МЕСТИМА ОРГАНИЗОВАЊА			
	ИНСТИТУТИ/3 АВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОПШТА БОЛНИЦА	УКУПНО У ОКРУГУ
1. Организациони састанаци	3	6		9
2. Предавања	2	3		5
3. Учесници на предавањима	100	66		166
4. Наступи на ТВ	2 Новосадска ТВ Делта ТВ			2
5. Наступи на радију				
6. Писаних прилози за медије	1 Дневник			1
7. Сајтови на интернету на којима су стављени прилози	2			2
8. Прилози на сајтовима на интернету	4			4
9. Индивидуални здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		284		284
10. Групни здравствено васпитни рад - број радионица		19		19

11. Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица		322		322
12. Здравствено васпитне изложбе	1	6		7
13. Трибине, округли сто				
14. Конференције за новинаре	1			1
20. Видео пројекције	1			1
25. Дистрибуирани осталих промотивни и едукативни материјала (лифлети, брошуре за родитеље, приручници, налепнице, мајице, марамике за наочаре, балони), овде навести коме: учесницима на предавањима, ...	2000	150		2150
27. Партнери укључени у активности (навести број организација као што су: локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	4 Градска управа за здравство Града Новог Сада ОШ „Васа Стајић“ ОШ „Свети Сава“ Гимн. „Ј.Ј.Змај“	8 ОШ Вајска Црвени крст Бач основна школа у Беочину ЈП «Топлана»Це нтар за социјални рад ДС Беочин ИЦЕПС Фармацеутск и факултет		12

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 10. СЕПТЕМБРА, СВЕТСКОГ ДАНА ПРЕВЕНЦИЈЕ САМОУБИСТВА

Поводом обележавања 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства Институт за јавно здравље Војводине спровео је следеће активности:

- Израђен је акциони план за обележавање 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства;
- Припремљено је обавештење о обележавању 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства са предлогом активности и достављено установама примарне здравствене заштите Јужнобачког округа (11 домова здравља и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад);
- Одржана су 3 организациона састанка Центра за промоцију здравља;
- У чекаоницама Института и свим шалтерима постављена су штампана здравствено васпитна средства и здравствено васпитне изложбе (3);
- На интернет страници Института постављено је обавештење о 10. септембру, Светском дану превенције самоубиства, са освртом на све присутнији проблем о овој теми, важности едукација о узроцима и знацима самоубиства (4 прилога);
- У оквиру КМЕ одржана је едукација под називом „Кампање промоције здравља у Календару јавног здравља“. На семинару су обрађени важни датуми из Календара јавног здравља за период септембар – децембар. Едукацијом је обухваћено 50 особа запослени у домовима здравља ЈБО, ПУ „Радосно детињство“, Заводу за здравствену заштиту студената Нови Сад;
- Организована је заједничка конференција за новинаре поводом 10. септембра у сарадњи са Центром „Срце“. Конференцији су присуствовале, доц. др Снежана Укропина и представница Центра „Срце“. Са конференције известили јавност: РТВ Војводина, Радио 021, Дневник.

Активности поводом обележавања 10. септембра, Светског дана превенције самоубиства у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 5 установа:

- **Дом здравља “Бечеј“ Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена су 154 корисника од стране поливалентне патронаже. Постављене су 4 здравствено васпитне изложбе.
- **Дом здравља „Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 групне здравствено васпитне активности (радионице) за 30 лица. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 105 лица. Постављено је 5 здравствено васпитних изложби. Подељено је 150 агитки „Сачувајмо своје ментално здравље“ и 30 брошура о депресији. Остварен је 1 радио наступ, 1 писани прилог и 1 објава на сајту дома здравља.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање за 22 учесника. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 40 лица.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 Базар здравља на тргу у Тителу. Том приликом Служба патронаже одржала је 1 предавање за 20 посетилаца. На манифестацији је подељено 20 лифлета. Партнери у кампањи: МЗ Тител, Удружење дијабетичара Тител.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржана су 2 организациона састанка и 1 предавање за 23 лица у МЗ Лединци. Акцију је организовао Центар за превентивне здравствене услуге Дома здравља Нови Сад. Посетиоци су имали прилику да измере вредности шећера у крви, крвни притисак и да разговарају са стручњацима о превенцији депресије и самоубиства. Том приликом подељено је 30 лифлета. Партнер у кампањи: МЗ Стари Лединци.

Табела бр.127. Реализација активности поводом обележавања Светског дана самоубиства, 10. септембра 2018.године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		3	6		9
Број медијских наступа	на ТВ-у	1			1
	на радију	1	1		2
	у штампи	1	1		2
	укупно	3	2		5
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		1 (4)	1		2
Остале активности (број) *		1 *Континуирана едукација			1
Предавање - број			2		2

Предавање - број учесника			45		45
Индивидуални здравствено васпитни рад			299		299
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			3		3
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			50		50
Јавне манифестације (број)					
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**			1 Базар здравља		1
Процена броја учесника на јавној манифестацији					
Здравствено васпитне изложбе		3	9		12
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер				
	Лифлет		200 „Сачувајмо своје ментално здравље“		200
	Приручник/ брошура		30		30
	Остало (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности	Локална заједница		2 МЗ Тител МЗ Стари Лединци		2
	Предшколска установа				
	Основна школа				
	Средња школа				
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана	1 „Срце“	1 Удружење дијабетичара Тител		2
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)				
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Центар „Срце“, који са својим тимом и тимом волонтера даје несебичну подршку особама у кризи и превенцији самоубиства.			

ИЗВЕШТАЈ О ОБЕЛЕЖАВАЊУ 29. СЕПТЕМБРА, СВЕТСКОГ ДАНА СРЦА

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру обележавања Светског дана срца спровео следеће активности:

- Свим установама примарне здравствене заштите са територије Јужнобачког округа достављено је обавештењеса предлогом активности и дистрибуирано је 500 примерака лифлета „Превенција болести срца и крвних судова“.
- Опремљен је сајт Института са текстом о Светском дану срца, указано на циљеве обележавања овог значајног датума из календара здравља и дати предлози активности.

- Одржана су 2 организациона састанка са партнерима у циљу организовања јавне манифестације.
- Организована јавна манифестација у холу Института за јавно здравље Војводине, 28. септембра, од 8,00 до 10,00 часова. Манифестацију је посетило око 65 посетилаца. Посетиоци су имали могућност да преконтролишу свој крвни притисак, ниво шећера у крви, висину, тежину и да им запослени у ИЗЈЗВ изтрачунају БМИ, а све оне који су под ризиком упуте код изабраног лекара. Подељен је штампани едукативни материјала (Агитка о правилној исхрани, физичкој активности око 50 примерака);
- Организована је 1 здравствено васпитна изложба;
- Медијска промоција кампање подразумевала је опремање интернет и фејзбук страница Института радним и едукативним материјалима.

Активности поводом СВЕТСКОГ ДАНА СРЦА у установама примарне здравствене заштите на територији Јужнобачког округа

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима поводом обележавања Светског дана срца у предвиђеном року доставило је 6 домова здравља:

- **Дом здравља „Др Младен Стојановић“ Бачка Паланка:** Одржано је 5 организационих састанака. Јавна манифестација организована је 29.9.2018. године у холу дома здравља. Грађанима је мерен крвни притисак, телесна тежина, висина, гликемија у крви, ЕКГ и општи лекарски преглед. На манифестацији је било прегледано 150 посетилаца. Одржанасу 2 предавања деци 1. разреда гимназије на тему превенције болести срца и крвних судова. Индивидуалним здравствено - васпитним радом је обухваћено 250 лица. Акција је медијски пропраћена. Лекари су током манифестације давали изјаве медијима, укупно 3 (1 ТВ, 1 Радио и 1 локалне новине. У акцији су учествовали запослени дома здравља, активисти Црвеног крста, присутно је било око 100 грађана, око 30 ђака средње школе и 40 деце предшколског узраста.
- **Дом здравља „Бачки Петровац“ Бачки Петровац:** Организована су 2 пункта за превентивне прегледе 29. септембра 2018. године. Овим путем је прегледано 22 грађана Кулпина. Манифестацију је пропратила телевизија Петровац и 1 локални радио. На манифестацији је подељено 30 лифлета о физичкој активности.
- **Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Дом здравља Бечеј је организовао 2 предавања на тему превенције кардиоваскуларних обољења на којој је било присутно 58 лица. Спроведене су и 4 радионе у просторијама дома здравља на којима је било 38 учесника. Организоване су и 4 изложбе у чекаоници Дома здравља са темом "Превенција болести срца и крвних судова".
- **Дом здравља „Душан Савић Дода“ Беочин:** У Дому здравља одржано је 5 организационих састанака. Јавна манифестација је одржана на отвореном простору у центру места и на пригодном штанду. На манифестацији су се одређивали основни антропометријски параметри: телесна висина, телесна тежина и индекс телесне масе, мерен крвни притисак, одређивана гликемија, холестерол и триглицериди. Манифестацију је посетило око 250 посетилаца. Организовано је и 1 предавање за 26 ученика, индивидуалним здравственим радом је обухваћено 7 лица, а организована су 4 групне здравствено васпитне активности. Током кампање је подељено 2 постера, 50 лифлета и 30 брошура.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 165 лица путем патронажних посета и подељено 165 лифлета о превенцији пушења и предностима бављења физичком активношћу.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** У Дому здравља Темерин, амбуланта Сириг организована је 1 јавна манифестација на којој су посетиоци могли да измере крвни

притисак, шећер у крви и ЕКГ мониторинг. МанIFESTацију је посетило 21 лице. Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћено је 4 лица. Подељено је 30 брошура и 100 лифлета. На сајту дома здравља објављена су 2 прилога.

- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Организовано је 6 организационих састанака. 29.09.2018. на Тргу Слободе, у партнерству са Институтом за кардиваскуларне болести Сремска Каменица и Службом кућног лечења запослени у Превентивном центру су организовали јавну манифестацију на којој је било присутно око 120 учесника. Организована су и 3 предавања за 40 ученика Медицинске школе „7 април“ Нови Сад. Подељено је 100 лифлета „10 правила за здрав живот“ и „Постани непушач“, Изјаву за ТВ Новосадска, ТВ Војводина, радио Нови Сад и дневни лист „Дневник“ дале су спец. Весна Имброњев и др Љерка Попов.

Табела бр.128. Реализација активности поводом обележавања Светског дана срца 29. септембар 2018. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		2	11		13
Број медијских наступа	на ТВ-у		4		4
	на радију		3		3
	у штампи		3		3
	укупно		10		10
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		5	7		12
Остале активности (број) *			4		4
Предавање - број			8		8
Предавање - број учесника			224		224
Индивидуални здравствено васпитни рад			652		652
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			8		8
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			38		38
Јавне манифестације (број)		1	4		5
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		Базар здравља	Базари здравља		
Процена броја учесника на јавној манифестацији		65	563		628
Здравствено васпитне изложбе		1	14		15
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре					
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер		52		52
	Лифлет	50	938		988
	Приручник/ брошура	500	80		580
	Остало (навести врсте)		Савети за болести срца И крвних судова		

			-30 Један живот једно срце -50 Превенција хипертензије- 20 Самоодвикавање од пушења-50 „10 правила за здрав живот” и „Постани непушач”-100		
Број партнера укључених у активности	Локална заједница		3		3
	Предшколска установа				
	Основна школа				
	Средња школа				
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана		1		1
	Канцеларија за младе Остало (навести)				
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Друштво за борбу против шећерне болести Беочин Институт за кардиоваскуларне болести Сремска Каменица			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Друштво за борбу против шећерне болести Беочин Председница друштва Горана Бошњак			

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ 1. ОКТОБРА, МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА СТАРИЈИХ ОСОБА

Институт за јавно здравље Војводине у оквиру обележавања 1. октобра, Међународног дана старијих особа, спровео је следеће активности:

- Припремљен је акциони план;
- Адаптација текста за потребе кампање;
- Одржан 1 организациони састанак у вези организације предавања са Клубом за стара лица *Витаплан*
- Састављено је обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности за спровођење кампање;
- У организацији Колпинг друштва Србије и Клуба за стара лица *Витаплан* одржана 1 радионица на тему „Како препознати и реаговати на депресију код старих људи“ на којој је било присутно 15 учесника;
- Најава радионице постављена на ФБ страницу Института.

1. октобар, Међународни дан старијих особа у Јужнобачког округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ Јужнобачког округа извештај је доставило 6 установа:

- **Дом здравља Бачки Петровац:** У оквиру обележавања кампање одржан је 1 организациони састанак. Индивидуалним здравственоваспитним радом обухваћено је 15 посетилаца и постављена је 1 здравствено васпитна изложба у холу предшколске установе од радова деце 2 вртића. Одржана је 1 акција у

удружењу пензионера. Том приликом посетиоци су имали прилику да провере крвни притисак и шећер у крви. Подељено је 15 брошура „Да ли можемо да утичемо на дужину живота“ .

- **Дом здравља Бечеј:** Спроведено је 128 индивидуалних и 10 групних здравствено-васпитних активности кроз рад патронажних сестара у кућним посетама и радионицама у дому здравља.
- **Дом здравља Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и спроведено 12 индивидуалних и 2 групне здравствено васпитне активности које је спровела Служба поливалентне патронаже. Одржано је 1 предавање (на којем је било присутно 75 лица) у сали Месне заједнице Старо Ђурђево и организован Базар здравља на којем је могао да се преконтролише крвни притисак и провери ниво шећера у крви. На манифестацији присутно 92 учесника. У току кампање подељено је 2 постера, 30 лифлета и 10 брошура.
- **Дом здравља Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групни здравствено-васпитни рад са 20 посетилаца који је организован у Дому пензионера где је патронажна сестра одржала радионицу на тему "Правилна исхрана и физичка активност у складу са старосном доби".
- **Дом здравља Беочин:** Одржана су 3 организациона састанка и 2 предавања за 68 посетилаца. Индивидуалним здравствено-васпитним радом обухваћена су 15 старих лица и одржане су 2 групне здравствено васпитне активности у Удружењу пензионера.
- **Дом здравља Нови Сад:** запослени у Превентивном центру организовали су 2 организациона састанка око организације јавне манифестације у МЗ Југовићево на којој су ученици ОШ „С.Тоза Марковић“ припремили пригодан програм за присутних 50 посетилаца. Индивидуалним здравствено васпитним активностима било је обухваћено 311 лица. У току кампање подељено је 30 лифлета. На ФБ страници „Мрежа без дима“ објављена је најава активности.

Табела бр.129. Реализација активности поводом обележавања Међународног дана старијих особа

АКТИВНОСТИ	ИНСТИТУТИ/ ЗАВОДИ ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	БОЛНИЧКЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1	2	3	4	5
Организациони састанак	1	7		8
Предавање-број*	1	4		5
Предавање-број учесника *	15	101		116
Број медијских наступа (укупно)		1		1
Број наступа на ТВ				
Број наступа на радију				
Број писаних медија		1		1
Сајт+Друштвене мреже	1	1		2
Остале активност укупно (навести врсту)	12 Обавештење ДЗ ЈБО о кампањи			12
Индивидуални здравствено васпитни рад**		581		581
Групни здравствено васпитни рад***		17		17
Јавне манифестације		2		2
Процена броја учесника на јавној манифестацији		142		142
Здравствено васпитне изложбе		1		1
Трибине за родитеље				
Конференције за новинаре				
Број дистрибуираних постера		2		2
Број дистрибуираних лифлета		95		95
Број дистрибуираних брошура		10		10
Број дистрибуираних осталог промотивног и едукативног материјала (навести врсте)				
Број партнера укључених у активности (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета, ...)	12 Установе примарне зз ЈБО	8 МЗ, ОШ, Клуб пензионера		20

ОБЕЛЕЖАВАЊЕ НЕДЕЉЕ ПРОМОЦИЈЕ ДОЈЕЊА 2018. ГОДИНЕ

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру обележавања Недеље промоције дојења 2018. године спровео следеће активности:

- Одржано је 6 организационих састанака са партнерима у спровођењу кампање: 2 са Домом здравља „Нови Сад“, Клиником за гинекологију и акушерство Клиничког центра Војводине око организације заједничке конференције за медије; 1 састанак са запосленима у дому здравља „Нови Сад“ око организације завршне приредбе; 1 састанак са психологом Портала „Бебац“ око одржавања једне радионице; 1 састанак са представницима Предшколске установе „Радосно детињство“ у вези програма на јавној манифестацији; 1 састанак са начелницом Патронажене службне ДЗНС везан за одабир 10 мајки које су похваљене за ексклузивно дојење и 1 састанак са представницима фармацеутских кућа које су донирале производе за поклоне мајкама.

- Састављено је обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности за спровођење кампање;
- Састављено је обавештење о кампањи и наградном конкурс и достављено свим основним школама (88) и предшколским установама (11) са територије Јужнобачког округа;
- Спроведен је наградни конкурс за ликовне и литерарне радове и припремљена здравствено васпитна изложба. На конкурс на тему „Подржимо дојење“ пристигло је укупно 136 радова, из 2 предшколске установе и 8 основних школа.
- Свечана приредба одржана је у сали у дому здравља „Нови Сад“ у Новом Саду 2. октобра 2018. године, а подразумевала је конференцију за медије са изложбом најуспешнијих радова и награде за 10 мама које су дојиле годину дана и дуже. Програм је употпунио наступ деце ПУ „Радосно детињство“. На заједничкој конференцији су говорили представници Клинике за гинекологију и акушерство КЦВ, дома здравља „Нови Сад“ ИЗЈЗВ и ГУ за здравство Града Новог Сада. Манифестацији је присуствовало око 100 посетилаца. Са конференције известили: РТ Војводине, Новосадска ТВ, дневни лист Дневник, Радио Нови Сад.
- Организована је радионица за труднице које похађају школу за труднице дома здравља „Нови Сад“ у просторијама портала „Бебац“ у Новом Саду под називом „Истине и заблуде везане за дојење“, коју је одржала ССМС Јелена Ковачев уз учешће 27 трудница. Том приликом је подељено 27 брошура *Успешно дојење*.
- Дистрибуиран штампани здравствено васпитни материјал здравственим установама на територији ЈБО:
  - ⇒ Плакат „Водич за мајке које доје“ 300 примерака
  - ⇒ Плакат „Успешан подој у 3 корака“ 300 примерака
  - ⇒ Плакат „Сваки тренутак је важан“ 300 примерака
  - ⇒ Плакат „Извод из политике подршке дојењу“ 300 примерака
  - ⇒ Плакат „10 корака до успешног дојења“ 300 примерака (Батут)
  - ⇒ Плакат „Препоруке за родитеље/старатеље о развоју детета“ 300 примерака
  - ⇒ Брошура на мађарском језику 4300 примерака
  - ⇒ Брошура „Мајчино млеко – најздравија храна и најнежнији оброк“ 4300 примерака

Медијска промоција кампање

- Опремљена је интернет и ФБ страница Института поводом Националне недеље промоције дојења са 6 прилога;
- Састављен је позив да присуствују Конференцији за медије и припремљено саопштење за све релевантне медијске куће Новог Сада;
- Са заједничке конференције за медије и радионице известили: РТ Војводине, Новосадска ТВ, дневни лист Дневник, Радио Нови Сад.

Кампања „Недеља подршке дојењу“ у Јужнобачком округу

Извештаје о спроведеним активностима од укупно 12 установа примарне здравствене заштите у предвиђеном року доставило је 7 Домова здравља:

- **Дом здравља Бачка Паланка:** Одржано је 5 организационих састанака у оквиру обележавања „Недеље промоције дојења. Јавна манифестација одржана је у апотеци - амбуланти Гајдобра, била је намењена трудницама, мајкама мале деце, деци предшколског и школског узраста. Деца су својим ликовним радовима украсила простор у апотеци. Мајкама су подељени поклони за личну негу, негу и хигијену беба као поклон фармацеутских кућа и апотеке ДЗ (Павловићеве креме, креме за негу коже против стрија/брадавица, витамини,

узорци пелена, играчке за бебе, шампони и др). Патронажне сестре су одржале 1 предавање уз презентацију о користи дојења. У акцији је учествовало око 40 деце предшколског и 50 деце школског узраста, 30 мајки са децом и трудница и око 30 осталих посетилаца. О кампањи известило 7 медијских кућа (3 радија, 3 штампана медија и 1 локална ТВ кућа).

- **Дом здравља Беочин:** У току Националне недеље дојења одржано је 4 организациона састанка са представницима Месне заједнице, Града Беочина у вези организације 2 предавања која су одржана у просторијама Месне заједнице на тему „Подршка дојења“ којем је присуствовало 52 труднице и жене генеративне доби. Индивидуалним здравствено-васпитним радом у дому здравља и породици обухваћено је 18 породиља.
- **Дом здравља Бачки Петровац:** Патронажна служба је организовала 21 индивидуалну здравствено васпитну активност са породиљама и њиховим бебама на тему предности дојења, 2 групне здравствено васпитне активности за 10 трудница, 1 здравствено васпитну изложбу у чекаоници дома здравља. Кампања је медијски пропраћена са 2 гостовања на 1 локалној ТВ и 1 локалном радију.
- **Дом здравља Бечеј:** У току кампање спроведено је 334 индивидуалних и 14 групних здравствено - васпитних активности којима је обухваћено 176 трудница са територије Општине Бечеј на тему користи дојења за мајку и бебу. Постављено је 8 здравствено васпитних изложби у холовима 8 амбуланти.
- **Дом здравља Тител:** У просторијама Дома здравља, Патронажна служба је организовала 1 здравствено васпитну групу за 8 трудница. Посебан осврт је био на негу дојки у циљу што дуже лактације.
- **Дом здравља Темерин:** Патронажна служба је организовала 1 предавање о утицају дојења на здравље новорођенчета и дојиље као и предностима дојења на којем је присуствовало 12 трудница и породиља . Спроведено је 2 групне активности за 12 трудница и породиља и 8 индивидуално здравствено васпитних активности са породиљама. Опремљен је сајт дома здравља са пригодним текстом.
- **Дом здравља Жабаљ:** Национална недеља обележена је кроз активности Поливалентне патронажне службе. Одржана су 2 организациона састанка. У школи за труднице одржано је 2 предавања на којима је присуствовала 131 трудница, породиља и жена генеративне доби. Индивидуалним здравствено васпитним радом у најављеним посетама код 21 породиље патронажне сестре су разговарале на тему искључивог дојења у првих 6 месеци бебиног живота.
- **Дом здравља Нови Сад:** Запослени дома здравља организовали су 6 организационих састанака у оквиру кампање. Одржано је 1 предавање за 60 трудница на тему хигијене дојења. 2 јавне манифестације су одржане на купалишту Шtrand на којима су поливалентне патронажне сестре саветовале мајке о дојењу. Процењени број посетилаца на јавним манифестацијама био је око 100 посетилаца. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћена је 401 жена, а у 2 групне здравствено васпитне активности учествовало је 192 труднице и жене генеративне доби. У току кампање подељено је 500 лифлета везаних за дојење. 40 постера „Како правилно започети дојење“ је постављено на видна места у 19 диспанзера за здравствену заштиту жена. Сајт дома здравља је опремљен пригодним текстовима, а 5 медијских прилога је објављено на локалним ТВ станицама као извештаји са јавних манифестација.

Табела бр.130. Реализација активности поводом обележавања недеље подршке дојења 2018. године

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		6	17		23
Број медијских наступа	на радију	1	12		13
	у штампи	1	6		7
	На тв	2	12		14
	укупно	4	30		40
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		6	19		25
Остале активности (број) *		110			110
Предавање - број		1	12		13
Предавање - број учесника		27	328		355
Индивидуални здравствено васпитни рад			897		897
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			50		50
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			413		413
Јавне манифестације (број)		1	2		3
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**		1 заједничка конференција за медије и додела награда ликовни конкурс	купалише Штранд Дом здравља Б. Паланка		
Процена броја учесника на јавној манифестацији		100	200		300
Здравствено васпитне изложбе		1	18		19
Трибине, округли сто					
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Лифлет		180		180
	Приручник/ брошура	8500	47		8547
	Постер	1750	80		1830
	Локална заједница	1	1		2
Број укључених партнера у активности	Предшколска установа	11	1		12
	Основна школа	88			88
	Средња школа		1		1
	Црвени крст		1		1
	НВО/Удружење грађана	1			1

		удружење родитеља „Бебац“			
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	КЦ Војводине К за гинекологију и акушерство ДЗ НС 11 ДЗ ЈБО 2 фармацеутск е куће 333 студената	1 ИЗЈЗВ		17
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Дом здрављ бачка Паланка			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Др Марија Валан, координатор промоције здравља ДЗ Бачка Паланка			

СПРОВОЂЕЊЕ КАМПАЊЕ „ОКТОБАР, МЕСЕЦ ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ“ И 16. ОКТОБАР, СВЕТСКИ ДАН ХРАНЕ 2018. ГОДИНЕ

Институт за јавно здравље Војводине је кампању ОКТОБАР, МЕСЕЦ ПРАВИЛНЕ ИСХРАНЕ и 16. октобар, СВЕТСКИ ДАН ХРАНЕ 2018. године усмерио на едукацију становништва о правилној исхрани, као једном од најзначајнијих фактора у превенцији хроничних незаразних болести. Циљ активности у оквиру кампање је био информисање најшире популације, а посебно деце и младих, као и стицање знања, формирање исправних ставова и понашања појединаца у вези са здрављем и правилним навикама у исхрани.

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру кампање спровео следеће активности:

- Одржани су организациони састанци, Центра за промоцију здравља и Центра за хигијену и хуману екологију Института за јавно здравље Војводине са партнерима у спровођењу кампање: ПУ „Радосно детињство“, ОШ „Јован Поповић“, СЕШ „Светозар Милетић“ и Градска управа за здравство Града Новог Сада;
- Израђен је акциони план, припремљен радни и едукативни материјал као и презентације за едукативне семинаре;
- Интернет страница Института за јавно здравље Војводине опремљена је информацијама (7 прилога) о значају правилне исхране и едукативним материјалом за децу;
- Постављене су 3 здравствено васпитне изложбе;
- Саопштење за медије је припремљено и дистрибуирано свим електронским и штампаним медијима;
- Одржана је редовна конференција за медије Института за јавно здравље Војводине 17. октобра 2018. године на којој су најављене све планиране активности у оквиру кампање „Октобар месец правилне исхране“. Са

конференције су известили: 2 ТВ станице (*РТВ Војводина, ТВ Канал 9*), 1 радио станица (*Радио Нови Сад, редакција на српском*) и 1 дневне новине (*Дневник*).

- Свим домовима здравља Јужнобачког округа и Заводу за здравствену заштиту студената Нови Сад достављено је обавештење о Светском дану хране и кампањи „Октобар, месец правилне исхране“ уз предлог активности за његово обележавање;
- Свим предшколским установама и основним школама Јужнобачког округа послато је обавештење о кампањи „Октобар, месец правилне исхране“;
- Стручњаци Центра за промоцију здравља и Центра за хигијену и хуману екологију Института за јавно здравље Војводине под покровитељством Градске управе за здравство Града Новог Сада израдили су здравствено-васпитна средства, агитку (3000 примерака) и плакат (1000 примерака) „Витамини и минерали у исхрани“, одштампано је 100 мајица и 200 балона за потребе демонстрације припреме оброка (школа и вртић) као и за завршну приредбу. Здравствено-васпитна средства намењена су становништву свих старосних доби, од деце предшколског узраста до старих;
- Прослеђен је конкурс за литерарне и ликовне радове на тему „Храни се правилно буди здрав“ у 11 предшколских установа са територије Јужнобачког округа, 19 приватних вртића, 3 приватне школе са територије Града Новог Сада и 88 основних школа са територије Јужнобачког округа. На конкурс је пристигло укупно 396 рада (364 ликовна и 32 литерарна), од тога 138 ликовних радова деце предшколских установа (11 ПУ и 19 приватних вртића) и 32 литерарна и 126 ликовних радова из 34 основне школа са територије Јужнобачког округа. Комисију за одабир радова чинили су стручњаци Института и ликовне педагошкиње, Јелена Тишма и Љубица Танасковић из ПУ „Радосно детињство“. Награђени радови су послати на републичко такмичење у Институт за јавно здравље Србије „Др. Милан Јовановић Батут“;
- Организована је свечана приредба са изложбом најуспешнијих ликовних радова 31. октобра 2018. године у дворани Ечег/Еђшег (*Egység*) у сарадњи са Културним центром Нови Сад. Програм приредбе подразумевао је наступ деце из вртића „Сунцокрет“ ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, изложбу радова и доделу награда ауторима најуспешнијих радова. Додељено је 5 групних награда – деца предшколског узраста и 6 појединачних награда – деца основношколског узраста за категорију ликовних радова и 3 награде у категорији литерарних радова. Манифестацији присуствовало око 120 посетилаца. Са догађаја су известили: *Новосадска ТВ, Радио Нови Сад и дневни лист Дневник*;
- Одржана су 2 семинара (19. и 31. октобра 2018. године): 1 програма континуиране медицинске едукације за лекаре и медицинске сестре/техничаре и 1 едукативни семинар за васпитаче ПУ „Радосно детињство“ и учитеље основних школа у Новом Саду под називом „Витамини и минерали у исхрани: „Витамини и минерали – подела, улоге и значај“, „Антиоксидативна одбрана организма“, „Дијететски суплементи“, „Значај начина исхране на унос витамина и минерала“, „Анемије нутритивног порекла“, „Здравствено-промотивна кампања – Октобар, месец правилне исхране“, радионица „Нутритивни извори витамина“, радионица „Декларисање витамина и минерала“ и радионица „Како креирати здравствено васпитно средство на тему правилне исхране“. Семинарима је присуствовало укупно 81 учесник;
- Организоване су 2 јавне манифестације у виду демонстрације припреме оброка по принципима правилне исхране:
  - 23. октобра 2018. године у вртићу „Палчица“ ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад, у периоду од 09.00 до 10.30 часова, учествовало 27 деце. Са догађаја

- су известиле Новосадска телевизија, Радио Нови Сад, дневни лист „Дневник“;
- 08. новембра 2018. године у ОШ „Јован Поповић“ Нови Сад у периоду од 09.00 до 10.30 часова, учествовало 30 ученика. Са догађаја је известила РТВ Војводина.

Демонстрација припреме оброка по принципима правилне исхране организована је у партнерству са средњом економском школом (СЕШ) „Светозар Милетић“ – смер кулинарски техничар из Новог Сада, а подразумевала је следеће активности: 1. Деца су учествовала у креативној радионициоправилној исхрани; 2. ученици СЕШ - кулинарски техничари под надзором стручног кадра школе припремили су оброке по принципима правилне исхране а предшколска и школска деца су могла активно да учествују у припреми и конзумирању оброка (фотодокументација у прилогу).

Кампања „Октобар месец правилне исхране и 16. октобар, Светски дан хране“ 2018. године у Јужнобачком округу

Од укупно 12 установа ПЗЗ извештаје о спроведеним активностима у предвиђеном року доставило је 7 установа:

-Дом здравља „Бечеј“ Бечеј: Спроведено је 125 индивидуалних и 40 групних здравствено-васпитних активности којима је обухваћено 524 особа. Организована је „Пијаца здраве хране“, коју су посетила деца из основне школе као и предавање о значају правилне исхране. Служба поливалентне патронаже на терену реализовала је индивидуалне активности. Постављене су 3 здравствено-васпитне изложбе и дистрибуирана 3 постера. Партнери: 1 основна школа и 3 средње школе општине Бечеј.

- **Дом здравља „Вељко Влаховић“ Врбас:** Одржано је 21 предавање којима је присуствовало 520 ученика. Спроведено је 30 индивидуалних активности и организована 1 јавна манифестација (око 30 посетилаца). Постављено је 10 здравствено-васпитних изложби и дистрибуирано 10 постера, 60 лифлета и 30 брошура. Партнери: 9 основних школа са територије општине Врбас.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је један организациони састанак и 2 групне здравствено-васпитне активности којима је обухваћено 10 особа, 2 групна здравствено васпитна рада за 10 особа од стране Службе опште медицине у дому здравља. У Омладинском дому у Темерину са Удружењем пензионера „Темерин“ организован је Базар здравља где су посетиоци имали прилику да провере вредности шећера у крви и крвног притиска. Манифестацију је посетило 112 посетилаца. Подељено је 30 лифлета. Информације о кампањи и активностима објављене су у штампаним медијима „Наше новине“ Темерин и огласној табли дома здравља. Партнери: Удружење пензионера Темерин.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 групна здравствено васпитна активност за 12 лица. Подељено је 12 брошура.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Одржана су 2 организациона састанка и спроведена 192 индивидуална здравствено васпитна рада.
- **Дом здравља „Беочин“ Беочин:** Одржана су 4 организациона састанка и 3 предавања за 66 посетилаца основне школе у Беочину. Спроведено је 10 индивидуалних здравствено-васпитних активности, подељено 50 примерака штампаног здравствено васпитног материјала и дистрибуирана су 4 постера. Партнер: ОШ „Јован Грчић Миленко“ Беочин.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржано је 13 организационих састанака. Саветовалиште за младе одржало је јавни час у рачунарској гимназији „Смарт“ на

тему „Значај правилне исхране“ кроз следеће активности: филм на тему „Заблуде о здравој исхрани код спортиста“, ppt презентација „Правилна исхрана“ и интерактивни квиз. Са јавног часа известила РТВ Војводина. Сем горе наведених активности Саветовалишта за младе ове године обележио је Светски дан хране групним здравствено-васпитним радом (19 предавања) којим је обухватио 446 ученика из 3 основне и 3 средње школе у Новом Саду. У хипермаркету „Универекспорт“ организована је 1 јавна манифестација. Носилац активности је био Центар за превентивне услуге дома здравља. На манифестацији су посетиоци имали рилику провере вредности шећера у крви, измере крвни притисак, док су ученици СШ „Светозар Милетић“ смер кулинарски техничар, посетиоцима су делили рецепте по принципима здравих оброка и јабуке. Процењује се да је 100 посетилаца посетило манифестацију. Фармацеутски факултет Нови Сад у сарадњи са Службом стоматологије, Центром за превентивне услуге и Саветовалиштем за младе организовао је 1 јавну трибину под називом „Правилна исхрана, улагање у будућност“. Присутно 45 студената. Индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено је 43 корисника. Током свих горе наведених активности дистрибуирано је 10 постера „Здрава храна од болести брана“, 4 постера „Протеини у исхрани“, 150 лифлета „Здрава храна од болести брана“, 100 лифлета „Кретањем до здравља“ и 120 брошура „Правилна исхрана чувар нашег здравља“. Постављено је 5 здравствено-васпитних изложби. Медијска промоција: објављене су 2 информације на Фејсбук страници, 1 на Инстаграму, 1 на сајту ДЗ Нови Сад, 1 објава у штампаним медијима дневни лист „Дневник“, 1 гостовање у јутрањем програму Новосадска ТВ и 1 изјава за РТВ Војводина. Партнери у акцији: ОШ „Петефи Шандор“, ОШ „Ђура Даничић“, СШ „Светозар Милетић“, Рачунарска гимназија „Смарт“, Балетска школа, Пољопривредна школа Футог, „Универекспорт“, Фармацеутски факултет Нови Сад.

Табела бр.131. Реализација активности поводом обележавања Светског дана хране и Октобра – месеца правилне исхране

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		5	21		26
Број медијских наступа	на ТВ-у	3 РТВ Војводина ТВ Канал 9 Новосадска ТВ	3 РТВ Војводина Новосадска ТВ		6
	на радију	1 Радио Нови Сад			1
	у штампи	1 Дневник	2 Наше новине Дневник		3
	укупно	5	5		10

Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)	7	4	11	
Остале активности (број) * СМУ	2 КЕ Едукација за просветне раднике и сараднике	2 Јавни час Пројекција филма	4	
Предавање - број	2	43	45	
Предавање - број учесника	81	1032	1113	
Индивидуални здравствено васпитни рад	144	410	554	
Групни здравствено васпитни рад (радионице)	1	43	44	
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица	50	546	596	
Јавне манифестације (број)	3	3	6	
Врсте јавних манифестација (улични перформанси, базари здравља, акције у тржним центрима, квиз такмичења, спортска такмичења, конкурси за најбољи филм, видео, билборд...)**	3 Свечана приредба Демонстрација припреме оброка		3	
Процена броја учесника на јавној манифестацији	157	242	399	
Здравствено васпитне изложбе	3	18	21	
Трибине, округли сто		1	1	
Конференције за новинаре	1		1	
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер	1000 „Витамини и минерали у исхрани“	28 „Протеини у исхрани“ „Здрава храна од болести брана“	1028
	Лифлет	3000 „Витамини и минерали у исхрани“	390 „Здрава храна од болести брана“ „Кретањем до здравља“	3390
	Приручник/ брошура		152 „Правилна исхрана чувар нашег здравља“	152
	Остало (навести врсте)	300 Мајице Балони		300
Број партнера укључених у активности	Локална заједница	1 ГУ за здравство		1
	Предшколска установа	30		30
	Основна школа	91	14 ОШ „Јован Грчић Миленко“ ОШ Врбас ОШ Бечеј ОШ „Петефи Шандор“ ОШ „Ђура Даничић“	105

	Средња школа	1 СЕШ „С. Милетић“	6 СШ Бечеј СШ „Светозар Милетић“ Рач. гимн. „Смарт“ Балетска школа Пољ. школа Футог		7
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана		1 Удружење пензионера Темерин		1
	Канцеларија за младе				
	Остало (навести)	1 Културни центар Нови Сад	2 Компанија „Универекспорт“ Фарм. фак. Нови Сад		3
Именовати најуспешнијег партнера (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		ПУ „Радосно детињство“ Нови Сад за велики допринос, подршку и ангажовање васпитача и стручњака у реализацији многих активности.			
Именовати најуспешнијег појединца (локална заједница, удружења грађана, организације црвеног крста, просвета) у обележавању уз образложење активности		Јелена Тишма - ликовни педагог за изузетно залагање, стручну помоћи у реализацији наших пројеката са потпуном преданошћу и енергијом, која је свако дружење учинила посебним и занимљивим.			

СПРОВОЂЕЊЕ КАМПАЊЕ „НОВЕМБАР, МЕСЕЦ БОРБЕ ПРОТИВ БОЛЕСТИ ЗАВИСНОСТИ“

Институт за јавно здравље Војводине је у оквиру обележавања кампање „Новембар, месец борбе против болести зависности“ спровео је следеће активности:

- Припремљен је акциони план;
- Одржано је 6 организационих састанака у Центру за промоцију здравља (комуникација са члановима едукативних тимова за борбу против наркоманије у школама у Новом Саду и Јужнобачком округу);
- Опремљена је интернет и *facebook* страна Института;
- Састављено је обавештење за 11 домова здравља Јужнобачког округа и Завод за здравствену заштиту студената Нови Сад са предлогом активности за спровођење кампање;
- Припремљен је позив и саопштење за медије;
- У оквиру програма Комисије за превенцију наркоманије у школама, спроведене су следеће активности намењене ученицима, наставницима и родитељима:
  - дистрибуиран је улазно/излазни анкетни упитник за ученике 7. разреда основних школа и 1. разреда средњих школа о знањима и понашањима у вези са злоупотребом психоактивних супстанци (567 упитника);
  - урађена је статистичка обрада унетих података из 567 анкетних упитника у *SPSS* програму;
  - састављено је саопштења за медије о оствареним и планираним трибинама као и другим активностима;

- састављен је извештај о анкетном истраживању: „Резултати анкетног истраживања о знањима и понашањима ученика 7. разреда основних школа и 1. разреда средњих школа о дрогама;
- дистрибуирана је брошура за родитеље "Болести зависности - не желим да се деси у мојој породици и активно радим на томе" у новосадским школама (2000 примерака);
- одштампана је копија линка и подељена родитељима на трибинама: [file:///C:/Users/Ukropina/Downloads/IZJZV_Brosura_WEB%20\(5\).pdf](file:///C:/Users/Ukropina/Downloads/IZJZV_Brosura_WEB%20(5).pdf)
- састављен је извештај о одржаним трибинама на тему превенције злоупотребе ПАС у Јужнобачком округу и достављен ИЗЈЗС „Др М. Ј. Батут“;
- организовано је 13 едукација на тему превенције злоупотребе ПАС за родитеље и наставнике ученика у основним и средњим школама у Новом Саду, обухваћено 504 родитеља и наставника;
- организовано је 15 едукација на тему превенције злоупотребе ПАС за ученике у основним и средњим школама у Новом Саду, обухваћено 1017 ученика.

Медијска промоција кампање

- Опремљена је интернет страница Института поводом кампање „Новембар, месец борбе против болести зависности“ (1 прилог);
- Редовна конференција за медије ИЗЈЗВ (РТВ, Радио 021, Дневник).

Обележавање кампање у Јужнобачком округу

Извештаје о спроведеним активностима од укупно 12 установа примарне здравствене заштите у предвиђеном року доставило је 6 домова здравља:

- **Дом здравља Дом здравља „Бечеј“ Бечеј:** Одржан је 1 организациони састанак и 17 предавања за 296 ученика, док је индивидуалним здравствено васпитним радом обухваћено 1 лице. Организована су 3 групно здравствено васпитна рада за 27 учесника и постављене су 2 здравствено васпитне изложбе. Дистрибуирана су 2 постера.
- **Дом здравља „Тител“ Тител:** Одржан је 1 организациони састанак и 2 групне здравствено васпитне активности за 40 ученика у основној школи у Тителу и основној школи у Локу, на тему превенције злоупотребе ПАС. Партнери у кампањи: ОШ „Светозар Милетић“ Тител и ОШ Лок.
- **Дом здравља „Темерин“ Темерин:** Одржан је 1 организациони састанак и 1 предавање за 25 ученика седмих и осмих разреда у ОШ „Петар Кочић“ Темерин. У просторијама дома здравља организован је 1 радионичарски рад за 25 ученика и 15 индивидуалних здравствено васпитних активности о превенцији ПАС и заблудама и последицама. Током организовања кампање дистрибуирано је 40 лифлета и 20 брошура. Партнер у кампањи: ОШ „Петар Кочић“ Темерин.
- **Дом здравља „Вељко Влаховић“ Врбас:** Организована су 22 предавања за 440 учесника. Медијска промоција: 2 објаве у локалним штампаним медијима.
- **Дом здравља „Жабал“ Жабал:** Организовано је 9 радионица за 150 лица и 431 индивидуална здравствено васпитна рада.
- **Дом здравља „Нови Сад“ Нови Сад:** Одржано је 19 организационих састанака. Тим Саветовалишта за младе обележио је Новембар, месец борбе против болести зависности следећим активностима: у 6 основних и 7 средњих школа у Новом Саду организовано је 29 предавања за 434 ученика, док је кроз 27 групних здравствено васпитних активности обухваћено 395 ученика. Том приликом

дистрибуирано је 17 плаката, 400 лифлета „Живот ДА дрога НЕ“ и 500 осталих лифлета. У сарадњи са месним заједницама (МЗ „Бошко Буха“, МЗ „Руменка“, МЗ „Сремска Каменица“) и Фармацеутским факултетом Нови Сад организоване су 4 трибине у просторијама наведених школа, амфитеатру Фармацеутског факултета и Саветовалишту за младе на којима је присутвовало 110 учесника. Постављено је 13 здравствено васпитних изложби. У партнерству са рехабилитационим центром „Дуга“, запослени у дому здравља заједно са активистима делили су агитке и балоне и разговарали са грађанима о опасностима које носи зависност. Медијска промоција активности: на друштвеној мрежи *Facebook* објављене су 2 информације. Партнери у кампањи: 6 основних школа и 7 средњих школа/гимназија са територије Града Новог Сада.

Табела бр.132. Реализација активности поводом обележавања Новембра, месеца борбе против болести зависности

АКТИВНОСТИ		ИНСТИТУТ/ ЗАВОД ЗА ЈАВНО ЗДРАВЉЕ	ДОМОВИ ЗДРАВЉА	ОСТАЛЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ	УКУПНО
1		2	3	4	5
Организациони састанак		6	22		28
Број медијских наступа	на ТВ-у	1 РТВ Војводина			1
	на радију	1 Радио 021			1
	у штампи	1 Дневник	2		3
	Укупно	3	2		5
Сајт (број информација/прилога објављених на сајту)		2/1	1/2		3/3
Остале активности (број) - видео пројекција Анкетно истраживање*		567*			567
Предавање – број			69		69
Предавање - број учесника			1195		1195
Индивидуални здравствено васпитни рад			16		16
Групни здравствено васпитни рад (радионице)			33		33
Групни здравствено васпитни рад - број обухваћених лица			487		487
Јавне манифестације (број)					
Здравствено васпитне изложбе			2		2
Трибине, округли сто		28	4		32
Процена броја учесника на трибинама		1521			1521
Конференције за новинаре		1			1
Број дистрибуираних промотивних и едукативних материјала	Постер		19		19
	Лифлет		940 „Живот ДА дрога НЕ“		940
	Приручник/ Брошура	2000 Брошура за родитеље	200		2200
	Остало (навести врсте) - копирана брошура	504			504

Број партнера укључених у активности	Локална заједница	11 Бач Бачка Паланка Бачки Петровац Беочин Бечеј Врбас Жабалъ Нови Сад Србобран Темерин Тител	3 МЗ Бошко Буха МЗ Руменка МЗ Сремска Каменица		14
	Предшколска установа				
	Основна школа	94 ОШ ЈБО ОШ НС	10 ОШ Бечеј ОШ „С. Милетић“ Тител ОШ Лок ОШ „Петар Кочић“ Темерин ОШ Јован Дучић ОШ Бранко Радичевић ОШ Ђорђе Натошевић Прив. ОШ Мика Антић ОШ Михајло Пупин ОШ Марија Трандафил		104
	Средња школа	48 СШ / ГИМНАЗИЈЕ ЈБО СШ / ГИМНАЗИЈЕ НС	7 Гимн. Светозар Марковић Јован Јовановић Змај Смарт ССШ Павле Савић ССШ Богдан Шупут Пољ. школа Футог ССШ Михајло Пупин		55
	Црвени крст				
	НВО/Удружење грађана		1 Дуга		1
	Канцеларија за младе	1 Града Новог Сада			1

	Остало (навести)	5 Центар за соц. рад Основни суд у Новом Саду Школска урава Нови Сад Клинички центар Војводине Основно јавно туж.			5
--	-------------------------	--	--	--	---

САДРЖАЈ

УВОД.....	1
ЗАКЉУЧЦИ И ПРЕПОРУКЕ.....	2
ЗАКЉУЧЦИ.....	2
ПРЕПОРУКЕ.....	6
1. ВИТАЛНО-ДЕМОГРАФСКА СИТУАЦИЈА.....	9
1.1 БРОЈ И СТРУКТУРА СТАНОВНИШТВА.....	9
1.2. НАТАЛИТЕТ.....	10
1.3. ФЕРТИЛИТЕТ.....	11
1.4.1. ОПШТА И СПЕЦИФИЧНЕ СТОПЕ МОРТАЛИТЕТА.....	13
1.4.2. СТРУКТУРА УЗРОКА СМРТИ.....	16
1.4.3. СМРТНОСТ ОДОЈЧАДИ.....	20
1.4.4 МАТЕРНАЛНИ МОРТАЛИТЕТ.....	20
1.5. ПРИРОДНИ ПРИРАШТАЈ.....	20
1.6. ЗАКЉУЧЕНИ И РАЗВЕДЕНИ БРАКОВИ.....	21
2. МОРБИДИТЕТ (ОБОЛЕВАЊЕ).....	23
2.1. ВАНБОЛНИЧКИ МОРБИДИТЕТ.....	23
2.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ.....	23
2.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА.....	25
2.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ (0-6 ГОДИНА).....	27
2.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ.....	29
2.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА.....	32
2.3 ХРОНИЧНЕ НЕЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	41
2.3.1 ШЕЋЕРНА БОЛЕС.....	41
2.3.2 АКУТНИ КОРОНАРНИ СИНДРОМ.....	42
2.3.3 Малигне болести.....	43
3. ОРГАНИЗАЦИЈА ЗДРАВСТВЕНЕ СЛУЖБЕ.....	45
3.1 ПРИВАТНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ УСТАНОВЕ И ПРИВАТНА ПРАКСА НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ ОКРУГА.....	52
4. КОРИШЋЕЊЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	54
4.1. КОРИШЋЕЊЕ ВАНБОЛНИЧКЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	54
4.1.1. СЛУЖБА ОПШТЕ МЕДИЦИНЕ.....	54
4.1.2. СЛУЖБА МЕДИЦИНЕ РАДА.....	55
4.1.3. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ДЕЦЕ СТАРОСТИ 0 - 6 ГОДИНА.....	57
4.1.4. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ШКОЛСКЕ ДЕЦЕ.....	58
4.1.5. СЛУЖБА ЗА ЗДРАВСТВЕНУ ЗАШТИТУ ЖЕНА.....	59
4.1.6. СЛУЖБА ЗА ПОЛИВАЛЕНТНУ ПАТРОНАЖУ.....	61
4.1.7. СЛУЖБА ЗА ЗАШТИТУ И ЛЕЧЕЊЕ УСТА И ЗУБА.....	62
4.1.8. СЛУЖБА ХИТНЕ МЕДИЦИНСКЕ ПОМОЋИ.....	63
4.2 РАД И КОРИШЋЕЊЕ СТАЦИОНАРА.....	65
5. ОСТВАРИВАЊЕ ПРЕВЕНТИВНЕ ЗДРАВСТВЕНЕ ЗАШТИТЕ.....	73
6. РЕЗУЛТАТИ СПРОВОЂЕЊА ЕПИДЕМИОЛОШКОГ НАДЗОРА НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2017. ГОДИНИ.....	77
6.1. ЕПИДЕМИОЛОШКИ НАДЗОР НАД ЗАРАЗНИМ БОЛЕСТИМА.....	77

6.2. ИНЦИДЕНЦИЈА И МОРТАЛИТЕТ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2018. ГОДИНИ.....	77
6.3. СТРУКТУРА ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2018. ГОДИНИ.....	79
6.3.1. РЕСПИРАТОРНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	79
6.3.2. ЦРЕВНЕ ЗАРАЗНЕ БОЛЕСТИ.....	81
6.3.3. ПОЛНО ПРЕНОСИВЕ ИНФЕКЦИЈЕ.....	82
6.3.4. ЗООНОЗЕ.....	83
6.3.5 ВЕКТОРСКЕ БОЛЕСТИ.....	84
6.4. РЕГИСТРОВАНЕ ЕПИДЕМИЈЕ ЗАРАЗНИХ БОЛЕСТИ У ЈУЖНОБАЧКОМ ОКРУГУ У 2018. ГОДИНИ.....	85
7. ЗДРАВСТВЕНА ИСПРАВНОСТ ВОДЕ ЗА ПИЋЕ НА ТЕРИТОРИЈИ ЈУЖНОБАЧКОГ УПРАВНОГ ОКРУГА ТОКОМ 2018. ГОДИНЕ.....	86
8. КОНТРОЛА ЗДРАВСТВЕНЕ ИСПРАВНОСТИ НАМИРНИЦА НАМЕЊЕНИХ ЈАВНОЈ ПОТРОШЊИ.....	109
8.1 РЕЗУЛТАТИ МИКРОБИОЛОШКЕ И ФИЗИЧКО-ХЕМИЈСКЕ КОНТРОЛЕ УЗОРАКА НАМИРНИЦА.....	109
9. ПРОМОЦИЈА ЗДРАВЉА И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ.....	112

